

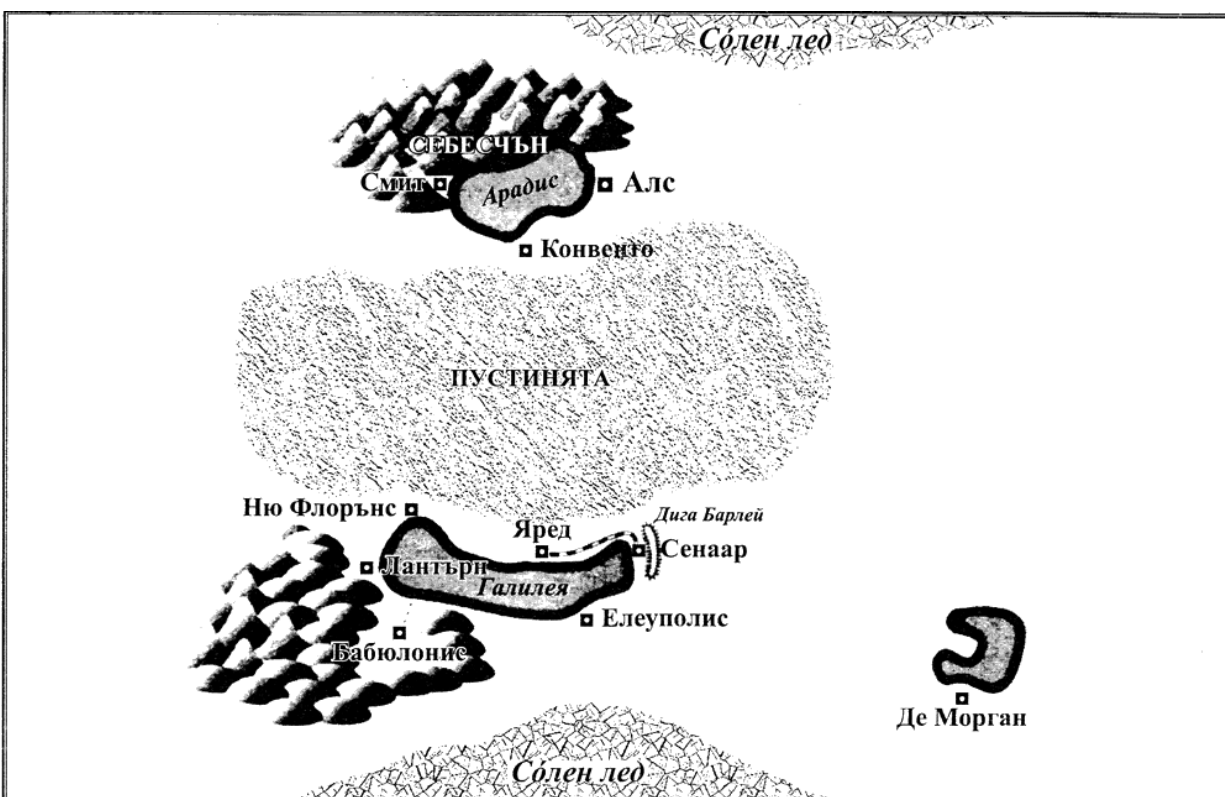
АДАМ РОБЪРТС СОЛ

Превод от английски: Ирена Славкова, 2006

chitanka.info

Бих искал да благодаря на следните хора: Стив Калкът и агенция „Анубис“, Саймън Спантън, Малкълм Едуардс, Тони Аткинс, Катрин Скарф-Бекет, Анджела Блър, Сара Сълай, Ойзин Мърфи-Лоулес.

Тази книга е за Сара.

1. ПЪТУВАНЕТО

ПЕТЖА

Солта е кристал, изграден от натрий и хлор, фасетиран и прозрачен, прост и чист. Дали изобщо е възможен живот без солта? Тя е позната още и като Божия диамант, едно от нещата, които ни карат да осъзнаваме безкрайното разнообразие на божествената перспектива. Това малко зрънце каменна сол е една точица, един атом, но за Бог той никога не би могъл да се изгуби или да остане непреброен, понеже всяко зрънце представлява цял пейзаж, цяла вселена. Нашият свят е една огромна канара, диамант колкото планина, масивен леден куб, през чиито стени се виждат власати мамути, гримасничещи хора, голи или в животински кожи, сгради, коли, дървета, всичките разположени под ъгъл едни спрямо други. Повърхността на този свят е равна, гладка като полирана пластмаса, прозрачна като стъкло.

Солта съчетава доброто и злото, ин и ян, Бог и Дявол. Да вземем първо натрия, който придава на живота вкус. Без натрия тялото не може да задържа вода в тъканите си и липсата на натрий води до смърт. Нашата кръв е супа от натрий. Самият метал е толкова мек, че можеш да го мачкаш между пръстите си като восък, бял е като перла и прилича на луна в ясна нощ.

Когато го хвърлиш във вода, започва да се храни алчно, излапва кислорода и освобождава водорода с такава сила, че той се samozапалва и изгаря. Натрият е металът, от който са направени звездите. Изваян в рококо форми, той увенчава шлема и оръжията пред Господния престол. Хлорът на свой ред е зелен газ, вреден като изпаренията на Ада. Той обезцветява, изгаря, задушавя, убива, потезък е от въздуха и се утаява, понеже се стреми към Ада, откъдето е дошъл. Ние с теб сме разположени между тях, точно между Рая и Ада. Ние сме солени.

Пътувахме в продължение на тридесет и седем години. Без да се броят осемнадесетте месеца, които ни бяха необходими, за да се установим в орбита около Земята, да увеличим бавно скоростта си

посредством ракети-носители и да навлезем в прихващаща орбита, за да се заловим за нашата комета. Без да се броят и двете седмици, които ни трябваша, за да се закачим за този пътуващ леден свят, да закрепим нашия кабел (това беше областта, в която бях най-голям експерт), да наредим дванадесетте инжектори-ускорители в зодиакален кръг около централния кабел и да определим окончателната си ориентация посредством насочващи пропулсии. Веднъж поели в правилната посока, започнахме да увеличаваме скоростта. Нашата комета, гориво и буфер едновременно, увеличаваше скоростта си полека, а ние се бяхме разположили във върволица по дължината на кабела зад нея, единадесет малки дома, подобно на раковини, нанизани на огърлица около врата на дете. Искаш ли да знаеш колко време ни беше необходимо, за да достигнем скоростта на пътуването? За да постигнем повече от 1,1 *g* ускорение, ние увеличавахме скоростта в продължение на повече от година. Една година на гравитация, когато хибернацията не е възможна, година на будване, наблъскани заедно с нашите сестри, братя и деца, с приятелите и враговете си, с настоящите и бившите си любовници. Година, в която се чувстваш като в капан, натежаваш от миризмите на пот и екскременти и се храниш с рециклирана храна. Година на игри, разговори и медитация, година, в която не правехме нищо и не можехме да правим нищо друго, освен да се надяваме, че кометата ще ни отведе до славния ни нов свят.

И година на тревога естествено, защото много неща можеха да се объркат. Кометата можеше да се прекърши, да се разтроши подобно на скъпоценен камък под удара на чук. Без значение колко нещо беше закрепен кабелът, можеше да има пукнатини, които да се разширят под неговия натиск и да се разраснат още повече под напора на ускорението. Ако това се случеше (гледал съм такива видеозаписи), тогава целият този леден свят щеше да експлодира и да заприлича на бяла фъртуна от хартия, на буря от — е, добре, от сол. Тогава, ако достигнатата скорост не е много голяма, трябва да се използва скъпоценното гориво, за да се намали, да се завъртим в обратна посока и бавно да се завърнем у дома посредством ракетите-носители, което можеше да отнеме години. Дванадесет години — има такъв записан случай. Ако ускорението е вече твърде голямо и пътуваме с прекалено голяма част от скоростта на светлината, тогава не може да се направи нищо. Всичкото гориво ще отиде само в опити да се намали скоростта,

но пак си оставаш в чернотата, в нищото. Никакви комети, за които да се захващаш, никакво гориво за пътуване към дома. Тогава е най-добре да се примириш и да идеш да спиш, оставяйки корабите да пъплят напред, с надеждата, че ще преживееш петдесетте, стоте или хилядата години, необходими, за да достигнеш целта си без пълна скорост. Естествено това няма да стане и ще полудееш. Или пък без комета-буфер ще бъдеш превърнат на пух и прах от детрита на дълбокия космос, от всички онези мънички парченца и зрънца. При частична светлинна скорост дори едно зрънце космически прах може да се окаже смъртоносно. Това е още една причина, поради която по време на пътуването се криехме зад големите късове лед, които ни разчистваха пътя.

Възможно е също кометата да срещне прекалено голямо препятствие, но в такъв случай няма да има кой да разкаже историята, понеже няма да има оцелели. Възможно е корабите да се изгубят. Понякога това става и тъй като не знаем нищо за тях, ние приемаме, че са добре. Решаваме, че са достигнали дестинацията и са излъчили съобщение през двадесетте светлинни години, които ги делят от дома, за да ни съобщят за пристигането си. През тези двадесет години мислим за тях с надежда и допускаме само най-доброто. Но когато след двадесет и пет или тридесет години не пристигне никакво съобщение, започваме да се съмняваме. Дали още пътуват, забавени от някакво нещастие, или пък са се сблъскали, при скорост 0,7 с, в някой средноголям къс, оказал се на пътя им, в някоя космическа мина, поставена от Бог? Само си представете сблъсъка, огромната сила на удара. Дори при нашите кораби, които са наредени във върволица в продължение на километър зад буфера, резултатите ще са катастрофални.

Толкова сме крехки, че се разтваряме в безкрайността подобно на сол във вода. Но да не прекалявам с тази аналогия.

Нека ти разкажа колко задушевно се живее по време на годината ускорение, как около теб има непрестанно човешко присъствие, как липсва всякакво уединение, което се е превърнало в представа от далечното минало. Едни ходят по нужда, докато до тях други дъвчат втората си сутрешна закуска, прекалено отегчени, за да им хвърлят дори един поглед. Любовници се сношават, а само на една плюнка разстояние от тях възрастни мъж и жена се карат ожесточено, без да им

обръщат никакво внимание. Бледата изкуствена светлина се включваше призори грубо и внезапно и се изключваше по здрач, подобно на задушена надежда. Тъмнината се изпълваше със сумтене, пръдни, подсмърчания, покашляния и приглушени приказки, но всички тези шумове бяха лишени от енергията на нормалния живот нощем, тъй като се намирахме в най-черната от всички нощи, нощта на междувездната бездна. Да се говори високо, пее или танцува изглеждаше някак неуместно в тази тъмнина и всичко, което можеше да се чуе, беше мърморенето на хора, които си говореха сами в пристъп на лудост или отчаяние. Любопитно е до каква степен шепотът на човек, който разговаря с друг, дори когато събеседникът му само го слуша мълчаливо, се отличава от мрънкането на самотника. Да ти кажа ли какво ме шокира най-много през първите месеци? Колко много се влоши кожата на хората. Приемахме добавки, витамини, минерали, но въпреки това лицата ни загубваха цвета си и се изприщваха от пъпки, петна, всички видове циреи и обриви. Една красива жена, моя любовница, преди да се качим на кораба, разви огромни обриви навсякъде около устните си, същите онези устни, които бях целувал със страстна наслада. Обривите приличаха на разпадащи се небесни съзвездия, един кръг от червени, някак ядни възпаления навсякъде около устните ѝ, като подигравка към нейната прекрасна, раздаваща целувки уста, като сатира на човешкото желание да целува с нея. Но не беше само тя. Ние всички ставахме на петна, усещахме как кожата ни изсъхва, възпалява се и се изрива. Направо не смеех да се доближа до огледало, понеже се страхувах да видя лицето си обезобразено. Мнозина са ми казвали, че съм придирчив, но малцина са се осмелявали да ме нарекат суетен. Може и да съм суетен и тази година да беше наказание за суетата ми. Неведоми са пътищата Божии, те са като движения в танц, които ние не разбираме.

Потяхме се и дрехите ни смърдяха, но никой не си правеше труда да ги пере, въпреки че прекарвахме цялото си време в отегчен копнеж да правим нещо. Събирахме екскрементите си в една обща вана, в която машините преработваха отпадъците ни и ни предоставяха блокчета, които да ядем. Дали се опитвам да те отвратя? Твърде е вероятно. Но всъщност искам да ти опиша как животът загуби вкуса си. Ресторантите, които продаваха храна, добавяха сол към всичко, обаче солта не прибавяше вкус към живота ни. Светлината дразнеше

очите ни и накрая зрението ни отслабна поради флуоресценцията. Всичко ставаше по-бледо. Приятелствата избледняваха, любовта избледняваше, паметта също. Събуждахме се с включването на главните светлини и тръгнахме да работим, като се прозявахме и почесвахме, работейки по навик и не по убеждение. Едва успявахме да останем будни през деня, толкова уморителни ни се струваха ежедневните дейности. С настъпването на нощта светлините изгасваха, оставяйки само умиращи отблясъци в осветителните панели, и тогава наставаше мрак, мракът на пространствата между звездите. Човешките същества се нуждаят от някакво утешение в тъмнината, от някакво усещане за слаба луминесценция, като например мършава луна зад черни облаци. В пълния мрак ни беше твърде трудно да се отпуснем, не можехме да заспим, лежахме будни и разговаряхме помежду си.

Подът на кораба беше осеян с боклуци. Колкото и почистващи съоръжения да ми бяха предоставили, боклукът нарастваше все повече и повече. Заразихме се с въшки и не се разбра откъде дойдоха. Предполагаше се, че всички пасажери, предмети и цялото движимо имущество са обеззаразени, всички товари бяха складирани във външните отделения и следователно бяха окъпани от космическата радиация, която със сигурност ги беше обеззаразила още веднъж. Другите кораби бяха избягнали заразата, но това ни правеше още по-нешащни, караше ни да се чувстваме несправедливо избрани да страдаме. Но откъде бяха дошли тези въшки? Някои твърдяха, че били оставени от работниците, построили кораба в орбита. Други казваха (това беше още по-шантаво), че гнидите се намирили в замразено състояние в самата комета, а пък ние бяхме прокарали транспортна лента от кораба си до кометата, за да се снабдяваме с вода. Въобще глупава история, понеже ледът, който пристигаше от кометата, биваше напълно обеззаразен, преди да попадне в общия резервоар на кораба. Но поради някаква причина тази история се задържа по-дълго, понякога слуховете са по-жизнеустойчиви от здравия разум. Допускам, че хората харесваха идеята, че са били заразени с космически въшки, някакъв предисторически извънземен вид, уловен в ледената гробница на кометата, който беше размразен, за да се нахрани с кръвта ни. Обръснахме си главите и ги миехме с набързо импровизиран антисептичен соден препарат, някакви бели люспици, които трябваше

да сипваме в шепи и да натъркваме с тях голите си черепи. Помня едно дежурство по почистване, когато се беше събрала толкова много човешка коса, че машината се задръсти.

Знаеш ли какъв беше броят на самоубийствата през годината на ускорение? Първоначално за един месец се самоубиха трима души, но това се дължеше по-скоро на тревогите и стреса от отпътуването, отколкото на клаустрофобна лудост. До шестия месец имаше седем самоубийства и още дванадесет опита. Повечето хора гълтаха отровни количества от обичайните химикали на кораба. На седмия месец един човек открадна совалка. Имахме само дванадесет совалки, които бяха много ценни за нас, понеже без тях не можем да обслужваме кораба си. Наблюдавал ли си някога птици? Ние носехме птици, като част от нашия Ноев ковчег, но те бяха отчаяни същества, които се блъскаха в стените и прелитаха, пърхайки приглушено с криле, уловени в клетката, която представляваше корабът. Противно на очакванията ни, те не бяха нашите ангели, а само автомати за производство на лигави изпражнения и за замърсяване на дома ни. Но когато ги наблюдаваш известно време, установяваш колко са придирчиви, как внимателно чистят и милват подред всяко перце с клюновете си, отделяйки огромно внимание на оперението си, понеже, ако не е в отлично състояние, не могат да летят. Същото се отнасяше и за нас, тъй като и ние бяхме летящи същества, летяхме в пространството на космоса. Работното дежурство, което се ползваше с най-голяма популярност, беше дежурството по совалка, тъй като совалките създаваха илюзията, че е възможно да се избяга, да се излезе от кораба, макар и само на няколко метра разстояние. Всъщност дежурният трябваше да оглежда и почиства повърхността на кораба, да проверява кабела, да пътува с новини и провизии за разменна търговия нагоре-надолу до съседните кораби. За нас совалките бяха нещо изключително ценно. Убеден съм, че съществуваше корупция при получаването на тези дежурства, че се даваха подкупи и се сключваха незаконни сексуални споразумения. Нарядът по совалка при нас се превърна в нещо като валута, пари. Но защо? Бях обходил всеки от останалите единадесет кораба, бях ги обиколил надлъж и нашир по време на конструирането им в орбита. Всички го бяхме правили. Корабът над нас, „Сенаар“, в много отношения беше съвсем същият като нашия, корабът надолу по кабела, „Бабюлонис“, и той беше същият. Хората бяха същите, онези хора,

които преди пътуването се опитвахме да избягваме. Но човешката памет е къса. Стигнахме до онзи стадий, в който една екскурзия нагоре по кабела, за да се пийне неизстудена воджаа с неколцина сенаарци, изглеждаше почти като екскурзия до планината Цион, за да се хвърли поглед към Обетованата земя.

Онази жена, помня, че се казваше Катариня, се беше добрала до наряд по совалка. При херметическата камера тя обезоръжила с нож партньора си по дежурство (помня, че беше доста дълбок разрез, който не заздравя в продължение на много месеци, понеже в този въздух раните заздравяват трудно). После тя изведе совалката навън и изгори двигателите, докато летеше надолу по кабела. Виж видеозаписа на бягството и ще забележиш, че двигателите започват да пламтят по-ярко, след което внезапно лумват в пламъци и угасват. Тя ги пресили, но го направи нарочно. Профуча надолу по кабела, подминавайки двата кораба, които се люшкаха там, обаче закачи рудната котва на края на кабела. Безшумен сблъсък, смачкана совалка и кратко проблясване, когато останките се разпиляха. Сега някои смятат, че тя не е възнамерявала да се удари в рудната котва и да умре по такъв зрелищен начин, казват също, че си била загубила ума, понеже изоставила дете на Земята, че се била превърнала в същинска напаст с обажданията си до капитаните на другите кораби в опит да преустанови мисията. Но тъй като това не станало, тя (така казват) полудяла от клаустрофобия и откраднала совалката, за да отлети обратно до дома, но пресилила двигателите, те избухнали и жената катастрофирала. Добре, че не е била с ума си, понеже бягството ѝ така или иначе щеше да завърши със смърт, дори рудната котва да не се беше изпречила на пътя ѝ. Намирахме се на седем месеца път от Земята, при средна скорост на придвижване от 0,36 с. Можеш сам да пресметнеш разстоянието. А колко въздух и вода има в една совалка?

Но това беше най-драматичното от всички самоубийства. Бяхме толкова жадни за новини и въпреки това бързо се отегчихме от събитието, което заслужаваше най-много внимание, докато траеше пътуването. Но макар че новината ни беше втръснала, ние продължавахме да я обсъждаме, да предъвкваме историята на жената, на нейното семейство, мотивите ѝ. Сигурно искаш да знаеш мнението ми за случката. Ще бъда искрен и ще ти кажа (но недей да ме мислиш за безсърдечен), че всъщност се притеснявах най-много за рудната

котва. Бях прикрепил лично тази руда, бях работил седмици наред, за да балансирам отделните рудни компоненти, така че нито един от тях да не е по-голям от останалите. Комбинирахме минерали, които бяха редки в системата, към която пътувахме, освен това добавихме значително количество от предварително готов бакминстерфулерин. След това закачихме кислорода: 750 000 тона замразен кислород, изкопан от системата на Юпитер, той беше закрепен на мястото си посредством мрежа от архитектурно разположени кабели. Тази жена можеше да унищожи всичко това напълно и какви неудобства само щяха да последват! Но рудната котва беше останала на мястото си.

Каквото и да говорят останалите, знам, че Катариня е смятала да се блъсне в рудната котва. Беше точно в неин стил. Тя не можеше да понесе мудността и бездействието, нуждаеше се от фойерверки. Трябва да сме благодарни, и аз наистина съм, че не беше решила да лети нагоре по кабела и да се блъсне в много по-крехката комета. Тогава всички ние щяхме да я последваме в смъртта.

След това настъпи същинска истерия за самоубийства. Темата беше гореща и при положение че всеки говореше за това и че нямаше нищо друго, за което да се говори, при някои хора това се превърна в обсебване. Наистина, ако мислиш само за едно в продължение на дни и нощи, накрая идва момент, когато трябва да опиташ въпросното нещо. Хората се наръгваха, поглъщаха разни неща, опитваха се да се изкатерят на високи места и да използват гравитацията от 1,1 *g*, която да ги притегли към смъртта. Десетина души умряха, а много повече се нараниха. В онзи въздух, в онова зловонно затворено пространство, разрези и рани заздравяваха трудно, ако изобщо заздравяваха. Проведохме извънредно съвещание в тесен кръг (като че ли имахме някаква йерархия), след което специализираните технически лица (аз, жената, която отговаряше за ускорението, името ѝ беше Татжа, тримата геофизици и персоналът по поддръжката на жилищните участъци) влязохме в ролята на обществена комисия за преодоляване на бурята от толкова много наранявания. Едни се опитаха да насърчат дискуссионни групи, сбирки на хората, за да разговарят и играят, други организираха футболни мачове. От съображения за безопасност отказахме дежурства по совалка на всички други с изключение на нас, което не се посрещна с одобрение. Тръгнаха приказки. Говореше се, че съм направил това, защото преди името ми не било включвано в

графиците за този наряд, което си беше истина. Но всъщност аз никога не се бях интересувал от това дежурство заради начина, по който беше нарушавано, заради това, че онези, които бяха избирани и оповестявани в графиците, в същото време срещу облаги и обещания го предаваха на други без много приказки.

Именно по този начин аз поех първото си дежурство по совалка, отлетях нагоре по кабела и влязох на док в „Сенаар“ с вести и някои неща, които сенаарците наричаха „предмети за разменна търговия“, предимно клетки с птици и птиче месо, понеже те не бяха взели на борда си птици. Именно тогава се срещнах за първи път с капитан Барлей. Всъщност мисля, че бях разговарял с него един-два пъти по време на строежа на корабите, но когато в началото на воаяжа бях установил връзка със сенаарския отговорник по кабела, те имаха друг капитан. Имай предвид, че „Сенаар“ живееше според законите на йерархията и там хората преминаха ускорителния етап, занимавайки се с политика и политически интриги. Мисля, че предишният капитан се казваше Тириън или Туриън, но по времето, когато отлетях нагоре по кабела, той вече беше мъртъв.

Сенаарците ме окъпаха със соден душ в херметическата камера, след което ми дадоха книжни дрехи и ме поканиха вътре за разговор. Дадоха ми и чаша хладка воджаа, само дето не беше чаша, а по-скоро напръстник. Те също седнаха и ме наобиколиха, облечени в униформи с отличителни знаци за ранг, които на мен ми говореха много малко и само ме затрудняваха, понеже невинаги можех да определя с какъв офицер разговарям. Барлей също беше там и ми се представи. Да, запознах се с него. Беше пълен мъж, но дрехите му отказваха да осъзнаят този факт и прищипваха мекото гърло и увисналото му шкембе. Лицето му пък имаше цвета на грозде, а очите му бяха изпъкнали. Но той беше играл сенаарската игра съобразно правилата, каквито и да бяха те, беше се издигнал до върха на йерархията и Тириън, или Туриън, вече го нямаше.

Единственото нещо, от което се интересуваха, беше, разбира се, смъртта на Катариня. Всеки кораб се беше вторачил в случилото се, това беше събитието на пътуването. Но докато всеки друг кораб щеше да ни налее щедро, като при бдение над мъртвец, изстудена воджаа или каквато там беше напитката им, щеше да скърби и да се смее заедно с нас и щяхме да си разказваме истории за опасната лудост от затворени

пространства — докато всеки друг кораб щеше да направи това, „Сенаар“ не го направи. Щабните офицери отпиха от напитката си, намръщиха се и оставиха напръстниците обратно на масата, сякаш бяха някакви неприятни неща, след което Барлей заговори със стържещ глас за опасностите, които нашият кораб беше създал с този инцидент.

— Клаустрофобията наистина е опасно нещо, капитане — съгласих се аз.

Когато отговори, той не се обърна към мен с някаква титла или по име, което си беше преднамерена обида, въпреки че едва ли можеше да ме засегне. Той просто рече:

— Трябва да вземем мерки да осигурим безопасността на пътуването. Какво щеше да стане, ако тази жена беше полетяла нагоре по кабела? Каква ужасни щети щяха да бъдат причинени тогава!

Аз също бях мислил за това, но казах само (понеже това е начинът, по който трябва да се играе на „Сенаар“):

— Вие схващате случая погрешно. Тази Катариня беше болна, болна по дома. Тя е оставила там бебе, момиченце, при своя партньор, който отказал да се присъедини към пътуването. Загубила си ума по това бебе и решила да се върне обратно. Но тя беше лош пилот и пресири двигателите, затова катастрофира.

Настъпи неловка тишина и офицерите впериха погледи в мен. Затова аз рекох:

— Трябва отново да изгледате видеозаписите и ще се убедите сами.

— Нашият проблем, техник Петжа, е... — започна единият от офицерите, но очевидно беше от по-нисшестоящите, защото друг веднага го прекъсна:

— Това очевидно е въпрос на дисциплина, нали? Немислимо е някой от нашите хора да причини такива щети със совалка.

— При вас няма ли клаустрофобия? — попитах подигравателно аз. Но в „Сенаар“ не познават иронията и само поклатиха глави със сериозни изражения.

— Наистина съм впечатлен.

— Можете да вземете пример — предложи офицерът. — Можете да започнете да обучавате хората си по начина, по който сме обучени ние.

Това си беше съвсем явна обида. Ето защо аз пресуших воджаа на един дъх и станах, за да си вървя. Но капитан Барлей вдигна ръце и ми даде знак да седна.

— Трябва ли да се караме, техник? — изръмжа той. — Не можем ли да си останем съюзници и приятели? Вие разбирате нашата загриженост. Не става дума за нас, а за всички пътуващи.

— Вече проведохме събрания и... внесохме промени в дежурствата по совалките — заявих аз. — От наша страна няма да има повече опасности за пътуването.

— Моля ви, техник, седнете — настоя той.

Аз седнах, макар че не трябваше. Той кимна с глава и каза:

— Смятаме, че би било от полза за пътуването, ако вашата командна група е постоянна.

— Постоянна?

— Постоянно действащ орган, който да поеме управлението.

При тези думи той започна да ми държи лекция за сенаарския начин на управление, за политика и йерархии, а аз се обидих още повече и се изплюх на пода.

Той се престори на засегнат и попита:

— Не можем ли да ви предложим поне съвет?

— Да ни промените по ваше подобие? Не мисля.

— А не сме ли вече част от една и съща федерация? Няма ли да живеем в един и същи свят? Няма ли (това последното той изрече с подкупващ глас) да служим на един и същи Бог?

Аз отново се изправих да си вървя. Докато отивах към камерата, облечен в нелепите книжни дрехи, Барлей ме настигна, а всичките по-нисши офицери подтичваха след него. Той каза:

— Преди да започне пътуването, ние се радвахме на свободни и честни взаимоотношения между нашите кораби. Много от вашите хора посетиха „Сенаар“, а много от нашите прекараха известно време на „Алс“.

Аз спрях, понеже не бях сигурен накъде биеше.

Тогава той каза:

— Имам основания да вярвам, че няколко от моите хора (забележи притежанието!) са станали бащи на борда на „Алс“.

Сега гласът му звучеше по-сурово.

— Това — казах аз, — е проблем на майките. Естествено в началото детето живее с майката.

— Детето принадлежи — заяви той, натъртвайки на притежателната дума — на семейството си и бащата е част от това семейство.

Именно тогава за първи път беше повдигнат въпросът за децата на сенаарците сред нас.

Докато пилотирах совалката надолу по кабела с пакет софтуер и някакви „изтъргувани“ храни, поразсъждавах малко върху тези неща. Реших, че ни предстоеше да преминем през още пет месеца на ускорение, след което щеше да започне същинското пътуване и настоящите тревоги щяха да отшумят с навлизането в трансово състояние. Но това с децата си беше направо бомба със закъснител.

Самоубийствената лудост отмина от само себе си, разбира се. С приближаването на края на ускорителния етап вниманието на хората се пренасочи към предстоящото навлизане в състоянието на транс. Разпуснахме ръководната група и обществото се върна към нормалния си живот. Най-послед се придвижвахме с окончателната скорост на пътуване. Гравитацията намаляваше все повече със затихването на ускорителите, ние се придвижвахме напред по-бързо, като осъществявахме все по-големи скокове. Настроението също се подобряваше, понеже чувствахме, че по-неприятната част от пътуването бе останала завинаги зад нас.

Когато се преминава от пълна гравитация към състояние на безтегловност, кръвното налягане се повишава и усещаш главата си натезжала. Но след ден или два налягането спада и си готов за транс. Тогава се прави следното: вмъкваш се в един костюм, който започва да изпомпва крем и да те покрива целия, от врата до лявото стъпало. Тъй като ще лежиш в продължение на десетилетия, кожата трябва да се поддържа омекотена и снабдена с хранителни вещества, иначе ще остарееш. След това в сънната артерия се вкарва една тръбичка, която позволява преминаването на хранителна течност със свръхобогатени с кислород молекули вътре и навън от кръвния поток. Тези молекули представляват микроскопични механизми, които бавно освобождават кислород през времето, когато са в тялото ти. Те остават в кръвта няколко месеца, като се филтрират много бавно и снабдяват мускулите и тъканите с кислород, а течността, в която се движат, доставя на

клетките енергията, необходима за тяхното функциониране. Последното нещо преди да поставят маската върху лицето ти, е задействането на пневмоелектрониката в костюма, която поддържа гъвкавостта на мускулите посредством продължително разтягане, точно както се протяга котка, само че в случая то продължава цели дни, след което следва отпускане и ново разтягане. Така се процедира с всеки мускул в тялото ти, последователно, отново и отново, през цялото време на трансa, тъй като мускулите не бива да спят, за да не атрофират. Сега вече е време, техникът по трансa наглася маската на лицето ти и усещаш бавното пропълзяване на крема, сякаш някаква тиня пълзи нагоре по брадичката, носа, бузите и челото ти. Глътваш хапчето, което досега си пазил под езика (или пък си го глътнал веднага, в зависимост от предпочитанието) и го оставяш да се плъзне в гърлото ти.

Някои твърдят, че не обичат началото на трансa. Действително има хора, които се паникьосват, когато вече не могат да дишат и дори още по-рано, когато маската покрие очите им и не могат да виждат. Но аз винаги съм намирал това за най-възхитителното от всички усещания. Хапчето бавно започва да действа, ти се отнасяш и това е най-отпускащото усещане — когато изоставяш абсолютно всичко. Няма нужда да се движиш, костюмът бавно разтяга мускулите ти с една безспирна грижа и с най-чувствена прецизност. Не трябва да се главоболиш дори с дишането — някога замислял ли си се изобщо колко е уморително да си поемаш дъх всяка секунда, буден или спящ, през целия си живот? С онова размътване в главата, което причинява таблетката, също като от най-хубавата воджаа, ще изпиташ същинско облекчение да зарежеш грижата за дишането. Всичко се изплъзва. Съзнанието се разтваря.

Една вълна се надига, огъва се и се плъзва към безкрайния бряг със съвършения звук на бял шум. И още една.

И още една.

Таблетката ще те подтиква да заспиш, разбира се, но ти не спиш през всичките тридесет и шест години на трансa. Някои кораби практикуват медикаментозно предизвикана кома, както може би знаеш, но не и ние. Затварят човека в сандък и го въвеждат в кома, а в края на пътуването го стряскат, за да се събуди. При тези техники проблемът е в процента на смъртността. В зависимост от това коя техника се

прилага, той може да достигне до двадесет, което представлява прекалено голяма загуба на хора. И което е по-лошо, превръща хибернацията в лотария на смъртта. Ти би ли заспал, ако знаеш, че има шанс едно към десет да не се събудиш?

Процентът на смъртност при транс е много по-нисък. Нашият кораб загуби само двама души по време на трансовото състояние, понеже това не е кома. На практика съзнанието не изчезва, но със сигурност навлиза в странния свят, в който сетивата са изключени. Не се чуват дори удари на сърцето, по които да се ориентираш, нито дори движение на гърдите при дишане. Умът не е точно съвсем изключен, но не остава и съвсем включен.

Да ти кажа ли на какво прилича? Отначало е просто като да заспиш в уютната тъмнина, да бъдеш отново дете. На някакъв етап (въпреки че е трудно да се каже кога) се събуждаш, но все още е тъмно и някъде в периферията на мислите ти те измъчват сънища. Тогава отново заспиваш или пък отново се събуждаш, но умът ти не е съвсем успокоен. Той движи мислите и спомените ти, като ги свързва в странни съчетания или ги складира някъде. Отново спиш или отново си буден или което и да е от двете. Но сега сънуваш все по-малко и по-малко и спомените все по-малко те безпокоят. Ти си никъде, никой. Нирвана. Няма далечен рев на двигатели, който да притегля сетивата ти, нито гравитационно подръпване, което да принуждава ума ти непрекъснато да се ориентира. Няма дишане, нито биене на сърцето, нито чувство за време. Само мигове на тъмнина и тихо съществуване, които се сливат неразлично в ума ти, и кой знае колко години изминават между всеки от тях. Продължава единствено бавният ритъм на протяжката, разтягането на тялото ти, също като котка, а после и охлабването му. Но всъщност това става толкова бавно, че отнема дни и се — превръща в нещо подобно на дишането. Нещо умиротворяващо и изначално, което скоро преставаш да забелязваш.

В един момент тялото ти започва да се гърчи, едно бавно и тромаво движение, и осъзнаваш, че се будиш. Усещаш странен и неприятен сърбеж. Обработват те, маската е свалена и мъждивата светлина заслепява очите ти. Започваш да кашляш и да премигаш, повръщаш течността от дробовете си и си вземаш душ, за да отмиеш мръсотията от кожата си, обличаш се и се понасяш навън.

Бил си в състояние на транс в продължение на дванадесет години, но ти се струва, че си спал не повече от една нощ. Време е за шестмесечното дежурство. Поддръжка, дежурства по совалка, всичко в безтегловност, седиш си заедно с още половин дузина будни колеги. Играеш, съвкупяваш се, работиш, упражняваш схванатото си тяло при симулирана гравитация и изпитваш досада, нещо, което трансовото състояние те е карало да смяташ за невъзможно. Но най-после нарядът ти приключва, можеш да се вмъкнеш обратно в костюма и да се върнеш към трансa.

Друга вълна се надига, огъва се и се разбива върху червените пясъци. И още една.

И още една.

След което времето се разтваря напълно.

При нулева гравитация и снабдено с влага тялото старее едва с една година на всеки десет. В тъмнината умът си почива.

Записах името си в документацията на пътуването, когато бях на тридесет и една. Когато пристигнахме на Сол, бях на седемдесет и две, но всъщност не бях навършил четиридесет.

Изминахме разстоянието между световете при скорост от 0,7 с, което означаваше дълъг период на намаляване на скоростта в края на пътуването. През тази година на пристигане всички бяхме будни и изпълнени с вълнение. Свързахме компютрите и посредством насочващи пропулсии отклонихме флотилията на осемдесет и един градуса, след което, вече с кометата зад нас, отново активирахме ускорителите и започнахме да намаляваме. Първоначално намаляването на скоростта ни притисна към пода на кораба с 0,2 g, което беше твърде много за просмуканите ни от влага кокали, но бързо се възстановихме. Седмица след седмица ние намалявахме скоростта, гравитацията растеше и суровата, подобна на факла светлина на нашето ново, сребристо слънце се виждаше ясно.

БАРЛЕЙ

Планетата, която днес познаваме като Сол, първоначално беше обозначена като Небел 2. Естествено това беше временна идентификация, етикет, поставен от някой астроном, и нямаше да служи за име на нашия дом, но аз все още съжалявам, че беше одобрено друго название. Според мен сегашното име акцентира предимно върху негативните и по-сурови черти на нашата планета и следователно допринася — по неуловим начин, но съвършено неоспоримо — за ниско ниво на духа. Личното ми предложение пред представителите на флотилията беше „Кесеф“, на иврит това означава „сребро“ и визира облика, който този свят има от космоса — една сребристобяла планета, обградена от светлината на още по-бяло слънце. Освен това среброто е скъпоценен метал, което би подтикнало обитателите на планетата да ценят великолепието на света, който Господ е създал. При това го е създал (нека не забравяме това) за всички нас. В *Изход 26:19* се казва, че подложките на колоните в Божията скиния били направени от сребро, а в *Захария 6:11*, че светата корона е сребърна. Всичко това, както и други примери, ме навежда на мисълта, че среброто носи в себе си Божията благословия. Но името Кесеф не получи обществена подкрепа, ето защо ще трябва да говоря за Сол.

Сол е планета с гравитация малко по-голяма от $0,8 g$. Няма луни, пръстени или някакви други съпътстващи феномени. В действителност системата Небел притежава твърде малко от типичните характеристики, описани от закона на Пауло. Тя има само три планети: една със сплесната орбита, втора — с орбита от почти една астрономическа единица, и един газов гигант с много широка и леко елипсовидна орбита. Газовият гигант, един свят от аргон, който се вижда ясно в нощното небе, се нарича Хадрос, което на гръцки означава „еднорог“, но на мен това име ми изглежда излишно чудноватото.

Несъмнено, според закона на Пауло, липсата на достатъчно като брой и дълбочина гравитационни кладенци, които да привличат към

себе си блуждаещите астероиди и кометоиди, е трябвало да доведе до безмилостното бомбардиране на Сол и унищожаването на целия живот на тази планета. Съществуват, казват ми нашите учени, определено количество доказателства, че Сол е била пространно бомбардирана, но степента на устойчивост и сложност на растителния свят предполага, че от времето на последното голямо въздействие са изминали няколко хилядолетия. Вярно е, че системата е осяяна с голям брой малки, движещи се по орбита тела, комети и метеори, но повечето от тях следват широка орбита, която се различава само с няколко градуса от елипсовидната. В самото начало на заселването ние се опасявахме, че животът ще бъде сериозно застрашен при едно астероидно бомбардиране, и дори планирахме създаването на сенаарски орбитални защити, които да заснемат по-големите тела (обаче никога не ги построихме, понеже струваха скъпо). Но от заселването насам падането на метеори е относително рядко явление.

Както е редно, сме препратили тази информация обратно към Земята, но ще изминат двадесет и пет години, преди там да получат съобщението и още двадесет и пет, преди някакъв отговор да достигне до нас през безкрайната космическа нощ. Именно поради това разстояние ние постъпваме по начина, по който са постъпвали други колонии и който е правилният, редният и богоугоден начин на поведение: ние се откъсваме от Земята. Вие сте млади, не познавате онзи свят и той означава малко за вас, макар да научих, че в други градове има организации на младежи, които се определят като патриоти за Земята. Но дори за нас, които сме родени там, е трудно да усещаме вечно връзката в сърцата си. Ние сме един нов свят, ново начало. Зората не може да се занимава непрекъснато със среднощната луна.

Естествено тревогите при установяването ни на планетата започнаха много по-рано, още преди да бъде поставен въпросът за защитата от астероиди и мисля, че е мое задължение да проследя генезиса на тази война назад във времето, чак до дългото пътуване и дори преди него. Това занимание не ми доставя ни най-малко удоволствие, нито пък имам желание да хабя време и файлове само за да оправдавам себе си и своите действия. Всичко, което съм сторил, съм го сторил за доброто на моя народ, в името на тази нация и нейната отдаденост на Бог. Казват, че историята е нещо повече от

хроника. История, лишена от възвишени мотиви, политика и вяра, е сляпа история.

Може би ще е най-добре да започна своя разказ, като се опитам да обясня чувството за хармония, за необходимо равновесие между ред и свобода, което преобладаваше на „Сенаар“ по време на пътуването и което винаги е ръководело сенаарците от времето, когато пристигнахме на Сол. Нека обясня това с една музикална аналогия. Аз обичам музиката. Музиката е великата страст на моя народ, тя изисква дисциплина, прилежание, сериозна работа и себеотрицание, за да се овладее умението да се борави с пианото, инструмента, на който свиря аз. Но веднъж започнал да овладяваш това майсторство, свиренето те дарява със свобода отвъд възможните мечти на алсианите. В същото време музиката съдържа и едно напрежение, породено от противопоставянето между сковаността на нотите, които извикват точно определени тонове и волната свобода на тяхното комбиниране, между пътеката, положена от майстора-композитор, от която не бива да се отклоняваш (кой би се осмелил да „подобри“ творбата на един Бетовен или на Бах), и пътеката, която трябва да намериш, за да изразиш себе си, собствената си индивидуалност, която прави твоята музика различна от музиката върху компютърния диск. Нацията също е една композиция, една соната от хора. Тя трябва да притежава хармония, иначе е нищо. И така, според мен, тази история на моя народ, този разказ, който завещавам на всички вас, е своего рода симфонична поема, ключов химн в чест на силата и постиженията ни.

Преди да започна да разказвам, трябва да добавя още нещо в отговор на клеветите на алсианите. Вярно е, признавам това, че още от самото начало ние товарехме иглени пушки. Но да се твърди, че по някакъв начин това е противоречало на условията на споразумението, което подписаха всички кораби, преди да се присъединят към проекта, е абсурдно и пропагандистко. Споразумението позволяваше на всяко бъдещо поселение да се погрижи за своята самодостатъчност (въпреки че бе изрично подчертано, че всяко селище може да разчита на цялостна подкрепа от всякакъв вид, но в рамките на разумното, от страна на другите поселения — нещо пренебрегвано и може би осмивано от алсианите). Самодостатъчността несъмнено включва и самозащита. Освен това ние не сме „криели“, както се твърди, факта, че товарът ни е съдържал оръжие. „Криели“ предполага опит за

предумишлено подвеждане, но бяхме ли задължени наистина да описваме един по един всеки отделен предмет от товара? Това със сигурност е в разрез с духа и реалността на организирането на един толкова голям проект. Всъщност всякакви възражения на алсианите срещу наличието на тези оръжия се обезсилват от факта, че те откраднаха (забележете нарушаването на една от Божиите заповеди!) един цял бартел от нашите оръжия още при първия удобен случай, след като слязохме на планетата, и оттогава са произвели много повече, отколкото притежаваме ние. Очевидно е, че те нямат принципни възражения относно употребата им. Прекалено много хора от моя народ, някои от които смятах за членове на моето семейство, са умрели от техните ръце, нека не забравяме това.

Аз не мога да го забравя.

Представители на всичките единадесет общности се срещнаха и приеха Конвенцията и Съюзните законови разпоредби, които щяха да гарантират мирното съжителство между нашите народи. Пътуването до друга звезда, създаването на дом на един друг свят не беше обикновено начинание. На този ранен етап от подготовката за пътуването, спектрографските *[интертекстът няма интервръзка, виж алтернативна база данни, напр. произх. наука]* данни допускаха, че на Сол има повече вода, отколкото е в действителност (а там, където има вода, по правилата на логиката, има изобилие и излишък). Поради тази причина ни изглеждаше правдоподобно, че ще съумеем да делим в хармония планетата и да построим още един аванпост на Цион в небесата. Преговорите преди пътуването вървяха подобаващо гладко.

Срещнах се с Петжа Шчерелем два пъти, преди да започне пътуването. Тогава още не се бях издигнал до ранга на капитан и бях старши лейтенант в корабния екипаж. Задължението ми беше да установявам контакти с командващите офицери на другите тринадесет кораба, да създавам канали за комуникация в случай че ни потрърбват по време на пътуването. В много от случаите това ставаше просто и лесно. „Ню Флорънс“ и „Елеуполис“ бяха достатъчно сходни с нас, а престоите ми на „Яред“ и „Смит IV“ бяха особено насърчителни и приятни. Но нито един кораб не беше толкова странен като „Алс“. В началото работех с една жена на име Марта Церепес, но тя не заемаше важен пост, тъй като (естествено) алсианите нямат дори понятия за администрация, управление или други такива неща. Тази Церепес

беше натоварена със задължението да се свързва с останалите кораби по време на дежурството си, което ѝ беше определено от компютърна програма и не можеше (удивително!) да бъде променяно, без да се разрушат всичките файлове на програмата. Толкова малко гъвкавост имаше в тяхната организация, че през половината от първото ми свързване Церепес беше натоварена с друга задача, някаква домакинска работа по всяка вероятност. Беше ми предоставен друг офицер за връзка, чието име не помня. Но тогава аз взех нещата в свои ръце. Обърнах се направо към Шчелерем, който по онова време беше главен техник. Като най-високо квалифициран специалист, той беше избран от всички кораби за ръководител на операцията по свързването на корабите и стабилното им закрепване за кометата. Струваше ми се, че като най-видният или поне най-известният сред алсианите (по онова време ние не мислехме за тях като за нация, но ще използвам сегашната терминология за удобство), той трябва да поеме командването, поне докато трае пътуването. Струваше ми се, тогава, както и сега, че предизвикателствата на дълбокия космос изискват твърда ръка и командна структура и че ако анархията наистина представляваше такава ценност за тези хора, те можеха да я учредят в бъдещото си царство на новата планета. Аз му обясних това по един сърдечен начин, но той се нацупи като дете.

— Не разбирам — отвърна ми със силен акцент.

Тогава той беше много по-млад, дребен мъж с прекалено стегната фигура за моите представи за мъжественост. Беше облечен с онази странна купчина от тънки дрехи, скъсани и мръсни, натрупани пласт връз пласт, която е толкова типична за алсианите (естествено ние му предложихме дрехи, след като си взе душ). Но поне лицето му беше измито и косата му — чиста и подстригана (нещо необичайно за тях, предполагам). Имаше тясно лице и носът му приличаше на корабна котва, прав и ясно очертан. Онези линии, които се спускат към ъгълчетата на устата и отделят горната устна от останалата част на лицето (как се наричат те?) при него бяха много силно изразени. Но очите му бяха като на жена, меки и сини, без нищо от стоманата на истинския водач, от синьото, което, убеден съм, ще видя в деня на моята смърт, когато погледна Господ в очите. Все пак в неговия отговор имаше нещо смущаващо и беше твърде възможно той да ме обижда по онзи заобиколен и грубоват начин, характерен за алсианите,

които изпитват извратено удоволствие да изопачават езика, като по този начин тайно ти се надсмиват.

— Не разбирам — каза той с подигравателния си глас, но тогава аз бях дипломат и не отвърнах нищо. Само се усмихнах.

— Но сигурно — изтъкнах аз, — като учен вие разбирате важноста на реда във всеки организъм. Не може да съществува такова нещо като хаотичен организъм, това е терминологично противоречие. Вие без съмнение разбирате, че всички заедно ще формираме един огромен организъм, че ще бъдем свързани с пъпна връв.

Но аз просто си хабах думите. Той ми прочете малка лекция за „свободата“, която онези хора изповядвали, за невъзможността да се упражнява власт над тях, че трябвало да се отхвърлят всякакви политически структури и да се вярва в превъзходството на индивида (в неговите уста думата „политически“ прозвуча като някакво сквернословие). Имаше и други неща в този дух, но разбира се ние знаем, че изповядваната от тях теология на отказ от власт е само едно позволение за всякакъв вид безнравственост.

През времето, докато корабите бяха сглобявани в орбита, се създаде известно приятелско общуване между народите. Пак тогава определени кораби („Уилям де Морган“, „Грей Лантърн“ и „Кроу“, помня това) бяха наложили вечерни часове и отказаха всякакъв достъп до себе си, освен на най-важните хора от другите екипажи. Обикновено подобна карантина се налагаше по религиозни причини и ние се отнасяхме към нея с нужното уважение. Но на „Алс“ нямаше такива ограничения. Там непрекъснато идваха и си отиваха хора, включително и много от нашите. В конкретния случай безнравствеността, която всички ние свързваме с алсианите, се характеризира и със специфичен сексуален компонент. Много от нашите мъже бяха изкушени и се поддадоха.

Несъмнено това е една неудобна тема и макар че трябва да се занимаем с нея, понеже тя е яйцето, от което се излюпи цялото това разрушение, все пак аз нямам желание да разисквам детайлите на една толкова жалка афера.

За разлика от повечето цивилизовани общества, хората на борда на „Алс“ отказват контрацепция на мъжете. Мъжете нямат достъп до нито една от божествено санкционирани форми на контрол върху раждането на деца. Там контрацепцията е изцяло работа на жената,

като не е необходимо тя дори да казва на мъжа дали е решила да зачене, или не, нито пък на някой алсист би му хрумнало да зададе подобен въпрос. Бащите нямат права. Не трябва да забравяме, че поначало в алсистката анархия човешките същества като такива нямат „права“, и тези две обстоятелства не могат да не бъдат свързани помежду си. Но колкото и да бяхме потресени от поведението на някои от нашите хора, работата се състоеше в това, че стана някакво недоразумение между някои от членовете на моя екипаж и жени от Алс. В резултат се получи редица бременности.

Това беше причината за моята втора визита на кораба „Алс“ няколко седмици преди старта. Разговарях с няколко технически лица от екипажа в опит да изискам тези деца като наши, тъй като според всички закони, бащите имат равни права с тези на майките. Съществуваха няколко възможности. Ние бяхме готови да предложим на майките дом на „Сенаар“ или поне да сключим взаимно споразумение бащите да могат да правят посещения. Но моята дипломатическа мисия на „Алс“ не беше посрещната на официално ниво и аз се натъкнах единствено на безизразни лица и неразбиране. Алсианите не само бяха убедени, че до пубертета децата принадлежат на майката (а след това, както изглежда, не принадлежаха на никого), но изглежда не бяха в състояние да разберат, че тяхната гледна точка е аномалия, нещо необичайно. Дълго спорех и доказвах правата на бащите, за семействата (защото какво е една общност, ако не едно голямо семейство?), но никой не ме слушаше. Или, за да бъде поточен, те слушаха, но не чуваха. Ето още един обичай на алсианите, който разкрива липсата на цивилизованост у тях. Когато ги въвлечеш в разговор, те ще слушат с леко наклонена глава и ще отговарят, но само ако са непосредствено заинтригувани. Ако обаче се отегчат, дори съвсем малко, те просто ще си тръгнат, без да кажат и едно „довиждане“. Натъкнах се многократно на такива прояви на невъзпитаност.

Случката с децата беше голям скандал у дома и само обстоятелството, че бяхме на път в преследване на нашата комета (с цялата суетня и работа около това), я изтика на заден план от умовете ни. Моментът не беше подходящ. Когато тръгнахме на път, всичките ни хора бяха повикани обратно на „Сенаар“ и контактът с децата бе изгубен. Понякога си мисля, че ако бяхме нанесли удар още тогава и си

бяхме върнали децата преди пътуването, сегашните събития никога нямаше да се случат. Но тогава не можехме да направим нищо повече. Ние прихванахме кометата и скоро бяхме надалеч, напускайки системата, в която се бяхме родили, на път за нашия нов свят.

Едногодишният ускорителен период е трудно време. Има малко работа за вършене и незаетият ум лесно се отдава на размисъл за събития, свързани с несправедливости лъжа. Тъкмо такава беше случката с децата. Офицерите (някои от въпросните мъже бяха именно такива), които бяха сред бащите на онези момчета и момичета, естествено бяха понижени в ранг, но продължаваха да бъдат част от ръководството. Най-старшият сред тях беше заместник-капитанът, който беше понижен в майор, а аз самият бях повишен в заместник-капитан. Повечето от бащите бяха военни, но имаше също цивилни и техници. Те се обединиха в група, срещаша се след църква или в друго свободно време и скърбяха заедно. Много хора им симпатизираха. До голяма степен обстановката на кораба по време на ускорението, затварянето в тясното пространство и последвалата от това почти клаустрофобия насърчаваха това недисциплинирано поведение. Може би затова допринасяше и близостта на скандала до върховния команден състав. Познавах лично помощник-капитан Белтейн и някога изпитвах уважение към него. Но съпругата му беше починала наскоро и някаква алсистка жена бе упражнила над него сексуалния си чар. Той се беше държал така, сякаш кариерата му не означаваше нищо.

По онова време хората бяха много избухливи, а с такава искра, с нещо толкова близо до скандал, нещата лесно можеха да излязат извън контрол. Ето защо в този момент имаше нужда от здраво ръководство и личен пример. Но капитан Тириън беше мрачен човек, мъчен индивид. Единственото нещо, което беше в състояние да види, бе предателството на хората си, но не и по-значимите проблеми.

Като помощник-капитан аз се опитах да внеса успокоение. Организирах спортни и музикални състезания. Църковни хорове се състезаваха за сребърна купа, провеждаха се и индивидуални пиано-рецитали. Сформира се футболна лига от седем отбора и бяха организирани две отделни състезания. Футболното залагане беше особено популярно, така че аз се съгласих част от територията на централния парк да се промени и да се построи второ футболно игрище. Бяха организирани физически тренировки за военните, както

и тренировки за онези цивилни, които желяеха да усъвършенстват телата си.

Нека ти опиша как изглеждаше „Сенаар“, преди да го приземим и да го превърнем в сегашния прекрасен град. Тогава той не беше много просторен и имаше формата на купол, разположен под по-голям полувакуумен покрив, където бяха поместени товарите. В центъра на купола имаше изключително красив парк с примамливи зелени поляни, прорязани от криволичещи бели пътеки, настлани с мрамор. Един централен канал лъкатушеше от фонтана до езерцето (и оттам през подземни тръби водата се връщаше обратно до фонтана), което беше пълно с едри шарани и пъстърви. Те плуваха мързеливо и понякога издигаха розовите си тела съвсем близо до повърхността на водата. Открита морава се простираше връз малки хълмчета, храсти и дървета обещаваха сенки, тишина и тайнственост. Имаше три естради за оркестър, трек за лека атлетика. Хората плуваха в реката, гъделичкаха коремите на послушните риби, разхождаха се из парка с любимите си и се целуваха в сенките на дърветата или слушаха рецитали, поседнали на моравата. В самия център на този Едем се издигаше самотна сребърна игла, висока четиристотин метра (тя беше закрепена на мястото посредством жица, която стигаше до върха на купола) и на самия връх на иглата имаше златна топка от светлина, най-красивото изкуствено слънце, което беше възможно да се купи. Слънцето изпращаше лъчите си над малкия свят и хората се грееха на неговото великолепие. То имаше даже изкуствени миниатюрни облаци, които, следвайки грижливо програмиран режим, излизаха от едно приспособление на върха на слънцето и увисваха пред него, хвърляйки огромна сянка над света. При залез светлината бавно ставаше по-червена, след което постепенно избледняваше до здрач и мрак. При изгрев тя имаше бляскав розово-перлен цвят и постепенно нарастваше до ярката слънчева светлина на деня. Когато казвам, че никакви средства не бяха пожалени, го имам предвид съвсем буквално.

Около този грижливо структуриран парк бяха разположени жилищните зони: спални за сами мъже и жени, апартаменти за онези, които имаха партньори или бяха женени. Апартаменти бяха предоставяни на всички двойки, които желяеха да работят по съгласуван работен режим, но повечето необвързани хора предпочитаха да спят в спалните. Имаше седем еднакво големи

параклиса и всички те се препълваха в неделя и тогава под купола се носеха химни. Двете главни казарми бяха разположени на север и на юг (според въображаем компас, разбира се, но подпомагаше ориентацията) и отзад граничеха с тренировъчни участъци: на юг — един град-имитация, целият от камък и бетон, а на север — пустинна местност с храсти и дървета. Но както биха казали някои, най-важен от всичко беше комплексът от обществени сгради. Те бяха разположени на запад — съдилище, парламент и граждански център. Съдът заседаваше всяка седмица, а не всеки ден, както се налага днес. По време на пътуването, при онова подобаващо чувство за дисциплина и цел, престъпленията имаха незначителен характер и бяха редки. Парламентът беше отворен за всички. Всеки гражданин си имаше своите гласоподавателни бонове, купени със собствени пари или получени като работни заплати, за да може да ги употреби според желанието си и според издигнатите предложения. Може би именно поради липсата на истинска работа много граждани проявиха здравословен интерес към управлението и присъстваха на всички дебати, без значение дали бяха законодателни, или само подготвителни. На изток бяха разположени отделенията за совалките, херметическите камери и помещенията за хибернация.

Всичко беше систематично и акуратно подредено. Един съвършен град, Едем.

Разбира се, понесохме и загуби. Това е неизменно при космическо пътуване и изобщо при всяко пътуване, което налага хората да се затварят за десетилетия в малко пространство. За жалост имахме една или две злополуки, освен това от време на време някой гражданин загубваше психическото си здраве и това завършваше със смърт. Но ако се опитате да сравните нещата, ще видите, че над всичко доминираше настроението на силна решимост, дълбоката ни радост от тази Божествена Мисия, пътуването до друга звезда! Вие никога няма да предприемете такова пътуване и е малко вероятно да го направят и вашите деца. Може би биха го направили вашите внуци или правнуци, но всъщност това е привилегия, която идва само на всяко четвърто или пето поколение. Ние работехме като една сплотена общност — поддържахме инфраструктурата и интерструктурите на нашия кораб, грижехме се за градината, управлявахме машините, молехме се и тачехме Бог, разговаряхме с приятели и прекарвахме време с любимите

хора, свирехме и слушахме как свирят нашите приятели и съпрузи. Раждаха се деца, укрепваха връзки, но поради възрастта на хората, които бяхме избрали да осъществят прехода, никой не умираше от старост, старост нямаше. Нашият Едем беше млад и пълен с жизнени сили.

Истина е също така, че аз бях в досег с волята на народа, нещо, което капитанът не познаваше. Той ставаше все по-саможив, уединяваше се в апартамента си само в компанията на своя партньор. Бях принуден да поема ролята на човека, който поддържаше контакта с хората, разхождах се сред тях, разговаряхме в парка, за да научавам неофициалното им мнение и възгледи, присъствах на много открити дебати в Парламента или посещавах техниците. Чувствах това като свое задължение. Организирах също и поредица образователни радиоемисии, обясняващи различни аспекти от функционирането на кораба. Това издигна рейтинга ми по-високо в сравнение с този на капитана, което не беше редно според някои старши офицери. Вярно е, че аз бях онзи член на висшия състав, към когото цивилните и редовите военни чувстваха, че могат да се обърнат безпрепятствено, за да изкажат болките си, да изразят мнението си или просто да поговорят. Вярно е, че популярността ми беше висока, но важното в случая според мен беше, че поне един член на съвета на шестте беше достатъчно достъпен, което беше за доброто на кораба. Разбира се, аз говорих с капитана по този въпрос, всъщност няколко пъти, но бих казал, че това не промени нещата съществено. Той беше станал особен, направо странен. Изрязваше страниците на Библията си и ги пренареждаше произволно, следвайки погрешното схващане, че Господ прави волята Си достойно посредством такива случайни неща. Опитваше се да открие някакъв смисъл в тези безсмислици, съставени от светите текстове.

Вярно е наистина, че като капитан и предвид високия дух на екипажа и гражданите като цяло, имаше твърде малко неща, които Тириън трябваше да прави. Това, разбира се, не го оправдава, по-скоро обратното. По-важно е, много по-важно е капитанът да демонстрира характер и качества в мирно време, отколкото при някакво извънредно събитие. Всеки може да ръководи във време на криза, човек лесно може да бъде обучен на това. Но да се поддържа куража и правилното ръководство по всяко време, да се държат хората на правилния път, на

пътя с цел, който ги превежда през живота с радост, ето това е истинската задача, смисълът на водачеството. Кога Мойсей е бил по-велик водач — когато солените води се разделили пред народа му и египтяните ги следвали по петите или по-великата задача била да държи хората си обединени, фокусирани и целеустремени през десетилетията на синайското изгнание? Кога е бил по-велик Наполеон [интертекстът няма индекс-връзка за а%х'50Наполеон' виж алтернативна база данни напр. произх. историограф.] — преди или след Москва? [интертекстът няма индекс-връзка за а%х'60Москва' виж алтернативна база данни напр. произх. Историограф.]. Въпросът съдържа и отговора.

Е, добре, изглежда, че Тириън не беше способен да посрещне нуждите на спокойното и щастливо време, което бях създал. Както обикновено се случва с водачите в такива моменти, той се чувстваше все по-обезпокоен от щастието на своя народ и се опита да предизвика промяна. Свика съвещания на съвета, за да се обсъди създаването на военни училища за всички деца по време и след пътуването, да се дискутира промяна на йерархията и начините за повишаване в звание на армейските офицери, както и да се създаде комисия за проучване на всички вероятни бракове. Естествено на всички тези събрания аз бях принуден да се изказвам срещу подобни абсурдни предложения, но не бях в състояние да направя нещо повече от това да изтъквам колко малко хората биха подкрепили подобни потиснически закони. Не се опитвах да преча на капитана да предлага закони, в края на краищата това си беше негово право, а (и в това се състоеше цялата ми нелоялност към този някога велик мъж) аз просто настоявах тези законопредложения да бъдат внесени в Парламента, за да могат хората да гласуват за тях, ако желаят. Тириън искаше да прокара законопредложенията под графа „Наложителни мерки“, което означаваше, че щяха да бъдат приети без гласуване.

Помня, че това беше трудна сесия на съвета. Двама от старши лейтенантите ми симпатизираха, въпреки че трябваше да запазят благоприличие и да подкрепят капитана. Друг старши лейтенант на име Гостър, беше особено гласовит и неприятно шумен в подкрепата си за капитана. Двама не взеха ничия страна. Капитанът — ще спомена това, за да покажа колко далече бяха стигнали нещата — беше небръснат. Тириън беше висок, слаб мъж, с много косми по лицето и

ако не полагаше грижи, брадата му щеше да израсне много нагъсто, щеше да покрие врата, брадичката, устните и бузите му, стигайки почти до очите. Той очевидно се бръснеше два пъти на ден, но за това събрание — събрание на целия висш състав, няма нужда да ви напомням това — лицето му беше покрито с набола брада.

При нормални обстоятелства съвещанията на съвета се провеждат в кабинет и протоколите са секретни. Когато (да речем) се обсъждат военни тайни, подобна политика е проява на здрав разум, но в този случай, пряко касаещ благото на хората, аз не можех да пазя мълчание. Отказах да предам народа си и напуснах съвещанието, решен, че хората трябва да узнаят истината. Именно тогава произнесох речта си на футболното игрище, може и да сте я чели, може дори да сте я учили в училище. Колко малко ме блазни мисълта децата в училище да изучават тази реч! Има толкова други велики фигури в историята, които са по-заслужили от мен. Естествено, истинската реч беше доста по-различна от версията, която остана в историята, понеже в нея имаше много повече колебания и неуверено произнесени думи, отколкото показват днес записите. Но основната мисъл в нея беше еднакво вярна и тогава, и днес: че свободата на хората стои над всичко. Свободи, спечелени и защитени толкова трудно, никога не могат да бъдат обект на прищявката на един човек, без значение колко е изтъкнат той. Нещата след това се развиха много бързо. Двата най-популярни футболни отбора щяха да се състезават за най-важната купа. Почти всеки човек, който не беше зает с нещо друго, се намираще на стадиона, сърцата преливаха от въодушевление, духовете бяха наелектризирани от възбуда поради предстоящото събитие. Тъй като бях организатор на първия турнир, аз взех думата, за да откроя мача. След малко се разнесе грандиозен рев, цялата тълпа крещеше одобрението си за нещата, които казах. Тириън, който присъстваше с мен на балкона, запазен за командния състав, беше бесен. Той се изправи и със сигурност щеше да се опита да грабне микрофона от мен, за да произнесе опровержение или може би да оповести арестуването ми. Това можеше да провокира граждански размирици, дори бунт, така се беше възпламенил народният дух в подкрепа на казаното от мен. Ето защо завърших речта си, като призовах играчите да заемат места и да започнат мача. Докато те тичаха наоколо и тълпата крещеше за единия или другия отбор, Тириън не можеше да

направи друго, освен да седи и да гледа. Бях погълнат от играта, но въпреки това през цялото време усещах погледа му върху себе си. Явно беше, че ме смята за предател, като че ли личната ми лоялност към него беше по-важна от дълга ми към хората!

Все пак щеше да е глупаво след речта да пренебрегвам личната си сигурност. Още на следващия ден хората на Тириън дойдоха да ме арестуват и моите хора ги очакваха. Някои от версиите за случилото се разказват за битка в парка, но битка в тесния смисъл на думата нямаше (оттогава насам съм бил свидетел на няколко истински битки). За съжаление загинаха хора, но залогът беше голям. Схватки, каквито предимно имаше, станаха преди всичко в собствените ми покои и из близките преки. В очакване на нападение, аз бях разположил шестима от най-добрите си хора отвън на едно по-високо място, двама стояха при вратата, а повечето чакаха вътре. Хората на Тириън не бяха подготвени за това. Петима от тях бяха убити, петима — ранени, а останалите побягнаха през парка, следвани от моите хора. Наистина по време на втората схватка загина и един цивилен, но иглата, която го уби, дойде от хората на Тириън.

След като беше нанесен първият удар, събитията придобиха собствена инерция. Тириън, който губеше все повече досег с реалността, ме провъзгласи публично за предател и заповяда на всички хора на „Сенаар“ да се вдигнат срещу мен. Убеден съм, че той щеше да се радва да ме види вързан и със запушена уста, носен на рамо от тълпата като животно на заколение. Но действията му го погубиха, той явно не беше повече умствено и душевно подготвен за високото доверие да бъде капитан на кораба. Подкрепящите ме младши лейтенанти се присъединиха към моята кауза, която беше народната кауза, и доведоха своите поделения. Голяма част от войниците охотно останаха в казармите, подчинявайки се на заповедите на по-предпазливите офицери. Личният отряд на Тириън, както и този на Гостър се обединиха и взеха контрол над западния район с обществените сгради и околните къщи и над източния с техническите съоръжения. Аз установих базата си в южните казарми и разположих своите отряди в централния парк. Най-искреното ми желание беше да не включваме в сраженията цивилните райони, но Тириън се опитваше да ме накара да действам против разбиранията си. Ако решах да дам отпор и на двата вражески отряда, собствената ми армия щеше да се

сражава на два фронта, а ако се концентрирах само върху единия, другият лесно можеше да премине през парка и да ме хване като в менгеме. Разполагахме и с по-тежко артилерийско въоръжение в бартели на склад, но неминуемо съществуваше опасността при тяхното разгръщане да се нанесат повреди на самия кораб. За щастие аз контролирах склада, както и ваните за рециклиране, така че бях в състояние да предотвратя тази възможност. Това ми даваше също и военно превъзходство: контролирайки хранителните складове, винаги разполагах с възможността да уморя Тириън от глад.

Самата стратегическа позиция на Тириън накрая се превърна в негова гибел, понеже той се беше изолирал от хората. Въпреки че държеше сградата на Парламента, нито един гражданин не я приближаваше, знаейки, че е в ръцете на вражеските части. Аз от своя страна можех да се движа сред хората, да ги окуражавам, както и да печеля доверието им, което оттогава насам винаги ми е помагало да изпълнявам високите задължения на водача. Това също така ми даде възможност да разположа войници в цивилните жилища в северната и североизточната част, за защита и кураж на всички. Разбира се, това ми даде и база, от която да ударя по техническите центрове на изток. Планирах атаката внимателно, за да сведа до минимум щетите за „Сенаар“ и един ден изключих слънцето по обяд. В настаналия мрак хората ми проникнаха през стените в хангарите с херметическите камери на изток. Битката беше ожесточена, но моето вещо командване на полесражението спечели деня. По-голямата част от силите ми тогава удариха източните райони и спечелиха светкавична победа. Но истинският ми гений се прояви на запад, където организирах масово събиране на цивилни при обществените сгради. Тириън не можеше да контраатакува, без да премине през невъоръжената тълпа, убивайки много хора. Той беше твърде слабохарактерен, за да направи такова нещо, и по времето, когато слънцето отново беше включено, аз контролирах всичко с изключение на западните сгради. От този момент нататък нямаше съмнение кой щеше да е победителят. Останалите младши лейтенанти излязоха от казармите и ми се заклеха във вярност. Два дни по-късно Тириън се предаде. Бях готов да го изправа на процес пред народа и най-вероятно да го хвърля в карцер за остатъка от пътуването, но той се самоуби с нийдлгън.

Естествено трябваше да накажа някои офицери, но що се отнася до войниците, е, войниците са си войници, те изпълняват заповеди. Отнех нашивките на всички редници, но им позволих да постъпят отново във войската, да ми се закълнат във вярност и да идат да си вършат работата, която на първо време се състоеше в разчистване на щетите, за които до голяма степен бяха отговорни те.

В крайна сметка Тириън се бе задържал на власт по-малко от три месеца. Задълженията на главнокомандващ през едно толкова продължително пътуване се оказаха твърде големи за него.

Може да ти се стори странно, че наредих телата на всички войници, сражавали се срещу мен, да бъдат погребани с пълни военни почести. Те най-вероятно бяха мои врагове, но аз винаги се грижех преди всичко за доброто на народа на Сенаар. Тези войници просто бяха следвали разпорежданията на по-висшестоящите офицери и по този начин бяха изпълнили дълга си. Какво повече би могло да се изисква от всеки един човек от нашата общност, дори от мен самия? Ето защо телата им бяха обвити във военни ленти, семействата им бяха наградени с полагаемата се военна пенсия (в пари и гласоподавателни бонове) и беше обявен ден на траур. Телата бяха спуснати в космоса.

Не се срамувам да кажа, че плаках по време на церемонията. Смятам, че това е знак за сила в един мъж — да може да плаче.

Последвалият месец не беше никак лесен. Трябваше да се боря да съградя отново хармонията, на която някога се беше радвал „Сенаар“. Разпоредих се за набор на нови войници, като създадох конкретни проекти за работа в тази насока с разнообразни награди. Но най-голямата опасност за нашето пътуване не се оказа борбата за налагането на народната воля. Както става винаги, най-голямата опасност дойде отвън. Анархията на „Алс“ изложи на риск целокупната мисия.

Една от техните жени, деморализирана от разпуснатия живот на борда на „Алс“, преминала през психотичен епизод. Тя изпаднала в такова умопомрачение, че убила няколко души от екипажа и откраднала совалка с намерението да причини още щети на флотилията като цяло. Трудно е да се каже дали всъщност е целяла да удари совалката с пълна скорост в следващия кораб надолу по кабела („Бабюлонис“) и да пробие корпуса му, убивайки всички вътре, или пък намерението ѝ от самото начало е било да разруши рудната котва,

като по този начин изложи на риск шансовете ни за успешна колонизация. Това, което не подлежи на съмнение, е зложелателната решимост, с която тя тръгва: виж само начина, по който форсира двигателите до пълна мощност и се прицелва в онзи участък от флотилията, който се намира надолу по кабела, непосредствено под нея. Ако двигателите ѝ не се бяха претоварили и посоката на движение не се беше изместила, съвсем искрено вярвам, че тя щеше да причини много по-големи щети. Трябва да благодарим на Бог, че това не се случи и че тя успя да осъществи само страничен сблъсък с тялото на рудната котва.

Но все пак това си беше почти катастрофа и ясно демонстрира, че системата, чрез която се управляваше „Алс“, не беше подходяща за предстоящата ни работа, за проблема, който стоеше пред всички нас. Разбира се, аз вярвам в правото на самоопределение на народите в нашия свят, както и че на една планета подобни свободи трябва да бъдат насърчавани в голяма степен. Но в крехкия съвместен свят на един междузвезден кораб (каквото на практика бяхме всички ние), тяхното насърчаване представляваше слабост, тъй като доброто на всички хора трябва да стои по-високо от доброто на отделния народ. Говорих с капитаните на повечето кораби и всички бяхме съгласни, че аз или Даuid, капитанът на „Бабюлонис“ трябва да покани и на среща представител на „Алс“, на която да бъде изразено обединеното становище на останалите кораби. Само луд човек би се противопоставил на решението на мнозинството.

Реших да се обърна към Петжа Шчелерем. Тъй като някога той беше технически отговорник по свързването на корабите по кабела и един от най-известните хора от „Алс“. И тъй като вече бях имал вземане-даване с него, предположих — погрешно, както впоследствие стана ясно — че ще мога да преговарям с него. Той пристигна, носейки някакви заклани птици като дар в знак на добри намерения (за да бъде честен към него, мисля, че дори той, с дълбоко вкоренената си социална непригодност и анархистично неуважение към чувствата на другите, дори той прояви добрата воля да изпита притеснение и срам от действията на онзи член на неговия екипаж). Върнах му комплимент, като му подарих някои неща, произведени от нашите фабрикации (сред всичките десет нации ние винаги сме притежавали най-изтънчения софтуер за фабрикации) — увеличителни стъкла,

един солидус, няколко тягови индикатора и един аглет. Извадихме също от и нашите алкохолни запаси и сервирахме, без въобще да намекваме за заплащане, това беше акт на най-искрена сърдечност, жест на приятелство.

Опитайте се да си представите сцената. Въпреки трудностите, които бяхме преживели на кораба, включително една война (да не забравяме това), която нанесе големи щети на много от жизненоважните съоръжения, въпреки това над всичко ние ценяхме нашата лична чистота и хигиена. Сенаарците са прочути с това, че се появяват спретнати и чисти по всяко време. Сега си представете вонята, която приветства носовете ни, когато този Шчелерем излезе от херметическата камера. Като някакъв скитник, той беше облечен в пластове дрехи, много от които оръфани и мръсни, без изобщо да се съчетават по стил и цвят. Беше си обръснал главата, може би за да изглежда по-застрашителен, макар това да правеше слабото му лице да изглежда по-скоро недохранено. Ами миризмата! Облъхна ни отвратителна струя на вмирисана пот и нечистоплътност. Моите офицери са добре обучени и не дадоха израз на отвращението си, но да отидеш на дипломатическа мисия, без да си взел душ, да пристигнеш като представител на народа си, миришейки на развалено месо! Предоставихме му всичко необходимо, за да се изкъпе, въпреки че банята имаше малък шанс срещу натрупаната нечистотия. Също така му предоставихме, отново безплатно, чисти дрехи. За всичко това, както и за храната и пиетието той не каза нищо, нито една дума на благодарност не се отрони от изприщената му уста.

Той се натъпка с онова, което гостоприемно му предложихме, като че ли на собствения му кораб имаше недостиг на храна и вода (а може и да имаше: не съм чувал добри неща за умението на алсианите да организират както себе си, така и своите продоволствия), грухтеше и презрително сумтеше, докато разговаряхме учтиво за маловажни работи. Сякаш ни беше дошло на посещение някакво много добре дресирано животно, човекоподобна маймуна например. По-нисшите ми офицери започнаха да настръхват, в края на краищата, те са войници и кръвта им е гореща, независимо колко са дисциплинирани. Те усещаха една преднамерена обида към кораба ни, към нашия народ.

— Господин Шчелерем — започнах аз, — вярвам, че нашето гостоприемство ви харесва.

Казах това не за да му се подиграя, а само да напомня за щедростта, с която се бяхме отнесли към него. Прясна храна и истински алкохол не се съхраняват и пренасят толкова лесно, че един междузвезден кораб да си позволи да ги раздава всеки ден.

Но той не отговори нищо. Понятието за благодарност почти не съществува в алсисткия манталитет.

Обясних му, че след съвещание с капитаните на другите кораби (съвещание, което не включи „Алс“, само защото корабът не притежаваше съответните командни структури и не беше в състояние да излъчи представител в капитанската дискусия по видеофона), ние бяхме решили да отправим определени предложения към неговия народ в духа на най-безкористно приятелство, а също и за да съдействаме за сигурността на цялата флотилия. При тези думи той се обърка, напуканите му устни се разтвориха и оголиха зъбите му, също като някое животно. По зъбите му имаше петна. Сигурен съм, че алсианите използваха големи части от складовото си пространство за алкохол (важен за алсистката култура, според твърденията им) и за някакво специално водорасло, вид трева, която те дъвчат, за да постигнат наркотичен ефект. Може би този Шчелерем беше под въздействието му дори в момента.

Уверих го, че проявяваме загриженост с най-деликатно съчувствие към тяхната загуба, че не желаем никакво неподобаващо надзъртане във вътрешната организация на кораба им, но че сигурността на цялата флотилия е изложена на опасност.

При тези думи той се закашля или се засмя, или може би изляя.

— Това не е грижа — каза той.

Спомням си граматическата неправилност на това изречение в частност. Ако се разгледа по-внимателно, то издава смисъла, вложен от Шчелерем, а именно че това не беше негова грижа. То отразяваше също и философията на тези хора, че обществото не носи отговорност за злото, проявено от индивида. Може би започвате да разбирате защо е толкова трудно да се общува с тази нация и защо жестокият път на войната беше неизбежен.

Разясних решението на съвета на капитаните „Алс“ да учреди някакъв вид управление, да установи в някаква степен социален ред и да предотврати бъдещи инциденти от този вид. При това той настръхна, но аз настоявах. В края на краищата, изтъкнах, оставаха

няколко месеца до завършване на ускорението и когато целият екипаж влезеше в стаза, това управление така или иначе щеше да стане излишно. Освен това, една силна власт би подпомогнала разрешаването на някои от неприятните проблеми на самия кораб. До нас бяха достигнали слухове за високия ръст на самоубийства сред екипажа там долу и за ниския дух като цяло.

Той изглеждаше впечатлен от последния аргумент.

— Признавам, че вашата система е гарантирала много малък брой на самоубийствата, много малко клаустрофобия сред хората ви, капитане — каза той. — Но това не е нашият начин — да решаваме проблемите чрез власт.

— И вие ще се придържате към този „начин“ дори с цената на живота си?

— Да.

— И с цената на живота на останалите кораби? На цялата флотилия?

— Тези думи нямат никакъв смисъл за мен.

Един от офицерите ми изтъкна, че за създаването на град или цяла цивилизация в новия свят дисциплината ще играе също толкова важна роля, колкото и на един кораб. При тези думи Шчелерем се намръщи. Кълна се, че той ръгна малкия си пръст в носа си като зле възпитано дете. Почеса обръснатата си глава с такова изумително усърдие, сякаш искаше да я разрани. След това се изхрани в дланта на собствената си ръка и (ужасно за гледане) я избърса в ръкава си.

— Вие хора, нямате дух — заяви той. — Не можете да разберете.

— Моят народ поне никога няма да застраши благополучието на цялата флотилия по начина, по който го направи един от вас.

При тези думи той пресуши на един дъх моето питие и, залитайки, се изправи на крака доста нестабилно. Опитах се да го успокоя. Виждах, че някои от по-младите офицери едва се сдържат да не го ударят, което може би беше разбираемо, като се имаха предвид пресметнатите му обиди към „Сенаар“ и онези, които го управляваха. Но аз се опитах да го охладя, като го уверих, че желаем единствено да постигнем споразумение, приемливо и за двете страни.

Той продължаваше да стои прав и да гледа надолу към мен. Получи се неловка пауза и аз реших да упражня малко от властта си.

— Седнете, техник — казах твърдо, без да бъда груб. Ефектът беше поразителен: той се подчини като куче [*интертекстът няма индекс-връзка за а%х‘1000куче’ виж алтернативна база данни, напр. произх. историограф*], почти без да се замисли.

— Интересът ни към вашия кораб е мотивиран от нещо повече от безкористна грижа за флотилията като цяло — заявих аз. — Дори вие да сте забравили, ние помним, че на борда на „Алс“ има двадесет и един наши сънародници, децата, които са родени от бащи сенаарци и които са държани като заложници далеч от семействата им.

— Това не е моя грижа — каза пак той.

— Вие може да не сте загрижен — отвърнах аз, — но благоденствието на нашите хора винаги е било наша грижа. Ние не изоставяме своите, още по-малко, ако са деца, неспособни да се грижат за себе си. Настояваме да бъдат взети необходимите предпазни мерки, за да не могат по-малко стабилните ви хора на борда на „Алс“ да извършат други престъпления срещу флотилията, както и да се гарантират на тези деца нужните двадесет и една години, когато те ще достигнат зрелост и ще могат да изберат да се завърнат у дома. На „Сенаар“.

Той изглежда се запъна на думата „престъпление“, понеже на „Алс“ нямат такова понятие. Веждите му се движеха ведно с усилието да я проумее. Отбележете колко малко внимание обръщат те на своята Библия на съответното място.

— Трябва също да настоявам — продължих аз — бащите на тези деца да получат правото да ги посещават до започване на хибернацията, а също и през периода на намаляване на скоростта при пристигането.

Той изглеждаше озадачен и от тези думи и войнствеността му малко намаля.

— Ако майките са съгласни, можете да виждате тези деца, но аз не мога да говоря от тяхно име.

— Трябва да създадете някаква комисия, която да отхвърля егоистичните желания на майките, ако те са в разрез с интернационално приетите закони... — казах аз. Но при тези думи, поради някаква причина, която никога не успях да проумея, Шчелерем скочи на крака. Той изглеждаше бесен, разярен, почти обсебен. По-

младите ми офицери се втурнаха, за да не му позволят да ме нападне, а той се сниши и се дръпна назад.

Аз се изправих.

— Какво означава това?

В отговор той само се изплю на пода.

Някои смятаха, че при тази обида трябвало да хвърля Щчелерем в затвора на „Сенаар“ и да го използвам като залог, за да принудя алсианите да проявят здрав разум. Но това показва неразбиране на природата на алсисткото общество. Всеки индивид е загрижен единствено за себе си и за никого друго и те по никакъв начин нямаше да се стреснат от загубата на някой от техните. Все пак може би наистина трябваше да го задържа или екзекутирам. Ако, както се казва, тогава бях в състояние да прозра в семената на историята, щях да знам, че подобно действие можеше да спаси народа ни от небе, пълно с тревоги. Небе, пълно с тревоги.

2. ЛИСИЦАТА И ЛЪВЪТ

ПЕТЖА

Нашият свят разполага с много малко пейзаж. Той представлява предимно солна пустиня, с някои обособени скални образувания, а планините Себесчън, които се издигат откъм гърба ни, са единствените истински планини. Има и три малки морета. Преди отпътуването ни от Земята, анализът на спектрографските данни от новия свят предположи наличието на големи водни пространства, но в действителност водата тук е прекалено малко. Всъщност по-късно се оказва, че има опасност именно водата да се превърне във валута, в пари така да се каже, въпреки че подобно нещо е напълно чуждо на нашия начин на живот. Но недостигът разрушава правилния ред на нещата.

Трудно е да се каже дали преди петдесет години на Сол е имало повече вода, която впоследствие се е загубила или първоначалните данни са били променени по някакъв начин. Чувал съм разни истории за конспирации и че властите на Земята били фалшифицирали данните, за да ни подтикнат да тръгнем. Такива неща сигурно се случват, а животът тук беше достатъчно труден за мен, за да имам основание да негодувам, ако бях решил да се отдам на негодувание. Но най-фината красота може да се открие единствено в самота, а нашият свят е късче от най-фината красота, той е сребърно-соленият скъпоценен камък на Божието съзидание. Опитай се да си представиш дим, който се вие в лениви кълба срещу огледалото в три сутринта. Знаеш, че димът е отровен и вреден за здравето, освен това е много късно, а ти си изтощен, направо вцепенен от умора след твърде дългия разговор и въпреки всичко димът в огледалото изведнъж те разтърсва с изящната си красота. Или пък си представи как някой умиращ, докато гледа безпомощно кръвта да изтича от тялото му, изведнъж забелязва, че слънцето проблясва в нея с искрящочервено съвършенство. Това, което искам да ти кажа, е, че всъщност зелената клаустрофобия на земния оазис, свободно струящата вода, тежкият влажен въздух, жужащите насекоми и потта, всички тези неща са грозни, макар да са израз на плодородие. Докато необятният простор на пустинята, празен

и блестящ в светлината на едно слънце, което би откраднало влагата ти и би те убило, празнотата и пустинната шир, всичко това е прекрасно, макар че представлява самотата.

Изричайки тези неща, аз коренно се разграничавам от помладото поколение, което желае единствено да промени облика на нашия свят, да засее живот и растеж във всяка част от мъртвото му лице. Това е благородна цел, но аз ще умра, преди това да се случи, ако изобщо може да се случи, и изпитвам задоволство по тази причина. Недей да ме мислиш за извратен! Не е невъзможно човек да се разходи из един чужд свят, очите му да бъдат привлечени задълго от празнотата, от бялата пустиня, устремена жадно към хоризонта, и не е невъзможно именно тогава, за първи път в живота си, той да се почувства у дома.

Установихме се в орбита, една голяма процесия от кораби от друга звезда — странни и нови. Празнувахме три дни и три нощи, но и наред празненството имаше хора, твърде нетърпеливи да се забавляват. Тези, които бяха поели дежурство по совалка, слязоха заедно с приятелите си на повърхността. Те отлетяха до брега на морето Арадис и танцуваха по фините солени пясъци с маски на лицата. Върнаха се обратно с възпалени от хлора очи, но хората им завиждаха. Аз също слязох долу и се разхождах в продължение на час и половина, с очила срещу прах и маска за дишане, отдалечих се от ленивите морски води и покрай планинския връх стигнах до най-отдалечения край на планинската верига. Вървах в ярката зора на новия ден, а слънцето блестеше дъгоцветно в утринния въздух.

Именно това нетърпение ни накара да се отделим от флотилията преди останалите и да приземим кораба на морския бряг. Светът беше тук, за да задоволи нашите нужди, той беше домът, който си бяхме избрали. В същото време ние бяхме тук, за да задоволим неговите нужди, ние бяхме хората, които той беше избрал. Този свят никога не бе имал луна и ние (флотилията) му донесохме три. Едната беше кометата, която сега има форма на звезда поради загубата на маса на дванадесетте места, където бяха разположени ускорителите, също като дванадесет отхапани места от периферията ѝ. Тя обикаля света и понякога можеш да я зърнеш сутрин — една сияйна звезда, която се спуска ниско над хоризонта. Следват рудната котва, която бе поставена в орбита на полюса и замръзналият кислород. Три луни. На Сол имаше

малко живот, без фауна, само малко флора, а малкото, което имаше, се спотайваше в планините или се носеше из езерата, неодушевено и съвсем незначително. С времето ние се захем с нашите големи задачи, започнахме да абсорбираме свободния хлор, да изпълваме въздуха с кислород, да сваляме на планетата вода и микроелементи. Бяхме донесли своя собствен живот, адаптирахме го, настроихме го фино и го оставихме да започне бавната си колонизация. Но всъщност животът бяхме самите ние. Ние добавихме душа, най-скъпоценния Божи елемент, към едно място без душа. Ние бяхме Духът на Адам, преминал в безжизненото му тяло чрез пръстите на Бог, бяхме съзидатели, зорницата и вечерницата. Ние Дойдохме от небесата, обвити в пламъци, балансиращи върху окисляваща се комета-гориво, която намали скоростта си, за да се срещне с планетата, една совалка, пълна с материя и душа.

БАРЛЕЙ

Календарът започва от датата на кацането, но много от нас бяха стъпили на Сол, преди „Сенаар“ да слезе на новия ни дом. В месеците, след като пристигнахме и се установихме в орбита около планетата, аз отново бях много зает. Задачите, които стояха пред нас, бяха големи, но именно голямата задача е тази, която тегли човешкия дух напред. Човекът винаги ще посреща предизвикателствата, които се изправят пред него и ще побеждава със силата на праведната цел и с Божията воля.

Светът не се оказа толкова гостоприемен, колкото се бяхме надявали. Данните, получени преди отпътуването, говореха за наличието на многобройни водни басейни на планетата. Големият проблем със звездното колонизиране — ако вие или вашите деца решите някога да впрегнете някоя комета и да я преместите до друга звезда, тогава непременно трябва да знаете това, — големият проблем се състои в това, че данните винаги се получават остарели. Информацията, изпратена от нас, напусна слънцето двадесет и пет години преди да започнем да планираме пътуването, а до времето, през което ние се организирахме и достигнахме новия свят, бяха минали още четиридесет години. Изводът е следният: имайте готовност да се адаптирате. Трябва да можете да свирите музиката, която Господ е композирал за вас, при това, ако се налага, да я свирите на прима виста. Когато в деня на смъртта си застанете пред великия Създател и той пожелае да обясните поведението си на този свят, мислите ли, че ще ви бъде позволено да мънкате и да пелтечите? Не, вие трябва да изпеете живота си, трябва да изчетете бързо на глас нотите на своето морално поведение. Трябва да превърнете живота си в музика и тази музика трябва да е химн на възхвала към властта и Господ. Сол беше нашата симфония.

По-належащите проблеми не бяха свързани с недостига на вода. На Сол има три големи водни басейна и въпреки че бяха свръхсолени, не представляваше никаква трудност солта да бъде извличана от водата. Естествено те не са нито много дълбоки, нито много широки,

но все пак ги има, като при пристигането ни те бяха по-дълбоки, отколкото са сега. Но далеч по-важно беше обстоятелството, че ние донесохме със себе си едно прашно кълбо от замръзнала вода под формата на кометата, която ни беше теглила през огромното разстояние между нашите два свята. По-голямата част от туловището ѝ, естествено, се беше разпиляло по време на пътуването, но все пак бяха останали няколкостотин хиляди тона. Едва ли можехме да разчитаме на преминаването на друга комета точно през нашата система, но комети има достатъчно много и винаги е възможно, ако положението с водата се утежни, да се организира експедиция и да се притегли някоя от тях.

Ето защо не се тревожех особено за водоснабдяването на нашия нов свят. (Това бяха точно думите, които използвах в онези ранни дни, сякаш нашият свят беше една къща, а водата просто тръба, която трябваше да бъде правилно свързана. Говоренето по този начин повдига духа.) Не, водоснабдяването не беше най-голямото ни притеснение. Много по-належащи, поне според мен, бяха проблемите, свързани с атмосферата. Концентрацията на свободен хлор беше относително висока, както и количествата от още един или два отровни газа. Останалата част от въздуха представляваше смес от инертен газ, петдесет процента азот и само следи от кислород. Бяхме се надявали на повече кислород или поне на достатъчно вода, за да можем сами да го извличаме. За известно време изглеждаше, че кислородът, който бяхме довели на буксир от Земята (на практика от Юпитер) нямаше да бъде достатъчен за повдигане на общото ниво в атмосферата, обаче под южния полюс открихме известно количество замръзнали окиси, защитени от слънцето под пласта солена лед, и успяхме да освободим кислорода от тях. След това изтласкахме нашето кълбо от чист кислород от орбитата му надолу в атмосферата.

Каква гледка беше само! Гледал съм видеозаписи, правени отгоре, на които се вижда как като огромен фойерверк [*интертекстът няма индекс-връзка за a%х'9705фойерверк' виж алтернативна база данни, напр. произх. историограф.*] кълбото прелита около света няколко пъти, как опашката му става все по-голяма, а самото то намалява. Но нямам нужда от видеозаписи, за да ви разкажа какво се случи, понеже аз бях там, бях долу на планетата. На този етап „Сенаар“ беше още в орбита, но като за начало ние създадохме една

база, снабдена с две совалки, на източния бряг на Галилея и аз предпочетох да наблюдавам зрелището оттам. Беше великолепна гледка, една препускаща колесница от огън и изпарения, която се движи по-бързо от собствения си звук на север и по дължината на екватора. След като кълбото изчезна отвъд западния хоризонт, избухна звуковата вълна. Разнесе се силен звук като от разпаряне, все едно че огромно платно се раздираше на две пред Божия храм. Ние стояхме в очакване и кълбото се появи отново, много по-ниско в небето. След това то се сгромоляса далеч отвъд хоризонта на север и фактически попадна съвсем според плановите ни почти на половината разстояние между Галилея и Перс. Някои от хората ни се качиха на товарни коли и потеглиха, за да разгледат мястото. Те казаха, че застанали в мъглите, образувани от кислородното кълбо, и махнали маските си, за да вдишат направо от въздуха.

Никога не забравяйте чии наследници сте, деца мои! Никога не забравяйте, че първите жени и мъже, които вдишаха от въздуха на Сол без помощни средства, бяха сенаарци!

Пълното разсейване на огромната маса кислород в атмосферата отне няколко месеца, а освобождаването на кислорода от окисите, които бяхме открили, отне по-голямата част от годината. Но много преди това концентрациите в атмосферата достигнаха до петнадесет-шестнадесет процента. Макар и разреден, въздухът можеше да се диша, освен това бяхме увеличили с няколко пункта и атмосферното налягане. Все пак обаче прочистването на атмосферата от хлора и другите отровни газове беше далеч по-сложна задача.

Трудността при тази задача се състоеше в това, че нашите единадесет нации се установиха предимно около трите големи басейна: Галилейско, Персово и Бледо море (онези, които не се заселваха непосредствено по бреговете, избираха места, достатъчно близки до водата, за да могат да прокарат водопроводи без големи разходи). Голяма част от първоначалните ни енергийни запаси след свалянето на „Сенаар“ на планетата отиде за построяването на съоръжения за извличане на солта от водата. Както водата се събира в естествените падини, така и хлорът, който е два пъти по-тежък от въздуха, също се утаява в падините. Всички сте виждали призрачните маси от жълтеникавозелен газ, който се носи във вид на хлорна мъгла над водите. Но моят народ, както и хората от другите кораби, бяха

прекарвали десетилетия натъпкани в корпусите им и ние не можехме да продължаваме да се крием, все едно че още пътуваме през космоса.

Бяхме пристигнали и трябваше да излезем навън. Такава е природата ни, да се стремим да разчупим ограниченията. Като Самсон в храма.

Направихме две неща. Най-напред накарахме нашите фабрикатори да произвеждат конвертери в продължение на цял месец. Конвертерите имаха формата на шамандури, които се зареждаха със слънчева енергия и бяха снабдени с катализаторни устройства. Те събираха хлора и го превръщаха в тухли от твърди хлорни полимери. Изстреляхме стотици от тези плаващи детоксикатори в спокойните води на просторната Галилея. Другите галилейски нации (по онова време те бяха млади и не бяха великите нации, в които се превърнаха впоследствие, но все пак е правилно да говорим за тях като за нации, тъй като по своята същност и потенциал бяха именно такива), та другите нации покрай бреговата ивица — Елеуполис, Яред, Ню Флорънс и Бабюлонис, подкрепиха този проект със средства. Те не притежаваха фабрикаторския софтуер, за да могат да произвеждат шамандури, но Ню Флорънс например произвеждаше роувъри с катализаторни устройства, които пътуваха из падините и сухите процепи в пустинята и правеха там същото нещо. По всяка вероятност имаше и други такива проекти, осъществени на север. Но работата по премахване на отровния хлор в атмосферата беше твърде много и щяха да минат години, преди да постигнем съществена редукция.

Имаше и втора посока, в която подходихме, а именно съоръжихме самите хора, променихме себе си! Ако Мойсей не отиде при планината, планината трябва да иде при Мойсей, това е една пословица, която старата ми баба особено харесваше. Способът, който използвахме тогава, днес е антика естествено, но за времето си беше най-високата от високите технологии. Човекът биваше упояван и голяма част от синусите му се отстраняваше чрез хирургическа намеса, а мястото се запълваше със специален филтър — органична субстанция, извлечена, струва ми се, от корали (вие едва ли знаете какво са коралите, но можете да проверите, ако ви интересува), която елиминираше хлора. Понеже филтърът функционираше като синус, отстраненият хлор се отделяше през носа във вид на секрет. Една самопочистваща се маска-филтър, която щеше да се използва цял

живот. Може би се питате какво им е имало на обикновените маски и какво толкова, че е трябвало да се носят постоянно? Всъщност днес (благодарение на нас) вие можете да се разхождате из родния свят такива, каквито Господ ви е създал. Няма как да разберете колко е неприятно да се носи маска, чиито краища се трият в кожата и образуват червени ръбове и ранички, какво усещане за дискомфорт и притеснения създава тя. Освен това неизменно съществуваше опасност маската да се повреди или да се изхлузи от лицето, можеше дори да сте си у дома и прозорецът да се счупи, а пък маската да не се окаже наблизо. Но, струва ми се, най-лошото от всичко беше, че маските бяха символ на некадърност, изкуствени свински зурли, прилепени към лицата ни, които ни напомняха за нашето пленничество. Как можехме да търпим да бъдем пленници в собствения си свят!

Алсианите се подиграваха на новата ни технология, но такава е природата на анархията — да се бои от новите технологии. Тяхната пропаганда ни осмиваше. Когато в Сенаар се появиха първите телевизионни предавания, на тях се видя, че хората бяха с течаци носове заради маските, обаче алсианите предпочитаха да казват, че сенаарците имали мръсни носове! Не можах да разбера, че секрет се образува само, когато човекът е в контакт с хлор и просто трябваше да си носиш носна кърпичка, за да си избършеш носа по цивилизован начин. Истина е, че при някои хора имплантантът можеше да причини малки инфекции, които предизвикваха непрекъснато отделяне на секрет. Но каквото и да говореха алсианите, за повечето хора това не беше проблем. Аз самият имах имплантант (който по-късно беше изваден) и не чувствах нито дискомфорт, нито никакви странични ефекти.

Естествено, моята първа разходка на открито беше предавана по телевизията в Сенаар. Какво изключително преживяване! Нагласих контактните си лещи и си поставих гумен предпазител, който не позволяваше да се диша през устата (учудващо лесно е да забравиш да дишаш само през носа, а бял дроб, пълен с хлор, е неприятно нещо). След това пристъпих през херметическата камера навън, върху кристалносоления бряг. Разходих се до водата, като усещах мекия допир на вятъра върху лицето си и вдишвах дълбоко (през носа) от въздуха на нашия свят! Гледах как все още бялото слънце се спуска

към хоризонта, хвърляйки зад нас дълги черни сенки. Щях да остана по до късно, но Дяволският шепот започва при здрач.

Може да сте виждали едно мое изображение, когато съзерцавам Галилея в мига, в който слънцето достига хоризонта, а тълпата се е насъбрала, за да ме гледа. Щяха да го поставят върху нашите банкноти, но аз отказах, понеже сметнах, че би било проява на прекалено славолюбие от моя страна да позволя този недодялан образ да бъде поставен върху нещо толкова важно като парите. Но той е репродуциран в по-обикновени варианти — има една мозайка със същата сцена, направена от сол в различни цветни нюанси, която се намира върху стената на предишната стая за дебати.

ПЕТЖА

Нашето разрешение на проблема с хлора беше минимаската, много хитро изобретение. Носи се винаги на врата като медальон, но когато сензорната ѝ клетка открие хлор дори в най-ниска концентрация, тя подскача като нещо живо, като съомга например, това е земна риба, която скача над водата за забавление. В зъбите на човек е имплантиран рецептор, едно мъничко приспособление, а приемателят се намира в маската. Той подскача по посока на еша си и маската се вдига и захваща устата. Разбира се, трябва да се помни да се вдишва единствено през устата, но това се превърна в рефлекс. Първо усещаш меката целувка на маската върху устните си, след което си поемаш дълбоко дъх през тях. После имаш време да извадиш от джоба си една щипка за нос и да я поставиш върху ноздрите. Проникването на хлор в носа не е приятно нещо, понеже този газ дразни лигавицата.

БАРЛЕЙ

Беше съвсем типично за алсианите да откраднат без никакви угризения територията на изток от Персово море. Наистина предварителните договори, подписани преди пътуването, бяха, така да се каже, неясни относно начина, по който щяха да се разпределят териториите, макар да съдържаха уговорката, че отделните нации трябва да имат равен достъп до вода, обработваеми площи, минерални ресурси и тям подобни. Но при пристигането беше единодушно решено всички кораби да останат в орбита, докато не постигнем консенсус в преговорите относно пропорционалното разпределение на планетата. Естествено, аз се съгласих да бъда домакин на тези преговори на борда на „Сенаар“. Но алсианите и в частност Шчелерем се подиграха над демократичното решение. Те свалиха кораба си на тяхното сегашно място, без изобщо да информират останалите капитани за своите действия. Помня онзи ден. Бях събуден от моя медицински помощник в ранните часове по корабно време и се втурнах по халат нагоре към командния мостик, за да наблюдавам как „Алс“ обагрят атмосферата в лилаво и червено с топлината, отделяна при навлизането в нея. Беше твърде късно да ги спрем.

Днес, когато е общоприето да се смята, че сенаар е нацията, чието географско разположение притежава най-много преимущества (понеже сме пуснали корени в плодородния източен бряг на богатата на змиорки Галилея), може би е трудно да се разбере защо постъпката на алсианите предизвика такова силно възмущение. Но поставете се на наше място. При толкова еднообразен релеф метеорологичните условия на Сол са доминирани преди всичко от силата на Кориолис. Ветровете в северната полусфера са преобладаващо западни, а Алс е разположен от другата страна на планините Самсон (Себесчън, както ги наричат те), които представляват естествена преграда за тези ветрове. Ветровете в южната полусфера идват предимно от изток, а на изток от Сенаар няма нищо друго освен хиляда мили солна пустиня, която се простира чак до стръмните хълмове северно от морето Де

Морган. Често времето беше спокойно, но ако ветровете се ядосаха, можеха да бъдат наистина свирепи.

Всеки ден имаше два периода на силен вятър от типа, който на земята се нарича тайфун [*интертекстът няма индекс-връзка за a%х'160тайфун', виж алтернативна база данни, напр. произх. речн. мет.*]. Единият обикновено беше около залез-слънце, когато изстиващият нощен въздух се спускаше ниско и изтласкваше срещу нас силни, виещи ветрове. Те продължаваха около час и нещо. След това призори отново започваше да духа вятър, по-малко див, но също толкова неприятен. При това вятърът откъм пустинята е много по-лош от вятъра, който идва откъм водата. Както ви е известно, водите на Галилея са свръхсолени и не могат да поемат повече сол. Затова солта, която ветровете пращат в тях, се утаява на дъното във вид на тиня, което е една от причините Галилейско море да е толкова плитко откъм нашия край и година след година водата непрекъснато да се придвижва на запад. Но в откритата пустиня, която е най-сухото място на света, ветровете разрушават малките солни частици, превръщайки ги в още по-микроскопични зрънца, които могат да достигат едва няколко атома в диаметър. Тези мънички зрънца биват захвърляни с милиарди по голите скали, които играят ролята на наковални за блъскащия като чук вятър и се превръщат в една жилеца и святкаща фъртуна, която прилича на бял пушек и се усеща като милион насекоми, смъкващи кожата от плътта ти. При най-голямата си интензивност източният вятър може да ослепи непредпазливия наблюдател и да накара всяка незащитена кожа да прокърви от хилядите драскотини. При движението на вятъра се чува пронизително свистене. В разстояние на няколко месеца вятърът може да погълне без следа трупове, които са се оказали на пътя му, а трупове, разбира се, имаше (но няма да избързвам толкова). На онези, които трябва да предприемат рисковано пътуване на изток от Великата дига, вятърът е познат още под името „Дяволския шепот“.

Много скоро ние се научихме да си оставаме у дома при изгрев-слънце и да се прибираме по домовете си за по един час, когато слънцето се скриеше зад хоризонта. Обаче износването на съоръженията беше значително. Машините се задръстваха от фината сол, пластмасовите ни прозорци бяха дотолкова издраскани с фини

линии, че се превърнаха в непрозрачни сиви филтри, които пречупваха светлината във формата на слънца и дъги.

Ето защо построихме Великата дига. Официално тя се нарича Барлей, в моя чест, но аз се чувствам неудобно от такива почести. А пък и името „Велика дига“ я описва съвсем точно: един фараонски подвиг на строителното инженерство, масивно и прекрасно творение. Започнахме да копаем на един километър източно от най-крайното ни селище (за щастие мощните ветрове означаваха също, че горният слой сол тук беше по-тънък в сравнение с много други места, поради което не се наложи да копаем прекалено надълбоко, за да стигнем до здрава основа). После изрязвахме големи плочи от кварц и солен камък и ги пренесохме със совалка, за да положим една огромна стена. Достроихме стената с малки камъни, след което нарикахме с булдозери сол от изток и запад, за да издигнем самата дига. Най-накрая укрепихме допълнително цялото съоръжение (от изток) с перваз от твърд солник и (на запад) с обогатен почвен слой, засаден със солна трева.

Това беше единственото изключително скъпо начинание от предвоенния период. То беше осъществено благодарение на специален данък, платен доброволно от всички сенаарци, както и посредством помощи от другите галилейски нации, които (дори в онова ранно време) се съюзяваха със силата на Сенаар. Аз внесох един милион от личното си богатство. Дигата означаваше, че силата на жестоките източни ветрове ще бъде намалена.

Е, добре, за да бъда откровен, в продължение на около една година след построяването на съоръжението, нещата не се подобриха много. Аеродинамиката не беше изчислена прецизно и през два от трите годишни сезона ветровете бяха достатъчно силни, за да проникват и през тази преграда. Поради самата ѝ форма те биваха притегляни по-близо до повърхността и нахлуваха с бичуваща сила в земите ни. Нещо повече, естествените сортове солна трева бяха много крехки. Генното растително инженерство измина много бързо дълъг път, но местните сортове бяха крехки и тънки. Когато стеблата достигаха дължина от един пръст, вятърът ги изтръгваше от почвата и ги понасяше в своята посока, т.е. в посока към нас. Знаете ли колко са остри ръбовете на солната трева? А сега си представете прелитащо торнадо, пълно с тях. Те караха Дяволския шепот да вие по особен

начин. Наложих се да поставим огромни колони от кварц, изкопани и повдигнати с много разходи, за да разчупим профила на дигата. Генните инженери на свой ред създадоха растения, адаптирани от естествени сортове на Сол или приспособени от земни сортове: солен бамбук, който израстваше висок, но вретеновиден и лесно се прекършваше от вятъра, храсти и паяжинообразни водорасли, които запълваха фугите между камъните. Най-накрая една по-жилава солна трева покри подветрената страна.

Но какво значение имаха проблемите на растежа? Дигата беше символ, химн от камък и сол към Господа, едно проявление на нашата сила да строим и променяме света.

Как строяхме само! Понякога си мисля, че нито една нация, включително и нашата, не би могла да си върне някога пламтящата енергия от онези първи години. След като корабът ни кацна на соления галилейски бряг, ние демонтирахме части от него, като оставихме само централния купол. Оставихме го и като паметник на внушителното ни пътешествие през космоса, но също така понеже пространството между двата пласта на обвивката му беше пълно с флуоровъглеродна вода, която действаше като щит срещу радиацията на дълбокия космос. Новото ни слънце беше по-ярко от старото и излъчваше повече вредна радиация, освен това горните слоеве от атмосферата на Сол бяха бедни на парникови газове. Сградите в купола бяха превърнати в болница и в детски ясли и по този начин малките деца и болните, т.е. най-заstraшените от високите нива на радиация, бяха запазвани там. На практика имаше три болници, дори на онзи ранен етап! Едната беше стандартно медицинско учреждение, което обслужваше повечето от осигурените и заможни пациенти. Но имаше и две по-малки, създадени с даренията на богати земяни, които бяха твърде стари, за да дойдат с нас. Тези два лечебни центъра обслужваха срещу нищожно заплащане. Именно това беше най-голямата ми гордост в онези ранни дни, че на цялата планета Сенаар притежаваше най-много здравни и предучилищни заведения. Нещата не са се променили, въпреки че и другите нации постигнаха определен напредък. И макар че войната ни върна назад.

Типичните жилищни сгради, които изникваха навсякъде около централния купол, бяха от вида, който всички познаваме от историческите филми, онези тежки каменни постройки с плоски

покриви. Макар да ви изглеждат примитивни (каквито в действителност бяха), те изпълниха предназначението си да ни осигурят подслон срещу вятъра и радиацията.

Първоначално всички парцели бяха собственост на държавата, която ги предоставяше на обитателите им за закупуване в срок от двадесет години, след което те ставаха собственост на купувачите и на техните наследници. Това поощри хората да мислят в среднодълги срокове, без да ги обвързва прекомерно. В свободното време извън многобройните си задължения те започнаха да напускат палатките под купола и да си избират поземлени участъци. Сенаарците започнаха да строят своите собствени къщи.

Те можеха да копаят солника сами или пък можеше да им бъде изкопан срещу сравнително ниско заплащане, тъй като солният камък лежи близо до повърхността, непосредствено под най-горния пласт сол. Затова хората можеха сами да издигат стените, проектирайки жилищата си съобразно предпочитанията си. Обаче кварцът лежи надълбоко и трябва да се изкопае от гранитното сърце на нашия свят. Човек рядко можеше да събере средства да го изкопае сам. Именно в такива моменти индивидът може да разчита на силата на цялото общество, на цялото паство.

Определих една от корабните совалки да се ползва за копаенето и пренасянето на огромни блокове кварц източно от дигата и въведох схема, според която гражданите можеха да купуват тези блокове от държавата с първоначална парична вноска, като остатъкът се изплащаше с пари или обществен труд. Совалката изрязваше от каменоломната къс кварц с дебелина шест метра, пренасяше го по въздух до жилището, сваляше го меко с помощта на лазерите и го полагаше. Знам всичко за тази процедура, понеже сам построих собствената си къща. Тази схема работеше добре, хората получиха хубави домове, а обществото — много труд, който не костваше нищо на хазната. Благодарение на тази схема сега притежаваме Севернокрайбрежната железопътна линия или поне първите петдесет километра от нея.

Може ли някой да твърди, че се е чувствал тук у дома, преди да е изпитал радостта от построяването на собственото си жилище? Като върховен представител на властта, аз естествено разполагах с квартира под купола, в комплекса от обществени сгради, но реших, че тя вече не

е подходяща. Възможно беше някои да сметнат, че се крия, понеже се страхувам от радиацията. Още по-лошо (в политически аспект) беше да ме асоциират със слабите, болните и децата. Ето защо избрах място на едно плато, което се издига пет метра над морското равнище и гледа към Галилея (вражеската пропаганда твърди, че съм накарал полицията да изпъди две семейства, за да ми освободи мястото, но това не е истина, всъщност двете семейства бяха щастливи да ми предоставят земята). Доведох половин дузина работници и работнички и трябваше да настоявам да си получават заплатите, толкова въодушевени бяха да свършат цялата работа без заплащане. Но аз им напомних какво казва Библията за работника, който е заслужил своето възнаграждение. Заедно ние изкопахме солника и построихме стените, очертахме помещения за спалня, кухня, трапезария, рецепция, стаи за гости, кабинет, бункер, килер и баня. След това совалката закръжа над нас, като каменното било на покрива се полюшваше тежко под нея. Едва ли бих могъл да опиша колко удовлетворяващ беше звукът „чат“, с който кварцът поздрави солника.

Тази моя първа къща на славния ни нов свят ми донесе много щастие. Може би отвътре беше малко тъмна, но това се налагаше предвид радиационния риск. Прозорците бяха малко на брой и човек имаше чувството, че покривът е по-ниско, отколкото всъщност беше. През зимата ставаше доста студено. Въпреки това имам само щастливи спомени от тази къща, от нея аз ръководех строяването на един град. Привечер сядах на верандата и гледах как слънцето се спуска над Галилея, а край мен седяха моите съветници и отпиваха билков чай. Разговаряхме и се възхищавахме на Божиите красоти. Понякога някой свиреше — някоя мелодия на гайда или соната на пианото, което бях поставил до прозореца към верандата. Това бяха спокойните времена за мен.

Но човек може да се наслади на спокойствието, само ако идва след периоди на усилена работа. Как работехме само!

Проведоха се епични заседания на Парламента, по време на които бяха дебатираны различните планове за града. Духовете бяха разгорещени. Квалифицирани архитекти и инженери, както и обикновени граждани бяха предложили много проекти за общия вид на града. Повечето отдаваха предпочитание на кръстообразния модел, при който градът щеше да расте в четири посоки. Това не беше много

практично, понеже се опасявах, че ще разпръснем сградите прекалено нашироко. Други се изразяваха срамежливо посредством музикални мотиви или се опитваха да разчетат в терена конфигурация на лице или на орела на св. Йоан и т.н. Трети имаха по-математически подход и предлагаха квадратни или кръгообразни мрежи от улици. Аз се консултирах с моите съветници и избрах шест проекта, които след това бяха защитени в Парламента от техните създатели и накрая бяха прогласувани на специален дебат. Никога преди, нито пък след това, Съкровищницата за гласоподавателни бонове не беше побирала толкова много гласове! Дебатът продължи три дни и всеки ден трябваше да прекратявам дискусиите за почивка, понеже по време на разискванията не се получаваше никаква пауза.

Когато беше избран конкретен проект, последва период на интензивен строеж. Хората работеха по цял ден, след което прекарваха по цяла нощ на строежите и си взимаха само няколко часа за сън призори, преди да отидат отново на работа. Никой не прояви мързел. Подрастващите, които при нормални условия трябваше да са на училище, подпомагаха изграждането на класните стаи, тъй като училищата се строяха сега. Бременните жени работеха, вместо да почиват. Болните правеха малкото, което можеха да направят, и съставяха програмата за мрежовите емисии от болничните си легла. Работата спираше само в неделя сутрин, когато хората се събираха, за да отдадат възхвала на Бог, в началото — на открито, а по-късно — в първите църкви.

Строяхме къщи и топяхме горния солен пласт в пространството между тях, за да направим улици. Хората изстъргнаха солта от повърхността на градините си, облицоваха с пластмаси направените ями и купуваха органични отпадъци и водорасли, събирани в заливите на Галилея, за да ги разстилат отгоре. Миризмата беше отвратителна, но това бяха първите стъпки в създаването на онази тор, за който мислим като за почва, първата стъпка към отглеждането на земни растения. Програмирахме фабрикорите да произведат велосипеди, които се продаваха на минимална цена, определена от държавата и улиците се изпълниха с хора, които отиваха на работа или се връщаха с велосипеди. Край улиците продължаваха да никнат къщи. Всеки ден започваше с поредния полет на совалка, с още един огромен къс от дялан кварц от нашия изток. Всички бяха заети и доволни. Въпреки че

сигурно виждате напрежение и физическо изтощение по лицата на хората, всички ние черпехме от енергията и издръжливостта на младостта (понеже ние бяхме *една млада* нация). Концертите ставаха спонтанно, без предварително планиране. Обикновено някоя жена с китара и двама мъже с гайди започваха да свирят на някое от незастроените места, които все още осейваха града. Събираше се тълпа. Хората разговаряха, смееха се и се радваха на музиката. Понякога приказката тръгваше по мрежата или пък някой споменаваше, че в еди-коя си къща щял да свири квартет или че детският хор щял да репетира в купола и хората се измъкваха за половин час от работа и се събираха край стената, за да послушат. Музиката е душата на математиката, както е казал някога някой, а нашата работа беше математика: разходи на енергия, криви на рентабилност, технологии и науки, геометрията на строежите, топографията на градските планове. Хората пееха, когато работеха, Божият план се проявяваше в този нов град. Музика се носеше от наполовина завършените къщи, от ниските административни сгради без покриви, от обществените пространства.

Хвала!

През първия месец бях зает със създаването на управленческата надстройка: още една сграда, казано в преносен смисъл, построена върху основата, която представляваше моят народ. Но освен това аз пътувах. Посетих много пъти строежа на дигата и се разхождах сред народа си, често пъти подавайки ръка в прекия смисъл на думата. Навсякъде, където ходех, имаше щастливи лица, радостни жени, които избърсваха потта от лицата си и ми стискаха ръка, мъже, които пискливо се смееха на шегите ми. Посетих много пъти болницата, за да се срещна с болните и прикованите на легло. Повечето бяха пострадали поради лекомислено отношение към радиацията, хора, които бяха проявили немарливост към задължителните изисквания. Много изгаряния, опадане на коса и катаракти. Но дори и те се радваха. Със сълзи в очите хората ме сграбчваха за ръката, дори когато кожата на дланите им се отлепяше под превръзката. Особено добре си спомням един случай, когато ръководих молитвена служба в едно болнично отделение. Една жена пееше най-силно от всички богомолци и сестрите ми казаха след това, че били смаяни от нейната жизненост, тъй като допреди моята визита тя едва имала сили да се надигне от

леглото. Струва ми се, че жената умря по-късно същия ден. Бих искал да мисля за нейните усилия като за доказателство, че духът може да бъде по-силен от плътта.

Още преди да бе изминал месец от слизането на „Сенаар“ на планетата, започнах първата си обиколка около Галилея. Много пъти съм обикалял нашето море, но никога няма да забравя първия път! Отлетях със совалка до Яред, който беше разположен на северния бряг, и започнах обиколката от нашия най-близък съюзник и най-скъп народ-приятел. Официално бях там, за да започна преговори за Севернокрайбрежната железопътна линия, но всъщност имаше повече празненства и възхвали и много повече търговски преговори, отколкото се предвиждаше съгласно твърде баналния официален протокол. В моя чест всяка вечер се даваха банкети, запознавах ме с плановите на града си. Почвата на север от Яред е горчива и за разлика от почвата, на която се радвахме на изток от Галилея, не благоприятстваше дори ограниченото отглеждане на водорасли. Яред е разположен на самия морски бряг, понеже яредците предпочитат да бъдат близо до животворната вода. Съвсем малко сгради се намираха на повече от стотина метра от водата, а градините бяха винаги пред самите къщи. Но яредците не садяха никакви изкуствени треви и хилави цветя в импровизирана почва, а чрез прегради отделяха части от плиткото море и извличаха солта от водата. В тези градини вирееха водни лилии и растения с големи папратови листа, въдеха се змиорки и мънички бодливки, създадени чрез генно инженерство. Посетих много от тези домове и се срещнах с много жители на Яред. Проведе се среща на върха между мен и яредския президент Ал-Себадох, която бе излъчена по телевизията и на която бе подписан договора за сътрудничество. През последвалите превратни времена, през годините на война и трудности, този договор между нашите две велики нации никога не беше нарушен.

Разбира се, Яред е много по-бедна нация от нас и повечето от търговията, която осъществихме по време на това първо посещение, беше символична. Докато яредците търгуваха със занаятчийски произведения и статуи, които наистина притежават определена красота, но имат малко практическо приложение, ние предлагаме фабрикаторски програми от огромна и непосредствена полза. Въпреки че някои от враговете ми понякога заклеяваха моите контакти с

Яред като непринасящи полза, трябва да знаете, че ползата невинаги се измерва в пари. В лицето на Яред винаги сме имали най-верния съюзник и съюзът ни частично се основаваше на тяхното чувство на задълженост към Сенаар. Въпреки че някои от по-буйните яредски фракции негодуваха срещу сенаарското господство над галилейския басейн, повечето признаваха силата на необходимостта и бяха разбрали добрия ред и хармония, които идват от един-единствен признат авторитет. В края на краищата ние всички почитаме един и същи Бог, което едва ли може да се каже за детински индивидуалистичната вяра, изповядвана от анархистки настроените алсиани. Една вяра, която на практика се доближава до атеизъм.

След Яред совалката ми прелетя над морето (още помня как докато пилотът правеше виражи, аз притисках лице към страничния отвор и следях с поглед искрящите фрагменти слънчева светлина, подхвърляни от вълните, които приличаха на стопена платина), за да посетя Елеуполис. Там имаха своите трудности на израстването, редица проблеми, които бяха помрачили радостта от заселването, и аз нямам желание да петня един от нашите съюзници, като се изказвам прекалено шумно за онова време. Достатъчно е да се каже, че не останах дълго, понеже политическата ситуация се менеше стремглаво. Тогава Елеуполис беше беден град, в който се водеха прекалено много борби и пререкания, за да остава време за съграждане. Сега нещата там са се подобрили и разбирам, че за нашите млади хора е твърде модно да пътуват с коли по югоизточния бряг на Галилея и да посещават този народ. Но в началото хората на Елеуполис се караха и воюваха помежду си и много малко неща бяха построени. Народът плати цената за липсата на твърдо ръководство. Живеенето в палатки като временна мярка е добро нещо, но без стабилни покриви, които да ги предпазват от радиацията, хората не биха могли да просперират. Кривата на болестите и смъртността беше започнала бавната си извивка нагоре. Вместо да признаят това зло и да се обединят, за да се борят с него, елеуполизийците само се караха, воюваха и спореха все повече. От историците разбирам, че при тази нация е бил регистриран относително най-големият брой смъртни случаи през първите десетилетия. Работната им сила намаля десетократно, обработваемата площ закърня. Аз подписах предварителни съюзнически договори с

временното правителство, но то беше свалено няколко дни след опътуването ми.

От Елеуполис совалката полетя покрай брега и на югозапад над стръмните хълмове на Гант към Бабюлонис. Тази общност беше по-стабилна. Бабюлонците бяха решили да не строят покрай брега, а да издълбаят домовете си в гантийските хълмове. Първото им голямо общо дело беше водопроводът между града им и Галилея, който функционира посредством слънчеви помпи. Те предпочитат хълмовете, отчасти защото благодарение на тях построиха по-лесно домовете си, но също защото там расте местен сорт солна трева, която е по-малко остра и малко по-полезна от нашите варианти на източния бряг. Естествено ние се опитахме да пренесем този сорт (разменихме фабрикаторски софтуер и други технически ноу-хау за различни стоки на Бабюлонис), но тревата не вирееше в по-ветровития изток. Бабюлонис беше разположен в центъра на дълга криволичеца долина, добре защитена от свирепите ветрове. Водопроводът отвеждаше известно количество вода от морето до резервоар в началото на тази долина, откъдето тя протичаше (посредством хитроумно скрити помпи) нагоре по течението на древно речно русло към резервоар в другия край на долината. Странно чувство изпитва човек, когато седи край потока и го гледа да тече нагоре по хълма! Аз приседнах там в бялата светлина по пладне, като бършех лицето си с копринена кърпа поради горещината. Ръководителят на Бабюлонис ми разказа подробно как бяха създали този поток, възкресявайки мъртвата планета, както се изрази той. Беше прекрасна гледка да седиш пред входа на елегантен бабюлонски дом-пещера зареял поглед над ливадите с окосена солна трева и обществените сгради към река, искряща на слънцето. Някои я наричат Бабюлонския канал, понеже представлява изкуствен воден път, но както изтъкват самите бабюлонци, речното корито е било местно природно образувание, а не тяхно дело, така че не е уместно да се нарича канал.

След като уговорихме условията по договора с Бабюлонис, аз полетях със совалката нагоре по крайбрежието и посетих Лантърн, който е разположен на западния бряг. Това е едно странно общество, изградено около три семейства, така че всеки гражданин на Лантърн е член на едно от трите. Генетичният фонд очевидно не е толкова разнообразен, колкото би трябвало да бъде и лантърнианците страдат

от удивително много вродени и наследствени заболявания. Освен това, според мен, по-младото поколение не е щастливо с онова клаустрофобно чувство, което царува в обществото им. Мнозина напускат семействата и домовете си и се заселват при други нации. Разбира се, много малко нации са толкова гостоприемни като сенаарците. Повечето се съпротивляват на всички форми на имиграция, а малкото, които нямат утвърден регламент, подбират пристигащите. Обаче в Сенаар ние винаги посрещяхме гостоприемно имигранта, при условие че той или тя носеше пари (или преносим еквивалент в умения и труд), както и при условие че той или тя бяха готови да поемат своя дял от работата, която предстоеше да се свърши. През годините няколко хиляди лантърнианци бяха извървели пеша пътя до Ню Флорънс, оттам бяха пътували с лодки до Яред и накрая бяха използвали железопътната линия, за да стигнат до Сенаар. Други пък бяха прекосили цялата Галилея в ръчно направени лодки, предприемайки опасно пътуване до нас, което обаче показва притегателната сила на една съвършено хармонична нация като нашата. Ние сме обект на завистта на Сол, моите деца, моят народ! Не е грях да се гордееш с това, в края на краищата, това е дело на Господ.

С посещението ми до Ню Флорънс и с подписването на договора от последния съюзник (съпроводено от много празненства по всичките галилейски брегове), Южният съюз беше официално учреден. Колко малко съм подозирал тогава, че този съюз, оглавен от Сенаар, щеше да просъществува за съвсем кратко по време на войната с нациите от Севера. След като се завърнах у дома, бях посъветван да пътувам на север, за да видя дали някои от общностите, които се установяваха по бреговете на Персово море, не могат да бъдат поощрени да се присъединят към алианса. Включих това в плановете си. Хората ми започнаха разговори чрез радиовръзка със северняците, за да уговорят условията на първата визита. Но алсианите вече бяха започнали да установяват зловредното си влияние по бреговете на Персово море.

У дома, в нашия прелюбим Сенаар, една група от заинтересовани партии прокараха парламентарно предложение, водени от безпокойството си за отвлечените деца. Тези деца, които бяха пораснали с по една година на всеки десет в състоянието на стаза и бяха живели една година през ускорителния етап и две години по време на намаляване на скоростта, сега бяха на биологическа възраст

от девет или десет години. Тревожихме се, че те вече са деформирани от културата на Алс. Сега много често се даваше израз на чувството, че ако не си върнем децата преди пубертета, те ще бъдат изцяло изгубени за нас. Сенаарците са народ, който цени семейството повече от всичко останало, с изключение на Бог, и перспективата да не видят никога тези деца ужасно стресираше бащите, много от които бяха от средите на военните. От всички проблеми, които бяха обсъждани между приятели и в зараждащия се съюз около Галилея, този пораждаше най-горещи дебати.

Едни смятаха, че трябва да преговаряме, а според други трябваше да нападнем и да си вземем децата обратно, независимо дали на алсианите им харесваше, или не. Армията беше заета с редица задачи, но по принцип професионалните войници смятат себе си за воители и изпитват безпокойство, когато се налага да работят като инженери и сапъори, да строят мостове и да поставят прозорци от многопластово стъкло по фасадите на магазини. Моите подчинени ми докладваха за растящото недоволство, изразявано от представителите на военните подразделения по време на месечните им срещи. В действителност, докато ние се борехме да превърнем разкъсаната от бури и безплодна галилейска долина в плодородна, до нас достигаха истории за лесния живот на северняците. На тези срещи се говорело, че създаването на алсисткото селище край Персово море било незаконен акт, който се равнявал почти на кражба. Говорело се също, че алсианите използвали непочтени методи, за да приобщят Конвенто и Смит към своята сфера на влияние. Човек трудно можеше да знае на какво да вярва. Философията на империята трябваше да бъде пълна противоположност на анархистката философия на Алс, обаче аз разполагах с прекалено много доказателства за техните зли намерения. Още тогава за мнозина беше ясно, че щеше да дойде време, когато двете нации щяха да стигнат до по-горчив конфликт и белите пустини на Сол ще поаленеят от пролятата кръв.

ПЕТЖА

Когато осъзнаха мащаба на стоящата пред нас задача, някои заплакаха и по солената почва закапаха солени сълзи. По време на пътуването през космоса бяхме мечтали за много неща, бяхме предвиждали различни варианти за нашия нов свят, но не бяхме предвидили нещо толкова сурово.

Ето какво представляваше пустинята, чрез която Бог беше преценил, че е подходящо да ни изпита. Вода имаше съвсем малко. Въздухът съдържахше хлор в отровни концентрации, както и други вредни газове. В горната част на атмосферата нямаше достатъчни количества парникови газове и средностатистическият солтянин беше изложен на двадесет до тридесет рема радиация на година. Повърхностният слой сол беше напълно враждебен към всякакви форми на растителност, които носехме от земята. Култивирането на нашите растения можеше да се осъществи на съвсем малки участъци, отвоювани с много труд, оградени отвсякъде и запълнени с тора от собствените ни органични отпадъци. Имаше много видове местни растения и водорасли, но нито едно от тях не беше ядивно или полезно по някакъв по-съществен начин.

Солните треви, от които (мисля) са каталогизирани тридесет и три разновидности, едва ли изобщо са растения, а по-скоро представляват примитивно подредени кристали от сол с известни органични следи и на практика без клетъчна структура. Морските водорасли, от които има много десетки видове, сами по себе си не стават за храна, въпреки че е възможно да се използват за наторяване при отглеждането на модификации на земните зеленчуци. Водораслите на сушата са по-интересни, но те се откриват само в планините и (както ми е известно) по хълмистите територии на далечния юг.

Близо до водата и по възвишенията, където се откриват относително голямо количество от магнезиеви хлориди, магнезиеви сулфати, калциеви сулфати и калиеви хлориди, има някаква местна растителност. Но в пустинята не расте нищо, дори солната трева не може да вирее в условията на изгарящото безводие и регулярното

изжулване от страна на свирепите ветрове. Пустинята покрива повече от осемдесет процента от повърхността на планетата. По-младото ни поколение говори за преобразуване на целия свят и по мое време наистина се осъществиха много промени. Още тогава можех да се скитам без маска по криволичещия северен бряг, да прокарам длани по широките восъчни листа на нови растения или да мачкам между пръстите си луковичките на жабешкото цвете, малки като зърна чер пипер и да вдъхвам горчивия им аромат. Крайбрежната алея на Смит е потънала в буйна зеленина, една култивирана зелена ивица покрай море, което е толкова тъмно, че изглежда моравочерно. Но всъщност ние едва сме докоснали този свят. Десетминутна разходка на юг или на изток от крайбрежието е напълно достатъчна, за да стигнеш до типичната местна пустош, до безкрайните акри солни дюни и опасващата света пустота на Великата пустиня.

Хората плачеха също и понеже първите месеци от живота на Сол можеха да се окажат едно продължение на затворническия живот в кораба. Все още живеехме на закрито, свивайки се под купола на кораба или копаехме домове без прозорци в земята, за да избегнем слънчевото бомбардиране. Продължавахме да ядем рециклирани храни, оскъдни блюда от преработени екскременти. Аз лично си бях представял как торим с изпражненията си плодородна извънземна почва, за да отглеждаме огромно зеле и спанак. Но през първите месеци дори изпражненията ни бяха прекалено ценни, за да торим почвата с тях. Проведохме много научни колоквиуми, за да обсъдим най-добрите начини за отстраняване на хлора от атмосферата, за изграждането на озонов слой, за създаването на почвен слой, който да осигури достатъчно земеделска продукция за изхранване на населението. Но много често аз си тръгах рано от тези срещи и намирах утеха единствено в бутилката воджаа и приятелското легло. Решението на задачата ни се струваше непосилно нещо.

Обаче — никога не трябва да се губи вяра в този съюз, — обаче имаше и някои положителни неща в нашия нов свят. Климатът беше предимно умерен, доста горещ през лятото (прекалено горещ по пладне в екваториалната пустиня, където няма сянка, влага или бриз), а през зимата доста студен (с изключение на полюсите, където температурата беше под точката на замръзване през по-голямата част от годината), *обаче* през продължителните пролет и есен

температурата на околната среда беше направо съвършена. Тогава поне имаше малко вода. Можеше, предполагам, и изобщо да няма вода. Както отбеляза веднъж една моя любовница, ако бяхме отишли в свят с океани от вода, но без никаква сол, сигурно щяхме да умрем. Мисля, че това беше казано като някаква шега.

Ще ти разкажа как се организирахме първоначално на този нов свят. Работните графици бяха променени с оглед на задачите, които ни предстояха. Онези, които бяха натоварени с дежурства по земеделие, прекарвах дните в оразмеряване на земеделските участъци и изкопаване на повърхностния пласт сол, докато отдолу се покажеше кварц-гранита. По този начин оформяхме дълбоки дупки, подобни на плувни басейни. Облицовахме тези дупки с пластмаси от кораба, покривахме ги с двоен слой стъклопластмаса и ги запълвахме със стрит с лазер чакъл от планините, после с морски пясък, върху който натрупвахме толкова отпадни продукти и тор, колкото ни се предоставяше, но количествата не бяха достатъчни, тъй като рециклиращите вани продължаваха да поглъщат по-голямата част. Опитвахме се да създадем обработваема почва, което не беше лесно. Почвата е баланс от минерали и разлагащи се органични вещества, за чието формиране на Земята са били нужни хилядолетия. Докато тя не се превърне в съвършена среда, почти няма растения, които да могат да виреят в нея. В продължение на месеци единственото нещо, което успяхме да отгледаме бяха само стреловидни плевели (които можеха да се ядат единствено под формата на сложно обработена супа) и, колкото и да е странно, домати, които изглежда се чувстваха добре тук. Естествено тази храна беше твърде радиоактивна, но въпреки това ние я ядахме.

Приоритетната ни задача сега беше да осигурим достатъчно количество ядивни растения като алтернатива на намаляващите корабни припаси и ужасните безвкусни продукти на рециклиращите вани. Тогава, както и днес, работните графици можеха да заемат само една четвърт от деня и то в случай на извънредно положение. Но в онези ранни дни повечето от нас не се придържаха сляпо към тази схема. Ако втората половина на сутринта беше предназначена за земеделска работа, тогава ние пристигахме рано и работехме през целия ден. Лично аз в продължение на цял месец се занимавах с правене на почва, след което бях преместен при животните, а после

при пътищата. В нашия случай животни означаваше птици, с тази разлика, че бяхме принудени да гледаме нашите птици в корабния купол. Онези, които избягаха навън, умряха в полет от лошия въздух и високата радиация, падайки на земята като вързопчета. И тъй като в ограниченото пространство на купола нямаше много голяма нужда от птичи фермери, аз реших да посветя времето си на змиорките. Изкопахме басейни и изпомпахме в тях частично обезсолена морска вода. След това извадихме замразените ембриони на змиорки, подложихме ги на генна обработка с препарати за кратко време, след което ги пуснахме да плуват и да растат в покритите с тенти басейни.

— Ако можем да обезсолим Арадис поне отчасти — каза Ередикс, докато седяхме с крака, потопени в топлия басейн, а змиорките се плъзгаха между стъпалата ни — тогава ще можем да населим целия свят с тези змиорки.

Ередикс беше мой приятел. Бяхме заедно на смяна и създавахме изкуствени езера за змиорки.

— Остава радиоактивността — казах аз, вдигнал глава нагоре, понеже оглеждах тентата, с която беше покрит басейна. В нея имаше блокиращ антирадиационен гел, но въпреки това тя не предпазваше змиорките кой знае колко от силното слънчево въздействие. Околната радиация беше висока и мутациите бяха често срещано явление.

— Не съвсем — отвърна Ередикс. — Тази порода плува надълбоко. При достатъчно голяма дълбочина самата вода ще им служи като щит.

Но това означаваше да се пренебрегне по-големия проблем, свързан с намаляването на концентрацията на сол. В началото единственото нещо, което можеше да оцелее в солените морета, бяха местните водорасли, като дори и за тях това беше трудно. Те можеха да се открият само в заливите, където количеството вода все още беше достатъчно голямо, за да позволи частично изкристилизиране на солта по повърхността в дневните горещини. Водораслите растяха под тази кора, където водата беше в някаква степен обезсолена. Това улесняваше събирането на водорасловата реколта. Трябваше просто да се разчупят и повдигнат издутите бели кори сол, след което брадите от синьо-зелени водорасли се хващаха и се изтегляха навън. Водораслите бяха сравнително добри за наторяване, докато, за да се консумират,

беше необходима продължителна обработка. Но и след трикратна обработка те пак имаха ужасен вкус.

Нещо повече, технологията, която винаги бяхме използвали, се състоеше не в извличането на солта от водата, а в извеждането на водата от соления разтвор и събирането ѝ на друго място. Обаче ние не можехме да направим това с целия Арадис, нямаше как да изпарим един океан от чиста вода и да го съберем някъде другаде. Край нощните огньовете хората измисляха най-различни планове и идеи, повече или по-малко абсурдни, докато пиеха воджаа или си разказваха истории.

Но не това беше на дневен ред. Следващото нещо, което сторихме, беше построяването на общите спални помещения. Изкопахме известно количество метали от околните хълмове и ги струпахме в траншеи на хълма Истенем. После изкопахме в него три главни пещери за спални, като металният щит и солната скала щяха да ни предпазват от радиацията. Повечето от нас бяха щастливи да се изнесат от кораба, който вече щеше да бъде предоставен изцяло за отглеждането на птиците. Естествено някои предпочитаха нещо друго, а не точно обществени спални и на тези хора бяха предоставени същите възможности, каквито се предоставят и днес. Те можеха да живеят, където пожелаят. Тогава, както и днес, това не означаваше кой знае каква свобода за индивида, тъй като за сама жена или мъж беше нужно много време, за да си построи собствен дом, особено в негостоприемните условия на Сол. Но много хора наистина напуснаха общите спални и започнаха да създават собствени домове, индивидуално или на групи. Спонтанно възникваха малки колективи, които строяха стаи със скални покриви, църкви или по-големи жилища. Други искаха да продължат да живеят в купола, което означаваше, че трябваше да понасят компанията и миризмата на птиците. Но все пак куполът наистина все още представляваше най-ефикасният щит срещу радиацията и за някои това беше най-важното нещо.

Една от общите спални беше предназначена за жени и жени с деца. Другите две бяха смесени, като в едната се помещаваше болницата. През първите няколко месеца аз живях в смесена спалня с моята тогавашна приятелка. Но към края на първата година тя забременя и се премести при жените с деца. Ние продължаваме да се

срещаме, разбира се, все още се храним заедно понякога, но в онези дни бяхме по-големи пуристи. Днешната мода на съвместно съжителство тогава беше немислима.

Името ѝ беше Туржа. Връзката ни започна през седмицата след като „Алс“ беше свален на новия свят. Туржа се движеше грациозно като танцьорка, въпреки че всъщност беше твърде набита. Тялото ѝ имаше по-малко извивки в сравнение с повечето жени, фигурата ѝ беше четвъртита, а гърдите ѝ притежаваха масивната заобленост на автомобилни фарове. Нямахме очертана талия и краката ѝ също бяха съвсем равни. Но въпреки това беше изключително грациозна, стъпваше на предната част на стъпалата си и някак се полюшваше напред-назад като в непрестанен танц. Лицето ѝ също беше много красиво.

Една седмица назначението ѝ по работния график я беше отвело в купола при птиците. Когато се нахранят летящите породи (нещо, което отнема само минути), след това цялата работа се върти около храненето на гъските. Една сутрин влязох там без определена цел. Бях прекарал по-голямата част от нощта в покриването на ново езеро за змиорките. Правенето на покрив е изморително занимание, физическа работа и аз се бях опитал да поспя малко след зазоряване. Но все още бях в приповдигнато настроение от работата, възбуден след продължителното физическо усилие и разговорите с другите от групата. Нали знаеш какво настроение добива човек във весела компания, когато се смеете заедно, пеете и си разправяте разни истории.

Бяхме четирима, двама мъже и две жени. Понякога работните групи се погаждат веднага, понякога не, но не би могло да бъде другояче, понеже дежурствата се разпределят произволно. Тази група се беше сработила добре и свършихме работата за една нощ вместо за предвидените два дни. Всичко е възможно, когато хората работят с добро настроение, поставят си невъзможни цели и посрещат със смях неуспехите и прекеждията. Аз си порязах ръката на една от подпорите и другите ме взеха на подбив, понеже съм бил изхвърчал до спалнята, за да превържа раната. Докато се върна, настроението на групата се беше покачило още. Свършихме работата толкова бързо, че в нас остана странното усещане за твърде рязък и преждевременен край. Много ни се искаше онова приповдигнато настроение, което се беше

породило, докато работехме, да продължи още. Но нямаше какво друго да правим, освен да проверим завършения купол повече пъти, отколкото беше необходимо. Накрая седнахме в бледата светлина призори, разговаряхме и се смеехме, отпивайки от воджаата, с която се почерпихме по този повод.

Колегите се казваха Хамар, Сипос и Ксурис. По време на пътуването бях прекарал известно време с Ксурис, но тогава бяхме разговаряли малко. Тя имаше най-красивата коса, която някога бях виждал, толкова черна, че сякаш блестеше. Подстригването и, докато бяхме на кораба, ми се беше сторило същинска загуба, но после, по време на трансa и намаляването на скоростта, косата и беше пораснала и сега стигаше до раменете й. Но всъщност онова, което ме радваше най-вече, беше, че се бях сприятелил с хора, с които преди се разминавахме с кимване или усмивка в общата спалня. Сега разговаряхме за радиацията, нещото, на което нашият миниатюрен купол трябваше да противостои.

— Естествено — каза Хамар, — нищо не може да замести няколко метра тежък метал. Нашият покрив с този гел ще свърши работа, ама не много голяма.

— Тогава сме работили напразно — отбеляза Сипос и се засмя. Мисълта, че тази нощ бяхме работили на вятъра, се стори на всички твърде забавна и смеховете ни отекнаха под купола.

— Няма как да използваш тежки метали, за да произведеш електричество — изтъкнах аз.

Това беше основната идея на приспособлението, което представляваше два слоя от твърди пластмаси, пространството между които беше запълнено със сложен полимерен гел. Този гел поемаше слънчевата радиация, улавяше преминаващите частици, както дете улавя хвърлена топка, и създаваше резонансна схема, която бе превръщана в електричество от сензори в основата на структурата. На свой ред електричеството се използваше за нуждите на басейна, поддържаше го вентилиран и затоплен през нощта, доставяше храната и така нататък. Това беше елегантно изобретение, въпреки че след време гелът загубваше защитните си свойства и трябваше да бъде подменян приблизително на всеки пет месеца.

Хамар беше едър мъж, с гъсти червени косми по тялото, гърдите и гърба, като вратът и гърлото му също бяха обрасли. В замяна на това

той редовно си бръснеше брадата и беше напълно плешив, така че когато се съблечеше до кръста — както стори онази нощ, понеже се беше разгорещил от работата — главата му изглеждаше странно гладка и чиста на върха на грубоватото му тяло. Той отпиваше от воджаата си със сламка. Беше свикнал да я пие така, защото (твърдеше той) по този начин се увеличавала степента на абсорбция на алкохола, въпреки че аз никога не разбрах логиката на това твърдение. Беше извил устни надолу и изглеждаше замислен.

— Все пак е странно, като си помислиш, нали? — каза той. — Може би това е невидимото. — Той вдигна лявата си ръка. — Точно сега навсякъде около нас ваят радиоактивни частици и падат по главите ни.

Всъщност ние седяхме под купола край тъмния басейн, в който тъкмо бяхме пуснали бебетата змиорки (те бяха твърде малки, за да се виждат), следователно в известна степен бяхме защитени от обкръжаващата ни радиация. Сипос започна да казва нещо в тази връзка, но Хамар я прекъсна.

— Това са частици — каза той, сякаш не знаехме, — микроскопични частици, които се откъсват от слънцето и се разпиляват със скоростта на светлината. Падат навсякъде около нас като нескончаема вихрушка от прах.

Това също не беше съвсем вярно. Изследванията показваха, че бяхме пристигнали на Сол в средата на изключително интензивен период на слънчева активност, но след около десетилетие радиационните нива нямаше да бъдат толкова жестоки. Никой от нас обаче не изтъкна това. Може би странните поетични сравнения на Хамар ни бяха омагьосали. Всички продължавахме да прием и воджаата затопляше телата ни.

— Нито можем да я видим — продължи той с по-нисък глас, — нито да я вкусим, помиришем или пипнем. Само нашата ДНК може да я усети, да почувства мъничките точки, които, профучавайки, изместват атоми от аминокиселините и създават матрица на болестта, тумор; които бутат доминото и позволяват на рака да дойде при нас. Толкова е странно да мислиш за тези неща! Един нескончаем прах, който се намества навсякъде около нас, сега, утре и занапред.

— Четох в Лукреций — обади се ненадейно Ксурис, — че това е природата на вселената. — Ксурис беше запалена по древния и новия

латински. — Древните са мислели по същия начин: един безкраен дъжд от прах във вселената, който идва от никъде и пада никъде. Лукреций казва, че това всъщност е истинската реалност, но че нещо предизвикало съвсем леки отклонения в падането и тогава атомите започнали да се разместват, групират и разделят.

— Едва ли е имал предвид радиацията — каза по-буквалистски настроената Сипос. — Той е от древните, а те със сигурност не са имали такива концепции.

— Според мен това е поетическо сравнение — отбелязах аз.

Ксурис се ядоса.

— Ти пък какво знаеш за тези неща? — сопна се тя.

— Тази книга съм я чел — парирах я аз, като се наежих малко. — „За природата на нещата“. Майка ми я държеше в спалнята си.

— Но в превод — настоя тя, — не на старолатински.

— Напротив, на латински — присмях се аз.

— Мога да чета малко на новолатински — каза Сипос, като се опитваше да разведри обстановката. Мисля, че на младини беше посещавала ватиканските републики.

Но Ксурис не беше впечатлена и се изплю.

— Бебешка работа! — подигра се тя. — Това можеш да го научиш за един ден.

Хамар се размърда неспокойно и се закашля, понеже се почувства неудобно от препирнята. На Сипос също не ѝ харесваше, тъй като беше рационално мислеща жена и се чувстваше по-удобно с факти, отколкото с някакви фантазии.

— Големият въпрос — обади се тя, като извиси малко глас в опит да даде друга насока на разговора — всъщност остава. Какво трябва да направим в дългосрочна перспектива против високата радиация? Нуждаем се от нещо по-добро от куполи и дупки в земята.

Хамар кимаше.

— Трябват ни две неща. Озонов слой и магнитосфера.

— В този ред?

— В обратния — отвърна Ксурис.

Признавам, че малко се бях разгорещил и май се бях ядосал на Ксурис.

— Най-глупавото нещо, което човек може да измисли! И как точно смяташ да създадеш магнитосфера? — попитах подигравателно.

Става дума за следното (макар да съм сигурен, че знаеш това): Сол притежава много слаба магнитосфера. Нашият свят се състои от ядро от разтопен никел и желязо и мантия от гранит с високо съдържание на кварц. Ядрото се върти със скорост, различна от скоростта на въртене на цялата планета и тази разлика генерира магнитно поле по същия начин като на Земята. Но тъй като разликата не е голяма, генерираното поле не е силно. Имаше много теории, но най-правдоподобното обяснение беше, че този свят е много стар, че сърцето му се е забавяло в продължение на милиарди години. Това също би обяснило и някои други особености. Възможно е например някога нашият свят да е бил покрит със солено море, но в продължение на много години водата постепенно да е изчезвала. Също е възможно тук някога да е имало живот и дори разум. Някои се хвалеха, че щели да изкопаят фосили от солтянските ни прамайки, докато други настояваха, че тук изобщо не е имало никакъв живот, да не говорим за разумен живот. Трети продължаваха да не вярват, че този наш свят е един умиращ свят, понеже според тях имало и други възможни обяснения.

Магнитосферата е много ефективна защита срещу суровата слънчева радиация. Но нашата магнитосфера не беше достатъчно силна и нямаше друг начин да я усилим, освен да бръкнем посредством някаква божествена ръка до сърцето на света и силно да го завъртим.

— Трябва да работим по изпомпването на озон или други отражателни газове в стратосферата — каза Сипос. Обичайният отговор.

— Аз съм в една група от общите спални — каза Хамар — и ние имаме план. В края на краищата не е нужно да покриваме със защитен щит целия свят, а само себе си. Защо да не построим един огромен филтър, дебел километри и да го разположим в геосинхронна орбита над Алс.

Останалите, естествено, прихнахме, но Хамар изглеждаше твърде искрен и се опита да обрисова идеята си по-детайлно. Филтърът можел да се построи от кристали, създадени в орбита. Благодарение на него обедното слънце щяло да стане по-поносимо и щели да настъпят температурни промени, които да сложат край на

свирепите утринни и вечерни ветрове. След малко, понеже се беше поразгорещил, той попита:

— Ами вие, какво предлагате вие?

— Да построим одеяло, пълно с гел, и да обвиним с него целия свят! — предложих аз.

— Да си изкопаем дупки и да живеем като къртици — присъедини се Ксурис, която си беше върнала доброто настроение.

— Господ ще ни сподоби — каза мрачно Сипос. Нали разбираш, след пристигането на Сол атеизмът сред хората беше нараснал. Според мен това се дължеше преди всичко на разочарованието от констатацията, че нашата обетована земя имаше прекалено много несъвършенства и че Господ не се беше погрижил за нас. Разбира се, на нас атеизмът ни е присъщ повече от на всеки друг. Преди пътуването много от нас бяха приели условията, отнасящи се до религията, единствено за да можем да се присъединим към флотилията. (Сега това е история, но в действителност първоначалната инициатива за създаването на флотилията беше излязла от Световната икуменическа организация на християнските църкви. Ние се бяхме присъединили към нея, тъй като никоя политическа организация нямаше да ни приеме.) От друга страна сред нас имаше много дълбоко религиозни или по-точно много духовни хора. Аз бях един от тях.

Известно време поседяхме притихнали, с онази внезапна трезвост на духа, която понякога идва след повечко пиене. Притиснах лицето си от вътрешната страна на купола, който току-що бяхме построили. Навън, невидим за всички, освен за очите на нашата ДНК, както се беше изразил Хамар, валеше невидимият дъжд от слънчеви частици. Опитах се да го визуализирам, да мисля за него като за пороен дъжд, като за микроскопична градушка или смъртоносни куршуми, падащи с хиляди на всеки милиметър, но не успях. Поради някаква причина очите ми можаха да „видят“ само меко падащ сняг, радиоактивни снежинки, издухвани наоколо като вихрушка, един невидим жужащ кошер. Слънцето тъкмо беше изгряло и може би това бе задвижило фантазията ми в тази посока. Мислех си за радиоактивния прах като за меко стелец се сняг, а не като за бомбардираща скалите градушка, която прониква в планетата, каквато всъщност беше истината. Мислех си как през хилядолетията този прах

беше формирал огромни радиоактивни наноси, дюни от бели радиоактивни пясъци.

По-късно Хамар и Сипос се преместиха в другия край на басейна, за да правят секс във водата. Двамата с Ксурис седяхме дълго, без да говорим. Установих, че съм потънал в спомени за времето, когато бяхме заедно по време на пътуването, местата, които бяхме открили, за да правим любов. Почти бяхме фетишизирали потайността, интимността и бяхме открили места, неизвестни на другите. Отново се любувах на косата ѝ. Светлината на зората, която се процеждаше през купола, беше почти бяла и образуваше бели ивици в черната коса. Протегнах ръка да я докосна, но тя ме плесна.

Изглеждаше странно разчувствана и отпиваше от воджаата си много съсредоточено. За известно време се чувствах доволен от тишината, от чистотата на момента. Мислех за нас в смисъла на нейната космическа старолатинска поема, всички ние падащи заедно и завинаги през нищото и към нищото. И единственото, което можем да правим, е да се протегнем, за да докоснем другарите си, или да плуваме във въздуха по начина, по който го правят в безтегловност новаците в космоса, бърхтейки се във всички посоки около центъра си на гравитация.

— Искаш ли да се любиш? — попита внезапно Ксурис и без да ме изчака да отговоря, додаде: — Мислех, че ще ме попиташ.

Свих рамене.

— Размишлявах за други неща — отвърнах аз. Но след като го беше споменала, идеята ми се стори вълнуваща. Възбудата ми нарастваше. Сигурно това бяха остатъци от напрежението след нощната работа, остатък от енергията, която се беше изляла навън. Отново се протегнах да докосна косата ѝ, но тя пак ме отблъсна.

— Остави ми косата.

— Само щях да я помилвам — казах засега.

Тя не отговори, но се премести към мен по дупе (седяхме с кръстосани крака на ръба на басейна) и започна да ме целува по устата. Беше много приятно. Любихме се набързо, повечето от дрехите ми останаха върху мен, а Ксурис беше отгоре. Но докато лежах там, изпълняващ ролята на твърдата земя, върху която тя бухаше, аз се почувствах странно нереален и имах усещането, че всеки път, когато Ксурис се спуска отгоре ми, тя някак преминава през мен. Но може би

беше добре, че бях така отнесен, понеже тя стигна до върха два пъти преди мен и след това още веднъж, когато видях, че и аз стигам до оргазъм.

След това веднага заспа, а аз останах да лежа до нея. Може да съм дремнал за миг-два, но съзнанието ми отказваше да се изключи. За известно време се взирах в лицето ѝ, в мъничките бръчици под очите ѝ, в порите по бузите и носа ѝ. Този момент е запечатан много ясно в паметта ми. Светлината беше като вода, чиста и свежа, съживяваща като студен плисък върху лицето. Съвсем скоро аз станах и прекрачих през малката врата на купола навън.

Маската щракна над устата ми и аз се замотах малко с щипката за носа. Навън беше още хладно и останах изненадан колко бързо въздухът под купола (купол, който бяхме завършили преди няколко часа) се беше затоплил като в оранжерия. Приятно беше да чувствам кожата си хладна. Запътих се към една купчина камъни, покатерих се и седнах отгоре. Това беше малко глупаво, тъй като е опасно да се стои навън без нужда и да се добавят нови реми по дозиметрите, които всички носехме окачени отстрани на бедрото. Дозиметърът се проверяваше всяка седмица, като след това експонацията се вземаше предвид при съставянето на работните графици. Ако бях помислил за това, нямаше да рискувам да ме разпределят за работа на закрито в продължение на цял месец, тъй като обичам да съм навън. Но бях омагьосан от слънцето, което точно в този момент се изкачваше над планините. На повърхността на Арадис легна голяма клинообразна сянка, а над нея се стелеха валмата хлорна мъгла. В утрото бяло-розовият хълм Истенем изглеждаше по-тъмен. Планините на отсрещния западен бряг блестяха на местата, където слънчевата светлина падаше директно и сякаш ги избелваше.

След малко се изправих и тръгнах бавно към купола, по-скоро за да избягам от радиацията, отколкото заради нещо друго. При входа, от вътрешната страна, играеха футбол, затова продължих нататък и стигнах до фермата за гъски, понеже исках да остана сам. Именно там Туржа започваше сутрешната си смяна.

Тя беше разпръснала зърно за летящите птици и сега чистеше коритата за вода. Известно време я наблюдавах, облегнат под едно от новозасадените дървета в тази част на купола. Още не усещах умора след нощните си упражнения, тъкмо обратното, чувствах

приповдигнатост и въодушевление от предсрочното завършване на проекта и от сутрешния секс. Имаше нещо успокояващо в това да наблюдавам как Туржа изпълнява задълженията си. Тя се движеше спокойно и грациозно, от коритото до вратичката на гъските и след това из двора, за да изпъди птиците навън. Те заизлизаха, съскайки и крякайки по техния си гъши начин, и тя ги последва, като размахваше широко ръце и подвикваше, за да ги накара да вървят. Тези гъски бяха създадени с генно инженерство и бяха високи колкото мъж, а повечето тежаха повече от един мъж, но мозъците им си бяха малки гъши мозъци и те лесно се плашеха. Ятото започна да се храни, а Туржа обикаляше сред тях, като ги опипваше и проверяваше. Тя забеляза една гъска с наранен крак, сграбчи моментално огромната птица, я обърна с главата надолу. Останах на място като гръмнат. Такава грация, съчетана със сила. Тя дори не седна. Крилата на животното се разгъваха и биеха в земята, обърнатата му наопаки глава се извъръщаше настрана, краката му бяха щръкнали във въздуха. Туржа почисти раната и постави стерилен пластир.

— Преди съм работил с гъските — извиках през двора към нея.

Тя не се стресна, което предполагаше, че ме беше видяла да влизам и не ми беше обръщала внимание. Но след като изправи гъската и я погледа как прехвърква към дългурестите си събратя, се приближи и седна до мен.

— Тази работа е първата в списъка ми с предпочитани занимания — каза тя. — Винаги съм обичала птиците.

— Птици да, и аз винаги съм харесвал птиците — отвърнах аз. — Но не и гъски.

— Наистина ли? — Тя се извърна да ме погледне с присвити очи, готова да каже нещо подигравателно. — И защо?

— Не знам точно — отвърнах аз, — може би заради зъбите. Не харесвам птици със зъби. Зъбите са за животните. Изглеждат зловещо, наредени около клюн.

При тези думи тя се засмя.

— Ама че ригидист! — каза тя. Алюзията се отнасяше до една стара секта, още отпреди пътуването, която проповядваше вид есенциализъм, базиран на религията. Сега думата се употребяваше само като закачка.

Засмях се заедно с нея.

— Много си красива — казах топло аз.

— А ти не си — отвърна тя, — поне според мен. Макар че някои мислят, че си.

— Така ли?

— Да.

— Значи ме познаваш?

— Да — повтори тя.

— Но не ме намираш привлекателен?

Тя сви рамене.

— Харесвам мъже с повече мускули и по-едри тела — каза тя.

— Засрами се! — разсмях се аз. — Тъкмо щях да те попитам искаш ли да правим секс след смяната ти, а ти ми казваш, че харесваш само мъже с големи мускули.

Тя се усмихна.

— Е, може и да правя секс с тебе — каза тя. — Но първо трябва да си свърша работата.

Беше толкова просто. Заспах под едно дърво, а Туржа се върна към заниманията си. Изпитвах невероятното чувство, че се намирам на сигурно място, просто като си спях там. За миг се разбудих, видях я, че върши разни неща, и отново потънах в съня.

БАРЛЕЙ

Една от целите на този разказ е да ви запознае с онова, което аз знам за героя Жан-Пиер Дрейфус. Вие сами ще го познаете и не е необходимо да описвам подробно външността му, мога само да кажа, че видеолентите не са уловили будния израз на лицето му, невероятната жизненост, която се излъчваше от очите и устата му. Той беше привлекателен мъж, съвършеният военен офицер и има определена причина паметта му да бъде толкова тачена дори днес. Причината е следната: Жан-Пиер беше живото въплъщение на Сенаар — силен, смел, с лека походка, винаги любезен и щастлив да помогне. С бялата си кожа и светла коса той сякаш принадлежеше на този свят, един истински местен жител, при това толкова красив в парадната си униформа! Не е срамно един мъж да признае, че намира друг мъж за привлекателен, ако в това възхищение няма нечиста мисъл. Единствено чиста наслада изпълваше гърдите ми при вида на образа на воина, въплътен в Жан-Пиер.

Скоро след като кацнахме на планетата, аз го произведох от лейтенант в капитан, понеже стана ясно, че способностите му са много над средните. Хората мислят понякога, че професионалните войници съществуват само, за да убиват, но разбира се, истината е съвсем различна. Истинските войници обичат живота, своя и на другите, почти толкова, колкото обичат свободата. Истинският войник работи и предвижда как да избегне войната и да предпази живота. Качествата, които той притежава, са сила да заповядва, сила да осъществи волята си и смелост да се изправи пред всякакви последствия. Жан-Пиер ги притежаваше всички. Често пъти по-висшестоящите офицери откриваха, че следват предложенията, направени от него, сякаш са заповеди, толкова енергично и компетентно говореше той. Хората му го обичаха със страстна привързаност, а жените го обожаваха.

През втората седмица му възложих построяването на казармите. Това беше приоритетна задача, по-важна дори от построяването на цивилните сгради за постоянно живеене, тъй като армията трябва да бъде спокойна и силна, за да разтвори успешно чадъра, под който се

приютява останалата част от обществото. Така че Жан-Пиер разполагаше с власт, която използваше разумно, за да наема цивилни работници (естествено, на тях им се плащаше по военните тарифи, съобразно уменията им), за да подпомогнат изграждането на безопасна зона с всички необходими съоръжения. Един образцов командир. Всеки ден преди здрач той пристигаше в безупречна униформа, за да приеме вечерната проверка (повечето строителни дейности се извършваха през нощта, когато радиационният фон беше по-нисък). Вечерта той координираше екипите, даваше лични разпореждания и проверяваше дали са доставени суровините, дали на фабриката са зададени съответните програми и дали отговорниците по места знаят какво да правят. През нощта работеше неуморно, пришпорваше неумолимо своите подчинени, гълчеше гражданите, че изостават от военните, окуражаваше и обединяваше хората. Казармите и всички необходими вътрешни инсталации бяха завършени една седмица предсрочно.

След това ми помогна в изграждането на собствената ми къща. Този човек наистина притежаваше огромна енергия. След първия месец организирах тържество в чест на нашия напредък и всички сенаарци излязоха в късната хладна вечер (веднага след утихването на вятъра), облечени в новите си дрехи, за да приветстват парада с факли на нашата армия. Най-силните възгласи бяха за Жан-Пиер.

В онези ранни дни всички бяхме прекалено заети, за да имаме време да гледаме телевизия, но някои по-предприемчиви хора започнаха да създават телевизионни компании. Те използваха капиталите си, натрупани по време на пътуването, за инвестиции в телевизионна техника и обикаляха от врата на врата в новия град, за да продават абонаменти. Всички телевизионни продукти отпреди пътуването бяха остарели. През всичките онези години бяхме разполагали с достатъчно време, за да гледаме сапунените сериали, литургиите, шоупрограмите. За да наберат абонати, телевизионните компании — мисля, че бяха две: компанията „Сенаар“ и още една, която бързо фалира — както и да е, за да привлече аудитория, ТК „Сенаар“ заложи на идеята да отразява израстващото ни общество, нещо като сапунен сериал от истинския живот, така да се каже. Те се обърнаха и към мен, посредством моя представител, младши лейтенант Преминджър, но аз отказах. Твърде много ценях

собственото си уединение, за да се съглася да бъда записван през цялото време, освен това не се нуждаех от пари. Предложих им да се обърнат към Жан-Пиер. Той беше човек с растяща известност и популярна фигура, но аз знаех, че няма лично богатство. Именно по този начин животът на Жан-Пиер се превърна в телевизионен продукт, излъчван от компанията „Сенаар“.

Той дойде при мен две седмици, след като започна всичко това, за да ми иска някакъв съвет. Наложих се да помоля човека с очилата-камери да почака пред дома ми. Обичам личните ми разговори да са лични.

— Дойдох да ви помоля за съвет, господин Президент — каза той. В началото на нашите разговори той винаги ме наричаше „господин Президент“ и винаги трябваше да го поправам с „наричай ме Барлей, скъпи мой лейтенант!“.

— От какъв съвет се нуждаеш, приятелю мой? — попитах го аз.

— Става дума за любовна история, Барлей — каза той.

Разсмях се.

— От всички теми на тази планета, това е областта, в която съм най-малко компетентен да давам съвети! Опитът ми в любовните дела е толкова малък, че когато става дума за тези работи, аз съм просто дете.

— И все пак — настоя той. Беше толкова чист и мъжествен, че самото споменаване на темата го караше да се изчервява. — Възнамерявам да се оженя.

— Великолепна идея — казах сърдечно аз. — Твърде дълго беше сам.

— Петдесет години — пошегува се той. Това беше обичайна шега между онези, които бяха преживели хибернацията. Всъщност биологическата възраст на Жан-Пиер беше малко над двадесет и пет.

— Но защо се нуждаеш от съвета ми, приятелю мой? Не трябваше ли всъщност да дойдеш за благословия?

Родителите на Жан-Пиер бяха починали по време на хибернацията и при установяването на новото място аз бях проявил добросърдечна родителска загриженост за бъдещето му. Бях го приел почти като свой син.

— Всъщност — каза той, като се размърда на стола си — получих предложения от няколко дами. Някои от тях не толкова

благоприлични.

— Внимавай относно този вид изкушение, приятелю — посъветвах го аз. — Особено сега, когато преотстъпи душата си на телевизионната компания! Но да оставим шегата настрана, ако тръгне дума, че си човек с нисък морал, това ще навреди на духа на израстващото ни общество.

— Това е още една причина да се ожения — каза той.

— Съгласен съм с теб.

— В такъв случай ето в какво се състои проблемът ми. Две първородни дъщери на изтъкнати сенаарски семейства имат сърдечно влечение към мен, но аз не мога да реша за коя да се ожения.

При тези думи се разсмях.

— Коя от двете обичаш? — попитах аз.

— И двете — отвърна той с въздишка. — И двете са прекрасни.

— Но коя е по-прекрасната?

— Едната е брюнетка, а другата е блондинка — отвърна той. — Но как може да се каже, че денят е по-красив от нощта? Или че червеното вино е по-сладко от бялото?

— Положението е наистина опасно, приятелю мой — казах аз, като продължавах да се смея. — Бих могъл да дам извънреден банкет тук, в моя дом и ако и двете семейства се отзоват на поканата, може би тогава наистина ще мога да ти дам съвет.

Преминджър беше срещу тази идея. Той смяташе, че е прекалено рано за подобно събитие в нашия нов дом и че то ще изглежда твърде елитарно и екстравагантно. Но аз не се съобразих с мнението му, въпреки че му отстъпих в едно отношение — поканих всички телевизионни компании да отразят събитието. Това, което Преминджър не разбираше (той беше мъж с брилянтен интелект, но с твърде ограничено разбиране за човешката природа), беше как едно малко събитие може да повдигне духа на хората, независимо че щяха да го преживеят от втора ръка. Банкетът се състоя една вечер на следващата седмица в спокойната атмосфера след утихването на Дяволския шепот. Присъстваха деветте най-богати сенаарски семейства. Храната беше приготвена от моя личен майстор-готвач, макар че поради броя на присъстващите той трябваше да се възползва от уменията на други трима готвачи от съседни домакинства. Военен квартет се погрижи за музиката — Бах и Шуберт, които лично аз

смятам за най-лесни за възприемане. Естествено, присъстваше и Жан-Пиер, който пристигна, придружен от двама колеги офицери, негови приятели.

Имаше много разговори, смях и вино (бяло и червено, в чест на Жан-Пиер, една малка шега само между нас. Макар че за жалост това беше фабрикаторско вино — пудра, разтворена във вода, която нямаше същия вкус) и малко танци. Двете телевизионни компании също бяха там, а пред входната врата се беше събрала голяма тълпа, която приветстваше новопристигналите. Беше толкова освобождаващо, толкова цивилизовано.

— Все едно че сме на Земята — каза ми хер Варнке.

— Нищо подобно — противопоставих се аз. — Това е типично солтянско събитие.

Наистина имаше много блюда от различно оцветена сол, всичките събрани от повърхностния солен слой в околността. Килограми от нея бяха сервирани в купи, очевидно прекалено много за една подправка, но в онези ранни дни, когато храната се произвеждаше все още на кораба или в рециклиращите стопанства, хората имаха навика да добавят малко сол за вкус. В днешни дни, естествено, всичко, което ядем (повече или по-малко) е достатъчно солено, понеже идва от околната среда. Но в онези дни подносителите със сол нямаха само значение на символ.

Настанихме се в залата за вечеря и хапнахме прекрасна храна сред пластмасови свещи, които излъчваха аромати на лавандула и канела. Светлината се отразяваше в полираната кварцова маса, хората с камерите обикаляха дискретно, без да се пречкат, носеха се тихи разговори. В един момент вдигнах тост за нашия нов живот, за новия ни свят, създаден по Божие благоволение въпреки трудностите, и всички с радост се отзоваха.

Но не бях забравил и конкретната си задача. Бях уредил жените, от които се интересувах Жан-Пиер, да седнат на такива места, че да мога да разговарям на масата с всяка от тях. Едната беше най-голямата дъщеря на хер Варнке, много богат човек, който вече развиваше успешен бизнес от производството на еко-цименти, особено обещаващи в строителството, понеже значително го поевтиняваха в сравнение с копаенето на цели кварцови плочи. Имаше също и страничен бизнес с микроелементи, извлечени от солите. Познавах

Варнке доста добре, той беше едър мъж със слабост към черни костюми и оранжеви ризи, една мода, която, не се притеснявах да му кажа, беше прекалено младежка за зрялата му възраст. Но той просто поклащаше оплешивяващата си глава и се смееше. Бяхме се срещали няколко пъти, понеже „Варнке Инкорпорейтид“ се беше съгласила да вземе на работа две дузини бежанци от безредиците в Елеуполис. Много хора искаха да се махнат оттам и тъй като още тогава ние бяхме най-проспериращата нация, мнозина се опитваха да дойдат при нас. Естествено, щеше да бъде безсмислено да дойдат, ако нямаха пари (едва ли щяха да предпочетат да гладуват по нашите улици) или поне гарантирана работа. Тогава Варнке изпрати свои представители там и първите две дузини елеуполизийци бяха готови да полетят към нас. За тях това беше добре, понеже бягаха от ужасите в своята родина, но също така беше добре за Сенаар и за Варнке, понеже той получи възможно най-евтината работна ръка. Той ми обясни ситуацията и аз (все пак само един военен) не изпитах особена гордост.

— Почти всички сенаарци тръгнаха на пътуването с доста големи състояния — напомни ми той, поглаждайки с длан плешивата си глава.

— Но малцина имаха толкова голямо като твоего, приятелю мой — отбелязах аз.

Той се разсмя.

— Както разбираш, икономиката не може да се крепи единствено на богатите. Нуждаем се и от по-нисша класа, хора, които да вършат черната работа. Тя не е много, но все пак имаме недостиг на най-неквалифицирана работна ръка. Поне за себе си знам, че е така.

— Смяташ, че тези имигранти ще бъдат разрешение за проблема?

— Е, не бих ги нарекъл имигранти — каза той. — Според мен, трябва да им предоставим пълно сенаарско поданство, като включим една клауза, че то ще бъде анулирано и ще бъдат експулсирани, ако фалират.

— А ще се считат за фалирали, ако...

— Ако не могат да си плащат данъците, ако нямат пари.

— Но те ще дойдат при нас без пари! Веднага ли ще трябва да ги изгоним?

— Ако — поправи ме Варнке, като се смееше, — ако нямат пари и ако не се ползват с покровителството на някой работодател. Но докато работят при Варнке, ще имат достатъчно пари да си плащат данъците и да ядат.

Ето така уредихме нещата. Варнке построи работнически общежития и нае хора от Елеуполис. Но аз се отклонявам от темата, която всъщност касаеше дъщеря му. Тя беше русокосата от двете красавици и беше като едно златно дете. Слаба, елегантна, с най-сладкия смях и перфектно възпитание. Нещо повече, тя беше безупречна флейтистка. Казваше се Ким.

— Скъпа моя — обърнах се към нея през масата, — кажи ми, коя униформа предпочиташ? На редовите войски или на техническите части?

Униформата на армията беше тъмносиня, каквато винаги е била, а пилотите и сапъорите носеха зелени униформи.

Тя се засмя.

— Ето на какъв въпрос трябва да отговаря една жена! — отвърна тя. — Нищо свързано с държавните дела или с приоритетите при изграждането на железопътни линии, а дали харесва синьо или зелено.

Не отговори на въпроса ми.

— Синьото на редовата армия естествено.

Жан-Пиер, който седеше там в безупречната си тъмносиня униформа и с блестящи златни пагони на раменете, се изчерви като ученичка.

Другата жена в състезанието, защото това си беше състезание, бе единственото дете на един човек на име Хардисън, който беше създал училище и колеж в Сенаар. На практика в последния още нямаше студенти, а училището беше посещавано от няколко деца. Но плановете на Хардисън бяха дългосрочни, а личното му богатство достатъчно голямо, за да си позволи да почака печалбата. Подкрепях обществения дух на неговото начинание, понеже той осигуряваше обучението на малкото деца в нашата общност без училището да му носи приходи. Когато раждаемостта нараснеше (ние бяхме убедени, че щеше да последва истински бум, след като работата по установяването на Сенаар в новия свят приключеше и хората можеха да мислят за тези неща), очевидно щяха да бъдат създадени и други училища. Но дотогава училището на Хардисън щеше да има най-дългата история,

щеше да привлеча най-добрите студенти, а вероятно щеше да иска и най-високите такси. Така че алтруизмът на Хардисън не беше чак толкова късоглед.

Неговата дъщеря Ковънтри беше висока и красива, с коса, черна като дълбок космос, с деликатно мургава кожа, цвета на пустинята при здрач. Тя също беше с прекрасна външност, висока и гъвкава, с красиво продълговато лице и очи с такава дълбочина, че сякаш те притегляха в себе си. Аз се приведох към нея и я повиках.

— Скъпа моя! Кой е любимият ти инструмент?

— Моля, сър?

— Любимият ти музикален инструмент?

При тези думи тя се усмихна.

— А трябва ли да имам такъв? Не е ли най-важното при музикалните инструменти, че не се състезават, а свирят заедно в хармония?

— И все пак, би трябвало да имаш предпочитание?

— Тогава пианото — отвърна тя, смеейки се, — инструмента, на който свиря.

След вечерята Ковънтри и Ким посвириха един концерт на Моцарт, много изящен. В стаята цареше съвършена тишина и за кратко ние се пренесохме далеч от тревогите и безпокойствата си, дори (ако мога да говоря от името на Жан-Пиер) от нашите любови и човешки страсти в царството на чистата музика.

На следващия ден видях отново Жан-Пиер, непосредствено преди да присъства на един парад.

— Е? — попита ме той, като пристягаше яката си.

— Беше прав — съгласих се аз със смях. — За тях може да се каже само едно нещо — всяка е толкова красива, колкото и другата!

— Тогава ще трябва да се оженя и за двете — засмя се той. Но тази шега беше малко евтина за моя вкус.

— Не бих могъл да ти дам съвет, приятелю мой — казах аз. — Трябва да следваш сърцето си.

Три седмици по-късно беше обявен годежът между Жан-Пиер и Ким. Сватбата им беше светското събитие на общността. Присъстваха стотици хора, а по-голямата част от останалите сенаарци гледаха по телевизията. Той ме помоли да му стана кум, но прецених, че това не подобава на поста ми на Президент, и затова един от нашите офицери

застана редом с него в църквата. Но аз също бях там, на първата пейка и не се срамувам да кажа, че пролях няколко радостни сълзи за смелото ми момче, докато той изричаше своята клетва в присъствието на Бог и паството.

ПЕТЖА

За известно време Туржа и аз бяхме напълно щастливи в голямата обща спалня. През първите два месеца двамата се виждахме само на закуска и вечеря, тъй като повечето от нейните дежурства (свързани с гледането на животните) се падаха през деня, а повечето от моите дежурства (предимно в строителството) бяха през нощта. Но след два месеца ме преместиха на пътищата, нещо, в което няха абсолютно никакъв опит. Прекарах пет или повече дни на симулаторите, за да се запозная с проектантските и строителни аспекти на работата. Ако трябва да бъда точен, няха нужда от толкова продължителна подготовка, но бях решил да изучавам работата в най-големи детайли, понеже така ме устройваше. Или за да бъда още по-ясен, тъй като можех да правя симулациите в предпочитано от мен време на деня, сега беше възможно да спя с Туржа през нощта.

През нощта спалните бяха почти празни, тъй като повечето дейности на открито се вършеха предимно нощем, за да се намали риска от радиацията, а в началото работата в селището (строителството, откритите мини и т.н.) беше предимно навън. Ние се прегръщяхме под дебелото одеяло и се кикотехме като деца.

— Ти нарочно се бавиш с новата работа — казваше обикновено тя.

— Ами правя се на досаден глупак, за да мога да съм с теб.

Такава беше целта на занятието. Ако пожелаех, можех да остана на симулаторите за цялото време, предвидено от графика, или за остатъка от живота си, ако така ми харесваше (с тази разлика, че следващото назначение щеше да ме изхвърли оттам, хората щяха да негодуват, че пътищата не са построени, щяха да започнат да странят от мен или можеха да ме напердашат). Принуда нямаше или по-скоро имаше единствено вътрешна принуда. Симулациите са отегчително нещо. Работиш с ръце и очи, обаче реален резултат няма, просто някакви компютърни пиксели, които се движат насам-натам. Кой нормално мислещ човек би предпочел да прекара работната четвърт на деня, като се клатушка в кабината за симулации и повтаря едни и същи

неща, когато може да се движи в реалния свят, да планира истински пътища и в края на работния ден да напусне кабината уморен, но с чувство на дълбока удовлетвореност.

Известно ми е, че другаде работата прилича повече на суетня. Хората или я претрупват, или се мотаят, сякаш ги е страх да не се задълбочат прекалено, и с нетърпение чакат тя да свърши, за да си тръгнат и да правят нещо друго. Но това е защото там работата е лошо разпределена, работниците са преуморени, понеже прекарват живота си във вършене на едно и също нещо, докато накрая то издълбава гладък жлеб в мозъците им и те не могат да се концентрират и да работят както трябва. Докато при нас се работеше само по една четвърт от деня, а останалото време беше на наше разположение.

С течение на времето установихме, че работата на открито не беше толкова много, че да запълни времето ни. Тогава стана практика да се отбиваме при други хора по време на дежурствата им и да им даваме по едно рамо, понеже искахме да сме полезни. При нас нямаше как да се влезе в утъпкания коловоз на еднообразното работене, където всеки следващ ден прилича на предишния. На всеки няколко месеца ние получавахме нова работа и ако не знаехме как да я вършим, се научавахме, като това рядко отнемаше повече от няколко дни. След няколко години стана ясно, че притежаваме умения от всички области на професионалното познание, които можехме да прилагаме за решаването на възникващите проблеми. Това държеше умовете ни живи. Само при изключително специализирани дейности — какъвто е моят опит в технологията на прикачването, който се беше оказал от жизненоважно значение по време на пътуването — трудът се извършваше от един и същи човек.

Но в блаженството на онези първи седмици с Туржа всичко друго в главата ми беше размито с изключение на радостта, че я държа в прегръдките си. Помня как ръцете ѝ ме обгръщаха в топлото и тъмно пространство под одеялото и как се гушихме като близнаци в една утроба, толкова близо един до друг, че дъхът ни се сливаше. Веднъж се събудихме и открихме, че косите ни са се оплели, и трябваше да ги отделяме с гребен, като през цялото време не спирахме да се смеем. Обикновено правехме любов преди да заспим и когато се събудяхме сутрин, се любехме отново, един сънлив и вкусен секс. Обичах мириса на кожата ѝ, вкуса на косата ѝ в устата си, нейния тил. Обичах меката

грапавина на краката ѝ с дългите тесни косми, полегнали върху бледите ѝ нозе, също като пукнатини в емайл. Бавно прокарявах ръка по левия ѝ крак и тя започваше да пищи, понеже гъделът ѝ доставяше удоволствие. Обичах също и стъпалата ѝ. Обикновено не харесвам женските стъпала. В тях има нещо много неестетично, някакво особено съчетание от противоположности — твърдата и груба кожа на петата и под големия пръст и меката, ранима, бебешки розова кожа в извивката между тях, чистата линия на свода и напомнящите неравни ресни пръсти с чепати нокти. Не знам поради каква причина е така, вероятно човек ги е получил именно такива чудати. Но стъпалата на Туржа бяха просто перфектни, доста големи, но всичките им елементи бяха в свършена хармония помежду си. Можех да ги гъделичкам цяла вечност, да ги целувам, да ги обхождам с език. Тя също харесваше тялото ми, макар да беше казала, че предпочита по-мускулести мъже.

Нашето любене възприе ритъм, който беше толкова естествен и удовлетворяващ, колкото дишането. Вечер Туржа беше водещият партньор. Тя ме местеше насам-натам, възбуждаше ме и ме възсядаше или ме сграбчваше, за да поправи ритъма ми, когато бях върху нея. На сутринта беше по-различно, понеже се будех по-рано и с много повече енергия от нея. Тогава аз вземах инициативата, а тя лежеше в блажена безпомощност. После ставах от леглото и отивах гол да взема закуска от някой от фабрикаторите в спалнята, отнасях я в леглото и двамата закусвахме, като разсипвахме трохи и ерзац-кафе по завивките и се кикотехме като малки деца. След това тя се обличаше и тръгваше към стопанството, а аз отивах в симулатора, за да доусвършенствам уменията си по управление на пътностроителна машина. Следобед се мотаехме в спалнята и разговаряхме, или пък лежахме под дървото в гъшия двор.

По всяка вероятност тя беше свалила контрацептивния си пластир още през първата седмица, ако се съди по това колко скоро се роди бебето. Не ме предупреди, че ще го направи, и всъщност нямаше защо да ме предупреждава, това си беше изцяло нейна работа. Но може би имаше значение бързината, с която направи своя избор. След като Туржа се премести в женската спалня, често пъти размишлявах за това. Знаех, че никога преди не беше сваляла контрацептивния си пластир. Това сигурно беше неизречен комплимент.

Но тя не ми каза. В продължение на няколко месеца аз няхах никаква представа, че носи дете, и ние продължавахме да се любим като тийнейджъри. По-късно я преместиха от птичето стопанство на назначение за контакти и изготвяне на графици, нещо, което беше правила и преди. Аз най-после се отегчих от симулациите и потеглих с моята пътностроителна машина. Повечето пътища от Истенем до останалите части на селището вече бяха завършени и нямаше спешни маршрути, с които да се заема, затова реших да построя път, където си харесам. Можех също така да реша да не строя път, но скуката нямаше да е приятна. Ето защо тръгнах първо с една по-малка машина, проправяйки пътека на север покрай арадийския бряг, като с кран струпвах боклука встрани (нямаше много) и поставях пътни маркери. Това ставаше бързо и след няколко дни вече пътувах обратно. Когато пристигнах в Алс, се обадох в мината, за да им кажа, че строя път и операторът на другия край сви рамене. Пренасяли добитите минерали до селището по въздуха и нямали належаща нужда от път, но (казах аз) полетите със совалка са абсурден разход на енергия и в дългосрочна перспектива един път ще е от голямо предимство. Във всеки случай нито те, нито пък някой друг се противопостави на строежа на пътя, когато се завърнах у дома и заявих за плановете си в спалнята. Следващата седмица ме отведе далеч от Алс и от Туржа.

Подкарах огромното туловище на пътният комбайн (всъщност той беше конструиран от приспособено шаси на стара совалка) и се отправих на север. Комбайнът обработваше вече проправената пътека с лазер, като първо изстъргваше повърхностния пласт сол, набиваше шипове, а после полагаше пласт от свръхтвърди полимери, който се свързваше с шиповете. Всичко това ставаше, докато карах с около седем километра в час. През първия ден, докато прекосях северната част на нашето поселение, трябваше да заобикалям селскостопанските работи, оставени да лежат отвън, или пък да внимавам да не прегазя нечий дом (някоя мъничка мръсна хижа в солта, с нисък покрив, покрит с купчина отпадъци за предпазване от радиацията). Но втория ден вече бях прекосил обитаваните места и можех да отделя повече време, за да гледам наоколо. Прекарах утринта, любувайки се на пейзажа — изгряващото слънце огряваше ярко тъмните морски води, над които се носеха облаци от зелена мъгла. От дясната ми страна се виждаше възвишението на Истенем с нашите спални в него и

защитния куп метали, който приличаше на чудновата снежна шапка. На север от хълма планината постепенно извисяваше ръст и на третия ден можех да видя върховете ѝ само ако притиснех лице в страничния прозорец на купето.

Обикновено на обяд ядох паста или дъвчех рециклиран хляб (фекален хляб, както го наричаха с прекомерен буквализъм) и следейки с половин око пътя пред себе си, съставях гласови съобщения за Туржа в твърде претенциозен стил. Казвах ѝ, че е запалила огън в сърцето ми, че тръпна от нетърпение да я видя отново, говорех ѝ за всичките неща, които исках да правим, когато сме заедно, обичайните романтични клишета. Изпращах ги след обяда, знаейки, че Туржа ги получава директно, понеже караше смяната си при компютрите за аудио и видеосъобщения. Тя не ми отговаряше, понеже отговорите не бяха в стила ѝ, но знаех, че обича да ги получава.

Следобед обикновено четях. Понякога излизах от камиона и вървах успоредно с него, с маската на устата и щипката за нос, но тъй като нямаше много неща за вършене или гледане, беше глупаво да се излагам на радиацията без нужда. Рано привечер пак се любувах на пейзажа. Слънцето залязваше зад планините и цветната палитра беше напълно променена. Източните склонове на планините Себесчън бяха по-контрастно очертани, с по-богати и по-тъмни цветове. Кварц-гранитът беше ръждивочервен, с кръпки от доматеночервен реголит. В сянката на планините морето Арадис изглеждаше мастиленосиньо, а извън тази сянка имаше великолепен лилаво-син цвят. От дясната ми страна директната слънчева светлина очертаваше солните участъци върху гранита, който имаше цвят на човешка кожа.

По това време на деня аз спирах и подготвях колата за през нощта, като слагах скоби на гумите. Макар да бях предпазен добре от Дяволския шепот, той блъскаше отстрани машината и хвърляше сол с големина на дребен чакъл по прозорците ѝ. Когато вятърът отминеше, отново подкарвах комбайна, като нагласях управлението на най-фината настройка за спешни ситуации и лягах да спя. Обикновено нощем машината спираше и ме будеше поне по три пъти, веднъж защото (да речем) вятърът беше довял на пътя ѝ камък с големината на юмрук, друг път без очевидна причина. Никога не се ядосах и не се изкуших да наглася управлението на по-груба настройка за тревога. За

предпочитане беше машината да ме буди при най-малкия проблем, отколкото да заора в някой каменен блок и да я строша.

На петия ден паркирах при домакинските постройките в двора на мината и видях някои от работниците. Там живееше доста голяма общност, около стотина души и всички изглеждаха щастливи. Сред тях имаше много двойки, както и доста бременни жени, което означаваше, че хората или купуваха работните си назначения, за да могат да останат заедно или пък имаха прекалено голям късмет с граfiците. Като повечето от първото поколение алсиани, аз изпитвах особена неприязън към купуването на работните назначения, макар че днес тази практика е твърде разпространена сред младите. Но точно тогава бях в прекалено добро настроение поради връзката си с Туржа в нейния ранен етап, за да ми мине през ума да вдигам шум около това. Беше ясно, че другите работници в мината не се чувстват обидени от подобно поведение, така че много вероятно беше да се окажа в положение да вдигам шум съвсем сам, при което рискувах да отнеса някой и друг пердах.

Прекарах в мината два дни, преди да се отегча. Можех да върша малко неща там, без да съм тренирал предварително в симулатора, освен това не изпитвах никакво желание да го правя. Продължих да се придвижвам нататък, полагайки настилка до следващата мина, която копаеше сребърна жила в сърцето на планината. Работниците бяха направили голям тунел и често играеха футбол в него. Присъединих се към тях, доволен да се пораздвижа малко след седмицата, прекарана в кабината на пътния комбайн. Именно там се сбих с един нагъл координатор, който твърдеше, че съм се самопревъзнасял, както се изрази, вероятно намекваше за известността ми като експерт по прикачването по време на пътуването. Това беше много странно, понеже вярвах съвсем искрено, че след слизането на „Алс“ на планетата хората са ме забравили. Но този мъж — казваше се Личновски — викаше, крещеше и ме плюеше. Отначало свих рамене и се опитах да го оставя, но той ме последва и замахна към мен с алуминиева греда. Но аз имам инстинкт — това е нещо в мозъчното подкорие, — който ми служи добре в разни схватки. Успях да го отблъсна, да финтирам и да му отнема гредата, след което започнах да го налагам с юмруци по тила и ниско в кръста. Той лежеше на земята и плачеше (вероятно повече поради прекомерното количество воджаа,

което беше изпил, отколкото заради пораженията, които му нанесоха юмруците ми) и аз го оставих. Но по-късно същата нощ той пак дойде при мен, докато седях, кръстосал крака, и си говорех за политика с група миньори. Този път не се получи толкова добре, той ме изненада с юмрук и уцели главата ми отстрани, точно пред ухото. Рукна кръв. Вкопчихме се един в друг, след което се пуснахме, за да се прицелим по-добре, обаче и двамата трудно се уцелвахме. Останалите миньори се изнизаха уплашени, но един от приятелите на Личновски дойде и се опита да го издърпа, докато неколцина миньори стояха наблизко и гледаха. Олюлявахме се насам-натам, вкопчени един в друг, докато накрая се озовахме вън от главния изход, където никой не ни последва (нощем е студено). Поборичкахме се още малко, но по цялото ми лице и в очите ми имаше кръв и не виждах много добре, когато го ударих с юмрук в лицето. Закачих маската му, тя се счупи и падна. Личновски също падна, като кашляше и виеше. Тъй като се намирахме високо в планината, нивото на хлорно съдържание беше ниско, но напълно достатъчно да го отрови. Но по-лошото беше, че поради тъмнината и кръвта в очите ми, известно време не осъзнавах какво става. Когато разбрах, изтеглих гърчещото се тяло обратно през херметическата врата, която се отваряше в двете посоки, обаче дробовете му бяха сериозно засегнати. Свалиха го до Алс със следващата совалка. Разкайвах се искрено за целия инцидент.

След сбиването изпитах антипатия към тази мина, затова си тръгнах и посетих други две, продължавайки да строя пътя. Само след няколко дни тръгнах обратно, като полагах успореден път на юг, в посока към Алс.

Мисълта, че ще видя отново Туржа, ме караше да изпитвам огромна радост, която почти придаде смисъл на отсъствието ми. През това време Туржа беше водила преговори със селищата около Арадис относно плановете за обединяване на капитали и построяването на някакви огромни комини в планините, които да изпомпват парникови газове в атмосферата. Селищата в южното полукълбо също преговаряха с нас. Туржа беше събрала доста молби, в които се настояваше Алс да си назначи дипломат, някой, който да посреща посетителите, официални и неофициални, в нашите територии, както и да осъществява дипломатически посещения. Понякога гостите се чувстваха объркани и дори ядосани от липсата на йерархични и

официално уредени взаимоотношения в Алс. Те очакваха да бъдат посрещани, притесняваха се от факта, че никой не иска да провери паспортите им, нито пък ги заплашва със затвор като нелегални имигранти. Не харесваха също липсата на полиция, отсъствието на ограничения, всички онези вериги, които усилват у робите робското им самосъзнание. Понеже Туржа ме помоли, аз се съгласих да отговоря на някои от запитванията, особено на онези от юг. В работните графици нямаше предвидено назначение за тяснодипломатически дейности, тъй като ние смятаме, че работата, свързана с други нации, няма защо да се върши по предварителен график. Чужденците просто трябва да контактуват със съответния човек. Например, ако някой чужденец желае да си купи прасета, той трябва да се обърне към човека, комуто е поверено отглеждането на прасета в конкретния момент. Но беше вярно също така, че обстоятелствата не бяха обичайни.

За известно време Туржа и аз се изнесохме от общата спалня и спяхме в купола при нейните животни. Това беше една прищявка от наша страна — да правим любов под дърво, а не под скален покрив. След около седмица удобствата на спалнята започнаха да ни липсват и ние се преместихме обратно.

Когато си припомням миналото и ако искам да съм честен, трябва да призная, че аз просто се бях хвърлил с главата надолу във връзката с Туржа. Правех се на клоун, за да я забавлявам, и с някакво маниакално отчаяние я тормозех с развлечения и забавления. Държах се така, защото бях започнал да усещам, при това доста отрано, че тя се отдръпва от мен. Бях зает с пътния комбайн в продължение на още една седмица, понеже ми възложиха изграждането на път около селището. След като свърших дежурството, обикновено бързах към спалнята, но Туржа или не беше на уговореното място или ме отпъждаше, понеже имала работа за вършене, или пък бяхме заедно, но тя беше твърде разсеяна и непохватна. Понякога се изчервяваше.

Поех още едно назначение, този път като медицински работник (работа, която бях вършил и преди и за която не беше нужно продължително обучение, понеже компютрите предоставяха всички диагнози и лечения). Работата беше добра, само че налетях отново на Личновски, човека с поразените от хлора дробове. Отглеждаха му нови дробове в специален медицински фабрикатор, но за това бяха нужни седмици. Междувременно Личновски не можеше да прави нищо друго

освен да лежи, да диша през маска и да се взира в мен със свирепи очи над пластмасовата си зурла.

БАРЛЕЙ

Само два месеца след тази съвършена женитба ни връхлетя трагедия. Целият народ потъна в скръб. Любимият ми Жан-Пиер беше на маневри в пустинята, за да тренира групиране и прегрупиране на хората си без въздушна защита (вече обмислях възможна необходимост от атаки срещу територията на алсианите). Животът в Сенаар постепенно се нормализираше. Една компания жени, между които и съпругата на Жан-Пиер, тръгнаха с роувър да се разходят на юг от Сенаар. Такива забавления бяха обичайни в онези ранни времена. В края на краищата съпругите и дъщерите на богатите имаха прекалено малко развлечения и роувърът, шофиран от военнослужещ, представляваше безопасен и вълнуващ начин да се запознаят със света. Те потеглили в късния следобед и изкачили един скалист хълм, където именно ги сварил Дяволският шепот. Шофьорът излязъл навън, за да сложи скобите, но те били дефектни (твърдеше той) — или пък самият той е бил некомпетентен — и машината била преобърната от буреносния вятър. Прозорците се строшили при удара в скалата и трима души в колата загинали. Естествено онези, които имали имплантирани синус-филтри, оцелели и двадесет минути след трагедията една совалка ги прибрала, потънали в сълзи и носни секрети, но живи. Шофьорът оцеля поради същата причина. Но Ким загина. Заради суетата си тя никога не бе имала синус-маска, съжалявам да го кажа, понеже не желаше хубавото ѝ лице да бъде загрозявано от някои по-малко приятни странични ефекти. Можем да скърбим, че бе проявила такова високомерно себелюбие, обаче тя плати прескъпа цена. Що се отнася до шофьора, имаше различни гледни точки за вината му. Роувърът беше стандартен фабрикаторски продукт и несъмнено беше тестван и надежден. Но скобите, които бяха задържали камиона на хълма, не бяха произведени от фабрикатор. Ние не знаехме, не и докато не пристигнахме на Сол и не се сблъскахме с жестокостта на Дяволския шепот, че ще имаме нужда от такива неща. Армията и някои други собственици на камиони бяха направили офerti на няколко компании (всичките прохождащи в онези дни) и

беше поръчан най-евтиният и добър модел. Естествено шофьорът (опасявам се, че не си спомням името му) не можеше да твърди, че продуктът на дадена компания е дефектен, без да рискува съдебен процес, което е съвсем правилно. Обвинението, че този продукт е отговорен за смъртта на трима души, беше сериозен удар срещу възможностите на компанията за бъдеща търговия и тя имаше право да потърси обезщетение чрез съда за евентуалната загуба на клиенти. Но без друго човек в положението на шофьора нямаше да бъде в състояние да се пребори чрез съдебно дело, тъй като разходите щяха да го съсипят. Признаването на лична вина в повечето случаи завършва само с глоба, което е за предпочитане. Помня съвсем сигурно, че в началото човекът повтаряше като обезумял за някакви чупливи скоби, но след като плати за малко правни съвети, поизтрезня и се призна за виновен.

От само себе си се разбира, че Жан-Пиер беше сломен. Съчувствах на горкия човек. Позволих му да си вземе двуседмичен отпуск по семейни причини, но той издържа само три дни, като Ахил в палатката си. Дойде лично да ме помоли да го върна на служба, лицето му имаше цвета на солта, чертите му бяха вкаменени. Имаше нещо мъжествено в неговата решимост, в силното му желание да надвие болката. Изпратих го обратно в неговите части.

Може би ще бъде вярно, ако кажа, че определени аспекти от живота си съм живял чрез другите. Сега, когато вече съм стар и се отдавам на размисли за миналото, не съм сигурен дали Жан-Пиер беше наистина син за мен или по-скоро някаква празна форма, в която изливах представата за самия себе си, моята собствена мъжка идентичност. Не бях ли всъщност аз този, който тръгваше от къщата, вдигнал ръка за поздрав, и когото совалката щеше да отведе до палатковия лагер във Великата солна пустиня? Не беше ли Жан-Пиер онзи, който оставаше в притъмнялата стая, проливайки парливи дребни сълзи? Толкова ли взаимозаменяеми бяхме?

Сега, когато изричам тези думи, проливам същите дребни сълзи, но те не биха могли да са за Жан-Пиер, понеже той отдавна е мъртъв. Но не могат да бъдат и за мен, тъй като аз още съм жив. Сигурно има някаква празнота, в която нищо не съществува и от която се раждат сълзите. Може би те са именно това.

С годините ставам някак особен.

Понякога сънувам моето прекрасно момче мъртво, мъртво. Божия воля.

Скоро след това открих официално сградата на новия парламент, впечатляващ комплекс от две кварцови кули-близнаци, високи по хиляда метра. Кулите бяха по-скоро за представителност, тъй като самите зали се намираха под повърхностния солен пласт и под скален покрив, за да бъдат предпазени заседанията от радиация. Беше велик ден. Откакто се бяхме заселили на планетата, народът беше имал възможността да упражни правото си на глас само веднъж и тя беше свързана с формата на селището, един необичаен референдум. Но като цяло, притиснати от проблемите на новия си живот, ние не бяхме в състояние да следваме всички нормални демократични процедури и форми на политически живот, с които бяхме свикнали по време на пътуването в космоса. Произнесох реч за присъстващите и за телевизията, една силна реч, струва ми се (въпреки че ако трябва да съм честен, Преминджър я написа за мен), относно могъщите възможности на нашата демокрация в новия свят. Присъстваше внушителна тълпа, но повечето хора си останаха вътре, далеч от опасното слънце. Речта беше излъчена в целия галилейски басейн.

Съкровищницата с гласоподавателните бонове заработи онлайн в средата на деня, на третия ден от юни, пет часа следобед. Беше велик ден. През следващите две седмици имаше само една малка безредица, която, мисля, е спомената в учебниците по история или може би не е, понеже беше твърде незначителна. Става дума за тарифите, по които натрупаните корабни гласоподавателни бонове щяха да се конвертират в нова гласоподавателна валута. Поради очевидни причини по време на космическото пътуване печалбите, както и данъците, бяха твърде ограничени и хората не бяха в състояние да натрупат достатъчно бонове. Беше се сформирала една група за натиск, която агитираше за приравняване на корабните бонове в нови бонове по двойна и дори по тройна тарифа. Естествено аз не отстъпвах по този пункт, понеже инфлацията на гласоподавателни бонове е едно от нещата, срещу които всеки разумен управник трябва да вземе предпазни мерки. И тъй като това беше проблем от конституционно естество, можех да наложя вето върху всеки опит подобно предложение да мине на гласуване. Но все пак имаше една или две малки демонстрации.

Жан-Пиер оглавяваше малкия взвод, който охраняваше тези демонстрации. Очите му бяха стоманени онзи ден. Помня, че го отведох настрана, за да говоря с него, и бях впечатлен от неговото твърдо и мъжествено самообладание и от това колко непоколебимо и здраво контролираше бушуващите в него ярост и омраза. Телевизионната компания все още плащаше, за да излъчва в галилейския басейн подробности от живота му, поради което един мъж с очила-камери го следваше навсякъде, дори и в такъв тежък момент. Отпъдих този човек, за да остана пет минути насаме с приятеля си.

— Приятелю мой — казах аз, — приближава времето, когато ще можеш да проявиш себе си истински, с дела, не с думи. Скоро ще ти бъде предоставена възможността да възвърнеш честта на Сенаар, да тръгнеш геройски срещу враговете на нашия народ и да спасиш заложниците.

3. НАПАДЕНИЕТО

ПЕТЖА

Бях обсебен, възможно най-лошото нещо. Казвам ти това не защото се гордея, а защото ще ти помогне да разбереш случилото се. Бях се фиксирали болезнено върху Туржа. Превърнах се в ригидист, някак неусетно и по стечение на обстоятелствата. В днешно време това може би е по-малко необичайно, но в онези дни беше направо скандално. Прекарвах с нея всичкото възможно време, всъщност всеки миг, в който тя не ме отблъсваше. Тогавашното ми назначение беше като специалист по контактите, към когото се обръщаха представителите на нациите, установили се на арадийските брегове. Всъщност Туржа беше получила запитвания от техните правителства за срещи, на които да се обсъди сътрудничеството между нациите. Тя вкара молбите в компютъра, той посочи мен за дипломат поради предишния ми опит по прикачването и така получих назначението. За да бъда откровен, не бях никак претоварен с работа, понеже дипломатическите задължения бяха твърде малко. Прекарвах много време с Туржа, а когато тя ме отпращаше (както правеше често), помагах в болницата. Броят на заболяванията се повишаваше, като особено многобройни бяха случаите на рак и катаракти, както и хлорните отравяния, така че всяка допълнителна помощ беше добре дошла. Човекът, с когото се бях сбил, Личновски, още лежеше там. Той се заяждаше с мен всеки път, когато се появях в болничното отделение, и макар гласът му да беше прегракнал от кашлица и хрипове, той не пропусна случая и този път:

— Значи и в работата си станал същият ригидист като в секса — изкряска той. — Колегите ти тук разправят истории за теб.

— Поне — върнах му го аз — дробовете ми са наред.

Почти бяхме приключили репродуцирането на дробовете му, но в онези дни (а дали не и днес, твърде много време мина, откакто за последно съм бил на медицинско назначение), възпроизведените дробове имаха прекалено малки алвеоли и бяха наполовина ефективни в сравнение с естествените.

При тези думи Личновски почервения и се задъха, а от устата му пръснаха капчици слюнка.

— Мръсен ригидист! — изшептя той. — Ще те убия, само да стана оттук! Със собствените си ръце ще те убия!

— Или аз теб — отговорих аз. — Все пак имам по-силни дробове.

— Ти ми причини това!

— Пак ще го направя.

— Мръсен ригидист! Да не мислиш, че не те познавам? Че не разбирам какво правиш?

Той се разкрещя с пресипнал глас към другите хора в отделението:

— Дипломат, значи? Тоя иска да направи тук йерархия, да ни превърне в сенаарци, в мрежа от роби! Не разбирате ли какво иска да направи?

Това беше прекалено обидно и аз отидох до леглото и му затиснах лицето с една възглавница. Ръцете му подскочиха нагоре и ме уловиха за китките, но аз бях по-силен. Държах го в това положение може би двадесет секунди, дълго време за човек с половин дроб, и тогава го пуснах да си поеме дъх. Лицето му беше мораво и той нямаше сили дори да ме напсува. Облеци се в мен с опулени, кървясали очи и омраза в погледа.

Но аз забравих бързо случката. След смяната отидох при Туржа и я заварих за пръв път от доста време насам в добро настроение, очите ѝ блестяха. Излязохме заедно навън в ярката слънчева светлина и режещия солен въздух и решихме да повървим пеша от купола до Истенем. Докато вървахме, аз я хванах под ръка, също като някоя старомодна двойка. Нищо не беше в състояние да намали красотата ѝ в моите очи, нито маската, която приличаше на зурла, нито контактните лещи, които всички носехме, за да не щипе хлорът очите ни. Разговаряхме за Лукреций. Бях ѝ разказал онова, което ни бе казала Ксурис за този автор от древността, сега невъобразимо отдалечена от нас. Туржа се заинтригува и уреди един фабрикатор да ѝ разпечата копие на произведението, за да може да го прочете. Но тъй като тя не знаеше старолатински, някой трябваше да ѝ го преведе, така че аз прочетох произведението, или всъщност го препрочетох, и двамата го обсъдихме. Според мен това съвсем не беше религиозно съчинение, но

тя настояваше, че когато Лукреций говорел за силата на човешкия дух да побеждава нещастията, да преминава през пламтящите стени на света и да се слива с неизмеримото цяло, всъщност той говорел за Бог.

— Бог, както го разбираш ти — казах аз.

— Естествено — отвърна тя.

После Туржа зашумоля с тънките листи от разпечатката, докато ги вадеше от раницата си, и ми прочете един цитат. От маската гласът ѝ звучеше глухо и с чужд тенекиен тембър. Тя прочете с тромаво усърдие:

— *Medio de forte leporum surgit amari aliquid quod in ipsis floribus angat.*^[1]

Аз попитах:

— Какво означава това?

Тя се засмя и гласът ѝ се чу приглушен през маската:

— Като научиш старолатински, ще разбереш.

Смеейки се, аз посегнах към нея, за да ѝ измъкна листите, но тя се разсмя и ми се изплъзна. Настигнах я и ние притиснахме челата си едно в друго, това беше условен знак за целувка, който използвахме, докато бяхме навън и маските пречеха на устните ни. Продължавахме да се смеем. Гаснещата светлина на деня, на която хлорните облаци над водата придаваха синьо-зелен оттенък, осветяваше лицето ѝ и правеше очите ѝ да изглеждат още по-дълбоки, а косата ѝ по-тъмна. Звукът на вечерния Дяволски шепот започваше да се надига на изток, сякаш някаква жена-гигант, чийто силует се извисяваше високо над звездите, повдигаше към коленете си гигантска шумоляща рокля. Плъзнах ръка под ризата и белъто на Туржа и прокарах нежно пръсти по гърдите ѝ. Тя разкопча колана си и ние се любихме бързо и задъхано върху скалата в подножието на Истенем. Когато достигнах оргазъм, изпитах чувството, че падам рязко, това беше някакво вътрешно падане, почти прекатурване. След което тя каза:

— *Sunt lacrimae rerum*^[2].

Това бяха последните ни щастливи мигове заедно.

Отидохме в спалнята и поспахме около час. След това се присъединихме към една голяма компания и играхме на разни игри в коридора. После ядохме и пихме, разговаряхме, смяхме се. Стъмни се. Няколко души накладоха огън на открито и всички седнахме около него, като пак се забавлявахме, пихме и играхме една игра на названия,

в която трябва да определиш на какво ти приличат сенките, хвърляни от огъня. Загубих Туржа от погледа си и по-късно я открих в една стая, далеч от компанията. Тя седеше тихо и на силната, почти жестока изкуствена светлина очите ѝ изглеждаха червени.

Три дни по-късно тя ми съобщи, че се мести в спалнята на жените и че иска да приключи връзката си с мен. Както и че бременна.

— Което накрая ще доведе до същото — изрече бързо тя, сякаш ставаше дума за нещо съвсем обикновено. — Защото когато времето наближи, аз така или иначе ще се преместя в женската спалня и детето ще се роди там.

— Но дотогава има още много месеци — изтъкнах аз. Бременността едва се забелязваше в извивката на корема ѝ.

— Но между нас е свършено — настоя тя. Лицето ѝ беше спокойно, погледът — безизразен, стори ми се, че мога да видя през нея, без да я отмествам.

Отново настоях:

— Защо?

— Така.

— Но защо?

— Защото така искам.

На устата ми беше да попитам „ами това, което искам аз?“, но щеше да прозвучи твърде нелепо, разбира се, дори в моето емоционално състояние. Приседнах тежко, мисля, че бяхме в спалнята, но може да сме били и в купола. Не помня точно.

— Трябва да признаеш — каза тя, като сега гласът ѝ прозвуча помекко, — че се държиш по начина, по който би се държал един ригидист.

Бях чувал това достатъчно често от други хора и винаги имах чувството, че хвърлят по мен някаква стрела или жило, за да убодат онова, което според тях беше горделивост или его (още един архаичен термин, но прекалено сложен, за да го разисквам тук). Това ставаше по времето, когато бях приел дипломатическото назначение и в очите на останалите нации се бях превърнал в „йерархът“ на Алс. Пред другите хора, като Личновски например, можех да отхвърля обвинението, но изречено от Туржа, то ме удари надълбоко. Заболя ме.

— Бях прекалено обсебващ — признах едва чуто. — Имаш право да прекратиш връзката ни. Но не е нужно да се местиш в женската

спалня, ако предпочиташ да останеш тук.

— Сега предпочитам да бъда с жени. Започнах връзка с Ксурис.

Срамувам се да призная, но усетих разяждащо чувство в душата си, едно негодувание от това, че се беше влюбила в друг човек, но го „потиснах“, тромаво вътрешно усилие, също като да потиснеш напън за повръщане.

— Това обяснява интереса ти към Лукреций — казах аз, като в гласа ми се усещаше напрежение.

Тя отговори само „да“, след което извади листите от чантата си, същите онези листи, и ми ги подаде. Страницата, която се случи най-отгоре, съдържаха следното:

„Приятно е, когато вятърът е развълнувал необятното море, от брега да наблюдаваш страшните усилия на други; не защото чуждите страдания ни доставят голямо удоволствие, но е приятно да видиш ти сам от какви злини си пощаден. Приятно е да наблюдаваш големите сражения, които се водят в равнината, без да си изложен на опасност.“^[3]

Запазил съм тази страница в бележника си.

В продължение на три или повече дни бях като луд от мъка. Нарочно търсех да се сбия с някого и когато минувачите или други хора забелязваха несправедливия ми гняв, те вземаха страната на другия човек и ме напердашваха. Но сега, като си припомням събитията, разбирам, че всъщност нарочно съм си търсел белята. След едно падане счупих ключицата си и постъпих в отделението, за да ми я наместят. За късмет, Личновски беше заспал, иначе нямаше да ме остави на мира и накрая можех да си го изкарам на него и да го убия.

Но не за това искам да ти разкажа. Точно по същото време, към края на връзката ми с Туржа, аз посрещнах делегацията на Рода Титус и нейната охрана от шестима мъже. Именно тогава Сенаар беше направил официални постъпки пред Алс за установяване на контакт. В самото начало на въпросната дипломатическа мисия аз живеях щастливо с Туржа, а към нейния край бях бесен от мъка, понеже я бях загубил. Историята е записала истината за сенаарските планове, а именно че това посещение изигра всъщност ролята на прикритие за Нападението.

[1] „Сред вихъра на удоволствието внезапно се явява някаква горчивина, която дори сред цветята почва да тревожи влюбения“, прев. от лат. М. Марков. — Бел.пр. ↑

[2] „Сълзите на нещата“ (лат.) — Бел.пр. ↑

[3] Лукреций Кар, За природата на нещата, преб. от латински М. Марков. — Бел.пр. ↑

БАРЛЕЙ

Според моите прогнози, каквито е длъжен да прави всеки истински водач, алсианите нямаше да откликнат на дипломатическите ни усилия, поради което по време на дипломатическата мисия аз доведох докрай планирането и подготовката на Нападението. Но за целите на представителността и поради самото естество на политиката предоставих на това посланичество цялата си подкрепа. Свиках военен съвет, който се излъчи в целия галилейски басейн от всички телевизионни компании и на който ние обсъдихме най-добрите действия. Беше решено, че тъй като Алс представлява на практика матриархат (въпреки всичките им претенции за анархия), бе най-добре да се изпрати жена. Но както изтъкна Преминджър, щеше да бъде лудост на такова място да се изпрати сама жена (историите за сексуална разпуснатост, които достигаха до нас, бяха потресаващи). Постигнахме съгласие посланичката да бъде придружена от почетна охрана.

Рода Блосъм Титус беше президент на Женската лига на Сенаар, една организация, която самата тя беше създала по време на пътуването. След като поех товара на ръководството, аз лично се срещнах и разговарях с нея и тя ме увери — най-прямо и без следа от увъртанията и ласкателствата, към които са склонни жените, — че нейната най-скъпа грижа са единството и редът в обществото ни. Независимо че се въздържа от практическо присъединяване към Женския армейски корпус (макар че, увери ме тя, щяла да бъде щастлива да ми се закълне публично във вярност), в действителност нямаше конкретна причина да очаквам тя да стане военнослужещ. В края на краищата по онова време аз бях убеден в нейната преданост спрямо народа ни.

Отправих ѝ публична покана за тази дипломатическа мисия и тя прие. По-късно в разговор с нея недвусмислено ѝ дадох да разбере, че почти не храня надежди за успех и че най-важното е тя да установи къде се намират заложниците. Най-добрите ни мъже бяха готови да отлетят, да ги освободят и начаса да се върнат в Сенаар. Те се

обучаваха под ръководството на Жан-Пиер в продължение на много седмици.

ПЕТЖА

Рода Титус пристигна с голяма тържественост, в совалка-самолет. Придружаваше я свита от лични прислужници и секретари, същинска малка армия. Освен тях с нея пристигна отделение от мъже в сини униформи и с маски, които покриваха очите им и им придаваха нечовешки страшен вид. Всеки носеше къса церемониална сабя, привързана здраво за гърба между лопатките, всъщност толкова здраво, че се чудех как успяваха да ги развържат в разгара на самата битка, освен това имаше нож, поставен в калъф, който се поклащаше на окачен на пояса ремък. Носеха и иглени пушки, които винаги държаха в ръка. Мъжете от охраната измаршируваха под строй по рампата на совалката и застанаха като дървета край селски път, докато Рода Титус слизаше надолу. На лицето ѝ беше изписана онази усмивка, която определих тогава като изражението, типично за високопоставените в йерархията сенаарци — усмивката на надменността.

Сенаарците се бяха свързали с мен и ме бяха предупредили за пристигането ѝ (те настояваха специално за мен и имаха късмет, защото тъкмо тогава бях дежурен), така че бях дошъл да я посрещна. Мисля, че тя очакваше да види тълпа или поне още дипломатически представители, но там бях само аз. Това беше мое дежурство и аз го изпълнявах. Всъщност — и това ще ви се стори същинска ирония — аз бях благодарен за тази визита, понеже до този момент работата ми по назначението беше много малко и се отегчавах.

Онзи ден се бяха събрали неголям брой хора. При звука на приближаващата совалка, неколцина бяха прекратили заниманията си и бяха дошли да гледат. Когато войниците измаршируваха навън, те останаха като гръмнати от видяното, някои хукнаха да съобщят на другите и всички започнаха да коментират помежду си. Един или двама даже започнаха да замерят с камъни совалката, което накара войниците да заемат позиция за нападение и да насочат своите пушки към алсианите. Тогава хората престанаха да хвърлят камъни и започнаха да им крещат разни неща, при което сенаарците свалиха

мерниците на оръжията си. Но преди това аз посрещнах дипломатическия представител.

Първите думи на Рода Титус към мен бяха:

— Къде са другите от делегацията?

Само свих рамене и ѝ се усмихнах. Нали помниш, че точно тогава аз бях много щастлив от връзката си с Туржа, щастлив в своя ригидистки рай. Огледах я, пред мен стоеше малко по-възрастна жена, спретнато облечена, ниска и с приятна външност. Женската половина на човечеството ме изпълваше с радост във всичките си форми. Тъй като Туржа беше жена, следователно аз бях разположен да проявя любезност и към Рода Титус.

— Само аз съм — отговорих аз.

— Аз съм Рода Блосъм Титус — представи се тя.

— Знам коя си — отговорих аз. — Коя друга може да си, като пристигаеш във военна совалка с въоръжени нападатели!

При тези думи тя настръхна.

— Това е почетната ми охрана. Те са тук, за да ме пазят.

Отново свих рамене.

— Ти ли си Петжа? — попита тя.

— Да.

— Е — официалната ѝ маска се стопи за малко, — защо не ми каза? Толкова е неловко да стоим тук по този начин.

— Със сигурност нямаше нужда да ти казвам — отвърнах аз, — понеже ти и без това го знаеше. Но ако се чувстваш неудобно, можем да влезем вътре. Не бива да стоим дълго на слънце.

— Вие сте подготвили зали? — попита тя, като пак се изпъчи.

— За какво?

— Какво искаш да кажеш? — попита тя. — Какво искаш да кажеш с това „за какво“?

Тя не носеше маска, макар да бяхме навън, тъй като сенаарците притежават онази технология за имплантиране на филтри. Само попиваше ноздрите си с кърпичка през цялото време и примигваше към мен в наситената с много хлор дневна светлина край езерото. Можех да наблюдавам непосредствено израза на лицето ѝ. Устната ѝ се набръчкваше красиво, когато беше учудена.

— За какво са ти зали?

— Не е ли очевидно — сопна се тя и официалната маска отново падна за малко. — За да започнем преговорите! Освен ако не сте ми приготвили тържествено посрещане? Храна, нещо за пиене?

— Ако искаш питие — казах аз, — мога да се погрижа. Но не сме приготвили нищо.

— Но тук ли ще преговаряме? В радиацията, в жегата?

— Да преговаряме ли? — попитах аз.

Точно тогава някой хвърли камък и той издрънча, отскачайки шумно от совалката край водата. Стражите се извърнаха. Долетя още един камък и още един. Рода Титус се въртеше като пумпал насам-натам.

— Какво правиш? — попита тя.

— Аз не правя нищо — отвърнах.

— Нападеш совалката ни! Това е посегателство!

Свих рамене.

— Не правя нищо толкова.

Капитанът на охраната промърмори нещо, явно заповед и войниците заеха позиция. Трима залегнаха, другите застанаха зад тях. Бяха се прицелили в онези, които хвърляха камъните.

— Кажи им да спрат! — настоя Рода Титус.

Маската ми причиняваше слаб сърбеж, така че аз леко я отместих върху лицето си.

— Наистина нямам нищо общо с това.

Тълпата спря да хвърля камъни, сигурно хората се бяха отегчили. Денят беше горещ и хвърлянето на камъни си беше тежка работа, но суматохата изведе навън още хора и някои крещяха обиди. Войниците по всяка вероятност не говореха нашия език, обаче изглеждаха неспокойни.

Рода Титус издаде някакви слаби гърлени звуци, като че ли беше нервирана, и се втурна назад към войниците. Капитанът на отряда реагира светкавично, като ударен от електрически ток, и се придвижи между хвърлящите камъни и нея. Без съмнение той искаше да я предпази, но тълпата непрекъснато се движеше, хората идваха и си отиваха, а хвърлянето на камъни вече беше престанало. Рода Титус гледаше към мен, а пък аз се смеех, понеже суетящите се сенаарци ми изглеждаха комични.

Тя се върна при мен ядосана.

— Може би — каза ми Рода Титус — ти смяташ това за любезно, но, повярвай ми, никой водач в името Божие не би толерирал такова беззаконие.

— Какво имаш предвид? — попитах аз. Всъщност не питах нея, а просто мислех на глас. Но насълзените ѝ очи блеснаха.

— Ще ти кажа какво имам предвид. Имам предвид божествено въздаденото задължение на лидерите да дават добър пример на своя народ. Имам предвид необходимостта от ред и хармония. Защо не обуздаеш хулиганите, които хвърлят камъни? Ами ако предизвикат охраната ми и тя ги застреля? Ами тогава? И твоята, и моята чест ще бъдат опетнени и това може да се превърне в повод за международен конфликт. Защо не извикаш вашата полиция да арестува тези хора?

Но аз вече се бях отегчил и се обърнах, за да вляза на закрито. В онези дни продължителното стоене на слънце никога не беше добра идея.

Чух как Рода Титус изскимтя от възмущение и се спусна да ме настигне. Чух също, че катарамите от униформите на войниците издадоха един звук *клинк-клинк*, когато почетната охрана зае бързо позиция зад мен.

— Опитваш се да ме обидиш ли? — попита възмутено Рода Титус, като се изравни с мен. — Опитваш се да обидиш Сенаар?

— Нали каза, че си жадна. Искаш ли едно питие? А също и хората ти? Но те са войници, сигурно си носят дажбите.

Влязохме първо в сянката, хвърляна от Истенем, като по този начин най-после се скрихме от директното слънце и тръгнахме към входа на спалнята. В сянката беше пълно с хора, някои просто си седяха и наблюдаваха суматохата долу край брега, други разговаряха прави, до стената се играеше играта *пет за едно*, като целта беше очертана с тебешир върху скалата. Но когато приближих, последван от половин дузина въоръжени войници, всички занимания се прекратиха и усетих как хората настръхнаха, чу се приглушен ропот. Фабрикаторите за напитки бяха от вътрешната страна на херметическата врата, така че влязох вътре, а Рода Титус и антуражът ѝ ме последваха.

Набрах вода и поръчах за себе си и за Рода Титус. Фабрикаторът ни наля напитка с цвѳета на плодове и аз изпих моята веднага, беше горещо и бях стоял на слънце. Рода Титус погледна подозрително

своето питие, като че ли бях сложил в него отрова, и го подаде на един от охраната, който го помириша, отпи, изчака и й го върна. Това отново ми се стори комично. Разсмях се и видях, че офицерът и някои от хората му се намръщиха от отвращение, физиономиите им изразяваха дори презрение. Трябва да знаеш, че сенаарците нямат чувство за хумор.

Една приятелка мина покрай мен и се поразговорихме за малко. Тя се казваше Хефнер и беше дежурна при фабриката.

— Коя е тази? — попита тя.

— Една от Сенаар — отвърнах аз. — Рода Титус.

— И войници! — възкликна моята позната.

— Да — отговорих аз. — При това много нервни. Но това е типично за йерархиите.

— Какво говориш — прекъсна ме Рода Титус. — Чух името си, вие говорите за мен. Настоявам да ми кажеш какво си казахте.

— Ядосана е — каза Хефнер, все още на родния ни език. — Май винаги е такава.

— Така изглежда — отвърнах също на роден език. — Мисля, че това е особеност на тяхната йерархия, там на юг. Всеки е ограничаван на някакво ниво, на всеки му е забранено да върши разни неща било от закона, било от човека, който стои над него.

— Много интересно — каза Хефнер. Тя се почеса между очите, както правеше, когато е озадачена. — Ами онзи, дето стои най-отгоре?

— И той има ограничения — предположих аз, — макар че над него не стои никой, обаче той е ограничен от задълженията и отговорностите си. Последният им йерарх беше убит, понеже не се отнасял с нужното уважение към задълженията си.

— Трябва да говорите на общия език — изпищя Рода Титус, като ръкомахаше усилено, добавяйки още патос към думите си. — Като дипломатически представител на Народна Република Сенаар, *настоявам* да се отнасяте към мен с уважението, дължимо на моя статут.

Тя се обърна към капитана на охраната, но за него едва ли щеше бъде достатъчно основателна причина да убие някого само защото говори на родния си език.

— Ядосана е — продължи Хефнер на нашия език — и въпреки това не взема никакви мерки. Нещо вътре в нея й пречи да предприеме

мерки.

— Би било любопитно да се види какво е това нещо — съгласих се аз. — Според мен йерархията е вътре.

— Колко странно — отбеляза Хефнер и помисли малко върху тази идея. — Защо едно човешко същество би поело в себе си такова нещо, то няма как да е здравословно.

Тя се разкиска при абсурдността на тази мисъл.

Рода Титус изпухтя няколко пъти, докато се опитваше да се овладее.

— Принуждавате ме да се върна у дома и да докладвам за тази обида! Като показвате неуважение към мен, вие показвате неуважение към целия народ на Сенаар!

При тези думи Хефнер направо се преви от смях.

— Че защо? — попита тя на международния език (който всъщност говореше по-добре от мен). — Да не би всички сенаарци да са в корема ти?

Тя отново се разсмя, този път на собствената си шега.

— Рода Титус — обърнах се аз. — Как бих могъл да обидя целия народ на Сенаар? Би ми отнело много месеци да обикалям сред тях и да обиждам всеки един поотделно.

Рода Титус мълчеше. След кратка пауза тя каза:

— Изглежда вие ми се подигравате.

Изражението ѝ беше мрачно. Стражите ѝ местеха неспокойно оръжията си от ръка в ръка.

Хефнер се беше отегчила. Тя си проправи с лакти път през охраната и пъкна картата си във фабриката за напитки. Направих знак на Рода Титус да ме последва, за да ѝ предоставя необходимите място и тишина да си свърши работата. Тя ме последва с потъмняло от гняв лице, а охраната ѝ се изниза след нея като огромен недружелюбен крокодил. Стигнахме до леглото, което дялах с Туржа, и аз се изух, като за всяка обувка си помагах с другия крак. След това се разположих върху широкото легло с кръстосани крака.

Рода Титус постоя малко права, хвърляйки ми заплашителни погледи, а охраната се скупчи зад нея. Известно време всички мълчаха, но накрая тя не се сдържа:

— Какво означава това?

— Рода Титус — казах аз, — нека ти обясня как стоят нещата тук. Работата ни се разпределя от графици, съставени чрез компютърна програма, не от хора. Случи се така, че аз бях определен да извършвам дипломатически дейности. Но тази работа не ми доставя удоволствие и аз я върша само защото назначението ми е такова. Скоро работното време приключва и аз ще отида да се видя с приятелката си.

Рода Титус не знаеше какво да отговори.

— Ще ме изоставиш? — попита тя. — Но какво да правим ние? Къде трябва да отидем?

— Очакваш от мен да ти кажа какво да правиш? Ти не знаеш какво да правиш? — изхилих се аз, понеже това ми се видя твърде странно.

— Поне приготвили ли сте ми дипломатически покои?

Свих рамене.

— Ще се погрижа за това и ще ти уредя легло в общата спалня. Но не и за всичките ти хора, те могат да си направят лагер някъде.

Бих казал, че тя изглеждаше още по-вбесена, ако това беше възможно, след което се вторачи в спалнята. Леглата бяха разположени на разстояние едно от друго, лампите се полюшваха на тавана, образувайки вълнички от светлина, които постепенно се разтваряха и изчезваха. Беше ден и повечето легла бяха заети, в тишината се носеха стонове от двойките, които правеха любов. Рода Титус наклони глава, понеже не разпозна звуците, но усети на някакво дълбоко ниво, че те бяха обидни за сенаарското благонравие.

— Ти предлагаш — изрече тя с огромно усилие — да остана тук?

Свих рамене. Бях върховно отегчен и чувствах, че съм на път да изоставя работата си и просто да си тръгна.

— В една стая... с мъже?

— Тогава иди в женската спалня и виж дали някой там ще ти съдейства — предложих аз. — Но трябва да оставиш войниците си тук.

— Очаквах специална дипломатическа квартира — изкрещя тя.

Това наистина си беше крясък.

— Квартира, която да бъде предоставена на *наше* разположение.

Обърни внимание на притежателното местоимение!

Речта на Рода Титус беше пълна с притежания. Моята мисия, моите хора, даже моята страна. Да си мислиш, че *притежаваш* цялата

страна! Но тя не си даваше сметка, че начинът ѝ на изразяване е смешен.

— Ако желаете такова нещо — казах аз, вече много отегчен на този етап, — можете да отидете в пустинята на изток оттук и да си го построите сами.

След което я оставих и отидох в купола при Туржа. Не знам какво направиха накрая. Най-вероятно бяха отишли в совалката си и бяха преспали там. На следващата сутрин Рода Титус и сенаарското пратеничество се намираха някъде на заден план в ума ми и аз прекарах около час в опит да установя контакт с другите селища от Арадис посредством гласова поща. Обаче Рода Титус пристигна при мен. Сигурно беше преодоляла своята резервираност и сега дойде да ме помоли за съдействие.

— Скъпи Шчелерем — каза тя и ми се усмихна, — дойдох сама.

Свих рамене. Бях забелязал, че всеки път, когато правех така, веждите ѝ съвсем леко се сбръчкваха и предположих, че жестът ми я дразнеше. Но тя не правеше нищо с гнева си, само го натъпкваше в себе си и той се проявяваше единствено чрез този едва забележим тик. Фактът, че някой таи в себе си толкова гняв и прави всичко възможно да му попречи да излезе навън, направо ме хипнотизираше. Естествено аз се възползвах от всяка възможност да свивам рамене, за да видя проявата на този стаен гняв.

— Дойдох сама — каза тя и гласът ѝ прозвуча съвсем малко потвърдо — в знак на доверие. Изпратих хората си да тренират в пустошта на изток от селището, което ме оставя без охрана в твоето присъствие.

Намирахме се в стая извън спалнята, където бяха разположени съоръженията за гласова поща. Станах и излязох навън, за да си взема нещо за пиене от фабриката. Рода Титус ме последва тичешком.

— Сигурно не разбирате значението на постъпката ми — предположи тя с писклив глас.

— Обяснете ми го — казах аз и се настаних с кръстосани крака на пода. Рода Титус погледна надолу и се замисли дали да последва примера ми, но реши да не го прави. Като сенаарска жена тя беше възпитана да смята достойнството си за своя най-голяма ценност, така че нямаше как да седне на пода до мен. В същото време сенаарските правила за поведение я караха да се чувства неловко в конкретния

момент, като я принуждаваха да стои в неудобната поза и да говори надолу към мен, което съвсем размиваше въпросното достойнство. Направо парадоксален народ.

— Моите хора — започна тя (притежание!) — са нещо повече от моя лична охрана, въпреки че, небето ми е свидетел, на това анархистко място има достатъчно опасности.

Тя се огледа неспокойно.

— Но те са нещо повече от това. Те са символ на мощта на Сенаар. Те са...

Аз я прекъснах.

— Не бих казал, че се интересувам от вашата философия.

При тези думи тя се запъна и леко се изчерви. Но вероятно беше взела решение да не изпада в истерия като предишния ден. Продължаваше да стои права, но се оглеждаше за стол или за нещо, на което да седне. После, изоставяйки тази надежда, тя внимателно седна на пода. Настъпи кратка пауза, в която тя остана със сведено надолу лице, после вдигна поглед и смело се усмихна.

— Господин Шчелерем — каза тя, — вчера моята мисия започна зле. Нашите култури са толкова различни, че се получават известни недоразумения. Вие не можахте да разберете, че нашето сенаарско достойнство изпълва всяко нещо, което правим. Не оценихте почетната стража такава, каквата е — едно отражение на важното значение, което се отдава на тази мисия в Сенаар.

Тъй като клатех глава, Рода Титус спря да говори и ме погледна въпросително. Аз пресуших питието си и казах:

— Изглежда вие смятате, че мен ме е грижа за вашата мисия и даже, че не я разбирам. Но всъщност мен никак не ме е грижа за нея, нито да я разбирам, нито да не я разбирам.

Тя поруменя, след което притисна длани една в друга.

— Моля ви! Не разбирате ли колко ми е трудно? Опитвам се да проумея вашия начин на живот. Наистина ли не можете да ми помогнете малко в тази трудна задача?

Свих рамене.

— Днес съм решила — подхвана тя напевно, сякаш рецитираше нещо заучено предварително — да се опитам да се доближа до културата на Алс. Надявам се да науча нещо за вашия начин на живот, за модела на вашето общество. Надявам се, че това ще сближи поне

малко нашите два народа. Надявам се, че това ще сближи поне малко вас и мен, господин Шчелерем.

— Е добре, вече проявих доброжелателно отношение към вас — казах аз. — Бих желал да постъпя така и днес. Но не мога да разбера за какво играете цялата тази игра.

При тези думи тя се приведе напред, очите и ме гледаха напрегнато.

— За доброто на децата!

Аз малко се стреснах.

— Вие имате деца? — попитах аз.

— Аз ли?

Тя се дръпна назад.

— Аз ли? Не, не.

Забелязах, че очите ѝ заблестяха, сякаш се канеше да заплаче.

— Какво има? — попитах аз.

— Как можете да ме питате такива неща! Защо продължавате да си играете тези игрички с мен?

— Наистина ме озадачавате — казах аз. — Какви игрички?

— Вие знаете за кои деца говоря!

— Не знам.

— Но защо мислите съм тук?

— Наистина нямам представа. Посрещнах ви само защото такава беше текущото ми назначение.

При което тя изрече на един дъх:

— Поради каква друга причина бих дошла тук? Защо някой от Сенаар ще измине целия този път, с цялата тържественост на една дипломатическа мисия? С единствената цел да се опита да хвърли мост над пропастта между нас. Да се опита да излекува раната и да свърже децата с техните скърбящи бащи, да се опита да запълни огромната пукнатина в Божието семейство.

— Това има ли нещо общо с децата, родени от бащи сенаарци, преди да започне пътуването?

Настъпи пауза.

— Вие играете някаква игра — каза студено тя.

— Определено не.

Но объркването в главата ѝ растеше.

— Всичко, което бих могла да кажа, господин Шчелерем — каза тя, — е, че проблемът с децата винаги е бил като отворена рана в тялото на сенаарската нация, още от самото начало на пътуването. Бащите скърбяха, понеже нямаха достъп до децата си, цялата нация скърбеше. Създаваха се политически фракции, които се занимаваха единствено с въпроса за връщането на тези деца — пленниците, както ги наричат — в техния дом, в земята на техните бащи. За някои единственото разрешение беше армията да нахлуе във вашата територия и да ги освободи. Всичките ни телевизии представят вашия народ като порочен и почти сатанински, без закони и непознаващ човечността, със зли намерения към невинната детска плът, хора със свински глави, безумни и живеещи като зверове без грижа за благо на другия.

— Не познавам хората, които описвате — казах аз.

— Известно ми е, че тези съобщения съдържат преувеличения. Но сега разбирате ли колко е трудно за народ като сенаарския, който цени цивилизацията над всичко, да разбере хора като вас?

— Разговарял съм веднъж с вашия капитан — казах аз. — Тогава стана дума за децата, за които говорите.

— С Президента — каза почтително тя.

— Така ли го наричате? Трудно се оправяме с всичките ви титли и цялата дандания на йерархията и с това обръщение „господин“, както ме нарекохте, въпреки че разбирам, че „господин“ стои по-ниско в сравнение с „Президент“.

— Моите извинения, ако сте го възприели като обида — каза бързо тя. Това очевидно беше съществено за нея. — Не знаех как да се обръщам към вас. Ако „господин“ е неприемливо, бих могла да ви наричам „техник“.

— Не се обиждам — отвърнах с безразличие, — дори няма нужда от такава титла. Тук нямаме такива неща.

— Но аз трябва да ви наричам по *някакъв начин*.

— Защо?

— Защото сте важен човек.

При тези думи аз се разсмях.

— Важен съм за себе си.

— Моята мисия — каза тя, поклащайки глава, понеже очевидно се чувстваше неудобно да разисква темата — ми беше поверена от

самия Президент. Аз трябва да построя мост между нашите два народа, да се опитам да постигна споразумение за децата, което да осигури най-малко достъп на бащите до тях.

Тя спря и ме погледна. Отново свих рамене.

— Какво имате предвид под „достъп“ — попитах аз.

— Може би думата не ви е ясна? Наистина не съм сигурна доколко добре говорите общия език. Тя значи...

— Значението ми е ясно, но не и вашата интерпретация.

— Ах, извинявам се! Нямах предвид, че...

Изправих се.

— Рода Титус — казах аз, — тези ваши тикове ме дразнят. Ако се бях засегнал, щях да ви кажа. Не бих натъпкал в себе си своя гняв или раздражение, както е присъщо на вашите хора. Ако не казвам, че съм обиден, значи не съм обиден.

Тя с мъка се изправи след мен.

— Отново моите извинения! Но всъщност точно това имах предвид, колко малко разбирам вашите навици. Но по въпроса за достъпа...

Сега вече аз тръгнах и тя ме последва.

— Да?

— Това означава просто бащите да могат например да пътуват до Алс и да виждат децата си, а на децата да им се позволи да знаят кои са техните родители, да се срещат и да разговарят с тях. От време на време.

— Във всеки случай бащите биха могли да идват тук — заявих аз. Това беше просто факт, понеже в Алс границите не се охраняват, нито пък изобщо има граници. Но Рода Титус сметна това за отстъпление. В нейната представа преговори като тези, в които тя смяташе, че участва, бяха нещо като война, битка между преговарящите.

— Много благодаря, господин, е, техник Шчелерем. Благодаря ви! Знаех си, че ако направя малък жест, ако се обърна към вас като човек към човек, ако дойда без охрана, тогава ще можем да преговаряме.

Аз закрачих по-бързо и Рода Титус изостана. Тя измъкна от джоба на якето си носна кърпичка и се сбогува.

— Трябва да отида и да докладвам на моя народ за напредъка в нашите преговори.

Побърза да излезе, като държеше кърпичката до носа си, да е готова за навън.

През останалата сутрин не я видях, но тя се върна следобеда и пак дойде сама. Сигурно някой ѝ беше казал, че съм в купола, където бях свикнал да прекарвам много от следобедите по време на увлечението си по Туржа. Аз и моята любовница бяхме обядвали заедно. Взехме си хляб с масло от един от старите фабрикации в кораба и хапнахме, като се бяхме разположили сред високата трева на гъшата градина. След това Туржа отиде да разговаря с гениите инженери относно адаптирането на определени птици към по-висока поносимост към хлора, понеже се надяваше да ги пусне на свобода. Самата мисъл за птици, които прелитат във въздуха над нас, беше толкова вълнуваща, колкото не би могъл да си представиш! И как би могъл, като никога не си виждал птица да лети, нито пък си седял сред птици, които щъкат и цвърчат около теб.

Именно в такъв момент ме завари Рода Титус. Кръстосал крака сред тревата, аз четях тънките листи, на които Туржа беше разпечатала някакъв дъвен трактат за произхода на парите. Текстът ѝ беше харесал като философия — едно съчинение за зловещата сила на знаците и символите, господстващи над истински животи и хора. Тя смяташе, че може да ми е от полза в разговорите с Рода Титус.

Но този път Рода Титус не беше дошла, за да разговаряме. Пристигна ухилена, с онова подобие на усмивка след секс. Така обикновено се усмихват сенаарците, когато са удовлетворили горестоящия в йерархията и са преизпълнени с робска радост.

— Господин, въ, техник Шчелерем — каза тя, като седна срещу мен. — Дойдох да ви благодаря. Най-после след известни трудности нашите преговори потръгнаха. Не отричам, че ми отне известно време да се приспособя към вашите обичаи, но аз разговарях направо с Президента. Той е възхитен от постигнатото споразумение.

След обяда с Туржа изпитвах благоприятно отношение към жените, така че бях склонен да проявя любезност и към Рода Титус.

— Няма никакво споразумение — казах аз, — но вашата радост е радост и за мен, вашата тъга е тъга и за мен.

Така обичаше да казва моята майка. Само като произнесох тези думи, техните звуци — нежно ромолящите р-та и г-тата, които ме погъделичкаха в гърлото, възкресиха спомена за нея. Бях пил воджаа и се бях размекнал.

— Добре, разбира се, можем да го наречем, както предпочитате вие. Но да предоставите на бащите правото за посещения, това е повече, отколкото се бях надявала.

Свих рамене. Мислите ми отново бяха заети със спомена за майка ми и аз не слушах много внимателно.

— Получих инструкции — каза тя надменно — да разбера къде се намират децата, да разговарям с тях и да уредя първата визита. Моят Президент се надява — забележете, че той адресира тази надежда лично до вас, — че тази първа стъпка ще разчисти пътя към по-голямо сътрудничество между нашите народи, както и към създаването на схема за размяна между Алс и Сенаар, която да направи възможно заложи...

Тя се задави, млъкна и продължи нататък:

— Децата да получат шанса да посетят страната на своите бащи.

Опитах се да си представя майка си. По всяка вероятност тя беше още жива, но на Земята, на едно невъзможно разстояние оттук. Очертах лицето ѝ в съзнанието си, но то преля в лицето на Рода Титус, която ме гледаше нетърпеливо. Две напълно различни жени, като от едната ме делеше най-дълбоката пропаст във физическия свят, докато пропастта, която ме отделяше от другата, беше само идеологическа. Отново се съсредоточих върху онова, което ми приказваше Рода Титус.

— Не бих казал — обясних ѝ аз, подбирайки възможно най-точните думи, — че разбирам какво ми говорите.

Усмихнах се или по-скоро се опитах да изобразя някаква усмивка, но нейното лице отново беше придобило познатото подплашено изражение. Голяма част от израженията на Рода Титус бяха белязани от тази тревожна боязън, още една типична черта на йерархията, според мен. Нисшестоящият непрекъснато се безпокои и се опитва да угоди на висшестоящия, като изпитва страх от неговото неодобрение.

— Какво имате предвид? — попита тя. — Какво имате предвид, като казвате това?

— Винаги имам предвид само онова, което казвам — отвърнах аз. Това беше едно безспорно твърдение.

— Може би — каза Рода Титус — най-доброто нещо сега би било да разговарям направо с майките. Ако само бихте ме упътили към мястото, където се намират злож... децата, тогава бих могла да говоря направо с тях.

— Нямам представа.

— Дайте ми координати.

— Не мога — отвърнах аз.

— Можете. Вярвам, че можете.

— Рода Титус, тези деца са били заченати преди тридесет години. Това се е случило много отдавна.

— Не — каза тя, сякаш беше очаквала да чуе тези думи, като че ли бяха предвиден ход в словесния шахмат. — Една година за десет в стаза. Биологичната им възраст е най-много единадесет години.

— Следователно — предположих аз с дълбокомислено изражение — те би трябвало да живеят с майките си в женската спалня.

— Тогава ще трябва да ви помоля да организирате среща там.

— Това е женската спалня — обясних аз и понеже явно това не беше достатъчно, добавих, — а аз съм мъж.

Но тя сметна това за шега.

— Техник Шчелерем, вие сте дипломатическият представител на тази общност, ваша е отговорността да организирате тази среща. Вие ми казахте, че бащите ще могат да посещават децата си.

— Казах ви, че бащите могат да идват тук — отговорих аз — и те наистина могат, защото няма кой да ги спре. За разлика от вас ние нямаме граници, нито граничен контрол. Но дали те ще могат да виждат тези деца, това няма нищо общо с мен. То засяга майките.

— Но вие казахте...

Аз се изправих отегчен, но тя също се изправи и заговори на висок глас.

— Не можете да си тръгнете — започна тя, — вие ми обещахте. Аз говорих с моя Президент на базата на...

— Тези неща изобщо не зависят от мен.

Това беше съвсем проста истина, но тя, изглежда, я разлюти. Рода Титус се изправи напред тревата и започна да вика, да крещи и да

ме обижда. Но аз се намирах в изключително добро настроение, така че думите ѝ не успяха да ме засегнат и просто си тръгнах от купола.

После тя се опитала да влезе в спалнята на жените, но била посрещната първоначално с неразбиране, а впоследствие с враждебност, понеже не спирала да настоява. Най-накрая, като не могла да накара жените да изпълнят заповедите ѝ да види *заложниците*, както и да се отнасят към нея с уважението и *почитта*, които един дипломатически служител от велика нация заслужавал, няколко жени я грабнали и я изхвърлили в преддверието. Тя се опитала да влезе пак и те отново я изхвърлили. Тогава се върнала при совалката, свикала хората си и се опитала да си проправи път със сила.

На този етап суматохата привлякла доста голяма група при входа на женската спалня. Аз бях отишъл да плувам в едно от езерата със змиорки (харесвах усещането, когато змиорките се хлъзгаха и се отъркваха в тялото ми, докато плувах), така че не съм участвал лично в тези събития. Но се разказваха много истории, освен това бях чул и разкази на няколко очевидци. Изглежда, че Рода Титус се върнала при входа на спалнята с шестима въоръжени мъже. Група жени ѝ препречили пътя, като викали и крещели по нея. Тя стояла там (така разправят), трясеща се от яростта, която за нея беше хронична и натъпкана дълбоко навътре като болен зъб. Войниците взели на прицел жените от спалнята, но те не отстъпили. Крещели и плюели, а една грабнала възглавницата от леглото си и започнала да налага с нея някои от охраняващите. Те се сепнали, но нямало да бъде правилно (съгласно йерархичния кодекс на честта, в който се заклеват сенаарските войници) да застрелят жена, въоръжена с възглавница, само защото не спира да те налага с нея по главата. Казват, че някои от жените крещели на нашия език, други на международния и че сбиването било оглушително. Тогава Рода Титус заповядала на хората си да си пробият път и да влязат в спалнята и онези тръгнали напред. Но при входа на спалнята имало такова стълпотворение от жени, че войниците напирали и напирали, но без резултат. Разправят, че когато Рода Титус заповядала на хората си да се изтеглят към совалката, лицето ѝ било червено от срам и по него се стичали изобилни сълзи.

Не я видях в продължение на два дни. На третия ден тя дойде и ме намери по време на работната ми смяна.

— Неделя е — каза тя, — бих искала да ме заведете в една от вашите църкви. Тази седмица Господ ме подложи на ужасно изпитание и е време да се помоля в Божия дом.

Аз дъвчех нещо, мисля, че беше праз лук.

— Църква — повторих аз, като думата прозвуча лигаво, понеже устата ми беше пълна, — един от сенаарските ви обичаи.

Тя ме погледна безизразно и едва след това проумя думите ми. Но реакцията ѝ не беше такава, каквато можех да очаквам. Тя не избухна срещу мен, нито започна да ми чете лекция за безбожието на алсианите. Вместо това седна с безизразно лице и се разрида.

— Нямаме църкви — обясних ѝ аз, като си отхапах от праза. — Нямаме църкви, нито институции, нищо, което да посредничи между индивидуалната душа и Бог. Защо трябва да има специална стая, в която хората да ходят, за да разговарят с Бог? Коя стая на Сол е различна от останалите? Щом като Бог я вижда, какво значение има дали душата е в една определена стая или някъде другаде?

— Опитах се, Господ ми е свидетел, че се опитах — прошепна дрезгаво тя и отново заплака. След което повтори: — Опитах се, Господ ми е свидетел.

— Можете да се молите, където желаете — продължих аз, — можете да се молите тук, ако ви харесва.

— Опитах се да разбера вас и вашия народ, но виждам само беззаконие и бедност. Това е всичко, което виждам! Беззаконие, бедност и един народ *без цел* в живота си, *без хармония*.

Хлипането беше спряло.

— Моят Президент ми нареди да си тръгна, да напусна безверния ви народ и да се върна у дома. Но аз му казах не, дайте ми още един шанс да стигна до тези хора, до този Щчелерем, казах, днес е неделя, сабат, денят на Господ, и в този ден аз ще мога да разговарям с Щчелерем на общия ни език, който е езикът на Господ. Защото ние, Сенаар и Алс, имаме това общо нещо помежду си. И двата народа скланяме глави пред нозете на един и същи Господ. Именно този Господ рече — оставете децата да си идат у дома при родителите си, не ги дръжте в робство като израилтяните в Египет, не ги дръжте като роби.

Не бях сигурен как да отговоря на това, затова отбелязах:

— Тук не съблюдаваме сабат. За нас всеки ден е еднакво добър за осъществяване на връзка между индивида и Божественото.

Огромно ридание се надигна в гърлото ѝ и тя го преглътна.

— Но това го пише в Библията — промълви тя, като че ли този факт беше решаващ. — Как можете да не съблюдавате сабат, след като го има в Библията?

Свих рамене.

— Библията е само една книга, написана от някого. Ако живеем изцяло според написаното в тази книга, ще се превърнем в нейни роби. Свобода има единствено, когато създаваме наша лична връзка с Божественото, когато пишем своята собствена Библия.

— Роби? — каза тя. — Как можете да говорите за робство, когато държите невинни деца в пленничество?

При тези думи аз се изсмях.

— Питайте тях, и те няма да ви говорят за пленничество. Тук никой не е пленник.

Изглежда, че тя се затрудни да разбере думите ми, така че аз повторих бавно:

— Това е присъщо за Алс.

— Ако ги попитам, те ще го потвърдят ли? Но как бих могла? Как да говоря с децата, когато вашите войнствени жени не ми позволяват да се срещна с тях?

Тя си тръгна с подпухнало от плач лице, но след половин час се върна малко по-успокоена. Седна срещу мен, кръстоса крака (за да покаже доколко беше принизила достойнството си) и подхвана дълга и несвързана реч за това колко много се извинявала за поведението си тази сутрин (*извинението* е ритуал в йерархията, с който се дава израз на почтително отношение) и колко разстроена била, понеже Президентът я отзовал от мисията ѝ, и как почувствала, че е осъществила някакъв напредък и че започнала да разбира нашата култура и още в този дух. Беше твърде скучно да я слушам. После тя каза:

— Но аз знам, че така както Господ е Милост, така и аз би трябвало да получа още един шанс да премина през бариерите помежду ни. Ние трябва да протегнем ръце един към друг и да се свържем. Макар че вие сте се отклонили от правилния път и не се събирате в църкви и не съблюдавате сабат, въпреки това тази връзка

между нас съществува. *Знам*, че вие почитате същия Бог, който почитам аз, *знам*, че е така.

— Как можете да познавате Бога, когото почитам аз? — попитах. Въпросът беше зададен от любопитство, не беше агресивен.

— Трудно ми е да го разбера. Вие не ме познавате, така че откъде знаете по какъв начин аз възприемам нещо толкова свещено като Божественото.

При тези думи тя се запъна, но след това обясни:

— Народът на Алс има (обърни внимание на притежанието!) същия Бог като народа на Сенаар.

— Рода Титус — поясних аз любезно, — хората на Алс *нямат* абсолютно нищо. Тук нищо не се притежава, нито се *владее*. Единственият случай, в който говорим за *притежаване* е, когато двама души се наслаждават един на друг сексуално. Само тогава ние говорим за *притежаване*, понеже самото изживяване е по природа толкова краткотрайно.

Щях да продължа да обяснявам още. В края на краищата Рода Титус беше споделила колко ѝ е трудно да разбере порядките на Алс, а този въпрос е наистина интересен и труден за разбиране. Единственото нещо, което ние можем да *притежаваме* в смисъла, който е понятен за една йерархия, е именно нещото, което не може да бъде *притежавано*. Понякога съм си мислил, че нашето собствено разбиране за притежаването всъщност описва много точно всяка притежаваща култура, а именно че удоволствието, което тя получава от своите притежания и което е толкова голямо, колкото сексуалното, на практика е също толкова мимолетно. Но Рода Титус не прояви интерес към подобна насока на разговора.

— *Знам*, че вие почитате същия Бог, и именно това ни свързва. Всички ние бяхме част от една флотилия, всички прекосихме заедно космоса, почитайки едно и също божество. Вие нямаше да можете да се присъедините към флотилията, ако не принадлежахте към същото земно паство.

Направих няколко пъти онзи жест, при който дланта се обръща веднъж нагоре, веднъж надолу и който в онези дни се използваше като знак за половинчато съгласие.

— Какво искате да кажете с това? — попита тя. В очите ѝ отново се появиха сълзи.

— Ситуацията на Земята — обясних аз — беше сложна. Политиците се бяха обединили около твърде строга дефиниция за йерархията. Това направи някои форми на религиозно почитане трудни, какъвто беше случаят със Сенаар. Но далеч по-трудно стана положението за хора като нас. На Земята имаше определени организации, чиято единствена цел беше да ни унищожат само заради начина, по който живеехме.

Объркано лице, блещукане в очите, в които се събираха сълзи, капки солена вода, които набъбваха, готови да се отронят.

— Искате да кажете... — започна тя, но спря.

Изчаках малко, за да ѝ дам възможност, ако желае, да довърши изречението си, след което продължих.

— Подготвиха се три флотилии — напомних ѝ аз. — Единственият начин, по който можехме да се присъединим, беше онзи, по който го направихме. Другите нямаше да ни приемат, въпреки че бяхме събрали необходимите пари, защото идеологията, която е най-злонамереното нещо, застана на пътя ни. В случая с нашата флотилия трябваше само да обявим, че вратата ни е като вашата, и да платим дела си, след което ни беше предоставено място на кабела.

— Вие сте излъгали — прошепна тя едва чуто.

— Не. Сред нас има много религиозни хора и аз съм един от тях. Присъствах на много преговори и всеки път, когато ми бяха задавани въпроси относно моята връзка с Божеството, аз говорех именно за нея. Естеството на живота при нас е такова, че дори и да исках, не бих могъл да говоря за връзката на други хора с Божеството. Бих могъл да говоря единствено за себе си.

Сълзите сега бяха пресъхнали и в гласа ѝ се усети известна твърдост.

— Провалих се — каза тя. — Връщам се на совалката и след това у дома.

Отново свих рамене, понеже това малко ме интересуваше. Рода Титус се изправи, за да си върви. Разбира се, тя не си тръгна, защото точно в този момент започна нападението.

БАРЛЕЙ

Мисията на госпожа Титус беше, както винаги съм смятал, обречена от самото начало. Но нейното заминаване направи възможни ред политически маневри. На практика тя ми осигури очи и уши на територията на самия Алс, които можеха да установят например къде се намират заложниците. И понеже беше жена, аз имах в нейно лице човек, чиято чест се нуждаеше от достатъчно голяма защита срещу похотливи анархистки посегателства. За нещастие тази последна възможност не се появи. Но инцидентът, при който госпожа Титус се опитала посред бял ден, със закона и правото на нейна страна, да влезе в пещерата, в която били пазени заложниците, за да говори с тях, и където една орда от крещящи менади ѝ попречила, осигури необходимия претекст.

Наредих ѝ незабавно да напусне Алс, но тя остана. Може би беше очарована от хипнотичната сила на злото, което я беше отхвърлило, или си мислеше, че е възможно по някакъв начин да спаси алсианите от самите тях. Но каквато и да беше причината, тя все още се намираше там, когато Жан-Пиер нахлу със своя отряд.

ПЕТЖА

Те пристигнаха въоръжени с иглени пушки. Чувал ли си за това оръжие? Състои се от приклад с резервоар, а резервоарът съдържа сплав от металопластмаси, едно плътно парче, което изпълва приклада и му придава тежест. От приклада излизат обичайните цев, мерник и спусък. При дърпането на спусъка става следното: оръжието стопява малко количество от сплавта и го инжектира в основата на цевта. След което лазерът, мощен малък лазер, изтласква навън стопения метал във вид на дълга тънка нишка. Металът се изстрелва с голяма скорост. Тъй като в дулото не се получава триене, което да го бави, той излита почти със скоростта, с която го изтласква лазерът (а пък лазерът иска той да се движи бързо като светлината). Във въздуха металът се втвърдява и всъщност се оказва, че си произвел една много бърза, много тънка и много дълга игла, която полетява по посока на врага. Днес иглите могат да бъдат толкова дълги, колкото пожелаеш. Пушката може да се програмира за малки стрелички, които само убождат или за игли, дълги около половин метър и повече, които причиняват много големи щети. Дизайнът е много компактен. Сенаарците имат пистолети не по-големи от длан, както и пушки, които се поставят за прицел на рамото и достигат до сгъвката на лакътя, която всъщност играе ролята на опора за стрелбата.

Още преди началото на пътуването ние разкрихме товара от иглени пушки (и което е по-важно, фабриката софтуер за производство на тези оръжия) и направихме оплакване, тъй като беше строго забранено заселниците да носят оръжия за война. Но сенаарците обжалваха, твърдейки, че това не били оръжия за война, а за нуждите на полицията, както беше записано в митническите декларации на кораба. Тяхната защита на тази позиция беше построена върху привидни доказателства (както показаха събитията) и най-вече върху факта, че иглите не бяха конвенционални средства за стрелба. Защитата изтъкваше обстоятелството, че те били тънки като косми, че игла, изстреляна насреща ти, можела да премине през теб, че ако някой полицай изстрелял игла в белия ти дроб, тя щяла излезе от другата

страна, което причинявало колапс на дроба, обездвижване и болка, но всичко това впоследствие можело да бъде поправено. Ако обаче тялото бъде поразено от традиционно огнестрелно оръжие, казваха те, твърде е възможно зарядът да откъсне парчета плът, което по всяка вероятност ще доведе до фатален край или пък ако улучи главата, сигурно ще я пръсне, докато при игла в главата, по-вероятният резултат щял да бъде увреждане, а не смърт.

Бях се изправял срещу иглени пушки по време на война, владеех ги добре и дори бях прострелван с игли. Можех да гарантирам от собствения си опит, че сенаарците лъжеха, представяйки тези оръжия за мироопазващи. По-късно ние също започнахме да ги произвеждаме и сигурно ще кажеш, че на практика сме проявили същото двуличие като тях. Но такива са нуждите на войната. Откраднахме софтуера на оръжието и приспособихме един фабрикатор за неговото производство, но не го бяхме ползвали много дълго време. Кой би желал подобно оръжие да циркулира в обществото? Обаче, когато войната започна, ние се въоръжихме.

Но аз изпреварвам събитията. Първо ще ти разкажа за нападението.

БАРЛЕЙ

Нападението се осъществи с прецизност, достойна за най-изтънчената музикална композиция. Сега, когато войната отдавна е приключила, аз често размишлявам върху тази аналогия. Великият генерал е несъмнено един композитор, който разполага хора и военна техника в правилните позиции, като всяка отделна единица е физическо проявление на някоя музикална нота. Маневрите са фразите, някои са къси, други — по-дълги, мелодиите на бойното поле. Тази аналогия може да се доразвие още. Например някои битки са като симфонии, те събират много воители и оръжия в една величествена и изпълнена с динамика композиция. Други приличат на сонати, например начина, по който разгърнах (в конкретния случай) силите на Жан-Пиер и хората му, с тяхната професионална подготовка и снаряжение. Също като една соната, нападението се състоеше от действие, противодействие и реприз.

Заповядах нахлуването да започне при здрач, след стихването на Дяволския шепот. На светлината на прожекторите на летището аз направих преглед на Жан-Пиер и неговите двадесет най-добри мъже. Беше красива гледка — двадесет от най-силните войници на нашия народ, в сини военни униформи, със саби на гърба, ножове на хълбока и иглени пушки, красиво поставени на рамото. Не се срамувам да кажа, че когато ги видях, в очите ми блеснаха сълзи само при мисълта, че ако станеше нужда, те бяха готови да посрещнат смъртта, за да защитят честта на Сенаар. Поплаках малко, мъжки сълзи. Прегърнах Жан-Пиер и ги изпратих в небето.

Разбира се, операцията беше ръководена от Жан-Пиер. В отличителния знак на неговия Втори ранг (този знак днес се нарича „Пойнт“) беше вграден един от двата записващи чипа, а младши сержантът носеше другия. Тези войници бяха най-добрите. Те отлетяха безшумно на север с две военни совалки, макар че можеха да се поберат и в една, но когато става дума за машини, подсигуряването е твърде важно.

Те отлетяха направо към лагера на алсианите и се приземиха на метри от спалнята на техните жени, затвора, в който се пазеха заложниците. Кацнаха до сенаарската совалка, която вече беше там с контингента от почетна охрана за Рода Титус. Нейните войници, известени, че совалките се приближават, се намираха в бойна готовност. Тяхната задача беше да осигурят ариергард, който да брани трите совалки от атаки. Жан-Пиер поведе хората си и проникна в пещерата. Изненадата беше пълна. Записващите чипове показват, че край входа на пещерата има само няколко души, събрани край примитивен лагерен огън. Те се втренчват, изправят се, един започва да крещи. Но хората на Жан-Пиер се придвижват бързо на бегом и стигат до входа на спалнята. Врата няма. Три жени стоят от вътрешната страна.

Жан-Пиер влиза тихо вътре. Чипът върху Пойнт показва изумлението по лицата на жените. Едната от тях започва да крещи, вдига юмрук, красивото ѝ лице е изкривено от омразата и насилието, които са заболяване на всеки алсист. Но войникът с чипа продължава нататък и лицето изчезва от кадър.

Самото помещение е дълго и ниско, приспособено от естествена пещера, като някои части са издълбани допълнително. От тавана се поклащат луминесцентни лампи, поставени на разстояние една от друга, има добра видимост. Навсякъде се виждат легла, а на другия край има допълнителни стаи, вероятно кухни, бани, стаи за децата. Всяка лампа има шумозаглушител, който прави звуците тихи и интимни. В това огромно пространство има около четиристотин жени и повече от сто деца. Мъжете се разпръсват, организацията им е идеална. Всеки носи дълга пръчка, на края на която е поставен специален бутон за ДНК тест. Полека-лека от онези легла на греха започват да се надигат хора, двойки (неженени, разбира се), деца. Чуват се гласове, размахват се юмруци, образуват се разгневени групички, които черпят кураж една от друга, но няма организация, няма водач, чиято воля да ги обедини и поведе. Нашите момчета започват да идентифицират децата. Това става по съвсем прост начин — мъжът набелязва някое дете сред тълпата, докосва го с пръчката и веднага получава резултат. Ако резултатът е отрицателен, войникът се придвижва нататък, ако е положителен, заложникът бива прибиран. Естествено, ние бяхме предвидили, че след толкова много години на

алсистко промиване на мозъците им децата биха могли да предпочетат да останат в онзи Содом. Затова заложниците бяха предимно седирани чрез още едно безболезнено убождане с ДНК пръчката. След което войникът вдигаше тялото на детето и го отнасяше към сборния пункт близо до вратата.

Истинско удоволствие е да се наблюдава експедитивността и целеустремеността, с която хората на Жан-Пиер се справят с трудната задача. (От записа, направен от чиповете, бяха разпространени няколко версии; всъщност той се превърна в нещо като бестселър. Моята любима версия е озвучена с вдъхновяващ саундтрак по последната част на Петия концерт на Бетовен за пиано, като мелодията следва динамиката на изграждането и завършването на музикалното действие.) След минути Жан-Пиер събира войниците си, в силните им леви ръце тежат четиринадесет млади тела, десните им ръце са поставени върху нийдлпушките. Те се защищават срещу жестоките, но некоординирани атаки на побеснелите жени.

След като първостепенната задача е изпълнена, Жан-Пиер издава заповеди с ясен глас и отрядът се придвижва като един по посока на изхода. Елементът на изненада им е предоставил възможност да се измъкнат и алсианите едва са успели да разберат какво се случва. Още няколко добре насочени игли (*раняващи*, бих подчертал, не убиващи) и пътят към изхода преминава през два реда паднали тела. Отлична тактика, осигуряваща им преграда срещу други алсиани, които искат да им попречат да стигнат до совалките, както и някакво прикритие за Жан-Пиер и хората му. Въпреки това си те се придвижват бързо и само след няколко спирания, за да открият огън срещу нападателите, са отново навън. Леки припламвания в картината, която наблюдаваме, записващият чип се нуждае от миг, за да се приспособи към светлината. В средния план се виждат совалките. Операцията в алсистката пещера завършва без нито една жертва.

За нещастие ариергардът, който се намираше при совалките, не беше така благодетелстван от обстоятелствата. Задачата им беше да пазят совалките, докато Жан-Пиер и хората му успеят да се придвижат обратно до тях. Но една малка група алсиани най-после успя да ни изненада. Не бяхме предвидили, че някой от тях ще съумее да организира навреме боен отряд, като се има предвид добре известната им омраза към дисциплината. Но докато Жан-Пиер се придвижваше

толкова ефективно през пещерата, малка банда алсиани атакува совалките. В началото нападателите бяха въоръжени само с камъни и една-две брадви, (които хвърляха, като истински варвари). Ариергардът зае позиция до совалките, като залегна под извитата предна част на корпуса, и с преграден огън от дълги игли успя да задържи негодниците на разстояние. Те отстъпиха и нашите мъже започнаха да напускат позициите си и да се изправят. Тогава двама от тях бяха простреляни в гърлото с игли, изстреляни от далечно разстояние — със забележителна снайперистка точност, трябва да се признае. Обаче самият факт, че алсианите притежаваха огнестрелно оръжие, свидетелстваше преди всичко за това, че бяха откраднали сенаарска технология. Колко пъти само бяха отричали тази кражба! Още много можем да очакваме от аморалността на тези хора.

Снайперистите се бяха разположили над самия вход на пещерата. Наистина беше забележително, че алсианите успяха да съберат толкова бързо хора и оръжие на едно място, но войната предполага адаптиране към нови ситуации. Хората от ариергарда се прикриха кой където успя и съсредоточиха стрелбата по посока на пещерата. Именно в този момент те бяха нападнати от шайка алсиани, които пристигнаха откъм водата, очевидно се бяха спотайвали там. Нашите момчета бяха уловени като в клещи, един примитивен прием, и бяха принудени да разделят огъня на две. Много от алсианите се строполиха със стенания върху солта, изпълвайки въздуха с отвратителните си ругатни и проклетия (лентите от нападението трябваше да се редактират, за да бъдат премахнати много от онези ужасни изрази, някои от тях бяха на международния език). Но други успяха да се доберат до убитите войници и откраднаха оръжията им. Започна истинска кръстосана престрелка, като все повече алсиани се стичаха от всички страни на лагера и заемаха позиции зад всякакви прикрития, дори зад падналите тела на сънародниците си.

Контраатаката беше осъществена много мощно и с толкова числено превъзходство, че нещата станаха трудни за нашите бойци. Но когато Жан-Пиер се появи от пещерата, той веднага се ориентира в обстановката. В момента ние се нуждаехме от светкавични действия. Той заповяда на хората си да стрелят и войниците от авангардния отряд започнаха да тичат, като всеки носеше товара си и същевременно от хълбок обстрелваше пространството между входа на пещерата и

совалките. Внезапното подкрепление наклони везните в наша полза. Тълпата около совалките се стъписа и започна да губи сплотеността си. Снайперистите над входа на пещерата възобновиха стрелбата и раниха някои от хората на Жан-Пиер. Те дори (това показва колко малко всъщност алсианите се интересуваха от заложниците, независимо че ги наричаха „техни деца“) простреляха с игла ръката на един от младежите, които спасявахме. Обаче Жан-Пиер се придвижи до совалките много бързо. За кратко време там се поведе ръкопашен бой и нашите момчета си проправиха път към предната част на совалките. Тогава изведнъж записващият чип на каската на командира показва в кадър сушата, която се отдалечава под ъгъл, езерото край планината, което също влиза в кадър, прекрасната светлина на залязващото слънце над водите. Нападението е приключило и се е оказало триумф. Връщаме обратно нашите мъртви и ранени, но връщаме и децата, освободени от робството.

Совалките се приземиха на тайно място при централните казарми, след което мъжете докладваха, а децата бяха изпратени в болница и едва тогава новината беше съобщена на обществото. Каква радост настъпи само! Улиците бяха пълни с тълпи, които пееха „осанна“ и не спираха да ликуват. Всички новинарски канали отразяваха събитието. Беше миг на огромна радост за нашия народ, един исторически момент. Застанах на верандата си пред тълпи от хора, толкова огромни, че трябваше да бъдат доведени допълнителни полицейски части. Заговорих, като думите ми бяха усилены от десетина микрофона, и отново не се сдържах и заплаках. Това бяха истински сълзи.

ПЕТЖА

Беше привечер и Рода Титус се канеше да се върне на совалката си за през нощта, като може би щеше да разпорежи полет обратно до Сенаар, не знам точно. Намирахме се в офиса за дипломатически дежурства и тя ми казваше някои неща от дипломатическо естество. Но преди да завърши кратката си реч и да си тръгне, някой (вече не помня кой) промуши глава през вратата и каза, останал без дъх, че към пещерата на жените настъпвали войници и стреляли по хората. Веднага излязохме навън, дори Рода Титус дойде с нас, но при вида на кръвопролитие то избяга обратно вътре.

Ние се втурнахме към женската спалня, но когато пристигнахме, нападението вече беше доста напреднало. На стотина метра от входа се издигаха три совалки, при които се беше скупчила неголяма групичка сенаарски войници. Те стреляха по уголемяващата се тълпа алсиани, някои от които бяха залегнали край водата, други по високите части над входа, а трети в яростта си нападаха совалките с камъни, хвърляйки ги без особен резултат по туловищата на машините. Новината се беше разпространила наоколо и в далечината се виждаха хора, които излизаха от палатките и сградите и тичаха насам.

Както установихме впоследствие, часът на нападението беше внимателно подбран, така че сенаарците да пристигнат в Алс малко преди ставането за нощните смени. В утринния сумрак те нахлули в спалнята на жените, където минавайки от дете на дете, ги убождали с игли, за да им вземат ДНК и да ги тестват веднага. Майките явно бяха оказали съпротива, но те не разполагаха с оръжие. Много жени бяха простреляни с игли и осемнадесет от тях умряха. Наложих се да създадем импровизирана болница за ранените, тъй като бяха прекалено много за двете болнични отделения, с които разполагахме. Но това стана по-късно.

Да ти кажа ли какво почувствах в момента, в който видях онези войници да се суетят под металните корпуси на совалките, да заемат позиция на коляно и да откриват огън по хората на брега? Не мислех за ранените, въпреки че пред очите ми се гърчеха хора, простреляни от

игли, нито пък бях шашардисан (като човека с мен, който беше загубил ума и дума и не можеше да проумее какво се случва). Някак си не ме беше грижа за всичко това, обаче усетих странно стягане в корема, като от възбуда, а в ноздрите си (въпреки че носех маска) — необичаен мирис. Сякаш чух в главата си едно *щрак*, изведнъж всичко ми се стори познато и в един-единствен миг аз видях какво трябваше да направя.

Совалките се намираха между мен и водата, а повечето хора се бяха събрали на брега. Аз се втурнах първо към входа на спалнята, за да видя какво става там. От вътрешността се чуваха писъци, а от време на време във въздуха изсвирваше някоя игла. Няколко жени изтичаха навън в дневната светлина, като се препъваха, две-три се спускаха бързо по хълма надолу.

— Сега не е важно какво става в пещерата — провикнах се аз. — Войниците дойдоха със совалки, трябва първо да повредим совалките.

Хората наоколо се спряха и се обърнаха към мен. Една жена, мисля, че се казваше Дарк или Дарс, рече:

— Има няколко иглени пушки, произведени след пристигането. В стопанството са и мисля, че някой отиде да ги донесе.

От тъмната уста на пещерата продължаваха да извират шумовете на битката, но нямаше никакво съмнение, че съвсем скоро щяха да зазвучат и навън.

— Тичай — наредих аз, сграбчвайки жената за лакътя. — Когато донесат оръжията, разположи ги над входа на пещерата. Кажи им да стрелят най-вече по совалките.

Все едно че от дланта ми в ръката ѝ премина електричество и жената пое от моята енергия. Тя кимна утвърдително и се затича с широки крачки към селскостопанските сгради, които бяха построени от обвивката на кораба ни. Останалите бяха вперили погледи в мен.

— Какво да правим ние? — попита един човек.

— Елате с мен — отвърнах. — Трябват ни много хора на брега.

Хукнах и другите ме последваха. Оформи се колона от хора, които тичаха в откритото пространство между спалнята и водата, и това не беше никак добре. Когато си припомням събитията, се сещам, че е трябвало да ги накарам да тичат на зигзаг, но в онзи момент в главата ми кънтеше единствено мисълта, че трябваше да събера хората при водата. Войниците от охраната веднага започнаха да стрелят по

удобната мишена, която представлявахме. Една жена, която тичаше след мен, беше простреляна в главата, друга беше улучена в хълбока, като иглата премина през ставата, проникна дълбоко в таза ѝ и само един сантиметър от нея остана да стърчи навън. Жената изпищя и се строполи, но пък беше достатъчно умна и се зарови донякъде в солта, осигурявайки си малко прикритие. По-късно лежахме на съседни легла в болницата.

Край мен свистяха игли. При изстрелване те издават много характерен звук, който трудно се забравя, прилича на силно всмукване, а при преминаване през зрителното поле се виждат като много тънки ленти, които проблясват в ярък жълто-оранжев цвят. Чух и видях няколко да прелитат край мен, но нито една не ме улучи. За първи път в живота си тичах под обстрел, но въпреки всичко продължавах да имам усещането, че постъпвам правилно.

Стигнах до морето и се хвърлих във водата на мястото, където дъното се спуска полегато навътре. Прикритието, което ни предоставяше наклонът, съвсем не беше достатъчно и хората се опитваха да се окопаят по-надълбоко в солната дюна, като се гмурваха и разравяха солта с ръце. Доста от тях лежаха заровени по този начин и макар че с маските лицата им приличаха на зурли, гневните им изражения личаха съвсем ясно.

Трябваше ми само миг, за да си поема въздух, след което припъльзах по корем до една групичка.

— Трябва да атакуваме — заявих аз, — още сега. Единственият ни шанс е да превземем совалките и да им попречим да излетят. Само така можем да ги победим.

Но тъй като олелията беше голяма, а пък аз не успях да се придвижа навътре в множеството, думите ми бяха чути само от най-близкостоящите.

Всички крещяха и се препираха в един глас. Някой извика, че щели на всяка цена да пръснат мозъците на ония свине с камъни, и един дори започна да се изправя. Други бяха по-малко решителни, а трети изглеждаха уплашени. Аз се плъзнах рязко напред и сграбчих за крака мъжа, който се мъчеше да се изправи.

— Недей — изкрещях аз, — или всички заедно, или нищо няма да се получи.

Започнах да викам към хората около мен, като им нареждах да предадат съобщението по-нататък.

— Като стана аз, ставате всички — извиках. — Като тръгна напред, всички тръгват с мен!

Сенаарците се бяха окопали до самите совалки и щеше да бъде най-добре да ги изкараме оттам. След това можехме да убием един или двама, да им вземем пушките и да се снабдим с огнестрелно оръжие. Не виждах друг път за победа, освен този, който стоеше в главата ми готов, като напълно завършено музикално произведение.

Опитах се да дам разпореждания, но никой от хората наоколо нямаше нужната подготовка. Повечето бяха излезли навън от любопитство, за да гледат приземяващите се совалки, други бяха дошли след започването на престрелката. Съвсем малко хора имаха друго оръжие освен солни камъни и инструменти, които носеха случайно със себе си. Бързо се плъзнах обратно във водата и наредих да ми помогнат да свалим един от осмотичните резервоари, които плаваха на платформи в морето. Откъснахме прътите от конструкцията и ги раздадохме на хората. Суматохата, виковете и плясъците във водата привлякоха вниманието на още от насъбралите се там.

— Ще ги нападнем! — извиках аз, опитвайки се да произнасям ясно думите, въпреки че маската ги заглушаваше. — Ще атакуваме! Старайте се да стоите в група. Ако се движим в редица, ще бъдем прекалено добра мишена. Но ако тръгнем всички заедно, можем да ги надвием с численост.

Само численото превъзходство беше от някаква полза в този бой, но аз не успях да съобщя плана на най-далекостоящите. Стомахът ми се свиваше на топка от страх при мисълта, че когато се втурнех напред, само малцина щяха да ме последват и лесно можеха да ни отцепят от останалите. Но нали разбираш, аз не се страхувах, че можех да загина, а че планът можеше да се провали. Страхът в битката е странно нещо. Не вярвай, ако някой иска да те убеди, че не изпитва страх, когато влиза в боя, повечето воители имат онова странно усещане, когато коремът ти уж е отпуснат, а пък го усещаш свит. Всъщност страхът просто бива изместен към проблеми, по-значими от твоето нараняване или смърт.

Бях готов да се изправя и да поведе групата към совалките, когато забелязах, че някои от нашите се разполагат над входа на

пещерата. Двама снайперисти бяха заели места върху скалния ръб и без да се бавят, започнаха да обстрелват совалките. Това отклони стрелбата на сенаарците към тях и тогава аз рязко се изправих, докато сърцето ми блъскаше така силно, че ударите му отекваха в ушите ми. Хората зад мен също започнаха да се надигат и всички се изправихме на крака. Вдигнах пръта си и хукнах.

Тълпата ме последва. Прекосихме тичешком неколкостотинте метра пясък, като петите ни затъваха в солта. По солния пясък може да се бяга само бавно, но въпреки това ние напредвахме към совалките.

Кресях, всички кресяхме. Мнозина размахваха над главите си сопите и камъните и аз усетих как от яростта ми моят прът става тежък и смъртоносен, пълен със сила за убиване. Нелепо е човек да си въобразява, че парче металопластмаса може да се равнява на добре въоръжен войник, но адреналинът въздейства на сражаващия се мъж точно по този начин. Изправени пред две мишени, войниците край совалката реагираха съответно разединено. Някои насочиха оръжията си към нас и иглите заплюяха. Простреляните падаха по очи или пък назад, като ритяха с крака във въздуха.

Мнозина от нас бяха ранени или убити, докато прекосяваха разстоянието от водата до совалките, но една група все пак успя да стигне толкова близо до сенаарците, че вече виждахме страшните очи на врага. Оставаха още петнадесетина метра, когато в динамиката на нашата група настъпи промяна. В края на краищата ние не бяхме професионалисти, а сбирщина, движена от хаотична логика. Решителността ни се люшкаше между убиването и инстинкта за самосъхранение, следвайки труден за определяне алгоритъм, и кратковременната обща цел, която ни държеше заедно, внезапно изчезна. Странно нещо наистина, понеже не настъпи видима промяна и даже бяхме преодолели най-голямата трудност. Прекосяването на открития участък беше най-опасно, докато стрелбата с иглени пушки на близко разстояние щеше да затрудни сенаарците. Но онова, което последва, не подлежи на логическо обяснение. В един момент адреналинът увлича войниците в кипежа на битката, но още в следващия миг той мистериозно намалява и те хукват обратно, следвайки непреодолим вътрешен импулс.

Ние се пръснахме и побягнахме. Дори малцината, които бяха начело (като мен) усетиха, че нещо става, огледаха се бързо наоколо и

бяха принудени да отстъпят. Чух радостните викове на сенаарците и усилването на стрелбата. Паднаха още хора, като някои пищяха и викаха от болка, а други се свличаха беззвучно, за да не станат никога.

Обхвана ме бяс и закрещях с пълно гърло.

— След мен! — изревах аз. — След мен! Напред, напред!

След първоначалния порив силата на отстъплението намаля. Някои не спряха да тичат обратно към водата, но други забавиха крачка и се обърнаха. Въпреки че хората държаха главите си наведени ниско, за да избегнат свистящите смъртоносни игли, те ме видяха и започнаха да се връщат. Аз продължавах да крещя:

— Насам! Насам!

Вдигнах високо пръта. Една игла прониза бедрото ми отстрани и излезе (както установих после), но тогава дори не я забелязах.

— Върнете се! Те са наши! *Наши са!* — изкрещях аз и някъде дълбоко в съзнанието ми странната фраза придоби перверзен смисъл (като че ли щяхме да ги превърнем в наши роби). Тогава също толкова внезапно, колкото се бяхме разпилели, ние открихме, че отново тичаме напред и крещим, една още по-безредна тълпа.

Неколцина сенаарци бяха напуснали укритието си, за да ни преследват, а също и да заемат по-добри позиции за стрелба. Двама от тях бяха застреляни един след друг от снайперистите над пещерата. Ние се втурнахме веднага към убитите, две жени им изтръгнаха оръжието, а един мъж преобърна един от труповете, за да изтегли церемониалната сабя. Останалите войници сега бягаха от нас, устремявайки се към совалките, където можеха да се скрият. Последвахме ги с крясъци, пълни с ярост.

Помня, че тичах с такава бързина, че не можах да спра навреме, когато стигнах совалката. Блъснах се с цялата си тежест в металния корпус и ударът ме отхвърли назад. Но ние вече ги настигахме. Някои от хората ни падаха, улучени от игли, обаче други налагаха войниците с нашите оръжия или ги стреляха с пленените пушки. Аз самият замагнах с пръта към един войник и изпитах такова удоволствие от удара, че направо бях извън себе си. Потънах в някакво безвремие, което не приличаше на нищо познато, единственото, което правех, беше да вдигам пръта си високо, да го стоварвам, да крещя, да блъскам с юмруци (прътът ми май се беше изгубил) и да душа с голи ръце. Нечие лице се озова съвсем близо до мен (споменът за това е малко

откъслечен и не помня как точно бях попаднал в тази ситуация) и аз блъсках тежко с длан върху поддаващите се черти, очите му бяха обърнати нагоре и бели, на няколко места течеше кръв.

Следващото нещо, което си спомням с целенасочеността на истинския спомен, беше как се разтреперих, когато совалката се заиздига във въздуха. Помня, че в действителност треперех от ярост, понеже ни се изплъзваха. Всъщност челният им отряд се беше върнал от пещерата, беше ни атакувал и благодарение на увеличената огнестрелна сила успя да разчисти пътя до совалките. По-голямата част от сенаарските войници успяха да се качат в тях и да излетят. Останаха неколцина ранени и само един сражаващ се (който обаче не оцеля дълго).

Тогавя аз се стоварих на солта, дишах тежко и усетих, че целият ми крак е облян в кръв, а също и тялото ми отпред, но не бях сигурен коя кръв е моя (някъде ме болеше, но не бях сигурен къде) и коя от други хора. Мястото между водата и пещерата беше осеяно с паднали тела, някои ругаеха и се движеха, докато други лежаха съвсем притихнали. До този момент всички бяха чули битката и пристигаха от селището. Скоро наоколо беше пълно с хора. Един мъж ми помогна да се изправя, а една жена дойде при мен с малко вода, която изпих (бях много жаден, поради напрежението или от загубата на кръв) през тръбичката на маската си. Слънцето залязваше във величествени червени и златни багри, полето беше съвсем тъмно и хората започнаха да се прибират, куцукайки. Донесоха прожектори и докато се придвижвах към набързо оборудваната медицинска палатка, някои тръгнаха из окървавеното поле и започнаха да проверяват мъртвите.

Прекарах един час в медицинската палатка, като просто седях и оставях усещанията да се оттекат от тялото ми. Изпитвах горчиво разочарование, заради това, че совалките ни се бяха изплъзнали. Най-после един от дежурните медици дойде при мен и аз се съблякох, въпреки че единствената ми рана беше на бедрото. Той ме превърза и отново облякох вкоравените от кръв дрехи.

Поради някаква причина ми изглеждаше непоносимо да преспя в спалнята. Нямах другар, с когото да споделя леглото си, нито пък исках да си търся някой друг. Затова реших да преспя в дипломатическия офис, сам. Там открих Рода Титус да хлипа, скрита зад бюрото. Когато

запалих лампите, тя изпищя веднъж, след което запищя по-силно, когато се приближих към нея.

— Моля ви, не ме убивайте, не ме убивайте — повтаряше тя на международния език.

Аз седнах и я загледах втренчено, докато тя постепенно се успокои и престана да вдига шум. След това изгасих осветлението и легнах да спя на пода.

БАРЛЕЙ

Понякога ми задават въпроса дали сме очаквали отмъщение тогава. Но трябва да разберете, че един водач не бива да се занимава с безполезни предсказания. Бог заповядва бъдещето по свой начин, а водачът трябва да се научи да *реагира* на събитията, а не да седи като безпомощна старица и да се опитва да ги разгадае по животински вътрешности. Подготовката е всичко. С великите си успехи, които градяха репутацията ни по всички брегове на нашето море, ние наистина се подготвихме. Повиших Жан-Пиер и го натоварих с изграждането на нашата защита. Определени историци, от противоположния на патриотите тип, (алсианите твърдяха, че съм потискал обществените диспути, които не ми харесвали, но колко невярно беше това!) ме критикуваха, че не съм осъществил цялостно нападение над Алс. Мога да кажа пред Господ и с ръка на сърцето, че имах своите колебания, но щеше ли да бъде законно да унищожа Алс? Между нас нямаше война. Единственият повод за конфликт бяха децата и те бяха отведени оттам.

Молих се и получих отговор. Той ме осени с Милостта Си. Направи от Сенаар твърдина на Господ, чух аз и така и сторих. Направих я.

4. ПУСТИНЯТА

ПЕТЖА

Изпаднах в депресия и душата ми някак се отвърна от хората. Бях огорчен и ядосан в много голяма степен, както на тях самите, така и на целия свят. Една част от моето същество беше изпитала прекалено голяма сладост в еуфорията на битката и сега бях погнусен. Не защото бях убил хора, нито защото изпитвах отвращение от себе си, понеже убиването ми беше харесало, макар че може би малка част от безименната ми ярост бе свързана с този факт. Всъщност ставаше дума за това, че в разгара на битката бях пожелал хората, които се сражаваха до мен, да престанат да бъдат хора и да се превърнат в автомати, в мои продължения. Исках да правят онова, което им казвах да правят, независимо дали го желяеха, или не. Колкото и да изглеждаше перверзно, аз исках да ги *имам*, да ги притежавам. Бях изпитал разочарование, че не правеха онова, което исках, и разочарованието придоби форма на онази странна склонност, присъща на йерархията, а именно да желая те да *бъдат* под мен, казано в метафизичен смисъл.

По онова време не бях забелязал, че в душата ми се случват подобни неща. Но по-късно, когато останах сам и тъй като не желяех да имам партньор, започнах да размишлявам над тези работи. Оглеждах ги подробно и все повече се отвращавах от себе си. Реших, че не само притежавам заложби да се превърна в ригидист, както ме определяше общото мнение, но което беше още по-лошо, притежавам заложби да стана като онези от йерархията.

Тогава се появи проблемът с Рода Титус. Когато се събудих на сутринта след нападението, тя още беше в дипломатическия офис. Седеше като уплашено дете в ъгъла на стаята, с разпилени коси и сгърчено, подпухнало лице. Очите ѝ бяха затворени, тя изглежда беше заспала в неудобната поза, с вдигнати колене и сключени около тях ръце. Наблюдавах я известно време със странна незаинтересованост, след което се изправих, без да я будя, и отидох да се измия. Тя обаче се беше събудила и отново беше изпаднала в ужас, понеже чух нещо като кучешко скимтене, докато плисках лицето си. Надзърнах покрай

рамката на вратата и я видях свита в ъгъла, а веждите ѝ стигаха чак до косата.

Може би липсата на състрадание трябваше да ме алармира за промяната, която се извършваше в мен. Изобщо не ме беше грижа за нея, но е било явно (както става ясно от дистанцията на времето), че тя е била в шоково състояние, изоставена, според нея, в лагера на врага, без никакви средства, за да прекоси разстоянието до другото полукълбо, където живееше нейният народ. Сигурно се е страхувала от изтезания и смърт (в крайна сметка много от нашите хора бяха загинали при нападението, възможно е да се е страхувала от гнева ни). Но каквато и да беше причината, тя несъмнено беше прекалено уплашена, за да излезе от малкия офис. По-късно ми призна, че няколко пъти се била промъквала навън и притисната до стената, изминавала пет-шест метра надолу по коридора, но нечия поява я карала да се връща обратно. Беше се облекчавала в мъничката тоалетна до стаята и беше пила вода от тоалетната чиния (толкова беше принизила предишната си гордост).

Прекарах следващите два дни, потънал в размисъл. Из целия Алс хората се събираха разгневени, приказваха сърдито за ужаса, който ни бяха причинили сенаарските войници, и горяха от нетърпение да отмъстят за смъртта със смърт. Вземах малко участие в тези неща и предпочитях да се скитам там, където нямаше хора. Избягвах селскостопанските участъци от страх да не попадна на Туржа (толкова абсурдна беше станала връзката ми с нея!), обаче прекарах известно време, работейки на изкопната машина, която дълбаеше и дооформяше тунели и пещери в планините. Работниците, които трябваше да правят тези неща, бяха обхванати от всеобщия гняв срещу Сенаар и правеха онова, което правеха повечето хора: изоставяха дежурствата си, планираха отмъщение и препрограмираха фабриката, за да произвеждат оръжие. На втората нощ се проведе голямо събрание на открито, хората се бяха събрали около общ огън, който наред с белите и жълти отблясъци, гореше също и със зелени пламъци поради хлора. Един по един те се изказваха, за да заклеймят донеслото толкова много смърт нападение, организирано от онази йерархия. Цялата тази суматоха беше добре дошла за мен, понеже няхах желание за никаква компания и така по-лесно можех да избягвам другите. Работех на машината, всъщност оставях я да следва предварително зададената ѝ

програма, а аз седях в кабината на електрическо осветление и оставях гальовното жужене на мотора да ме обгърне.

Никога не съм бил като онези отшелници (*солджосбейен*), които от време на време изпитват желание да изоставят човешкия род и да живеят сами в пустинята. В Алс такива хора винаги са били незначителен брой и обикновено те прекарваха много години в усамотение, преди да се уморят и да пожелаят отново да бъдат сред хора. Тогава те се връщаха и се смесваха с останалите, поемаха работни смени, пиеха, правеха любов. Докато желанието за самота не се усилише пак и те отново си тръгваха. Но аз не бях като тях, винаги бях живял сред хора, винаги с партньор, винаги зает с работа, от която имаше полза цялото общество.

Сега за първи път копнеех да съм съвсем сам, и то за дълго време. Преспях в кабината и когато се събудих, изпитах странно чувство за свобода, понеже с мен нямаше абсолютно никой. Поработих още малко в тунела и когато свърших в късния следобед, бях взел следното решение: щях да прекарам известно време сам. Щях да взема кола и да пътувам в пустинята, просто за да бъда сам със себе си, щях да обикалям света, без да бързам. Можех да намеря подходящо място край някой водоизточник и да си построя отшелническа хижа.

Щях да тръгна още там и тогава, но не го направих. Известно време обяснявах на другите къде ще ида и какви са плановете ми (като че ли ги интересуваше!), но осъзнах, че зад това странно желание се криеше опит да си намеря извинение, за да отида при Туржа и да ѝ кажа, че заминавам. И може би (толкова извратен бях станал), за да я чуя да казва: „Недей, не си отивай, остани с мен.“ Но след като бях идентифицирал веднъж това потайно желание, аз бях в състояние да го преодоля. Да остана сам със себе си щеше да е добре за мен и в това отношение.

Върнах се в дипломатическия офис, за да си прибера електронния бележник и да видя дали има свободна кола (сетих се, докато се връщах обратно в нощта и минавах покрай групички, които говореха само за война, че при целия този нов ентусиазъм колите може да са заети). Когато стигнах до пещерата, навън беше тъмно и аз включих осветлението в офиса. Чу се някакъв писък, после още един. Рода Титус, несвикнала на глад, беше на края на силите си.

— Техник — изхриптя тя. — Моля ви, проявете милост, умолявам ви.

Отвърнах ѝ, а гласът ми прозвуча дрезгаво, понеже не бях говорил в продължение на дни:

— Наистина съм изненадан, че сте още тук, Рода Титус.

При тези думи тя зарίδα толкова силно, че сълзите ѝ потекоха като ручейчета и закапаха от лицето.

— Нямах никаква представа, че се готви военна акция! — простена тя, като си поемаше дъх на всяка дума. — Моля ви, повярвайте ми! Моля ви, повярвайте ми!

В действителност не ѝ обърнах много внимание, понеже трябваше да прибера някои неща от офиса, както и да направя заявка за провизии в терминала. Тя обаче взе това за презрително отношение, приближи се, зачервеното ѝ от плача лице се притисна в рамото ми, ръцете ѝ сграбчиха ръката ми и тя повтори молбата си:

— Трябва да ми повярвате. Моля ви! Моля ви, повярвайте ми!

Това естествено е една друга черта на йерархията, нуждата онзи над теб във веригата „да ти повярва“, тоест да приеме уверенията на по-нисшестоящия, че умът на последния е в пълно съзвучие с изискванията на йерархията. Както можеш сам да заключиш, йерархията се стреми да контролира дори мислите и убежденията на хората и именно затова онези, които живеят в такова общество, се хвалят със своята откритост, като че ли умовете им могат да бъдат четени от телепати и може да се докаже, че са чисти. Наистина исках да обясня на Рода Титус колко чужди ми бяха тези неща (защо ли за нея имаше значение дали ѝ вярвам?), но реших, че моментът не е подходящ. Затова привърших заявката си за вода и храна за три месеца, както и за заредена с гориво кола, и се приготвих да тръгна.

При това Рода Титус зави като на умряло, много неприятен звук. Дланите ѝ се плъзнаха от ръцете ми и тя се опита да ме хване за краката, като падна на колене. Но когато направих крачка към вратата, за да тръгна, тя ме пусна и риданията ѝ се превърнаха в серия от къси стенания.

Точно когато прекрочвах прага на вратата, я чух да прошепва съвсем тихо:

— Колко ме мразите!

Поради някаква причина тези думи се забиха в мозъка ми. Омраза. Успях да измина само няколко метра надолу по коридора и се върнах. Влязох в малката стая и я намерих да седи в същата поза, коленичила на пода.

— Рода Титус — казах аз, — думите ви ме заинтригуваха. Защо трябва да ви мразя? Защо изобщо трябва да изпитвам нещо към вас?

Тя ме погледна със замъглени от сълзите очи и каза само:

— Какво?

— Казахте, че ви мразя, но ви уверявам, че не е така. Изглежда вие си въобразявате, че имам някакво емоционално отношение към вас, че изпитвам едно или друго чувство спрямо вас.

Може би при тези думи трябваше веднага да си тръгна, но аз се бавех.

— След като не ме мразите — каза тя прегракнало, — тогава защо не ми помогнете?

Изпаднах в недоумение и седнах на един стол.

— Не разбирам. Нима имате нужда от помощ?

— Разбира се, че имам! — изкряска тя, като гневът надделя над умората и йерархичното й смирение.

— Това ми се струва странно — забелязах аз.

Вероятно й беше неудобно да стои коленичила на твърдия под, понеже седна назад, измъкна краката си изотдолу и ги обгърна пред себе си, заставайки в позата на уплашено дете.

— Вие ми се подигравате — каза тя.

— Ни най-малко.

— *Разбира се*, че имам нужда от помощ — отвърна тя и собствените й думи сякаш й вдъхнаха малко енергия. — Аз съм жена, сам-самичка сред врага, прости ми, но ти си врагът. Погледнах навън и видях тълпата ви. Макар Алс да е прочут с беззаконието си, онова там беше страшно за гледане, една анархична тълпа, която дава израз на пещерните си желания, убива и руши. Ако не се бях скрила тук — продължи тя, като думите й набираха все по-голяма сила, — твоите хора щяха да ме разкъсат, щяха да ме премажат до смърт. Естествено, че съм уплашена, какво друго очакваш освен да съм уплашена?

При тези думи тя замълча, като че ли очакваше отговор. Аз леко поклатих глава.

— Наистина ми е трудно да те разбера, Рода Титус — казах аз. — Говориш за *моите* хора, като че ли аз ги притежавам всичките, всяка жена, мъж и дете в Алс, сякаш са някакви роби. И ми казваш, че си уплашена, след като те попитах дали е вярно, че имаш нужда някой да ти помогне. Сякаш да си уплашена и да имаш нужда от помощ е едно и също нещо.

Веждите ѝ се присвиха и ярост и отчаяние изкривиха чертите ѝ. След това тя отново заплака.

— Ти си чудовище, чудовище — повтаряше тя.

Опитах се да кажа още нещо:

— Рода Титус, ако се страхуваше да дойдеш в Алс, защо дойде? Ако си смятала, че идването в Алс ще те постави в позиция да се чувстваш неспособна да си помогнеш сама, защо дойде?

Но тя не ме слушаше.

Изчаках няколко минути, докато спре да плаче и още около минута в тишина. Тогава казах, с един, както се надявах по-мек глас (но беше толкова трудно да разговарям с това странно същество, което никога не казваше какво иска или какво не иска, а очакваше да разгада в нейните настроения обърканите и чужди за мен социални взаимоотношения):

— Може би ще ми кажеш какво искаш от мен?

Но след като се беше наплакала, тя стана кисела и отвърна:

— Нищо, много ти благодаря. Съвсем нищо, благодаря.

— Защо ми благодаряш за нищо? — попитах.

Тя ме изгледа и отново сведе лице. Страхувах се да не се разплаче пак, но тя успя да се стегне и каза:

— За бога, толкова съм гладна!

— Добре — предложих аз, — мога да те заведа до някой фабрикатор, ако желаш.

Тя се опита да се изправи, спъна се и отново падна. Сега бръщолевеше толкова бързо на международния език (който аз не говоря добре), че едвам я разбирах, но въпреки това тя не спираше да обяснява как била гладувала цели два дни, как била принудена да пие вода от тоалетната и така нататък. Помогнах ѝ да стане и я поведох по коридора. На пресечката с главния коридор имаше фабрикатор и аз ѝ взех паста със сос от змиорки и вода. Тя се вторачи в храната с широко отворени очи.

— Не ядеш, макар да си гладна — отбелязах аз.

— Не тук — помоли тя, — да идем пак, където бяхме.

Не беше възможно да я разубедя, затова се съгласих да се върна обратно в офиса. Там тя погълна лакомо храната, като парченца от нея полепнаха по брадичката ѝ, и изпи водата на един дъх. След това каза, че я болял коремът и трябвало да легне на пода.

— Ще повърна — каза тя. Думите ѝ бяха прекъснати от поредица напъни, но успя да задържи храната и скоро спазмите спряха. Помогнах ѝ да се облегне на стената и обвих раменете ѝ със собственото ѝ наметало. Тя замълча и скоро аз се отегчих.

— Рода Титус, трябва да вървя — казах аз и се изправих. Коленете ми изпукаха, докато се изправях, не бях млад мъж.

— Ще се върнеш ли за мен по-късно — попита тя умоляващо.

— Не.

Лицето ѝ доби нещастен вид.

— Напускам Алс за известно време, поне за няколко месеца, а може и години.

— Заминаваш? — изсъска тя.

Отначало помислих, че говори презрително, но когато продължи, стана ясно, че шокът от думите ми ѝ беше отнел въздуха.

— Може ли да е истина? Нима Бог ти показва по-вярната пътека, нима ти разкри порочността на народа, който наричаш твой?

Това беше толкова странно, че аз се изсмях високо и лицето на Рода Титус отново помръкна.

— Нищо подобно, Рода Титус. Просто желая да остана сам. Причините са сложни и нямам намерение да ти ги обяснявам. Но предполагам, че това означава сбогом и че няма да те видя отново.

— Не, чакай — извика тя, като се приведе малко напред, за да ме сграбчи за коленете, — чакай, чакай, чакай.

— Трябва да ме пуснеш — казах аз.

— С какво ще пътуваш? Със совалка? Вземи ме със себе си!

Въздъгнах. Наведох се леко, освободих се от ръцете ѝ, след което се приведох още, за да доближа лицето си до нейното.

— Ще пътувам с кола из пустинята. Не вярвам да искаш да прекараш три месеца в солната пустиня с мен.

Но тя изведнъж се оживи.

— Можеш да ме вземеш със себе си, вземи ме, където отиваш. Можеш да ме заведеш на юг, в Сенаар, можеш да ме отведеш у дома, ти ще си моят спасител.

— Не — казах аз и се изправих.

Мисля, че отначало тя отказа да проумее думата, която бях произнесъл, но когато тръгнах към вратата, започна да крещи и да вие, смесвайки ругатните по мой адрес с най-унизителни молби. Не можех да я оставя в такова състояние, в края на краищата беше жена. Затова се върнах и се опитах да я разубедея.

— Не отивам в посоката на Сенаар — казах аз.

— Тогава Яред — каза тя. — От Яред до Сенаар има железопътна линия, личния проект на нашия водач. Но може и до което и да е селище край нашето море.

— Отивам на изток, не на юг.

— Това едва ли ще те отклони много. Умолявам те, мога да те възнаградя, мога да ти дам всичко, което пожелаеш, всякакви стоки, пари.

— Парите и стоките не ме интересуват.

Сега тя плачеше и се смееше едновременно, нещо не по-малко обезпокоително.

— Тогава ми кажи от какво се интересуваш и аз ще ти го доставя или ще уредя да ти го изпратят, щом се прибера у дома. Ох, у дома, у дома. Моля те, умолявам те в името Божие!

Тя продължи още малко в този дух. Скоро аз се отегчих и си тръгнах. Поскитах из огряното от слънцето селище, а после седнах край водите на Арадис. Усещах слънчевите лъчи върху непокритата си глава, докато наблюдавах виещите се кълба в ленивата зелена мъгла над водата. Мисля, че не размишлявах дълго там. Сигурно някои образи от времето, прекарано с Туржа, са минали пред вътрешния ми взор, онзи тип спомени, които носят удоволствие в самотата. Може би някои остатъци от моята извратеност все още стояха залепнали във въображението ми и някоя непокорна част от мен продължаваше да настоява за по-добро приключване, за един по-естетичен завършек на нашата връзка. Но това несъмнено беше просто старото желание да я видя отново, да я държа в ръцете си и да я слушам как ми говори. Очертанията в хлорната мъгла отново се промениха. След малко почувствах, че е време, че трябваше да вървя, и така и сторих.

Върнах се обратно в офиса и намерих Рода Титус да седи със странно изражение, с широко отворени очи и изцъклени очни ябълки. Не правеше нищо, само се взираше в стената насреща. Казах:

— Ще те заведа в Яред и оттам сама можеш да стигнеш до Сенаар по крайбрежието.

Тя се вторачи в мен и аз осъзнах (вече бях започнал да разбирам условностите на сенаарското поведение), че макар да бе чула прекрасно думите ми, иска да ги повтори. Не бях сигурен защо ѝ беше нужно да повтарям, може би това беше пак някакъв ритуал на йерархията, а именно че нисшестоящият трябва да се прави, че не разбира благоволенieto, с което го удостоява висшестоящият, и все едно казва „но аз съм твърде нищожен и не заслужавам такова нещо“. Но аз нямах желание да играя тези игрички, така че свих рамене и се обърнах, за да вървя. Тогава тя забръщолеви благодарности (още едно напомняне за йерархията, предполагам) и шумно се помъчи да се изправи на нозете си.

Взех кола, дълга дванадесет метра, с достатъчно запаси от храна и вода за двама души за почти два месеца и напуснах Алс. Когато тръгнахме, беше тъмно и аз шофирах в мрака известно време. Рода Титус прекара първите часове от пътуването, като сновеше нервно от шофьорската кабина до края на колата, изследвайки територията като уловена мишка. Опитах се да не мисля за нея, но непрекъснатото тракане и трополене зад гърба ми леко ме разсейваше. След малко ѝ извиках да стои тихо и настана пълна тишина, което пак беше крайно странно, понеже тя нито изрази съгласие, нито отказа да изпълни молбата ми. Днес знам, че тя се е страхувала от мен, но по онова време просто бях изключил тази възможност.

Накрая тя дойде отпред и седна на седалката до шофьора, но продължаваше да бъде ненормално тиха. Седеше отпуснала ръце в скута си и не изглеждаше да се чувства удобно. Мракът около нас се уплътняваше и скоро единственото, което се виждаше от колата, беше диаграмата, която светлинните кръгове от трите фара чертаеха върху солта пред нас. Когато някой малък камък или чим солна трева се плъзваше в светлинната форма, човек разбираше, че се движи, но когато пътеката беше чиста (а аз пътувах по добре утъпкан път), светлинните изглеждаха неподвижни и сребърнобели, а нощта около нас още по-тъмна.

След няколко часа започнах да се уморявам от странното пътуване, което сякаш беше изолирано от действителността. Съзнанието ми потъна в някакво състояние, подобно на фуга^[1], в което следях с поглед светлинните петна на пътя почти до точката, в която белите кръгове като в халюцинация се издигаха нагоре и танцуваха в небето. Не бях точно уморен, във всеки случай не ми се спеше, но реших, че е по-добре да спра. Отбих колата встрани от пътя и спрях.

Рода Титус ме погледна, така че аз също я погледнах. Осъзнах, че чака обяснение (въпреки че беше ясно какво правех), и проумях в същото време, *че съгласно нейната йерархична концепция беше неподобаващо да моли за такова*. Странно кредо наистина. За момент седяхме така и за да я накарам да се чувства по-спокойна, реших да обясня на глас.

— Спрях — казах аз, — не ми се спи, но мисля, че е по-добре да спрем, да идем отзад и да легнем да спим.

Тя не отговори нищо, въпреки че очите ѝ леко се разшириха, може би в знак на скрита паника. Моите очи бяха уморени от карането и ми беше трудно да разгадавам поради каква причина би се почувствала уплашена и защо би се вкопчила във волана с такава неподозирана сила. Не можех да се тормозя да декодирам тези неразбираеми сигнали, така че станах и отидох в задната част на колата.

Отворих вратата и минах през херметическата камера, едно твърде тясно приспособление дори за относително нисък човек като мен. Озовах се навън в студения мрак и маската подскочи и покри устата ми. Заобиколих колата отстрани и спуснах скобите, така че ако призори все още спях или не ми се ставаше, Дяволският шепот да не преобърне колата. Закрепих едната, а после другата и заобиколих отдясно, за да проверя дали всичко е наред. Хладният нощен въздух галеше кожата ми, а жълтата светлина от колата се разсейваше в мрака отвън. Рода Титус продължаваше да седи на мястото си, осветена ясно в страничното огледало, здраво стиснала волана с широко отворени очи. Нямахме смисъл, прецених аз, да се опитвам да стигна до съзнанието ѝ. То беше празно, едно бяло петно. Пропъдих тези мисли от ума си, качих се обратно в колата и си свалих маската.

— Ако искаш, можеш да прекараш нощта там, — подвикнах към нея. Може би ѝ бях малко ядосан. — Или може да дойдеш тук и да си

разпънеш леглото. На мен ми е все едно.

След това разпънах своето легло, пропъльзах в спалния чувал и се обърнах с лице към стената. Наредих осветлението в тази част на колата да се изключи, но светлината от шофьорската кабина се процеждаше и хвърляше безформени сиви сенки в дъното. След малко стана ясно, че Рода Титус нямаше да дойде, затова ѝ извиках:

— Светлината в шофьорската кабина ми пречи да заспя. Би ли я угасила.

За първи път този ден чух гласа ѝ:

— Отговаря ли на международния език?

Звучеше някак сломено, с нотки на изтощение.

— Естествено — отвърнах, — не чу ли, че угасих светлините отзад на международен език?

Тя каза:

— Осветление изключено! — И целият свят потъна в мрак. Обърнах се няколко пъти в леглото, за да се настаня удобно, но имаше нещо, някакво раздразнение, голямо колкото песъчинка, което ми пречеше да се отпусна и да заспя. Тогава Рода Титус стана, чух как ставите ѝ изпукаха, и се опита да дойде отзад, но това не беше никак лесно в дълбокия мрак. Чуха се потропвания и потраквания и усетих, че сдържа дъха си, за да не заплаче. Това беше нелепо.

— Рода Титус — казах аз, с лице към стената. Тя замръзна. — Ако идваш насам, защо не светнеш лампите?

Тя си пое дъх няколко пъти и отговори с тих и припрян глас:

— Не исках да те безпокоя.

— Безпокоиш ме, като вдигаш шум. Включи осветлението — казах аз.

Ярка електрическа светлина с цвят на кондензиран портокалов сок изпълни колата. Обърнах се, за да я погледна, въпреки че светлината ме караше да примигвам. Тя стоеше като вкаменена на вратата на шофьорската кабина.

— Странна жена си — казах ѝ. — Защо стоиш там? Ако си легнеш, ще угасим светлините и можем да спим.

При тези думи тя се разбърза, премина през вратата и се запрепъва към задната част на колата. Не можа да намери ремъка на леглото, а после не можа да го откачи. Тогава май въздъгнах и ѝ предложих да стана и да разпъна леглото ѝ, но тя изломоти „не, не“,

щяла да се справи сама. Накрая леглото се отвори само, тя се вмъкна в спалния чувал и притихна. Угасих светлините и скоро заспах.

На следващата сутрин тя се държеше по-свободно. Събудих се преди нея, малко след обяда, станах, измих се и влязох в шофьорската кабина. Седнах там и се любувах на яркия пейзаж наоколо, докато ядях закуската си от паста и пшенична каша. Размишлявах в очакване слънцето да залезе, за да продължа, но после реших друго. В края на краищата колата беше добре защитена срещу радиацията, докато шофирането по тъмно беше твърде еднообразно. Затова включих двигателя и потеглих.

Вибрациите на мотора събудиха Рода Титус и след малко тя дойде и седна до мен. Защо беше по-щастлива сутринта, отколкото вечерта, това беше трудно за разбиране. Може би, разсъждавах, е била уплашена от тъмнината. Тя ми каза добро утро и попита как съм спал. Това, струва ми се, беше друго културно различие, понеже едва ли се интересуваше как съм спал и бе попитала само за да ме предразположи, тъй като ме смяташе за по-висшестоящ.

Следобед пътувахме в металноярквата слънчева светлина на белите пустинни територии край последните поселения на Алс. Очертанията на пътя чезнеха пред нас. Малкото коли, които бяха пътували толкова далеч на юг, не бяха оставили достатъчно дълбоки следи, които да устоят на Дяволския шепот. Арадийско море се падаше на запад, повърхностният слой сол беше огладен от вятъра и колата се движеше плавно напред. Скоро прекосихме ширината, на която лежеше най-южната точка на морето на запад от нас, и сега с изключение на вятъра, наоколо нямаше нищо друго освен солната пустиня, опасваща планетата по ширина, една ивица от свършена пустота. Теренът се промени и поради дюнните пътуването ни стана не така плавно. Колкото по на юг пътувахме, толкова по-големи ставаха дюните, докато накрая се превърнаха в мегадюни и ние се придвижвахме по дължината на хребетите им или диагонално по обветрената страна и надолу по склона. Пейзажът излъчваше суровост и шофирането се беше превърнало в нещо съвсем монотонно, но постепенно аз започнах да го намирам за доста успокояващо. От върха на дюните се спускаха ручейчета най-фина сол, залюлявани и освобождавани от вятъра, подобни на Мойсеев извор. Хиляди блестящи поточета от сол, толкова фина, че приличаше на течност.

Преодолявахме дюна след дюна и пътуването придоби един бавен ритъм, постепенно изкачване, връх, постепенно спускане. Този ритъм беше почти органичен, като бавното вдишване и издишване на флотационните цистерни. Той преструктурираше денонощния ритъм на живота на едно по-дълбоко и мирно ниво. По време на пътуването необикновената красота на света, през който преминавахме, се утаяваше бавно на дъното на моята душа, също като богат седимент.

Обаче на Рода Титус не ѝ харесваше. През деня отегчението ѝ нарасна, тя стана неспокойна и мърмореше, докато накрая ѝ казах да престане (и тя наистина престана, макар и без онзи унижителен ужас, с който ме беше гледала предишния ден). Когато слънцето най-последно залезе, тя изведнъж се нацупи като дете и започна да повтаря: „Какъв ужасен пейзаж, толкова пуст и ужасен!“, след което въздъхнаше и си казваше: „Е, сигурно такава е волята Божия“ и започваше да цитира по памет някакъв библейски текст, един пасаж за разрушението на Содом, когато полята се покрили със сол.

След залез-слънце спряхме и хапнахме малко. Ненадейно по средата на храненето, тя вдигна поглед към мен и рече:

— Не знам дали ти казах колко съм ти благодарна, че ме взе на това пътуване.

След красотите на деня аз бях във ведро настроение, така че оставих тази идиотщина да мине покрай ушите ми и продължих да се храня. Но тя продължи с нейните йерархични ритуали и ми благодари няколко пъти. Накрая търпението ми беше подкопано и аз се разкрещях да мълчи и да не ме тормози с нелепите си ригидистки перверзии. При тези думи тя пребледня, стана бяла като сол и не успя да сдъвче храната в устата си. Естествено, след като дадох воля на гнева си, аз се почувствах по-добре и бързо приключих с храненето, обаче тя беше твърде блокирана вътрешно, за да позволи на гнева си да се излее, при това вредата, която ѝ причиняваше това потискане, можеше да се види лесно. Очите ѝ се навлажниха и лицето ѝ се обля от силна червенина, но тя не каза нищо. Аз отидох в кабината и отново подкарах колата, но тя не се присъедини към мен. Шофирах около четири или пет часа в мрака и когато се върнах в дъното на колата, тя беше в леглото си, с включено осветление и с гръб към мен. Влязох в своето легло и угасих светлините. Сънят дойде лесно.

На следващия ден Рода Титус се държеше унизително покорно, главата ѝ беше сведена толкова ниско, че вратът ѝ беше на едно ниво с раменете. Ритъмът на пътуването ни беше установен. Събуждахме се по обяд, ядохме и аз шофирах до залез-слънце. След това обезопасявах колата и хапвахме. След вечерята и Дяволския шепот отново шофирах в тъмнината, изпълнена с радиация и тишина. Тъй като се движехме на юг, ставаше по-горещо, въпреки че кабината поддържаше температурата на приемливо ниво. От време на време спирахме, аз излизах навън и обикалях около колата, просто за да си раздвижа краката и да се наслажда на гледката. В ранния следобед топлината беше направо чудесна и се усещаше върху кожата като приятен натиск, а самият изглед на искрящите солни дюни, които се простираха далеч на запад, беше фантастичен. На четвъртия ден Рода Титус също излезе навън, като държеше ръка пред устата си, за да е сигурна, че диша през назалните имплантанти. Не беше излизала навън в продължение на дни и можела лесно, каза тя, да забрави за хлора, да си поеме дъх с пълни дробове и да се задуши, след което рефлексът на тялото щял да надделее и кашлицата щяла автоматично да предизвика големи конвулсивни вдишвания, което само щяло да влоши нещата. Аз мигах с очи към нея над зурлата на моята маска.

Ала светът около нас! Сърцето ми се сви и после се разгъна като един бял дроб, един духовен дроб, в кислорода на неговата красота. Бях откарал колата до високия хребет на една мегадюна и като заставахме там, обърнати на изток, отпразнихме поглед към огромните вълни от бяла сол, неподвижни вълни, които се смаляваха в далечината, устремени към края на света. Сенките, хвърляни от залязващото слънце, изглеждаха много черни на фона на сребристойбялата сол, една поредица от черни ореоли над белите върхове. След това се обърнахме на запад и поставихме ръцете си като козирка, за да предпазим очите от яркостта на слънцето, бялото слънце, което тук се обагреше в бледорозовия цвят на плътта поради пречупването на светлината в приближаващия се хоризонт. Погледът се обсебваше от безкрайните вълни от дюни, които напомняха човешкото тяло с неговите извивки и вдлъбнатини. Милиардите кристалчета на върха на всяка дюна улавяха светлината и я различаваха на спектри, които разпръскваха червено, бледозелено, мистралносиньо, бледи отражения на всички цветове във въздуха.

Приклекнах и потопих голите си пръсти в плътната сол на дюната. В планините, които са по-защитени от вятъра, зърната сол са по-големи и се слепват в разнообразни микроформи, но на открито, в голотата на дълбоката пустиня, вятърът беше като чук, който разбиваше солта на много фини обли песъчинки. Те се търкаляха и стичаха по дюните, подобно на вода, която се стича над вода и ъглите на всяко зрънце бяха съвършено огладени. Песъчинките се търкаляха толкова гладко една над друга, че ако промушиш пръст през леко твърдата повърхностна кора (която се получаваше в резултат на голямата топлина и леката влага във въздуха), имаш чувството, че потапяш ръката си във вода. Напълних шепата си с пясък. Беше очарователно да чертая по него с върха на пръста си и да рисувам спирали, които приличаха на шамански знаци. Няколко зрънца се залепиха за показалеца ми и аз поднесох пръста до очите си, за да го изследвам отблизо. Зрънцата бяха толкова мънички, че бяха застанали във вдлъбнатините на папилите ми. Стори ми се, че мащабите някак се бяха сменили и че мегадюните, които прекосяхахме, представляваха всъщност извитите ръбове на титаничен пръстов отпечатък, а колата беше миниатюрна песъчинка сол, която се търкаляше от върховете на дюните до подножията им.

Изсипах солта от дланта си и видях, че потта по нея беше образувала солена патина, която приличаше на пудра захар, поръсена върху поничка.

Поех си дъх и повдигнах маската с лявата си ръка, така че соленият пръст да може да стигне до устата ми. Соленият вкус на песъчинките парна езика ми и остана дори след като зрънцата се разтопиха в слюнката.

Въздухът беше започнал да се раздвижва, а слънцето бе стигнало много близо до хоризонта, което ми напомни, че Дяволският шепот приближава. Аз се изправих и се върнах при колата, за да я подготвя за приближаващата буря. Рода Титус ме последва като кученце, с ръка върху устата.

Докато седяхме в колата и се хранехме и докато надигацият се навън вятър започна стържещото си възкачване до един главоломен интензитет, Рода Титус ми проговори за първи път от дни. Изглеждаше по-спокойна.

— Господин техник — каза тя, — трудно ми е да разговарям с вас.

Преглътнах хапката си и я погледнах:

— Не виждам в какво се състои трудността.

— Изглежда, че аз... ви ядосвам.

Това беше казано толкова директно, че не отговорих нищо. След известно мълчание тя попита:

— Така ли е?

— В това, което казваш, няма много смисъл — отговорих, — понеже човешките същества винаги се ядосват едни други. Но може би не това имаш предвид.

Тя отначало се запъна, но след това изрече на един дъх:

— Сигурна съм, че не мислите това, което казахте току-що, но тъй като трябва да прекараме известно време заедно, няма ли да е по-добре да намерим начин да заобикаляме този гняв, макар че признавам, аз не разбирам защо ви ядосвам.

Не казах нищо след тази реч, но всъщност тя ми се стори напълно безсмислена.

— Работата — казах аз, щом свърших да се храня — е в това, че ти имаш рефлекс да натъпкваш обратно гнева в себе си. Защо да не можем да се ядосваме един на друг?

Тя изглеждаше ужасена.

— Гневът е грях — каза тя.

Изсумтях през нос.

— Ти си пълна с абсурдни идеи, Рода Титус — казах аз.

— Ти ме презираш — промълви тя със съжаление в гласа.

— А ти искаш да сложиш преграда пред това, което чувствам към теб, така че навън да излизат само добри неща — казах аз. — Понякога наистина те презирам, понякога се ядосвам. Понякога ми е приятно да съм край теб, понякога изпитвам желание.

При тези думи тя само присви очи и ме зяпна, без да каже нищо. Така че аз продължих:

— Но това би ме осакатило, би ме накарало да строша костите на чувствата си по начина, по който ти желаеш.

Рода Титус заклати глава, леки бързи поклащания наляво-надясно, повече като тремор, отколкото като жест.

— Съжалявам, че казах тези неща — каза тя.

Аз свих рамене и преминах в предната част на колата. По време на следобедното шофиране бях сам и се чувствах щастлив. Денят премина в нощ и аз продължих да шофирам в тъмното.

На следващата сутрин нещата бяха по-лесни. Може би Рода Титус най-после бе повярвала, че е на път за дома, понеже се държеше по-весело с мен.

— Онова, което ме интересува относно вашето общество — каза ми тя, — е бащинството ви. Истина ли е, че не познавате бащите си?

— И за какво ми е да го знам? — отговорих аз. — Майката е родителят. Бащите идват и си отиват, но майките са връзката.

— Ти близък ли си с твоята майка?

Аз се изплюх на пода.

— Тя е на Земята.

— О! Но защо не дойде с теб?

— Не е от Алс. Сигурен съм, че дори не знае, че вече не съм на нейната планета.

При тези думи Рода Титус замълча.

— Не разбирам — каза тя.

— Роден съм в едно религиозно общество в сърцето на стария континент — казах аз. — Но в младостта си осъзнах, че ако човек не си изгради собствено разбиране за нещата, ще бъде поробен от нечие друго. Дълги години пътувах и след това в продължение на много години живях при алсианите. Не съм виждал майка си от десетилетия.

Рода Титус лесно придоби тъжно изражение, още едно умение на йерархията. Но аз се разсмях, като го видях:

— Не мога да повярвам, Рода Титус, че можеш да изпиташ истинска загриженост за мен или за моята майка.

Думите ми я жегнаха.

— Какво искаш да кажеш? Разбира се, че това е много тъжно и ме кара да се чувствам по този начин.

След това тя каза:

— Моят баща много ми липсва.

Малко ме беше грижа за това и й го казах, при което тя се оттегли в задната част на колата. Карах до залез-слънце, изцяло погълнат от пустия пейзаж. Когато вечерният Дяволски шепот заблъска колата, аз я паркирах откъм подветрената страна на една дюна и зачаках, като се проклинах, че бях шофирал толкова до късно.

Беше извънредно неприятно да тичам навън в полумрака и да слагам скобите на колата. Когато се върнах вътре, погледнах лицето си в огледалото и видях, че имам малки драскотини. Но веднага след утихването на вятъра отново излязох навън и освободих колата. Влизането обратно в ритъма на шофирането ме успокои. Слушах биенето на сърцето си, а воят на соления вятър се превърна, поне в спомените ми, в истинска медитация. Разтварях се в изгарящата празнота на пустинята и в мен се появи едно пърхащо чувство на вътрешно зазоряване. Дълбоко в себе си знаех, че това е истинската основа за доближаване до Бога. Белотата на солта беше празнота, чиста като извор, простираща се във всички посоки към едно небе, което беше сребърното присъствие на Бог. Тя се простираше във всички посоки около мен, понеже всички посоки надалеч от мен бяха върнатата пътека към божеството.

Богоявление.

После неизменно последва викът на плътта, която напомняше за себе си. Изведнъж усетих свиреп глад. Бутилката с вода, която държах в кабината, отдавна беше празна. Спрях колата и станах от шофьорската седалка. Всъщност това е обертоът на духовното изживяване — колкото по-навътре в душата си навлиза човек, толкова по-силно го притегля плътта, когато се връща в нея. Отидох в дъното на колата и открих Рода Титус да стои там сякаш нащрек. Мисля, че тя скачаше на крака, когато ме чуеше да идвам от кабината, може би (кой знае) от страх или играеше поредната странна йерархична игра.

Пих дълга глътка вода от чучура на фабриката и си поръчах малко ерзац каша от пшеница. След това се настаних на табуретката в дъното на колата и я изядох.

— Техник — каза Рода Титус. — Трябва да ти призная нещо.

— Още йерархични игрички — предположих аз. Парченца каша пръснаха от устата ми. Видях, че тя трепна.

— На мен ми е скучно, а ти не полагаш никакви усилия да си прибираш личните вещи, нито да ги криеш от мен.

Това ме заинтригува.

— Нямам лични вещи — казах аз.

— Бележника ти — кимна тя.

Извих глава. Бележникът беше на нейното легло. Погледнах я пак.

— И какво?

Лицето ѝ замръзна.

— Четях бележника ти — обясни тя. И понеже не казах нищо, попита:

— Много ли си ми ядосан?

Аз поклатих глава и довърших кашата.

— Всъщност търсех да почета Библията — каза тя, — или малко поезия, някоя история. Нали разбираш колко бях отегчена?

Стомахът ми беше пълен, аз поставих купата обратно във фабриката и си поръчах малко воджаа. Легнах на леглото и започнах да отпивам от бутилката. Очите ми, които бяха свикнали да се взират в нищото и празнотата в онова странно фугоподобно състояние, сега блеснаха при вида на Рода Титус и нейният образ ме завладя по същия начин, както ме беше завладяла солната пустиня.

Рода Титус също приседна неуверено, след което вдигна бележника и ми го подаде. Аз не го взех и тя го остави върху фабриката. После каза:

— Моля те, не се вирай така в мен, техник. Чувствам се много неудобно.

— И в какво да се вирам? — попитах, без да свалям очи от лицето ѝ.

Чертите ѝ изглеждаха странни и разместени една спрямо друга по обезпокоителен начин, сякаш се разединяваха и нареждаха в нова композиция отвъд непосредственото виждане. Но всъщност онова, което ми се струваше наистина обезпокоително бе, че имах чувството, че всички лица бяха като нейното, странни в дълбоката си същност, но че никога до този момент не го бях забелязал.

— Не знам — каза тя. Лицето ѝ поаленя като сенките при залез-слънце. — Но моля те, това ме смущава.

— И в какво да се вирам? — повторих аз. — Във фабриката?

Наклоних рязко глава по посока на машината, въпреки че това движение някак ме затрудни.

Взрях се във фабриката.

— Един фабрикатор — обясних аз — може да бъде само толкова добър, колкото са добри суровините, които слагаме в него. Може да бъде по-лош от тях, но никога не може да добави нищо. Всичко, което

прави, е да разлага и да събира, да вари и да замразява, да смесва и да разделя.

Изговорих тази реч с много паузи и прекъсвания и всеки път, когато замълчавах, отпивах още воджаа. Струваше ми се, докато говорех, че думите отекват някъде дълбоко в мен и че произнасям някаква страхотна истина.

— Фабриката за храна — продължих аз — взема суровия материал или основните вещества, извлечени от отпадъчните вани (най-вероятно) и го смесва с други суровини, подправки и фибри.

Спрях и отпих още воджаа. Рода Титус мълчеше, неподправен ужас сковаваше лицето й.

— Фабриката за напитки само добавят вкус към водата или правят бърза дестилация, за да произведат най-грубия алкохол. Фабриката за машини отливат, заглаждат, правят инструменти и превръщат пластмасите в изделието, което им е зададено, топят и дават форма на металите, които се съдържат в тях.

Отново наклоних глава и огледах внимателно цялата кабина.

— Също сплъстяват и пресоват треви, с други думи правят всичко, което им нареди техният софтуер.

Извъртях бавно главата си обратно, за да погледна пак Рода Титус.

— И с хората е така.

Тя се беше ококорила в мен, напълно неподвижна и безмълвна.

— Мисля, че никога няма да срещна човек толкова прекрасен, колкото едно дърво — казах аз. Един ярък фотообраз на дърво се появи пред вътрешния ми взор. Високо дърво с клони, които стърчаха нагоре и поддържаха корона от листа. — Хората ги създават глупаци като мен. Но само Бог — и тук спрях. Част от мен искаше Рода Титус да довърши мисълта ми. Но тя беше като статуя.

— Може да създаде — подсказах аз — едно дърво.

Мистериозна тишина.

Аз се смъкнах по-надолу в леглото си, с празната бутилка върху гърдите ми.

— Ако бях дърво — казах аз, — щях да пия с краката си. Щях да ям с върха на главата си и с ръцете си, изправени нагоре. Щях да хвърлям семето си във вятъра.

Не помня кога заспах.

На следващата сутрин Рода Титус беше необикновено весела, някак много енергично весела. Закусихме и тя поведе разпалено някакъв глупав разговор за храната, която ядяхме, за пътуването, което ни предстоеше, за различията между Арадис и Галилея. Сутрешният Дяволски шепот (докато спяхме) беше много свиреп, отстрани на колата се беше натрупал голям насип сол и се налагаше да изрина част от него. Рода Титус излезе в горещия въздух заедно с мен, като държеше лявата си ръка на устата. Тя дори предложи, макар ръката да заглушаваше гласа ѝ, да ми помогне в копаенето. Но отказа да открие устата си от страх, че хлорът щял да изгори дробовете и, а пък човек може да свърши много малко работа, като държи лопатата с една ръка.

Когато потеглихме, Рода Титус седна до мен на седалката до шофьора. Отначало гласът ѝ звучеше с някак изкуствено оживление, но скоро тя се отпусна. Може би насърчителните ми отговори я окуражиха през онзи ден. Известно време разказваше за баща си, но не помня какво точно. След това поде дълъг дебат за необходимостта от правила. Алс, настояваше тя, има правила също като Сенаар. Разликата се състояла единствено в това, че Алс ги изразявал по различен начин. Слушах думите ѝ, без да се ядосвам. Всъщност се чувствах толкова свободен (беше толкова чисто да си в пустинята, толкова хубаво да си далеч от Алс, беше толкова по-добре да шофираш през деня, отколкото през нощта) че без да се усетя, лека-полека започнах да се включвам в дебата.

Той продължи и след като спряхме, когато небето се зарумени и аз обезопасих колата срещу Дяволския шепот. Настанихме се в дъното на колата и аз изпих малко воджаа (сега бях пестелив, понеже запасите бяха ограничени).

— Но правила има — настояваше тя. Никак не ѝ се искаше да отстъпи по тази точка. — Например на теб ти е даден график, който трябва да следваш.

— Не — казах аз меко. — Няма принуда за работа.

Тя изпусна лека въздишка, като човек, който се опитва да угаси свещ.

— Колко абсурдно! Тогава защо някой ще работи?

Свих рамене.

— Мога да отговоря само за себе си — отвърнах — и да ти кажа, че наистина е тъпо да няма изобщо работа. Работата е хубаво нещо за

запълване на времето.

— Но винаги има мързеливи хора — каза тя. — Такава е човешката природа. За теб мързелът може да е слабост или порок, но не и за тях.

— Не разбирам какво имаш предвид под „мързеливи“ — казах аз. — Искаш да кажеш хора, които не могат да работят поради медицински причини? Те трябва да бъдат по-скоро съжалявани, отколкото презирани, ако говорим за някакво отношение.

Сетих се за Личновски, който в очакване на новите си дробове, прекара месеци в принудително „мързелуване“ върху болничното легло. Той със сигурност щеше да предпочете да работи, вместо да лежи там.

— Не, не, имам предвид, че ако има работа за вършене и ако някои хора я вършат, а други кръшкат, тогава онези, които работят, всъщност носят товара. Мързеливите се възползват от теб, присмиват ти се и ограбват плодовете на твоя труд. Те трябва да бъдат накарани да работят.

Не схвацах много от това, което обясняваше.

— Ето виж — настоя Рода Титус, привеждайки се напред, като че ли беше толкова важно да разбере идеята й. — Какво правите например, ако някой откаже да изпълнява назначението си?

— Аз ли? Ами нищо.

— Добре тогава, какво би направил друг алсист?

— Но откъде да знам? Питай тях.

— Добре, но имате ли хора, които пренебрегват работното си назначение, дори ако това е важна работа за доброто на цялото общество?

— Може би — отвърнах аз неопределено.

— И какво правите с тях? Сега разбираш ли какво искам да кажа? Трябва да има някакви механизми, които да карат хората да работят, дори да не искат.

— Защо някой няма да иска да работи? — попитах аз.

— Защото — отвърна Рода Титус, малко по-високо, като че ли започваше да се нервира, — защото той предпочита да си седи с приятели, да си пие, яде и приказва, вместо да върши някаква работа.

— Той има достатъчно време да си седи, да си пие и да си приказва — обясних аз, — всъщност разполага с три четвърти от деня,

за да прави това.

— Но той предпочита да прекара *целия* ден в правене на тези неща — настоя Рода Титус.

— Защо? Това би било отегчително.

— Не знам защо, точно там е работата, но да кажем, че има такъв човек. Вие със сигурност ще го накарате да работи, нали?

— Не — отвърнах аз.

Сега тя издаде звук на раздражение.

— Казваш го само за да спечелиш спора — разгорещи се тя, — но знаеш, че ще го направите.

— Повярвай ми, Рода Титус — казах аз. — Нямам никакво желание да изляза победител в този спор, нито пък изобщо да споря с теб. Но ако съществува такъв човек, какъвто описваш, предполагам, че скуката, която ще изпита, би била някакъв вид наказание. Само че отговорността ще бъде негова, а не на държавата. Предполагам, че приятелите му ще се ядосат, ако той бяга от всички задължения по графици и ако те са потърпевши от това. Например, ако е получил медицинско назначение и някой негов приятел е пострадал и трябва да чака по-дълго, понеже медицинският график в случая се оказва с по-малко персонал.

— А! — каза Рода Титус. — Именно.

— Добре тогава, неговите приятели сигурно ще го отбягват, могат и да го напердшат, предполагам. Тогава той ще има възможност да си седи и да си пие през целия ден, но ще бъде сам. Има много хора, които предпочитат да са сами и не искат да имат приятели. Такива хора просто си тръгват и заживяват далеч от останалите.

Очевидно за момента не ѝ се разговаряше повече, понеже, без да каже нито дума, тя се обърна и се изтегна на леглото, взирайки се в тавана на сантиметри от лицето си. Аз взех бележника и се зачетох. Дяволският шепот се усилваше, блъскаше по колата и я разтърсваше като висулка, окачена на верижка. В продължение на няколко минути ние просто лежахме в леглата си и се вслушвахме в света навън. След това аз станах, налях си малко воджаа и приседнах на леглото, за да я изпия. Внезапно Рода Титус също се извъртя навън от своята ниша и седна на ръба на леглото си.

— Сетих се — каза триумфално тя, като че ли най-последно беше открила необоримия аргумент за тезата си. — Ти го каза със

собствените си уста при престоя ми в Алс. Когато изпълнявах дипломатическите си задължения и те помолих да ме заведеш в женската спалня, ти каза, че не можеш. Значи имате закон, нали, закон, който не ти позволява да влезеш в онова място, ако си мъж.

Леко се засмях.

— Закон няма — отвърнах аз, — обаче там има много жени, които смятат, че мястото ми не е в спалнята. И макар че те могат да ме напердашат и да ме изхвърлят от там, това не го прави закон. Освен това — добавих след малко, — защо да искам да ходя при тях?

Известно време Рода Титус не отговори нищо, само леко клатеше глава наляво-надясно.

— Поради много причини — каза накрая тя.

— Все пак защо? За да се срещна с някоя жена? Бих могъл да се срещна с нея по всяко време. Поради каква друга причина?

Тъй като не получих отговор, аз казах:

— Мога да ти кажа защо, според мен, питаш. Защото *вие* имате закони и естествено си мислите за тяхното нарушаване. И макар да сте натъпкали това желание дълбоко в сърцето си, защото го смятате за погрешно, така или иначе вие го изпитвате. Значи вие създавате закони, след което започвате да се нуждате от полиция и армия, за да предотвратите нарушаването им, а също и от затвори и екзекуции, за да наказвате онези, които ги нарушават. Не само това, ами имате нужда от нещо още по-голямо, от съответна мисловна нагласа, с която да живее всеки гражданин, с други думи вие се нуждате от онзи затвор, в който е забранено да се мисли обратно на закона. И това, което сме разбрали ние от Алс, е, че ако няма закони, няма да се нуждаем от всички тези неща.

Тя поклати глава, но не отговори нищо.

— По всичко личи — продължих бавно аз, — че нашите представи са различни. От моето легло представата за Сенаар е като за нация на робството.

Това предизвика реакция.

— Но всъщност Алс е този, който е поробен... от дивацината, от примитивните ви стремежи, от похотливото животинско желание и егото.

Тя наистина се беше разгорещила.

— Никой от вас не разбира красотата, *свободата* на служенето, на това да чувстваш, че има нещо по-голямо от теб самия, да изпитваш радостта от почитането на Бог. За вас свободата е винаги свобода *да правите нещо*, но има и други видове свобода и свободата *от собственото аз* е най-великата.

Това беше такава великолепна идиотщина, при това изречена с такава страст, че аз отметнах глава назад и се разсмях от сърце.

— Рода Титус — казах аз, — въпреки всичко в теб има страст, макар че твоето възпитание те учи да я потискаш! За първи път те виждам като една красива жена!

Скочих изведнъж, разгорещен от воджаата, и се хвърлих към нея. Очите ѝ се отвориха широко поради неочакваната ми реакция (по лицето ѝ май се изписа страх), когато я сграбчих за врата и залепих на устата ѝ дълга целувка.

Когато се отдръпнах, лицето ѝ беше абсолютно вкаменено, побеляло от страст и неподвижно, докато се бореше да пропусне желанието покрай вътрешната си цензура. Очите ѝ бяха широко отворени. През по-голямата част от пътуването бях изпитвал слабо желание да спя с Рода Титус, но сега имаше нещо, което тласна това желание нагоре и издърпа животното на змиеукротителя въвн от кошницата. Чашата с воджаа продължаваше да е в лявата ми ръка, затова я пресуших и я хвърлих. Със свободната си ръка грабнах Рода Титус за косата и притиснах тялото си до нейното, тя се сгъна и падна назад върху леглото.

Пъшкеше леко от желание, което звучеше почти като хлипане. Може би се опитваше да каже нещо, борейки се със задръжките си. Но единственото, за което мислех тогава, беше нейната плът, която усещах до тялото си през тъканта на дрехата ѝ. Дишането ѝ беше неравно. Целунах я още веднъж, след което се надигнах малко, за да почувствам дюните на нейните гърди. Сега тя се опитваше да каже нещо с нисък шептящ глас, но думите бяха по-малко важни от дрезгавината на шепота ѝ. Желанието ми беше пълно.

Понечих да сваля дрехите си, но тогава тя започна да се съпротивлява и да се гърчи под мен, така че трябваше да спра, за да я задържа на леглото с едната си ръка. Първо притиснах лицето ѝ, но тя продължаваше да се бори, затова поставих дланта си върху гърлото ѝ. Това имаше предимството, че доведе до китката ми и двете ѝ ръце,

които я дращеха и дърпаха в безполезни опити да изтръгнат дълбоко вкорененото дърво на моята ръка. Свалих всичките си дрехи освен долната риза и със свободната си лява ръка се захванах неумело с копчетата на нейната дреха, но сенаарското облекло е много странно и се наложи да изтръгна някои от тях, вместо да ги разкопчея. Тялото ѝ беше много бледо, с цвета на солта, една сребриста и покрита с лунички върволица от сребърни извивки, бедро, хълбок, меката плът на корема и отстрани под ръцете ѝ. Лицето ѝ сега беше червено, но аз я бях виждал да се изчервява толкова често, че това не ми се стори необичайно. Бледа като свещ и с пламтящо лице, тя трепереше, краката ѝ потрепваха с леки спазматични движения. Езикът на желанието, който тялото ѝ говореше, беше странен и труден за дешифриране. Дръпнах ръка от гърлото ѝ и тя конвулсивно се изви, поемайки си дълбоко дъх, после поставих там лявата си ръка, а с дясната по-лесно стигнах до бедрата ѝ, разделих ги и проникнах в нея. Тогава тя изведнъж притихна, но когато започнах да се движа в нея, отново се възпротиви, като се извиваше и бореше с подновено усилие.

Точно тогава настъпи върхът, хиатусът, моментът извън времето, когато за миг заставаш на върха на дюната и след това се плъзваш надолу по другия склон към канавката, в която протича останалата част от живота ни. Дойде бързо, но по онова време не бях правил секс в продължение на много дни.

Казват, че семето на мъжа има солен вкус.

Краткото усилие ме беше оставило без дъх и докато дробовете ми се успокоят, останах да лежа върху нея сякаш беше някакъв матрак. След това се отдръпнах и нахлузих панталоните си.

— Освобождение — казах аз, като се хилех, — едно освобождение от тялото. Това е друго проявление на свободата.

Сега тя ме гледаше с безизразен поглед, а гърдите ѝ се вдигаха и снишаваха в съответствие със задъханото и дишане. Отново напълних чашата си с воджаа и я изпих.

— Май удоволствието беше по-малко за теб — казах аз. — Но ако го направим пак, няма да бързам толкова.

Тя обаче започна да се оправя, седна и уви разкъсаната риза около тялото си. След това се претърколи от леглото, стъпи на пода и се втурна към шофьорската кабина.

Допих воджаата си и навлякох една риза. Дяволският шепот вече беше утихнал и реших, че е време да тръгвам. Отидох до предната част на колата и там Рода Титус простена леко. Тя стоеше до десния прозорец, облечена в ризата и гола от кръста надолу. Аз ѝ се усмихнах (понеже ямичките около коленете ѝ ми се видяха наистина очарователни) и се настаних на шофьорската седалка.

Запалих колата, но Рода Титус изхвърча от кабината. Предполагайки, че е променила намерението си и предпочита да си легне, аз подкарах колата, но слабото *трак* на задната врата ме алармира, че става нещо друго. Скочих на необутите си нозе и се втурнах след нея към задната част на колата, но Рода Титус беше изчезнала.

Това беше нелепо. Намирахме се на толкова дни път от всякакви хора, тя щеше да умре в пустинята. Промъкнах се през тясната херметическа камера, отворих задната врата и също скочих навън. Маската ми подскочи и застана на мястото си.

Слънцето беше залязло и само много тънка мастиленовиолетова ивица на западния хоризонт напомняше за него, но звездите вече се виждаха. В нощната пустиня, при това без луна, те трептяха с милиони. Някои се движеха (кораби в орбита), но повечето стояха неподвижни като блещукащи семена, разпръснати из черна почва. На тази оскъдна светлина белотата на солния пейзаж изглеждаше призрачна, неясните очертания на издатини и извивки се губеха в тъмнината. Беше съвършено спокойно и единственият шум, който чувах, беше жуженето на двигателя зад гърба ми. Усещах студената сол под стъпалата си, а върху лицето си много студения въздух. Изкрещях:

— Рода Титус! — (трудно е да се вика през маска) и очите ми бавно се адаптираха към изключително слабата светлина. Рода Титус не се виждаше никъде. Заобиколих колата и пак се върнах отзад. Тогава я видях, черната ѝ коса и ризата ѝ се сливаха с мрака, но двойната бяла ивица на голите ѝ нозе се виждаше, видях я как се разтвори като ножица, когато тя се втурна и се изкачи нагоре по съседната дюна. По фината сол в пустинята не се тича лесно, стъпалата ѝ затъваха в пясъка и тя се катереше трудно.

Извиках след нея и тя спря, обърна се и ме погледна, с ръка върху слабините си, подобно на древно изображение на Ева от

райската градина.

— Къде отиваш? — извиках аз. — Няма да оцелееш в пустинята!

Тя не каза нищо, а само се свлече и се сви като дете върху голата сол.

До момента бях в добро настроение, но сега държането ѝ ме раздражни. Покатерих се обратно в колата и отидох в предната част, за да изключа двигателя. Няколко минути просто седях там и чаках Рода Титус да се върне, но накрая стигнах до заключението, че тя е решила или да измръзне, или да ожаднее до смърт, или пък да намери някакъв друг отчаян начин да сложи край на живота си.

Отново преминах през колата и излязох навън. Рода Титус беше още там, свита на кълбо върху съседната дюна. Аз изревах към нея:

— Тръгвам, но задната врата още е отворена.

След това се качих в колата, запалих я и потеглих.

През първите десет минути се стараех да се движа много бавно, дори по-бавно от пешеходец. Пак нищо. След това леко завих и вместо да следвам хребета на дюната, върху която се намирахме, леко плъзнах колата от другата страна, така че да изчезне от полезрението на Рода Титус. Това предизвика желанието ефект. Само след минути чух вратата зад мен да траква и да се отваря, след което отзад последва буря от кашлица. Сигурно беше вдишала въздух през устата си, тичайки след отдалечаващата се кола. Нужни ѝ бяха двадесет и повече минути, за да изкашля от дробовете си погълнатия хлор.

Помня, че тогава се концентрирах върху шофирането. Карах малко по-бързо, като се изкачвах и слизах по дюните под остър ъгъл. Това означаваше, че изминавахме цели мили нагоре по всяка огромна дига и мили надолу по обратната страна. След малко зад мен настъпи тишина, като от време на време в тъмното се чуваше само накъсана кашлица.

Карах, докато се уморих, и след това отидох отзад. На осветлението от кабината можах да видя, че Рода Титус е облякла дрехите си, а върху тях и палтото си и в този вид се беше вмъкнала в спалния чувал. Реверите на палтото ѝ се показваха над края на завивката. Но тя спеше и аз не я обезпокоих. Излязох от колата, за да я подготвя за утринния шепот, и след това си легнах, потъвайки във възстановителен сън.

На следващия ден Рода Титус не стана, нито пък ми проговори, но аз нямах нищо против. Бях поел на това пътуване, за да бъда сам и в действителност вече се чувствах отегчен от компанията ѝ. Нахраних се в тишина и шофирах в тишина. Когато се стъмни, ѝ извиках от кабината и я помолих да подготви колата за Дяволския шепот (тя често беше гледала как правя това, но никога не предложи помощта си), обаче не получих отговор. Така че аз прекосих колата, излязох и свърших работата сам. Тя седеше. Все още облечена в палтото си (поне беше разкопчано), и ядеше паста с пръсти. Вратът ѝ беше осеян с мастилени синини, като татуирана огърлица. Брадичката ѝ точно под устната беше малко престъргана от наболата ми брада. Тези любовни белези ми се сториха особено привлекателни.

Донесох си малко храна от фабриката и седнах срещу нея. Но тя не ме погледна в очите.

— Според мен остават още два дни — казах аз.

Нищо.

— След два дни ще сме в Яред и ще можеш да продължиш нататък.

При тези думи тя бавно вдигна поглед и видях, че в очите ѝ блестеше някакво притаено чувство. Но после тя пак сведе очи, а пък на мен не ми се говореше повече.

След Шепота отново шофирах и когато се уморих, прекосих колата. В дъното светлините бяха още включени и Рода Титус се молеше, коленичила край леглото си. Шумът от стъпките ми я стресна и тя бързо се изправи.

Прекарах един час, четейки напосоки от бележника си, а Рода Титус ме наблюдаваше.

— Престани да се взираш в мен — казах аз, когато забелязах това. Тя моментално сведе поглед.

Нахраних се бързо, като си мислех колко ми е омръзнала жилавата паста и как солеността навсякъде около нас отнема вкуса дори и на солта. След това продължих да карам.

На следващия ден се появиха първите признаци, че приближаваме южните поселения. Един боклукчийски камион премина край нас на път за дълбоката пустиня, вероятно за да зарови там някакви токсични отпадъци. Рода Титус се втурна в кабината, когато чу далечното боботене на двигателите му и помаха като дете на отминаващата черна

каросерия. Това беше първият път, когато тя влезе в кабината след много дни.

В късния следобед видяхме няколко къщи и нещо като двор. Извиках на Рода Титус, за да я попитам дали иска да я оставя някъде тук или да я заведе по-навътре в Яред. Тя не отговори и аз продължих да карам нататък. Оставаше един час до Вечерния шепот, когато пристигнах до някакъв централен площад. Няколко коли бяха паркирани пред покрит със сребристо фолио купол, на който се открояваше холограмен надпис ЖЕЛЕЗОПЪТНА ЛИНИЯ. Върнах колата назад, приближавайки вратата до стряхата на сградата (бяхме придобили навика да реагираме автоматично на всяка възможност да намалим времето, прекарано в патогенната слънчева светлина), и угасих машината.

Известно време просто седях и наблюдавах мястото, където се намирахме. След толкова много дни, в които бях гледал единствено бяла пустиня и сол, която приличаше на пясък и която ме заобикаляше отвсякъде, след дни на ярко слънце и тъмни ноци, безредието от форми в селището ми се стори почти отблъскващо. Безброй сгради, безброй дребни форми, незначителността на човешкия вид. От време на време също като буболечка отнякъде изникваше човек, който се втурваше в слънчевата светлина и бързаше да изчезне в тъмната утроба на някоя сграда. Колона от коли заръмжа през площада и изчезна. Всичко излъчваше крещящата баналност на ежедневието, всички неща изглеждаха болезнено малки. Осъзнах с изтръпнало сърце, че едвам издържам. След сублимността — всичко това. Дори мисълта за Рода Титус в дъното на колата ми се стори нещо нечисто.

Надигнах се и надзърнах през прозореца на покрива на колата, за да видя небето, притиснато между правоъгълните покриви на хаоса на Яред. То ми се стори като живителна глътка въздух.

Бързо реших, че искам да се махна. Отидох в дъното на колата, където Рода Титус седеше на леглото. Синините на врата ѝ бяха придобили по-блед боровинков цвят, сякаш потъваха навътре и избледняваха. Седнах срещу нея.

— Искаше да дойдеш в Яред и аз те доведох. Тук е крайната гара на железопътната линия и ще можеш да се върнеш в Сенаар.

Тя раздвижи устни, сякаш искаше да каже нещо, след това спря. После прошепна тихо, сякаш теглеше думите от някакво много

дълбоко място:

— Благодаря ти.

— Не ми трябва благодарностите на „йерархията“ — отвърнах подигравателно аз.

Тя леко се сепна при тези думи, но не каза нищо. Настъпи пауза, която прерасна в тишина. След това Рода Титус се изправи и плътно обви палтото около тялото си, може би за да е сигурна, че разкъсаното ѝ бельо е скрито добре. Премина през камерата и отвори задната врата. Чу се воят на хлорните чистачки, които веднага се задействаха. С дясна ръка притисната към гърдите, а лявата над устата и, тя скочи навън. Аз я последвах и излязох от колата. Маската ми веднага щракна на мястото си.

Тя постоя за миг-два пред мен, като дишаше през носа си с известна трудност и ноздрите ѝ се разширяваха и свиваха от усилието. После отпусна ръката, която държеше пред устата си.

— Вкарах сол там след това — каза тя припряно. — Понеже ти го направи, аз излязох навън и наблъсках сол в себе си. Направих го.

След това отново прихлупи с ръка устата си и продължи да диша през носа, като видимо се затрудняваше да си поема дъх с пълни дробове.

Извърнах се и се покатерих обратно в колата. Вратата се затвори, хлорните чистачки завиха за кратко, довършвайки работата си. Отидох в кабината, включих двигателя и потеглих.

Натъкнах се на известни затруднения да се снабдя с вода, която ми беше необходима, за да продължа странстванията си из яредските територии. Влизах подред в няколко сгради и разговарях с неколцина. Хората предпочитаха да им платя в пари, но когато разбираха, че съм от Алс, повечето отказваха да разговарят и ме отправяха. Бях предвидил да се снабдявам с разни необходими неща като плащам с пари и стоки, обаче малцина оставаха да говорят с мен по-задълго. Впоследствие разбрах, че това е имало връзка с ускореното развитие на събитията на друго място и с първите признаци за война между Севера и Юга. Но по онова време бях само ядосан. Прекарах нощта, паркирал в предградията на Яред, и преди зазоряване (половин час непосредствено преди Утринния шепот, когато сметнах, че хората трябва да са си по домовете) откарах колата до една цистерна с вода и я пробих. Оказа се, че Утринният шепот в Яред е слаб, отчасти заради

насипите източно от Сенаар, отчасти заради релефа на района край тукашния морски бряг. Но никой не забеляза, когато си налях вода от цистерната. Оставих струята да се плиска върху пътя, образува се локва, която бавно попиваше в спеклата се сол. Към пладне вече пътувах през незаселените места на север от Яред.

[1] Дисоциативно разстройство, при което болният извършва действия в привидно пълно съзнание, но по-късно не си спомня за тях. — Бел.пр. ↑

5. ВОЙНАТА

БАРЛЕЙ

Ето че разказът ми най-после стигна до войната. Историците често пъти удрят на камък, когато през всички онези събития се опитват да достигнат до първопричината, до *casus belli*. Но ние, обикновените хора, знаем, че има само една посока, в която трябва да съсредоточим вниманието си. Войната е ужасно, макар и славно нещо и е свързана с много смърт. И както във всеки случай на смърт, справедливо е обществото да определи чия е вината. Именно затова обществата имат съдилища. Говоря в качеството си на Председател на Върховния съд на Сенаар. Аз разбирам правосъдието.

Не може да има никакво съмнение, че както и да се погледне, поредицата от събития, довели до войната, сочи алсианите за виновници. Именно те държаха злонамерено децата в затвор и с кръвожадна сила оказаха съпротива на законната акция по тяхното връщане при нас (акция, подкрепена от съда) и именно те пожелаха терористичното отмъщение над цивилните граждани на нацията ни. Във всеки един етап ние, нацията на Сенаар (с която вие можете да се гордеете истински), проявихме сила и самообладание. След като спасихме нашите деца, беше организиран ден на национално честване. Този ден все още присъства в календара ни като празник, макар че аз отхвърлих предложението да бъде възприет за почивен ден, понеже сметнах това за неоправдана загуба на приходи. Но сега, когато си спомням за този ден, ме обземат тръпки на ужас при мисълта за алсианите, които, изпълнени със зловна жестокост, са чакали в лагера си и са наблюдавали радостта ни като паяци, дебнещи своята жертва. Беше изминала едва седмица след празненството, когато взривиха първата бомба в Сенаар.

Точната последователност на събитията остава неясна, но със сигурност най-малко два, а може би повече алсистки самолети долетяха под прикритието на нощта, приземиха се в пустинята на изток от дигата и се заровиха в солта. После из нашите улици бяха изпратени техни хора. Критиците ме обвиняват, че не съм затворил града, за да предотвратя такова отмъщение, но как може да се запечата

град, голям и гъсто населен като Сенаар? Да поставим печат на устата си е същото, като да запечатаме очите и ушите си, това е печат на смъртта. Ние сме търговска нация, търговията е кръвта в телата ни. При нас идват хора от всички части на галилейския басейн и понякога дори от Севера, макар да беше вярно, че отношенията със Севера бяха обтегнати още отпреди войната. Както и да е, когато тези шпиони за първи път тръгнаха по нашите пътища от валирана сол, никой не ги забеляза. Те изглеждаха като всеки един от пътуващите търговци, хора, които се придвижваха с коли, лодки или с железницата, с пристегнати за гърбовете им стоки, за да се опитат да ги продадат на по-доходния сенаарски пазар. На цената на половиндневно разрешително те се разполагаха на второстепенния Пазарен площад, продаваха на най-добрите си цени и си тръгваха от града веднага щом Шепотът утихнеше. (Съгласно закона по това време на деня те трябваше да са преминали границата, но по-късно положението се промени поради разрастването на Сенаар. В онези дни в ранната вечер можеха да се видят стотици хора, които утъпкваха солта, за да се настанят удобно, и се завиваха с полимерни завивки, за да се предпазят от вятъра.)

Именно сред тази безобидна група се внедриха алсианите, които даже си купуваха разрешителни, тръгуваха стоките си през цялата сутрин, а следобед посещаваха забележителностите в града, все едно че бяха истински търговци. Трудно ми е да надникна в главите им и да проумея тяхното двуличие, факта, че са знаели, че невинните хора, сред които се разхождат, скоро ще лежат ранени, кървящи или мъртви.

Те скриха около десетина бомби в обществени сгради — съдилището, Парламента, главната концертна зала. Първата експлозия стана късно вечерта, като това предостави време на негодниците да се измъкнат от града, защитени от собствените ни закони, и да стигнат до самолетите си. Несъмнено те се бяха изтеглили по въздух, възползвайки се от нашето объркване, тъй като в града избухнаха още експлозии и вниманието ни беше изцяло заето с тях.

Отлично помня жестокия хаос онази нощ. По случайност или по Божията милост в концертната зала нямаше концерт, въпреки че през повечето вечери там се провеждаха рецитали. Единственият убит при взрива беше един вратар от Елеуполис, който се грижел за чистотата в залата и спял под подиума (той беше премазан, помня това, от каменна плоча, паднала при експлозията). Оглушителният звук при избухването

на бомбата трудно може да се опише с думи. Този звук ме събуди, при положение че се намирах на половин миля от мястото. Бях изтръгнат от съня си като грахче от шушулка и само след минути вече бях напълно облечен и разговарях със заместник-капитаните и някои цивилни министри чрез видеовръзка, докато моят камериер подготвяше колата, за да ида до града.

Първоначално не беше ясно какво точно се е случило. Покривът на концертната зала беше обхванат от пламъци, те изсмукваха скъпоценния ни кислород и горяха с екзотични цветове в богатата на хлор атмосфера. Хората бяха прогонени от леглата или от работните си места (половината население работеше през нощните часове, за да се избегнат по-високите нива на радиация денем, особено ако трябваше да се вършат дейности на открито). Моята представителна кола и охраната ми си проправяха път през тълпата, за да стигнат до развалините на фойето, където се виеха призрачни пламъци. Черните облаци пушек скриваха звездите и бяха осветени единствено от огъня под тях — истинска сцена от ада.

Естествено нямаше никакво съмнение кой беше авторът на жестокото престъпление, въпреки че заслужава да се отбележи, че алсианите никога не поеха отговорност за него. Макар нито един историк да не се съмнява в тяхната вина, аз съм сигурен, че всъщност те никога не са поемали отговорността за това деяние. На тях не им е присъщо да признават, че действията водят до последствия или че е мъжествено да се поема отговорност, дори е напълно възможно да продължават да я отричат и днес. Конкретният злодей, човекът, който на практика беше влязъл и поставил бомбата, никога не беше хванат или идентифициран. Но все пак ние изпитваме известно утешение при мисълта, че тези престъпници почти сигурно са загинали предвид големите жертви от страна на алсианите, особено в ранната фаза на войната. Един ден и аз ще отида да поздравя своя Създател и тогава ще го помоля да ми предостави пълната гледка на събитието, за да видя как бе осъществено правосъдието Му.

В онези дни, непосредствено преди войната, положението със службите ни за спешни ситуации беше същото като в деня на заселването. Защо трябваше да имаме спешни служби, след като никога не бяхме имали нужда от тях? В момента на мястото беше налице един малък армейски отряд, сформиран, за да се потуши

пожара и да се разчистят развалините. Но едва бях излязъл от моята представителна кола, за да произнеса импровизирана реч пред набързо събраните камери, когато се чу още един подобен звук, едно мощно *тряяс*, последвано от дълбок грохот, който се задържа във въздуха много дълго. Това беше втората бомба, която избухна до помощните казарми. Тя удари външната стена и изби почти една дузина хора.

След това експлозиите последваха с ужасяваща бързина. Бомбата в съда счупи само тройните прозорци и много отломки отвън проникнаха в сградата (загина само един адвокат в някакъв дребен процес, който се провеждаше в тези по-евтини съдебни часове. Истински късмет беше, че нямаше по-големи щети). Бомбата в Парламента нанесе щети предимно по сградата. Повечето прозорци бяха строшени и едната от двете кули се беше пропукала толкова зле, че трябваше да я съборим. Друга бомба издълба дупка в един от главните резервоари с чиста вода и седмици безценна работа по обезсоляване на водата отидоха на вятъра. Друга събори стените в една от общите спални, в която само половината от спящите имали назални филтри. Мнозина се задушили, а някои от хората с имплантанти дишали през устата, понеже се паникьосали, и това причинило смъртта им.

До този момент всеки човек в Сенаар беше на крак и улиците се изпълниха с хора. Аз се бях оттеглил в частното си жилище (прецених, че нито една обществена сграда не е безопасна, освен това моите заместник-капитани бяха категорични, че домът ми първо трябва да бъде проверен от военни експерти, преди да ми позволят да изляза от колата) и оттам осъществих няколко обръщения по телевизията, за да успокоя населението. Въпреки че бях разгневен от зверството, в същото време бях изключително горд с моя народ. Армията нито за миг не почувства липса на доброволци, които желяеха да помагат, забележете, доброволци! Хора, които бяха щастливи да работят без никаква компенсация, за да се разчистят развалините и да се помогне на пострадалите. В знак на уважение към пострадалите болниците въведоха стандартизирани болнични такси, въпреки че в резултат на това печалбите им значително намаляха.

До сутринта волята на сенаарците беше изкристализирала: справедливо възмездие. Нападението над нашия град, посегателството над нашите най-важни сгради (гордост и символ на целите на нашата

нация) трябваше да получи отговор. Призори свиках заседание на всички висши офицери и съвещанието се проточи през целия ден. В дъното на залата бяха разположени екрани, които препредаваха шокиращите кадри, излъчвани от новинарските канали, както и тревогата, която тези атаки посяха в целия свят. Галилейските нации бяха толкова възмутени от алсисткия терористичен акт, колкото бяхме и самите ние. Можехме да разчитаме на нашите съюзи от Юга, тъй като те бяха изградени върху крепки основи. Но отзвучите от Севера ни вдъхваха по-малка увереност. Техните новинарски емисии съобщаваха за жестокостите, но също така внушаваха чувство на известна несигурност около достоверността на фактите, както и впечатлението, че всичко това стои далеч от грижите на Перс. Когато се свързахме с дипломатически служители в Северните щати — разговарях лично с Агента на Конвенто, — се изправихме пред стена от сляпо подозрение, която успехите на Сенаар бяха изградили. Те казаха много неща, повечето отнасящи се до недоказаната вина на Алс в това престъпление. Но истината беше, че държавите на север се страхуваха от военната мощ на Сенаар и щяха да направят всичко, за да разрушат растящата ни сила. За нас е трудно, знам това, да осъзнаем, че страхът от нашите успехи и близостта ни до Божията воля се е настанил в сърцата на по-малко успешни и по-малко благочестиви нации. Един горчив урок относно средствата в политиката, който трябваше да научим, тъй като проблемът се състоеше именно в това. Конвенто и Смит бяха загрижени по-малко кое е справедливо и кое не (а коя несправедливост би могла да има по-недвусмислена форма от терористично зверство спрямо невинни хора?), а се интересуваха повече от политическото маневриране.

Много добре, реших аз. Тогава ще действаме сами. Струваше ми се, че Конвенто и Смит подценяваха силата на нашата решимост, но това беше проблем, към който можехме да се върнем по-късно. Закусих и се преоблякох в парадна униформа, преди да се върна на съвещанието на висшия състав. Много е важно да успееш да създадеш нужното впечатление. Докато вървах по коридора към заседателната зала, аз хвърлих поглед към отражението си в полирания камък — копчетата ми блестяха като лампички, докато тъмносинята униформа се сливаше с лъскавата като огледало каменна стена. Душата ми потръпна от гордост и увереност и аз влязох на съвещанието за

войната. Твърде е вероятно днес да изтълкувате това единствено като проява на излишна суета, но повярвайте ми, като човек, посветил живота си на Царя на мира, за мен не беше дребно нещо да призова хората на война, хора, които имаха семейства и деца, които почитаха Бог и някои от които несъмнено щяха да загинат. Наистина това беше неизбежно, но все пак водачът, който ги призова на война, беше просто един човек, при това изпълнен със състрадание. В днешно време ценим водача заради силата на неговата воля, водена от Бог, но всеки човек е обикновен смъртен.

Не че (тази мисъл ме ласкае) някой в заседателната зала осъзнаваше, че бях изпълнен с такава непреклонна решимост. Времето за действие беше дошло и аз бях напълно готов.

Съвещанието протече бурно. Повечето присъстващи в онази зала бяха бродували през цялата нощ, много от тях бяха ръководили отрядите, които овладяваха огъня и спасяваха човешки животи. Самият аз бях спал зле. Но войниците винаги предпочитат да се действа и тъкмо такава беше настроението на групата, а именно че трябваше незабавно да отвърнем на атаката на Алс. Тази позиция беше най-красноречиво защитена от един млад офицер на име Етс. Той изтъкна аргумента, че Алс е осъществил предумишлен военен акт срещу нас и че те пак ще го направят, ако не им отговорим. Най-добре е, каза той, да нанесем незабавен удар в сърцето на техните сили, за да ги обезвредим. Това предложение беше посрещнато с шумно одобрение.

Изчаках глъчката да утихне и взех думата. Това, което моите смелчаци пренебрегват, казах аз, е природата на тези врагове. Алсианите не бяха хора, способни да действат съгласувано. Бомбите, поставени в нашия град със сигурност бяха дело на отделни фанатици, а не резултат от планирана военна акция. Естествено ние трябваше да отмъстим, но трябваше грижливо да подготвим отмъщението си. С други думи (погледнато назад във времето това може да изглежда очевидно, но само опитно око можеше да го предвиди в бъдещето), трябваше да се вземат под внимание другите по-големи сили там. Ответен удар срещу Алс след толкова шокиращо терористично посегателство щеше да спечели одобрението на Юга и можеше да бъде сметнат просто за справедливо възмездие от страна на много жители в северните градове. Но така или иначе едно мащабно военно нападение

над град по бреговете на Перс със сигурност щеше да породи безпокойството на другите северни държави, които можеха (така щяха да разсъждават те) да бъдат следващите пометени от военната сила на нашата велика нация. Може би (тук аз говорех високо, за да успокоя одобрителната глъчка) именно това е съдбата на Сенаар, който е проявената Божия воля в този свят. Но както във всички политически дела, така и тук, изборът на точния момент е най-важното нещо. Ако вземем решение да нападнем Алс и да рискуваме военен отговор от страна на Конвенто и Смит, на практика ние ще обявим война на целия Перс, а не само на анархистките предатели. Ако трябва да стане така, тогава нека стане и амин, но в такъв случай ние трябва да сме подготвени. Трябва да изпратим достатъчно голяма сила, която да се справи с всичките три нации, а не само с едната. И обратно, ако решим да преследваме само нашата непосредствена цел (да въздадем справедливо отмъщение на Алс), без да намесваме Конвенто и Смит, тогава трябва да имаме готовност да се справим с една трета от силите край северния басейн. В резултат на това всяко бъдещо разгръщане в тази област щеше да е с една трета по-лесно за нас.

Погледнато от такъв ъгъл беше ясно, че начинът, по който щяхме да действваме, щеше да донесе огромни последствия за бъдещето. Не беше желателно да се бърза.

Обсъждахме проблема цяла сутрин, след което ни поднесоха обяд и след обяда разгледахме някои виртуални варианти за нападението. Първата възможност беше, казано накратко, да атакуваме мълниеносно Алс от въздуха и да се оттеглим, така че другите нации от Перс да не се боят от инвазия, а да приемат действията ни като акт на въздаване на справедливост. Тази тактика щеше да намали по принцип заплахата от север и щеше да ни спести по-големи кръвопролития. Но подобна атака със сигурност щеше да предизвика отговор от страна на Алс, а вероятно и от страна на други северни държави, които се надяваха да използват случая като претекст и да намалят славата на Сенаар.

Алтернативата беше пълна инвазия, като обезсилим Алс от въздуха с непрекъснат огън и след това завладеем разрушения град с голям отряд. Нейното предимство се състоеше в това, че щяхме да се разправим с Алс веднъж завинаги и същевременно щяхме да намалим шансовете за отмъщение от тяхна страна. Може би наистина можехме

да цивилизоваме тези хора, да им донесем дисциплина и ред и да ги отведем по-близо до Бог. Но много по-вероятно беше една толкова агресивна акция да постави Конвенто и Смит в положение, което те биха нарекли отбранителна война. По-младите офицери не се тревожеха много от тази перспектива, понеже според тях така или иначе войната беше неизбежна и щеше да е по-добре да я осъществим по-рано, отколкото по-късно. Ние щяхме да воюваме далеч от дома, но докато имахме въздушно превъзходство, щяхме да поддържаме лесно и безопасен коридор за снабдяване с продоволствия и оръжие.

Обсъждахме тези възможности от всички страни, но в крайна сметка аз трябваше да взема крайното решение, едно правомощие, от което не може да се избяга. Решението, което предложих, беше, по мое мнение, елегантно. Историята свали от мен обвиненията, отправяни ми от завистници, че в стремежа си да постигна компромис, съм отслабил силата и на двата варианта и в крайна сметка съм осъществил минимален успех. Много малко неща биха могли да бъдат по-далече от истината. На практика заповедта, издадена от мен, ни даде идеална база за действие, въпреки че бих се съгласил, че известна неефективност на действията по суша разводни плана ми. Бях по-уверен в себе си, понеже знаех, че Жан-Пиер — който присъстваше до края на брифинга — ме подкрепяше през цялото време. Неговата вяра в мен никога не се разколеба.

И така акцията, разпоредена от мен, беше следната: Алс щеше да бъде атакуван от въздуха, като главните сгради щяха да бъдат сринати, а волята на алсианите — сломена. Едновременно с това щяхме да изпратим (невъоръжени) посланици до другите народи на Перс, които да ги държат настрана с интензивни преговори. Нашите представители щяха да настояват, че нападението е справедливо възмездие и щяха да обяснят присъствието на една (относително малка) група от въоръжени мъже там с необходимостта да се охранява района и да се осигурява хуманитарна помощ. По този начин, смятах аз, щяхме да слошим алсианите и щяхме да имаме възможност да разположим там отряд, който да ги държи в подчинение, без това да изглежда като заплаха за Конвенто и Смит. Ако всичко се осъществеше по план, щяхме да елиминираме Алс като военна заплаха и едновременно с това щяхме да създадем база за по-нататъшни военни действия, без да настройваме срещу себе си съседните страни.

Останалата част от деня (няма да се впускам в отегчителни подробности) премина в уточняване на техническото снаряжение, цифри и статистика. Организирането на мащабна операция не е лесна задача, трябва да се съберат в едно стотиците отделни компоненти (всеки войник също е компонент) и да се постигне желаното съвършенство. Това ни отне три дни.

Онзи следобед произнесох още една реч за телевизията, може би сте я чели в учебниците си. Ще ми се да мога (всеки човек притежава някакво зрънце суета) да твърдя, че всяка една от онези думи бе моя, но истината е, че написах речта много бързо с помощта на трима или четирима помощници, като дори нямах нужда от Преминджър. Мирисът в онази стая — на соления лак на черната дървена маса (дърво, което беше прелетяло с нас целия път от Земята), на близкостоящите мъже — мисля, че ще го помня до края на дните си. Думите бяха добре подбрани (иначе защо ще ги учите в училище?) и главното в тази реч беше (простете, че я коментирам), че всяко едно изречение призоваваше към *действие*, към обединяване на целокупното ни общество в едно-единствено усилие на волята. Удари Сенаар, заявявах аз, и ще нараниш ръката си, защото гърдта му е твърда като камък поради неговата решимост и Божията справедливост. Враговете ни посяха семената на огън и смърт, но ние няма да жънем реколтата сами.

След като речта ми беше записана и предоставена на всички телекомпании срещу минимално заплащане (според Жан-Пиер трябвало да поискам да ми платят и за артистичното изпълнение, такова мощно въздействие оказваха думите ми), аз тръгнах на обиколка из града. Беше разпоредено речта да се излъчи след утихването на Вечерния шепот. В момента хората бяха навън и се опитваха да съградят разрушените си животи, но по време на Шепота те щяха да се приберат в сградите и аудиторията щеше да е много по-голяма. Освен това след речта щяха да бъдат съобщени допълнителни подробности за удара срещу алсианите. Целта на следобедната ми обиколка беше отчасти да проуча щетите отблизо, но също така исках хората да ме видят. Малко след взривовете бяха тръгнали слухове, че съм ранен и дори убит. Слухът, както отбелязват много военни историци, е опасен патоген, вирус, който снове шумно в политическото тяло. Опровержителните съобщения за смъртта ми щяха да бъдат

сметнати като политически ход, обаче действителното ми присъствие в града беше друго нещо, един живителен тоник за моя народ. Именно поради тази причина, макар и много по-късно, аз предложих закона против слухове, мой личен проект, чието минаване в Сената беше заплатено с личните ми вотове. Другите политици бяха твърде страхливи да видят мъдростта в подобен закон. Но вие живеете в общество, оформено в голяма степен от забраната да се разпространяват лъжливи или зложелателни слухове, които биха навредили на политиката на Сенаар. Сами виждате колко по-здрава е нашата нация оттогава насам.

Но пак избързвам. Онзи ден избрах да пътувам в моята открита кола, като само една мрежа от напълно прозрачно тъкано платно ме отделяше от останалия свят (беше изминало съвсем малко време от нападението и не биваше да се проявява непредпазливост). Потеглих надолу по главната улица, която наскоро бе кръстена на мен. Беше късно следобед и хората излизаха навън, понеже слънцето вече не беше толкова силно. Радостните им възгласи извикаха сълзи в очите ми само при мисълта, че гръбнакът на Сенаар е силен като стомана и никой не може да го прекърши. Докато стигна до централния площад, информацията за моята обиколка се беше разпространила и там ме очакваше голяма тълпа, която искаше да ме приветства. Предпазното платно не позволяваше да се обърна към хората с думи, но можех да стоя прав и да им махам. Почетната охрана трябваше да удържа някои (излишък на ентузиазъм, а не онова, което твърдят враговете ми. Знам, че беше просто ентузиазъм в повече, в края на краищата аз бях там).

След това посетих залата за концерти, казармите, съда. Охраната ми разчисти място и аз излязох от колата, за да отида сред развалините, придружен от някои офицери, онези които спасяваха живота на хората. Сред разрушените бетонни сгради се издигаше огромен кран и там военни специалисти строяха промишлен фабрикатор за преработка на строителните отломъци в плочи, които щяха се използват повторно. Бях развълнуван толкова много, че прегърнах здраво младши лейтенанта, миг, който беше запечатан от камерите на няколко телекомпании и излъчен по-късно. Аз съм едър мъж и изцяло бях закрил дребния човек пред обективите.

Бях видимо изтощен от толкова много обикаляне и се оттеглих във втория си дом. Тъй като беше преценено, че официалната ми

резиденция е прекалено уязвима при евентуално нападение, аз се бях преместил във втора секретна резиденция. Няколко репортажи направиха цинични предположения, че съм изгонил живеещото там семейство, заплашвайки го със затвор, но в тази антипропаганда няма нито капка истина. Семейството беше истински щастливо да се премести от дома си, естествено, че беше. Трябва да се опитате да разберете настроението, което бе обзело тогава Сенаар. Млади момчета се представяха пред армейски офицери и молеха, изпълнени с нетърпение, да бъдат приети да служат на нацията по време на войната. Жените спонтанно организираха групи, които записваха послания и ги изпращаха на самотни войници. В подкрепа на кампанията се провеждаха масови ралита. Хората даряваха част от своите вотове — забележете, напълно безплатно — на военната съкровищница, за да може да бъде прокарана известна част от не толкова явното военно законодателство, без да се подяжда бюджета от военни вотове.

Аз пак избързвам малко, защото всъщност в онзи конкретен следобед войната още не беше обявена. Но ние наистина бяхме нетърпеливи, много нетърпеливи. Когато новините за нови жестокости на алсианите станаха обществено достояние (някои от тях трябваше да бъдат цензурирани, преди да се предоставят на телекомпаниите с голяма аудитория), те срещнаха зряла и твърда решимост. Или когато например Рода Титус се върна у дома — след затвор и мъчения от страна на алсианите (тя, която беше акредитиран дипломат!) и след едно много дръзко бягство — новината за нейните патила породила твърда готовност страданията ѝ да бъдат възмездени. Всичко това представляваше много по-различна реакция от истеричните стихийни действия на един друг, по-малко дисциплиниран народ. И така, моите адютанти ме събудиха малко преди утринния Шепот и аз отидох в една набързо оборудвана за наблюдение стая, за да гледам как седем самолета тръгват на своята мисия.

ПЕТЖА

Намирах се в пустинята вече няколко дни, като се придвижвах в североизточна посока. В продължение на около триста километра сушата се издига постепенно над нивото на южното море, като върхът на всяка дюна е със сантиметри по-висок от върха на предходната. Не спирах да карам, като че ли бягах от нещо и на третия ден започнах да усещам ехото вътре в собствената си душа, което беше предвестник на някакво състояние на празнота. Събуждах се, ядях, спях и шофирах и всяка дейност беше толкова изпълнена с нищо, колкото и всички останали. Постигнах една истинска дълбина. В нея наистина има нещо парадоксално. От една страна тя представлява твърде крехко състояние, понеже всяко отразяване на аз-а замърсява вътрешната празнота, а същевременно е едно устойчиво душевно състояние, в което именно се осъществява най-дълбокото бягство. Това трудно може да се изкаже с думи и два пъти по-трудно — на чужд език, но може би аз достигнах състоянието, в което на душата ѝ се струва, че се отделя от тялото с един шумолящ звук, какъвто издават мъртвите листа или пръските на малкия водопад; когато тя сякаш изоставя глъчката на сетивните шумове и се отправя към спокойната неподвижност на духовния свят. Думите напускат своя пост. Това беше нещо мистично.

Едно безкрайно пътуване в едемската празнота. Караш бавно, гумите леко поднасят нагоре по дюната и на сянка фаровете на колата (винаги включени) приличат на светлинни лъчове, дълбаещи дупки в сенчесто-сивия солен нанос пред мен. А после, в мига, в който стигаш върха, те изпълва страхотно чувство, като разцъфтяване, когато целият пейзаж се плъзва в полезрението ти, осветен в златно-бяло от ниско полегалото слънце.

Понякога в далечината се виждат солни вихри или оттеглящият се Шепот увисва като парче полупрозрачна лента по дължината на хоризонта. Беше красиво, много красиво и все още е красиво в спомените ми. Един спомен не може да се преработи, не може да се извади от някой фабрикатор.

Следващото нещо, за което се сетям, когато се опитвам да опиша нещата в тяхната последователност, е подготовката за Вечерния шепот. Не бих могъл да кажа колко време от пътуването ми всъщност е отишло за това занимание, понеже солната пустиня в своята дълбока същност беше обсебила по-голямата част от възприятията ми. Една пустиня вътре, която съответстваше на пустинята отвън. Сигурно този баланс, тази духовна неутралност, която се просмукваше в мен, ме караше да се чувствам вътрешно свободен като вятър. Представях си, че мозъкът ми е бял като сол, а всяка издутина по повърхността му е като солна дюна, с обвеяна от ветровете съвършена извивка. Един бял свят, сух и неплоден, свободен от мисли, от паразитите на съмнението, от нараняването и омразата, които заразяват и най-здравия ум.

Обезопасявах колата, но без обичайното усещане за приближаваща опасност. Не знаех къде се намирам, макар че би било по-точно да кажа, че не съзнавах къде се намирам, понеже фугоподобното състояние ме беше върнало назад към несъзнаването, и днес не бих могъл да твърдя, че това се случи без причина. Покатервах се обратно в колата и се приготвих да вечерям. Не мога да кажа каква храна ядях или пък как я бях взел, дали ми беше вкусна и дали изобщо забелязвах, че се храня. Сигурно съм пил воджаа. Данните от фабриката ми показват, че бях изпил доста воджаа по време на пътуването. Може просто да съм седял, без да мисля за абсолютно нищо, или пък съм преглеждал бележника си или съм вършел някаква работа. Не мога да кажа.

Но помня първите звуци на бомбардировката, онези взривни залпове в далечината, които се отронваха един подир друг. Първият гръм бе последван от втори, после от трети, четвърти и още, и още. Отначало помислих, че това е някакъв откачен внезапен пулс в собствените ми гърди. След това се концентрирах и пак се вслушах. Звукът от тежката артилерия не може да се сбърка, онзи неспиращ подземен тътен, накъсан от приглушени залпове. Седях хипнотизиран от този звук, наистина бях хипнотизиран. Все едно че някаква огромна врата многократно се затръшваше далече, някъде много далече, в ада.

Тогава една позорна част от мен се устреми нагоре и прониза с адреналина си обвивката, която ме отделяше от света. Да, нямаше съмнение, че онова зловещо думкане ме развълнува. Някаква част от

мен се възпламени и запламтя с възбудата на войната, сигурно това беше еросът на войната. Измъкнах се през задната част на колата и изтичах до върха на дюната, където се бях прислонил.

Хоризонтът на запад беше червен, но не от лъчите на залязващото слънце. Това беше една обособена цветна елипса с повече оранж и едва загатнато зелено поради хлора — един огнен кръг на хоризонта. Вън от колата усещах студения въздух по кожата си, а звукът от канонадния обстрел беше толкова силен, че го чувствах чак във вътрешностите си. Стоях и наблюдавах гледката в продължение на около половин час, докато мощните разтърсващи взривове престанаха и остана само яркият огнен цвят, който обагреше малкото парче небе.

Влязох обратно в колата и се втурнах към шофьорската кабина. За пръв път от доста дни насам потърсих на контролното табло сателитните данни за местоположение, понеже исках да разбера къде се намира бомбардираният участък. Имах подозрения, че това може да е Алс, но не знаех със сигурност. Но сатпозицията беше празна. Проверих останалите програми в контролното табло на колата и всичките бяха в изправност, но когато поисках диагностика на сатпозицията, ми беше отговорено, че няма връзка със сателита. В това имаше нещо нередно. Съобразих, че ако някой решише да нападне Алс, първо щеше да извади от строя двата ни сателита. Но в такъв случай това беше нещо повече от обикновено нападение, това беше война.

Но дори и без сатпозиция, не можех да имам съмнения относно собственото си местоположение. Бях пътувал на североизток и север в продължение на дни. Слънцето беше изгрявало от дясната ми страна и откъм гърба ми. Не можеше да бъде друго селище освен Алс. Освен ако някой неизвестен враг не беше решил да бомбардира празната пустиня в продължение на един час без причина. Това можеше да бъде атака само на източния бряг на Арадис.

Подкарах колата и се отправих към все още пламтящия участък от небосклона. Всъщност най-лошото в този спомен, ако настояваш да ти кажа, е усещането, че моментите на духовна чистота, които бях преживял в пустинята, не са били нищо друго освен едно очакване и че всъщност аз просто бях отбелязвал несъзнателно времето преди войната да ме призове. Това е най-лошото, понеже споменът поражда в мен неприятното усещане, че животът ми, преди да започна да убивам,

не е бил живот, а само негово преддверие. А това би означавало, че убиването е било целият ми живот.

БАРЛЕЙ

Тайната на успешната война (позволете ми да ви разкрия тази тънкост на военното изкуство) се крие във височината, което ни връща към самите корени на това изкуство. Първоначално воините се стараели да се извисят над своя враг, като се качвали на кон [интертекстът няма индекс-връзка за а%х'48000' кон виж алтернативна база данни, напр произх. историограф]. Странните митове за това животно в моята предишна родина бяха, сигурен съм в това, свързани с допълнителната височина, която то е предоставяло. Оттогава насам воините винаги са се стремели да заемат по-висока позиция от своя враг посредством замъци и следователно обсадни машини, по-високи от замъците, чрез летателни уреди и следователно чрез реактивни самолети, космически кораби и така чак до модерното военно дело, при което ако командваш пространството над своя враг, значи командваш и него самия.

В тази логическа връзка аз не хранех никакво съмнение относно начина, по който трябваше да се действа в предстоящата война с Алс. При първото нападение над Алс ние успяхме да нанесем разрушителен удар, понеже владеехме въздуха. Ето защо по време на Шепота, който заглушава всички наземни комуникации, един от нашите сателити — той беше оборудван тайно с лъчево оръжие, като при транспортирането бойните му възможности бяха успешно укрити от другите кораби (някои неща трябва да се крият дори от приятели) — зае позиция и унищожи двата алсисти сателита. Секунди след утихването на вятъра нашите самолети излетяха и смелите ни пилоти се понесоха със свръхзвукова скорост над атмосферата към потъващия в мрак север. Само минути след напускането на атмосферата те прихванаха целите, след което се гмурнаха обратно във въздуха подобно на плувци в езеро с чиста тъмна вода. Бяха бомбардирани само точно определените места. Едно от най-трудните неща, пред които се изправих тогава (сега мога да го призная) беше кои именно места в Алс да бъдат определени за цели. Това беше още по-трудно поради факта, че алсианите нямаха обществени сгради в истинския

смисъл на думата, което ще рече, че всяка сграда беше еднакво обществена или частна. Освен това те не осъществяваха планирано обществено строителство, а използваха по-големите естествени природни образувания (планини и други), като впоследствие започваха да трупат безразборно около тях малки постройки, малки парници, малки съоръжения за обезсоляване на вода и така нататък. Това прави етичния избор на места за бомбардиране по-труден, но водачеството е свързано с трудни решения и водачът няма да постигне нищо, ако в такива ситуации се държи като жена. Обозначих с кръстчета на екрана местата, които избрах. Тогава ми хрумна (може би реториката на собствените ми речи ми беше повлияла да мисля по един по-приповдигнат начин), че всъщност кръстчетата бяха съвсем подходящи за това, което предстоеше да се случи. Някои алсиани щяха да умрат, но смъртта им щеше да бъде жертва за по-великото добро, животите им щяха да бъдат пожертвани, за да се положи пътят към Мира. Не мислех — и все още не мисля, — че и самият Цар на мира би сметнал моята аналогия за неуместна. Освен това, нима *ние* не бяхме пострадали в тази война? Не бяхме ли изгубили хора, които обичахме повече от всеки друг, дори повече от себе си. Не бях ли пострадал и аз самият?

Обстрелването отне малко по-малко от двадесет минути. При едно ниско профучаване самолетите бомбардираха целите и отлетяха с отклоняващи маневри, макар да не очаквахме контраатака. Алсианите нямаха самолети на разположение, а пък самото нападение беше толкова унищожително, че те не бяха в състояние да организират никаква контраофанзива. Все пак за нашите пилоти беше добре да направят тези движения за избягване на въображаеми противникови самолети. Те се спускаха ниско, след което се изкачваха нагоре и се прегрупираха. После всяка група самолети изпразни товара си над града и отлетя, оставяйки го в пламъци. Не загубихме нито един самолет и нито един човек. Нито една операция във военната история не е била толкова бърза, съкрушителна и без каквато и да е загуба за атакуващата страна.

Наблюдавах цялата операция, която се предаваше чрез сателит, от новопостроения капитански бункер (боята върху камъка беше още прясна, с онзи етилов мирис, който не е неприятен). Изпитвах огромно удовлетворение, силна гордост изпълваше гърдите ми! Помня, че

тогава си помислих, че в нашия език би трябвало да има дума, която да значи „гордост-да-бъдеш-сенаарец“.

ПЕТЖА

Онази нощ изминах по-голямата част от разстоянието до Алс, но умората ме връхлетя и спрях, сложих скобите на колата и легнах да спя. На сутринта продължих нататък и в ранния следобед стигнах до първите следи от разрушение.

Всъщност най-напред видях няколко отшелнически жилища, които бяха незасегнати, и се почудих дали предишната нощ не бях сънувал. Не спрях, нито пък притесних обитателите им (нямах желание да разговарям с отшелници, като предполагах, че и те нямаха желание да разговарят с мен). Но малките къщи, които представляваха постройки от полимерни материали или от солен камък или пък най-обикновени покрити ями, всичките защитени от изток с груби стени, край които се беше натрупала сол (никой от онези хора нямаше да си направи труда да я разчисти), тези немногобройни хижи край солната пустиня, от която ги делеше само един път, поне изглеждаха като нещо нормално. Сигурно щях да сметна, че нищо лошо не се е случило и че адските пламъци и огнената завеса от по-предната нощ са били някакъв сън, ако не беше стълбът тъмен пушек, рязко открояващ се на фона на бялото небе. Именно към него пътувах аз, вперил поглед през по-голямата част от времето — огромен димен стълб, който на две трети от височината си се пречупваше и свеждаше надолу като за молитва.

Продължих да бързам и в ранния следобед пристигнах до развалините на Алс.

Пътят, който водеше до морето, беше разрушен и осеян с кратери. Взривната вълна беше подмятала и разхвърляла големи парчета солен камък. Отбих колата от пътя и я подкарах покрай някакви парници, всичките спукани като балони. Успях да измина около петстотин метра, преди пътят да стане непроходим. Все още не бях видял никого.

Слязох от колата и първото нещо, което ми направи впечатление, беше миризмата, която проникна дори през маската ми и нямаше как да я избегна — воня на въглерод, миризмата на взрив. Крачех край

разрушени парници, като от време на време спирах, за да погледна вътре, но картината винаги беше една и съща. Ако беше езеро, обгорели и натрошени камъни, ако беше разсадник — разбъркани сол и пръст и повехнали в хлора растения.

Хлорните пари бяха навсякъде, виеха се ниско в краката ми, лъкатушеха между разрушените сгради. След малко осъзнах, че в безцелно носещия се жълтеникав газ има нещо като течение, понеже той се движеше най-вече по посока на водата. Взривовете бяха освободили допълнителни количества от тази отрова. Те бяха разложили натрия и го бяха окислили, но ниско долу кислородният слой беше много тънък и макар да се образуваха хлорати, много от отровния газ продължаваше да се носи наоколо. Беше нещо отвратително.

Отправих се към открития участък край водата и видях, че едно точно попадение беше разрушило входа на женската спалня. Това ме шокира. Бързо отидох там и се опитах да отместя някои от блоковете, но (забелязах) преди мен бяха идвали други и по-малките камъни бяха преместени на няколко метра встрани. Но защо не бяха докарали кранове или по-големи машини, за да отместят големите блокове? Започнах да крещя през пукнатините, но гласът ми звучеше глухо поради маската, а пукнатините бяха черни като безнадеждност.

Тогава отстъпих от развалините и се обърнах да огледам наоколо. Един цял град (мислех аз и това го помня съвсем точно) унищожен, както и хората в него. Това трябваше да разпали в мен неугасима ярост, обаче усещах само някаква задушавача тъга. Борех се със себе си, опитвах се да накарам гнева да излезе навън. Езерото, обвито цялото в мъртвешкожълтия хлорен газ, беше прекалено грозно, за да бъде символ на траурна скръб.

В този момент усетих ръгване отзад в ребрата. Реших, че е някой сенаарски войник, дошъл да довърши унищожаването на алсианите (беше глупаво да не предположа, че из развалините ще тършуват вражески патрули). Вцепених се. Мисълта ми зацikli на място и в ума ми запрехвърчаха искри като от късо съединение в свръхпроводник. Без съмнение трябваше да се престоря, че се предавам, в противен случай щеше да ме застреля на мига. Обаче първо щях да се предам — да кажем, щях да вдигна ръцете, — след което щях да се обърна и тогава, с лице към него, можех да го нападам. За мен пленяването беше

равностойно на смърт, така че предпочитам да избира смъртта. Но за йерархията е типично да смята, че затворът е за предпочитане пред смъртта (и защо не, след като животът сам по себе си е затвор?) и този факт ми беше достатъчен, за да ме подтикне към действие. Ръцете ми бяха отпред и аз издърпах единственото нещо, което можех да докопам — бутилката с воджаа, пъхната в колана ми, — и я нагласих възможно най-добре зад ръката си. Вдигнах ръце наполовина и се обърнах. Зад мен нямаше никакъв сенаарец, а един мъж на име Босжин. Познах го въпреки маската, понеже имаше малко коса и виненочервен белег на челото във формата на кутре. Беше насочил иглена пушка към корема ми. Испитах внезапно облекчение, но понеже той не свали оръжието, също толкова внезапна паника. След това той отклони пушката, кимна и паниката ми се стопи.

— Да се махнем от откритото — каза той. — Тук не е безопасно.

— Сенаарски патрули? — попитах аз.

— Да.

Започнахме да се катерим нагоре по руините, в каквито се беше превърнал входът на женската спалня (приличаше на прерязано гърло), и продължихме по дължината на хребета. Скоро се озовахме зад едно възвишение, далеч от всякакви погледи. Тук спряхме.

— Ти си Босжин — казах аз.

Той изгрухтя и зурлестата му физиономия се раздвижи нагоре-надолу в знак на потвърждение.

— А ти си Петжа — каза той.

— Да.

— Видях те, като идваше. За малко да те гръмна оттук.

Той посочи с пушката към един малък процеп.

— Само маската ти ме спря. И враговете са с маски, но техните са военен модел и покриват цялото лице.

— Защо не донесе нещо за разчистване? — попитах аз. — Да разчистим входа на женската спалня?

Босжин ме погледна изумено.

— Снощи бях навътре в пустинята — обясних аз. — Чух гърмежите и току-що пристигам. Но ако сенаарците са заклецили жените вътре, те може да са живи. Трябва да се опитаме да ги измъкнем.

Той поклати глава.

— Значи не си бил тук. Изненадах се, като те видях да се мотаеш из района. На юг има вражески лагер и понякога идват, за да погледат водата или каквото там правят. Значи не знаеш за спалнята на жените. Ела.

Той ми направи знак да го последвам, сочейки наляво с дългото дуло на пушката, и ние се заизкачвахме по голата скала. От един хребет видях, че втори взрив беше разрушил скалния покрив над женската спалня. Изтеглихме се ниско по скалата до самия ръб на дупката.

— Като видяха, че входът на пещерата се е срутил — каза Босжин, — някои хукнаха да местят камъните. Обаче ние също ги видяхме, макар че беше нощ, понеже огънят зад тях ги осветяваше.

Той спря и поклати глава.

— Видяхме ги и им извикахме да спрат и да дойдат тук горе.

Надникнах в мрака долу. Вътре беше бушувал силен пожар, всичко беше почерняло, черните петна бяха изпъстрени с жълто-кафяви ивици обгоряла сол.

— Колко души загинаха? — попитах аз.

— Много — отвърна той. — Беше трудно да се угаси огъня. Много малко можехме да направим. Беше... ужасно — (той помисли доста, преди да избере думата: *проджежен*), — че бяхме толкова близо до морето, а не можехме да потушим огъня. Някои донесоха помпи, но водната струя не можа да стигне дотук.

Той спря за малко.

— Аз бях във водата. След това ни атакуваха още веднъж отгоре и взривът удари същото място и угаси огъня. Чиста случайност, за нас късмет, за тях — не.

Босжин изведнъж се огледа, сякаш се страхуваше от вражески патрули. Но той говореше много тихо и със сигурност не можеха да ни чуят.

— След това се изкатерихме обратно дотук, онези, които бяхме наблизно. Спуснахме долу стълба, която Личновски беше уредил да донесат много бързо от север. Познаваш ли Личновски?

— Да.

— Спуснахме се долу. Имаше много малко въздух и беше ужасно горещо, като в ада. Бяха останали малки огнища, които продължаваха да поглъщат пода, леглата, телата. Но удивителното беше, че най-

навътре имаше оцелели. Някои хора бяха изтичали до душовете или бяха в килерите, или някъде другаде. Изведохме ги бързо навън. А трясъците не преставаха. През цялото време взривовете продължаваха, но сега сенаарците местеха целите постепенно на юг и на изток. Както и да е, изведохме ги, онези, които бяха останали живи. После бързо се придвижихме на север, понеже вятърът разнасяше пожарите на юг.

Отново надзърнах в дупката.

— Познаваш ли Туржа — попитах аз.

— Тъхъ — каза той.

— Жива ли е?

— Мъртва. Така мисля. Мъртва е.

Поклатих глава.

— Тя имаше бебе — каза Босжин. — Знаеше ли? Съвсем скоро родено. Била вътре в спалнята. Знам го от Етенжа, нейна съседка по легло, и тя каза, че Туржа била вътре и го хранела точно когато Етенжа отишла до душовете.

Аз отново кимнах.

— Жертвите бяха много — каза Босжин. — Изтеглихме се до един склад за машини навътре в Себесчън, северно от Истенем. На седем-осем минути оттук.

Поседяхме малко. Чуваше се някакво много далечно жужене, което постепенно изпълни тишината. Босжин извърна глава нагоре и се взря в две от по-близките ивици дим, които се издигаха в небето. Проследих погледа му. Корпусът на стария „Алс“, който ни беше пренесъл през космоса в утробата си, също като майка, беше разцепен и разкривен. Най-дебелият стълб пушек се издигаше от него. Други две по-малки димни колони се издигаха близо до нас. Между тях забелязах тъмно петно, което в далечината приличаше на птица.

— Пак идват — каза Босжин. — Димът пречи на сателитите им да дават точна информация за детайлите, така че трябва да долетят със самолети. Но дори и от самолет се вижда трудно. Инфрачервеното проследяване не им върши работа близо до пожара, обаче тук на скалите ще ни открият. Най-добре е да влезем в пещерата.

Той незабавно се прехвърли през ръба на дупката и изчезна. Трябваше ми един миг, за да се сетя, че вътре има стълба, закрепена под широкия около метър каменен ръб. Аз също пропъльзах нататък, наведох се напред с протегнатата ръка и почти се прекатурих в

тъмнината със свит на топка стомах. В същия момент обаче хванах стълбата, извъртях тялото си и успях да закрепя крака си на най-горното стъпало. След това започнах да се спускам.

Пет метра по-надолу ударих Босжин с крак.

— Внимавай, кретен — изръмжа той. — Ще ме събориш от стълбата.

— Няма ли да слезеш долу? — попитах аз.

— Няма нужда. Сенаарците няма да ни видят, а пък оттук ще чуем дали самолетът е отминал, или стои във въздуха над нас. Освен това — допълни той след дълга пауза, — няма да ти се иска да слезеш по-надолу. Огънят не е погълнал всичко. Това, което е останало... не е за гледане.

Така че аз увиснах под каменния покрив, а слънцето хвърляше ярко бяло петно точно зад мен. То пречеше на очите ми да се адаптират към тъмнината и имах чувството, че вися над някаква бездна. Притаих дъх и успях да чуя слабия като жужене на комар звук от крилете на самолета някъде над нас. Той долетя, покръжи и отлетя. След дълга тишина Босжин рече:

— Можеш да ме пуснеш да се кача горе.

Аз протегнах ръце нагоре и за миг се олюлях на върха на стълбата. Успях да се закрепя, като се вкопчих с пръсти в голата скала и се набрах нагоре.

— Свърших, каквото имах да върша тук — каза Босжин, след като се изтегли навън по-чевръсто от мен. — Хайде да вървим при другите.

Закрачихме по скалата, която опасваше една голяма пропаст в тази по-ниска част на Себесчън, като се изкачвахме безспир надолу и нагоре по къдравия скален хребет. Не след дълго стигнахме до солната ивица край Арадис и за кратко повървахме на север. След това тръгнахме на изток и скоро се спуснахме в една клисура с компактно солно дъно. Това, както разбрах по-късно, беше тясна пещера с множество солни сталактити, някои от които бяха разчистени, за да се освободи място за промишлени фабрикации и за част от продукцията им — коли, самолети и други такива. Охрана нямаше.

Вътре беше пълно с хора, с изгаряния или с други наранявания, които се бяха разположили кой както свари по пода. Най-тежките случаи (както установих) се намираха в малкото на брой коли и

самолети. Всички останали се бяха скупчили около един от двата обикновени фабрикатори, спасени от развалините.

Някой зареждаше сурова каша откъм гърба на фабрикатора, докато група хора нетърпеливо се тълпяха пред него в очакване на закуската. Другият фабрикатор стоеше самотен. Аз посочих към него.

— Какво му е на другия фабрикатор? — попитах аз.

Босжин сви рамене.

— Счупен е. Може би някой ще го поправи, но в момента хората са прекалено изтощени и гладни.

— Едва ли ще можем да изхраним всички в Алс с един фабрикатор — казах аз.

Босжин отново сви рамене.

— Сега в Алс има много по-малко хора от преди. Освен това — добави той, — в четирите коли и двата самолета също има фабрикатори. Но те се ползват за най-болните. Понякога медсестрите идват тук и раздават онова, което е останало.

— Това — отбелязах аз — е хаотично.

Босжин се вторачи в мен.

— Трябва да ударим Сенаар веднага — казах аз. — Това е единственият начин.

Изглежда Босжин си глътна езика за известно време, след което каза:

— Да ударим?

Оставих го, понеже интонацията му не ми хареса, и в продължение на час се занимавах с хардуера на пещерата. Бяхме произвели седем самолета от материали, донесени с нас или приспособени от части на „Алс“. От тях четири бяха разрушени при сенаарското нападение, а един се намираще далеч на северния бряг на Арадис (не можехме да осъществим връзка с мините високо на север, понеже съоръженията, както и двата сателита, бяха разрушени и нямаше как да изпратим съобщение, което да проникне през планинските чукари). Но в крайна сметка разполагахме с три самолета. Самолетите притежават неоспорима важност в една война, макар че флот от три самолета едва ли щеше да е равностоен противник на Сенаарските военновъздушни сили. Ако ги изпратехме заедно във въздуха, трите алсистки самолети щяха да бъдат унищожени наведнъж.

Това ме изпълни с мрачни мисли. Сенаарската армия се състоеше от почти две хиляди войници, незначителна цифра във военноисторическите летописи на Земята, но в контекста на Сол тя представляваше повече от обединените усилия на много други нации. Тези мъже (в армията им нямаше жени, една от странностите на йерархията) бяха войници по двадесет и четири часа в денонощието, обучени професионалисти с добра екипировка и снаряжение. Не ми беше лесно да приема перспективата, че трябваше да воюваме срещу тях, но в същото време бях обзет от изключително нетърпение и не можех да спра да мисля за това. Помня вкуса на тази нетърпеливост, парлива като сол върху езика, и знам, че това не беше нещо, с което да се гордея. Обаче бях изпълнен с желание да започна да превръщам Сенаар в място, пълно с трупове.

Сетих се за колата, изоставена някъде далеч в разрушения Алс. Коли имаше достатъчно, тъй като бяхме произвели голям брой, за да вършат работа при изграждането на града и да пренасят материали от и до северните планини. Но за война колите са неподходяща техника, понеже са лесни мишени от въздуха, лесно се проследяват и елиминират. Умът ми заработи активно върху това как можехме да ги променим. Можехме да ги бронираме, обаче не беше практично. Разполагахме с метали в Себесчън, в частност сребро, но бронирането щеше да ги направи твърде тромави и нямаше да е от полза срещу високоударните оръжия от въздуха. По-добре беше, според мен, да ги снабдим с антитоплинен щит, за да притъпим инфрачервеното им излъчване, след което можехме да ги заровим наполовина в солта. По този начин щяхме да имаме бази за малобройни групи в пустинята, малки пещери под солта с фабрикатори за храна, както и място за укриване и лечение на ранените. Започнах да обмислям колко е възможният минимум за групи от хора, които да се сражават срещу Сенаар, и по какъв начин групи от няколко човека могат да причинят най-големи щети.

По-късно срещнах Ксурис сред множеството и седнахме да поговорим. Беше изгубила доста от косата си в пожара, а част от лицето ѝ беше в превръзки.

— Можех да възстановя кожата или поне да започна да я възстановявам — каза тя, — но сенаарците разрушиха болницата.

Предложих ѝ воджаа и тя отпи малко.

— Бях в женската спалня — каза ми тя. — Вземах си душ след работа, със солена вода. Още имам малко сол по тялото си — каза, като се засмя интимно, — понеже ни нападнаха, преди да се полея с чиста вода. Мисля, че ме спаси това, че бях мокра, понеже, щом водата от маркучите спря, аз отидох до изхода на къпалнята и там вече всичко беше в пламъци. Ако си бях измила и косата, може би нямаше да изгори. Толкова е странно това усещане — каза тя, — да се движиш сред огъня като някакъв медиум. Опитвах се да не дишам, за да не си изгоря дробовете. Не останах много там, понеже пожарът щеше да ме погълне, въпреки че кожата ми бе мокра. Върнах се инстинктивно назад, косата ми гореше като суха трева, паднах по гръб и като по Божие чудо се озовах под огъня. Беше се образувало нещо като покрив от пламъци. Паникьосах се и започнах да се мятам насам-натат и тогава локвата, която се беше събрала на пода под душовете, ми угаси косата.

Наведох се и я целунах там, където кожата ѝ беше незасегната. Тя се изкиска:

— Ще правиш ли секс с мен?

— Прекалено си обгоряла — отвърнах аз.

Тя кимна.

— Прекалено обгоряла и прекалено грозна.

— Е — казах аз, — скоро ще се оправиш.

После се разходих из по-многолюдните места, като поздравявах онези, които познавах добре, и спирах да поговоря с онези, които познавах по-малко добре. Взех си една иглена пушка и отново излязох навън. Беше се стъмнило. Вечерният шепот беше утихнал и под светлината на звездите и все още димящите пожари на Алс аз се запътих към колата. Сенаарските патрули не я бяха прибрали, което си беше чист късмет. Подкарах я обратно, като заобиколих града, за да стигна до морския бряг, и оттам поех на север, докато накрая паркирах в пещерата с оцелелите.

БАРЛЕЙ

С Конвенто имаше повече трудности, отколкото бях очаквал. Дали бяха прекалено предпазливи, или злонамереността на Алс ги беше заразила по някакъв начин, трудно може да се каже. Но те наистина бяха агресивни в лицемерното си възмущение от отмъщението ни над Алс. Очевидно се чувстваха застрашени. В онези първи дни на войната дипломатът на Конвенто, който живееше в мизерна квартира в Сенаар (правителството му можеше да си позволи по-добра, но предпочете да не харчи средства) беше източник на истинско раздражение за мен.

При нас долетя делегация от Конвенто и настоя да се срещне лично с мен. Когато отказах (в края на краищата имах да водя война), те осъществиха редица клеветнически прояви по телевизията, като даваха интервюта на телекомпаниите навсякъде из Сол и обявяваха сенаарската акция за агресия, за имперска и дори (можете ли да го повярвате!) за геноцид. Разбира се, историята свали от мен последното обвинение, а за предполагаемо унищожен народ алсианите съвсем скоро оказаха ожесточена съпротива. Нека историята попита вдовиците и децата на сенаарските войници, които загинаха в тази война, водена от алсианите, дали бях извършил геноцид над тази покварена нация, нека попита роднините на гражданите, които те убиха. Признавам, че ситуацията тогава ме разгневи, признавам също, че тя ме гневи и днес, когато размишлявам над нея. Но не можеш да запушиш устите на хората, не можеш да спреш злите езици да бълват отрова.

Нещата станаха по-лоши след един несъстоятелен спор относно въздушното пространство. След като бях редуцирал възможностите на алсианите за водене на терористична война, аз трябваше да оставя сенаарските самолети над Алс, за да държа под око онова, което ставаше долу. Освен това бях разположил лагер от елитни войници на юг от града, покрай бреговете на Перс и този лагер също се нуждаеше от въздушна защита. Но конвентоните направиха от това проблем, твърдейки, че сме нарушавали въздушното им пространство, едно

крайно несъстоятелно твърдение. Ние се намирахме на почти двеста километра от Конвенто... но те продължаваха да настояват, че съществувал някакъв „Северен съюз“ (естествено, никаква такава организация не е била учредявана легално) и че всяка „инвазия“ от страна на Юга в която и да е част от териториите край северното море, била „незаконна“.

След като оспориха нашето присъствие там, самолетите на Конвенто започнаха умишлено да пречат на маневрите ни. В продължение на три неспокойни дни в контролната база на Сенаар ние се тревожихме дали пилотите ни ще съумеят да се въздържат и да не открият огън срещу досадниците. Те ставаха все по-дръзки, следваха нашите самолети отблизо, докато те правеха маневри, връхлитаха отгоре им или летяха нагоре-надолу под тях. Независимо от оплакванията ни, не постигахме никакъв резултат.

Всъщност те ни предизвикваха, жертвайки живота на своите пилоти, понеже се надяваха да предотвратят войната с нас. Накрая обаче алсисткото нападение иззе инициативата от ръцете ни.

ПЕТЖА

Изразът е *правене на война (уарфабрежежен)* и точно това направихме в рамките на няколко дни. Подготвихме война. Но в една война се правят малко неща, а много остават ненаправени. Това е глупава фраза, не отразява реалния живот.

Отне ми дни да убеждавам хората, които бяха достатъчно здрави да воюват. Духът беше паднал ниско и трябваше да влагам много енергия. Но под депресията винаги се крие ярост, понеже какво е депресията, ако не потискан гняв? Докато им говорех, хората откриха в мен талантлив организатор на война. Идеите ми се оказаха добри.

Естествено не всички получиха одобрение. Нашето общество не е йерархия, въпреки че войната ми предостави власт над определени хора. Някои например настояваха, което беше глупаво, да дадем въздушен отпор на сенаарците. Съветвах това да не се прави, дори имаше (спомням си) сбивания край вечерните огньовете, но една достатъчно голяма група от хора успя да приведе убедителни аргументи и се реши да се добавят още самолети към сегашните три. Но дори с индустриалните фабрикатори и най-добрия софтуер, строежът на самолети е бавна и сложна работа. Като два пъти по-сложна щеше да е модификацията на компонентите, за да ги направим по-здрави, с екранираща повърхност и снабдени с оръжия — всички онези неща, които отличават военновъздушния флот от мирновременния. Разполагахме само с няколко спасени от разрушенията промишлени фабрикатори и беден софтуер. Произведохме още един самолет, но само след две седмици всичките ни самолети бяха унищожени във въздуха и превърнати в черни отломки в дълбоката пустиня. Само луд би продължил да упорства, при положение че всяко действие в тази насока му носи щети. По-добре беше да се подходи по друг начин.

Така ние създадохме раниците с индивидуално оборудване. Натоварихме на камиони няколко фабрикатори от мястото, където се бяхме разположили (това стана, преди да осъществим нападението над сенаарската база, но ние бяхме абсолютно сигурни, че сенаарците ще

ни отвърнат с по-масирани удари, след като започнем войната). Закарахме фабрикаторите в мините в планините на север и там организирахме график, при който оборудването се произвеждаше в непрекъснати цикли. Повечето от машините бяха управлявани от пострадалите и осакатените при нападението, докато някои от здравите хора отказаха да вземат участие във войната и отидоха на север или изобщо ни напуснаха. Все пак те бяха малко, понеже негодуванието беше твърде силно и накара повечето алсиани да останат.

Към тях аз се обърнах със следните думи:

— Забравете, че живеете на едно определено място, понеже нещата вече не стоят така. Сега живеете навсякъде в пустинята, ядете каквото намерите и пиете каквато вода имате. Забравете, че сте живи, защото вие сте мъртви, вече сте умрели. Забравете, че сенаарците са хора, понеже ние трябва да ги убием, при това трябва да убием много от тях.

В продължение на три дни тренирахме с вече произведените иглени пистолети и пушки, за да се подготвим възможно най-добре. Преимуществото на иглените пушки беше насочващият лазер, който ориентираше оста на оръжието към целта. Прекарахме следобеда в стрелба по мишени в пещерата, а също и извън нея, по равните места и в подножията на хълмовете. (Безпокоях се за последното, понеже сенаарските сателити лесно можеха да ни открият и тъй като приличахме на войници, които се обучават, това щеше да постави врага нащрек. Това обаче не се случи, но едва по-късно узнах защо — Конвенто беше повредил сателитите им, като твърдяха, че било станало случайно). Фабрикаторите за оръжия приготвиха тренировъчна течност, която пушката изстрелваше вместо метал. Тази течност, понеже беше изстрелвана от лазер, можеше да нарани или натърти кожата при попадение, но не убиваше. Ние пък разнообразихме допълнително тренировката си, като се разделихме на две групи.

Изработихме също камуфлажни мантии, които бяха доста обемисти, но можеха да се навият на руло и да се носят на гърба. Те бяха изработени от полимерен отразяващ плат, импрегниран със солни кристали, който биваше идентифициран като натрий. В пустинята ние ги разгъвахме и се покривахме с тях, като хвърляхме отгоре си и сол,

ако разполагахме с време. Никакъв сателит, нито самолет, нито дори човек (освен ако не беше много близо) не можеше да ни открие. Днес това ми изглежда примитивна технология, но тя ни служеше по-добре от всякакви сложни машини. Всичките ни самолети бяха унищожени съвсем скоро.

Също така (наистина бяхме много изобретателни) направихме големи балони от една здрава, макар и деликатна на вид материя. Тя представляваше плат от едри кристали, зацепени един в друг, от който произведохме твърди и изключително леки балони. Балоните се прикрепяха здраво около корема, хълбоците и бедрата и когато се наложеше да се вдигнем във въздуха, една микропомпа изпомпваше въздуха от тях и те започваха да ни повдигат. Всъщност във въздуха ни издигаха личните раници, които бяха снабдени с двигатели с обратнопостъпателно реактивно налягане. Но тези двигатели действаха бавно, често не можеха да се справят с теглото на един човек и екипировката му (затова изобретихме балоните), а понякога засичаха даже при минималното тегло от около петдесет килограма. С тяхна помощ можехме да правим скокове като скакалци. Издигахме се нагоре толкова бързо, че ушите ни свиреха от болка, като обикновено описвахме елипса до 2000 метра височина и се спускахме надолу в продължение на около километър. Един чип в мотора ни ориентираше под лек наклон, така че отначало се придвижвахме странично, но след това ни държеше във вертикално положение, благодарение на което никога не описвахме спирала, нито пък падахме на главите си. Но придвижването само по себе си беше тежко. По време на няколко такива пътувания аз повръщах и облеклото ми започна леко да прегаря. Но това приспособление ми спаси живота няколко пъти.

Ние не бяхме йерархия, но правенето на война притежава своя собствена динамика. Изглежда, че имах талант за тези неща, и повечето хора охотно следваха съветите ми, а други не, но така или иначе ние всички бяхме изправени пред един и същи враг. Една група от шестдесет души се съгласи да ме последва. Други сто искаха да останат при самолетите, да летят с тях и да воюват като пехотинци. Останалите хора и ранените щяха да отпътуват с колите на север, на сигурно място в мините. Нямаше никакво съмнение, че веднага щом нападнехме сенаарската база в Алс, ние трябваше да напуснем пещерата, защото врагът щеше да удари с още по-голяма въздушна

сила и щеше да се опита да ни унищожи из корен. За мен беше ясно, че единственият начин да се защитим в подобна ситуация, беше хората ни да се разделят, но пилотите и пехотинците не бяха съгласни и ми отправяха злостни нападки, твърдейки, че можели да отнемат от Сенаар въздушното надмощие. Когато часът настъпи, всички се нахранихме, натоварихме провизиите и се разделихме. Повечето потеглиха на север. Аз взех три коли и тръгнах на юг. Колите бяха дотолкова препълнени с провизии, че по-голямата част от отряда трябваше да ги следва пеша.

Тръгнахме един час преди Вечерния шепот. Заповядах всички оръжия да бъдат скрити под наметалата или под нещо друго (което беше лесно, понеже иглените оръжия са леки и компактни). Сателитите щяха да ни вземат за бегълци, което сега ми изглежда безсмислена мярка, понеже те бяха извън строя. Балоните пък ни правеха да изглеждаме тантурести, като старци, излезли на вечерна разходка. Откарахме колите на изток, паркирахме ги откъм подветрената страна на една дюна и ги покрихме със солните наметала. След това в падащия мрак се отправихме към морето. Времето беше изчислено до секундата. Трябваше да нападнем точно по време на Шепота, когато никой не ни очакваше.

В продължение на десет минути всичките шестдесет човека лежахме на дюната в лилавата светлина привечер и чакахме вятърът да започне. Аз лежах най-близо до върха и приплъзнах до него една наблюдателна тръба, като крайт ѝ сигурно проблясваше от другата страна (но при залез-слънце върховете на дюните винаги блещукат с бели, сребърни, червени и виолетови светлинки, така че часовете нямаше да я забележат). Виждах лагера. Два паркирани самолета със стабилна конструкция, обезопасени откъм обветрената си страна срещу вечерните бури. След това се виждаха патрулни кабинни, също обезопасени срещу вятъра. Имаше и някакви правоъгълни форми, вероятно складирани припаси, както и едно портативно съоръжение за обезсоляване на вода от Арадис. Имаше и три патрула, но те щяха да се приберат при започването на вятъра. Останалите войници бяха вътре и се хранеха. Другият самолет (защото знаехме, че са три) очевидно, беше още във въздуха и много скоро щеше или да се приземи или да се издигне по-високо от буреносните ветрове, извън

обсега на разяждащите частици. И в двата случая моментът приближаваше.

Издърпах тръбата обратно и дадох сигнал с палец наляво и надясно. Нападението щеше да започне с моето изправяне и щеше да се прекрати, когато изстрелям жълта сигнална ракета. След това щяхме да се срещнем при колите и да заемем отбранителна позиция. Надявах се да причиним достатъчно големи щети, за да не последва контраудар.

Моментът почти беше настъпил. Вятърът започваше да се надига откъм гърбовете ни. Издърпах маската върху лицето си, така направиха и останалите, за да покрием главите си изцяло. Но дори и тогава усещах мъничките убождания от обстрелващите ни солни кристалчета.

Да ти кажа ли какво изпитвах в онези мигове непосредствено преди битката? Естествено чувствах нервност, а също така ме заля едно ненадейно и горещо осъзнаване, че е възможно да умра, че след няколко минути може да съм мъртъв. Но това не беше никакво тревожно прозрение, просто в един миг знаех, че съм мъртъв, без да се *чувствам* мъртъв. Чувствах смъртта приживе. Усещах всяка част на тялото си, всеки пръст на ръцете и краката си, усещах натиска на сърцето си върху обгръщащата го мембрана, докато то се свиваше и разпускаше. Зад нас вятърът се усили и зрънцата сол започнаха да ни жилият по тила и по прасците през панталоните и заедно с това странното чувство в корема ми също се усили, растеше като бременност, ускорена стотици пъти. С него растеше и моето въодушевление.

Изведнъж стана много тъмно и ушите ми заглъхнаха от воя на вятъра. Вселената се беше смалила до този единствен миг, в който аз се надигнах. Някъде с периферното си зрение отбелязах, че редиците отляво и отдясно на мен също се изправиха и ме последваха, когато се спуснах от върха на дюната.

Тичахме.

Първо надолу по дюната, ведно с намаляването на грохота и проблясващите убождания на Шепота. Но наистина беше само намаляване, преминаване в по-нисък регистър, също като в музикално произведение. Петите ни затъваха в поддаващата се почва, наполовина се плъзгахме, наполовина тичахме с нелепи, комично преувеличени

движения, като повдигаме крака много високо и ги поставяхме много по-далеч от нормалното.

Изведнъж стъпихме на по-твърдата компактна сол на брега на Арадис. Сега бягахме истински, рядката солена трева плющеше по стъпалата ни, а разбунената от вятъра сол образуваше под краката ни нещо като кипяща тънка обвивка. Шепотът стана свиреп, вихърът от солени зрънца се усили неимоверно и ни повлече, опитвайки се да ни събори (някои наистина паднаха, въпреки че тогава не забелязвах нищо). Жиленето се превърна в свирепа болка, все едно че игли ни биеха едновременно по цялото тяло. Но в момента болката едва се усещаше или пък играеше повече ролята на остен. Може и да съм крещял, тичайки, наистина не си спомням, но това нямаше никакво значение. Огромната сила на Шепота не можеше да бъде надвикана от човешки глас.

Споменът ми за сражението е също толкова относително детайлен. Спомням си най-вече отделни моменти, ярки като живи картини, но не и цялата случка, онази, която бе сглобена по-късно, когато сравнихме историите си. Помня как пробягахме разстоянието от последната дюна до лагера, помня също, че часовите се бяха скрили от Дяволския шепот и не ни забелязаха, че всъщност бяха алармирани от автоматични сензори и че (очевидно) не им обърнаха внимание. Вероятно алармите често се повреждаха по време на Шепота.

Минах край първата караулка и никой не ме пресрещна. Трябваше да спра да тичам, макар да не ми се искаше, тъй като въодушевлението от тичането ме караше да се чувствам по неописуем начин. Но трябваше да спра при караулката, за да я отворя. Когато отворът зейна, пазачът дори не излезе, само вдигна към мен кръглото си лице. Изстрелях игла в лицето му и той разпери ръце, падна напред и аз изстрелях още няколко игли във врата му. Другите двама постови изхвърчаха от кабините си, с очила и оръжия в ръце, но бяха убити, преди да могат да стрелят. Дадох знак на онези, които бяха изостанали, да продължават напред, те вървяха по-бавно, понеже носеха по-тежкото въоръжение. Разположихме оръдията, използвайки патрулните кабинни за прикритие, и ти насочихме към продоволствията и самолетите. Оръдията щяха да бъдат жертвани в боя, не можехме да ги вземем обратно с нас, понеже бяха много тежки. Бяхме ги направили от строителни тръби, запечатани от едната страна, които

зареждахме със старомодни експлозиви с капсул-детонатори. Разполагахме с четири оръдия, като всяко беше обслужвано от отделен човек.

Поведох напред останалите. Все още не бяха ни забелязали, но инсталирането на оръдията отне време и Шепотът вече беше преминал през най-лошата си точка. Пръснахме се из лагера. Някои заобиколиха зад палатките на войниците и се насочиха към водата. Аз останах пред палатките и затичах към самолетите. Поради стотина малки убождания, проникнали през дрехите ми, кожата ми кървеше на места. Болката не ме притесняваше много, но странното беше, спомням си, че се чувствах дискомфортно поради усещането за хлъзгава мокрота в дрехите си.

Обаче при самолетите имаше постоянна охрана и тъй като Шепотът беше започнал да утихва и въздухът се проясняваше, някой сигурно ни беше забелязал. Изведнъж от двете палатки-столови започнаха да излизат въоръжени вражески отряди.

Завърза се престрелка, но от нея помня само изстрелите. Сражението протичаше като в сън, беззвучно в грохота на вятъра. Не легнах на земята, макар че някои от нас го направиха, за да се прикрият, а се приведох леко над оръжието си и започнах да изстрелвам игли по целите. Помня само изстрелите, понеже притежаваха плавността на музикална композиция — пръста ми на спусъка, мълчаливото, едва доловимо блясане на метала, мишената, която падаше, сякаш ѝ бяха изпуснали въздуха. Край мен проблясваха игли. Помня, че бях застанал на едно коляно, стрелях бързо и ругаех, понеже разбрах твърде късно, че пълнителят ми е празен. Тогава (сега изглежда идиотско, но аз направих точно това) се изправих и бавно (понеже пръстите ми се бяха вдървили и кървяха през ръкавиците) извадих стария пълнител и го хвърлих на земята. След това затършувах за нов. Той представляваше кръг, голям колкото длан, и беше окачен в паласка на кръста ми. Отне ми много, много секунди. Заредих, отново застанах на коляно и започнах да стрелям.

Вятърът беше почти утихнал и из въздуха се носеха последните солни зрънца. На запад небето се проясняваше (най-много, което вятърът може да предизвика в Арадийско море, е някоя и друга голяма вълна) и светлината ставаше по-добра. Изправих се и затичах към една група от нашите. Точно в този момент бяха задействани оръдията и се

чу буум, последвано от зрелищно избухване на светлина и пламъци, след което ударната вълна ни застигна и ни повали със силно бръсване. Всички паднахме на земята, но аз се помъчих да огледам наоколо и видях, че самолетите и пречиствателното съоръжение се подпалиха. Едната палатка също бе улучена от снаряд, като платът (макар и издръжлив на ветровете) беше прекалено тънък, за да го спре, снарядът премина през двете платнени стени и падна във водата.

Атаката на оръдията беше добре дошла, нашата група побърза да се изправи и за кратко разполагахме с няколко лесни мишени в лицето на сенаарците, които още лежах проснати в палатката. Изстрелях игли в трима или четирима от тях и се втурнах вътре да събера оръжията. Пожарът пламтеше подобно на огньовете в пъкъла. Един от мъжете, с простреляни от игли дробове, се вкопчи в глезена ми, но аз го отблъснах.

Някъде в този момент си спомням, че нещо ме жилна по стъпалото, но аз не му обърнах внимание. По-късно се оказа, че петата ми е улучена от игла. Един от залегналите сенаарци стреляше ниско и иглата беше пронизала ботуша ми, но аз дори не забелязах, че съм ранен. Наблъсках оръжия в една торба, окачена на рамото ми и избягах обратно. Помня, че се препънах в някакво тяло, паднах и пак се изправих, но не зная чие беше това тяло, дали на алсианец, или на сенаарец.

Третият самолет се върна, видях черния му корпус, когато закръжи над огъня. Самолетът пристигна откъм морето, снижавайки се постепенно, и след това рязко се издигна над полесражението. За миг остана там, застинал над пламъците, след което изведнъж се отдалечи с рев, който звучеше като ярост. От близко разстояние самолетът не можеше да направи нищо, без да нарани сънародниците си, но ако ние се оттеглехме или направехме опит за прегрупиране, той щеше да ни удари.

Именно тогава аз изстрелях ракетата, която излетя и воят ѝ отекна в ушите ми. Време за отстъпление. Това беше най-рискованата част от цялата акция, понеже личните раници не бяха изпробвани и никой от нас не знаеше дали ще проработят. На теория знаехме, че трябва да се наведем в посоката, в която искаме да се придвижим (както и че не бива да се накланяме към водата, за да не паднем в морето) и да държим ръцете си отпред, за да не ги изгори горещата

струя. Но докато задействах балона си и чаках въздухът да бъде изпомпан, настъпи промеждутък от три или четири свободни секунди, в които ме обзе ужас. Да умра в битката някак не ми изглеждаше толкова ужасно, колкото да умра при злополучен полет, да се стоваря от небето и да се размажа долу. Смрази ме ужас, но системата беше автоматична. След определен интервал включването на мотора на балона задействаше раницата и аз не можех да сторя нищо. Усетих, че олеквам, понеже натискът на стъпалата ми върху подметките забележимо намаля.

От раницата се чу някакво свирене и пицене и аз на свой ред също закрещях. Стомахът ми конвулсивно се сви и усетих, че ще повърна, зави ми се свят и започнах да преглъщам често. Но в същия миг осъзнах, че земята е далеч под мен и въздухът свири покрай ушите ми. Погледнах надолу и видях стъпалата си извити леко едно към друго. Между тях се виждаше полесражението, подредено като макета на някой генерал — от едната страна линията на морето, от другата — линията на дюните, а между тях — лагера, в който се виждаха щетите, причинени от нас: облаци черен дим, през които пожарът едва прозираше, разхвърляни безредно тела, като зайчи изпражнения. Някои точки продължаваха да се движат. Погледнах нагоре към все още светлия хоризонт и озареното от залеза небе над него, а после встрани към притъмняващия въздух и видях, че около мен е пълно с летящи войници.

Извиках радостно към тях с внезапно необуздано вдъхновение.

Спускането беше по-малко въодушевяващо. Беше доста тъмно, когато започнах да се спускам на няколко километра по на изток. Групата се беше пръснала на много места, но хората се ориентираха по компаса и се отправяха към колите. За мен това се оказа най-трудната част от цялата акция, понеже кракът много ме болеше. Вероятно се беше влошил от летенето или просто в опиянението на битката не бях забелязал колко е зле. Куцах и се придвижвах бавно и когато стигнах при колите, почти всички ме бяха изпреварили.

Помня много добре онова ходене в нощта, когато въпреки болящия ме крак и тревогата за това колко от нас са оцелели и дали точно в този момент Сенаар не се подготвя за нападение, въпреки всичко това аз изпитвах едно чудесно, почти религиозно чувство, което не спираше да расте и което бих могъл да опиша най-добре с една

дума, която много рядко съм използвал за себе си и своите чувства: *мир*. Въпреки че това дълбоко душевно спокойствие ми изглеждаше много странно, то продължаваше да расте. Когато накрая се добрах до колата и часовият ме попита за паролата, аз усетих как то избуява и направо разцъфва в мен.

Бяхме изгубили седем души, убити или ранени или, за да бъда точен, убити и ранени, които са били убити, тъй като всеки дотолкова зле ранен, че да не може да полети с раницата си, със сигурност щеше да бъде убит. Във всеки случай никога повече не ги видяхме. Но онази нощ нямаше контраатака, въпреки че се бяхме подготвили за това.

Събух ботуша си и се погрижих за раната, като просто я тампонирах. Не можеше да става дума за възстановяване на наранената плът, понеже постиженията на цивилизацията бяха останали далеч от нас. Аз просто бинтовах стъпалото си и го пъхнах обратно в ботуша, след което свалих якето и дрехата под него, за да видя дали мога да направя нещо за кожата. Но цялото ми тяло беше ожулено от Шепота, зачервено и доста възпалено. Реших, че е най-добре да го оставя така и само си смених бельото. Военните ми дрехи бяха малко разкъсани от вятъра, но ставаха за носене. После обиколих колите, всички хора бяха развълнувани и бързаха шепнешком да споделят с мен впечатленията си.

Накрая влязох в една от колите и легнах на леглото. Заспах веднага, въпреки че страната, на която лежах, болезнено ме сърбеше. Помня, че сънувах Дявола. Беше висок и слаб, с толкова малък нос, че приличаше на копче, но с големи очи и дебели клепачи, които падаха тежко над тях. Беше облечен в алено палто и алена поличка и беше бял като сол. В съня аз бях коленичил откъм гърба му и подгъвах с карфици полата му. Бях изумен от мощните му прасци и от това, че космите по краката му бяха подредени в идеални линии, като железни стружки, уловени в силовите линии на магнит. Когато се изправих, установих, че стоим лице в лице (макар че нито аз го бях заобиколил, нито той се беше завъртял), и той се усмихна. Беше зловеца усмивка. Казах му: „Сега трябва да те помоля да ми платиш“, като че ли бях някакъв от йерархията, но той се изсмя и отвърна, че в неговата утопия имало само размяна, тя била и бартера, и парите. „Но тези неща вече са ти ясни, допълни той, понеже и ти стана такъв. Вече знаеш, че аз ти

плащам с удоволствие, а ти ми плащаш с твоята болка. Така и двамата сме доволни.“

Това беше обезпокоителен сън.

На сутринта след Шепота, преместихме колите на изток.

БАРЛЕЙ

Нямаше никакво съмнение, че при започването на войната късметът не беше на наша страна. Алсианите нанесоха удара си по време на Вечерния шепот, нещо, което — признавам това открито — не бях очаквал. Армията им беше зле обучена, но голяма и при първоначалната наземна атака причини много щети. Но един пример за слабата им подготовка във военните дела беше забавянето на въздушните им сили. Вместо да ги координират с наземната атака, те изчакаха няколко часа, преди да ги вкарат в боя. Според мен грешката им се дължеше на слаба преценка. Наземните сили искаха да използват прикритието, което им осигуряваше Дяволският шепот (което беше добре преценено), обаче в условията на вятъра въздушните сили не могат да летят ниско. Но вместо да ги включат в боя веднага след утихването на Шепота, алсианите решиха да изчакат, докато се стъмни напълно, сякаш ги беше страх да нападнат при здрач. Като се има предвид колко лесно може да се открие всяко голямо летящо тяло през нощта или през деня, това наистина беше съвсем погрешна преценка. И тя им струваше скъпо.

Не разполагаме с видеозаписи на началото на атаката, но лентата от въздушната битка е направо чудесна. Бях възхваляван за далновидността да вдигна във въздуха пълната сила на Сенаар, но истината за случая е свързана по-малко с моето решение и повече с Божията воля. Помня, когато пристигнаха първите съобщения, неясни (понеже трансмисията по време на Шепота винаги е затруднена), но поддаващи се на разчитане. Отначало не беше сигурно кой ни атакува, дали Конвенто бяха започнали нападение, или пък Алс, но и в двата случая беше необходима въздушна подкрепа за обкръжените.

Сенаар се намира на около шестдесет километра по на изток от Алс и Шепотът се уталожва през минутите, нужни на самолетите ни да стигнат дотам, така че нашите пилоти можеха да долетят до базата, преди да е свършило нападението. Бях уведомен, че някои от самолетите ни в базата са унищожени, но не знаех колко. Затова реших да действам така, сякаш ги бяхме загубили всичките, при това

действията експедитивно. Самолетите отлетяха на север, като заобиколиха оттеглящия се Шепот и трудно преминаха през турбуленцията (нашите пилоти са най-добрите) при свръхзвукова скорост.

В това време на полесражението беше станало следното: наземните отряди на алсианите, понеже срещнали по-голяма съпротива от очакваната, се оттеглили веднага след стихването на Шепота. За повече от час беше спокойно и нашите отделения се прегрупираха, овладяха пожарите и прибраха загиналите войници. Тогава алсианите атакуваха отново, този път по въздух.

Първоначално численото им превъзходство помете единствения оцелял сенаарски самолет, въпреки че те бяха слабо въоръжени и пилотите им нямаха военен опит. Истината всъщност (може би това ще сложи край на безсмислените коментари около случая) е, че в началото нашите пилоти не били сигурни чии са атакуващите самолети. Първото им предположение било, че са самолети на Конвенто, което не е причина за понижаване на бдителността, но все пак е някакво обяснение за тяхната реакция.

Самолетите, които изпратих, се появиха на сцената малко след като самолетът от базата беше жестоко повреден (той се приземил и всички без един от екипажа успели да избягат и да се спасят). Гледката на една превъзхождаща ги въздушна сила изпълни с ужас алсианските екипажи. Те избягаха, отлитайки на юг над нощната пустиня и нашите пилоти започнаха да ги преследват. Сигурно сте гледали увеличените кадри от тази славна битка, но опитайте се да я видите сега през очите на пилотите — те прелитат над половината планета със скорост много пъти по-голяма от скоростта на звука и изведнъж се озовават насред сражение, връхлитат незабавно върху врага и малко след това виждат как вражеските самолети с танцуващи върху тях огнени отблясъци напускат осветената от пожарите нощна тъма и се отправят към пълния мрак на юг.

Втурват се след тях, което е съвсем естествено, понеже вие сте славни воители на Сенаар! Следват ви благодарение на същите онези уреди, които записват всичко случващо се за телекомпаниите у дома. Враговете се изплъзват, разпиляват се, но вие сте повече и по-добри пилоти и ускорявате неизбежната ситуация, това би могло да бъде едно определение за войната. Сега се насочвате към тила на един от

враговете, ускорението ви притиска към пилотската седалка. Чувате онзи чудесен звук *клик*, когато оръжията са готови за стрелба и изведнъж прозвучава техният възвишен грохот. Два светлинни лъча разсичат мрака, устремени към едно петно също от мрак, което се крие в него, това е врагът. Сигурно сте притворили очи в молитва.

Блясва експлозия. Отломките политат надолу към необятната равнина на Сол.

Някои историци наричат това сражение първата въздушна битка, но трябва ли да даваме име на всичко? Препоръчвам ви, пуснете си видеолентите и ги гледайте пак. Никога не забравяйте своята история!

ПЕТЖА

Изпитвах известно безпокойство от това, че се движехме с коли, понеже знаех, че сателитите лесно щяха да ги проследят, но случаят работеше за нас. Сенаарските сателити били извадени от строя съгласно плана на Конвенто и по времето, когато отново заработиха, ние бяхме заровили колите на сигурно място в пустинята, на североизток от Сенаар.

Всъщност още на втория ден от пътуването ни на юг, ние стигнахме до заключението, че сателитите са повредени. Въздушният трафик, който следяхме непрекъснато, беше много оживен, като повечето от самолетите бяха на Конвенто. Те докладваха за все поинтензивна сенаарска подготовка на източния бряг на Арадис, освен това съобщаваха непрекъснато за битката и именно от тях научихме за унищожението на алсианските самолети. Но така или иначе щяхме да разберем за станалото, тъй като в късния следобед на втория ден се натъкнахме на гигантски отломък от потъмнял метал, някакво петно, което единствено Бог може да остави в чистата белота на дълбоката пустиня. Не беше нужно много време, за да разберем, че това са останките на един от нашите самолети. Някои от частите се бяха стопили и се бяха превърнали в чудновати форми, дело на сляпата случайност, но въпреки това на мен ми се сториха изящни — красиви и бременни със смърт. Други от отломките бяха почти недокоснати от огъня, строшени на парчета и разпилени. Открихме и няколко тела, но всъщност повечето бяха само овъглени скелети. Едно от необгорените тела беше на жена с потъмняла като от слънцето кожа, но брадичката липсваше и кафявите зъби бяха оголени в зловеща усмивка. Не открихме тяло, което да разпознаем.

Някой предложи да погребем мъртъвците, но аз настоях да бързаме. Първоначалният ми план беше да се движим на юг, докато не ни открият вражеските самолети, и тогава щяхме да ги посрещнем с ракети. Обаче този план беше прекалено прост и беше много вероятно да завърши с нашата смърт. Прецених, че разполагаме с няколко дни, преди сенаарците да поправят сателитите си, и че можем да

използваме времето, за да придвижим колите на юг и да ги скрием в солта. Сега, смятах аз, Конвенто щеше да влезе във войната и това щеше да ни предостави подобри възможности да водим успешни партизански действия, да атакуваме града на сенаарците, както и продоволствения им маршрут. Това, според мен, беше чудесен начин да водим войната, тъй като можехме да нанесем на Сенаар много щети, а също така и да убием много сенаарци. Отвъд това малко неща ме интересуваха.

И така, ние се придвижвахме на юг, като следяхме понякога противоречивите, но като цяло ясни съобщения за войната между Сенаар и Конвенто. От време на време чувахме бръмченето на самолетите, които летяха на запад, от юг на север или от север на юг. Но никога не ги виждахме, нито пък те нас.

По време на прехода раните ни почти заздравяха и бяхме готови да се сражаваме отново, въпреки че някои ожулвания бяха по-упорити и продължаваха да кървят. На някои места тялото непрекъснато ме сърбеше и бях изгорял от слънцето, както и всички останали. От телата ни се белеха цели парчета кожа (*хорепарм*), прозрачни и белезникави като кожи на гущери. Помня, че една нощ открих на врата си бенка, която преди това не бях забелязал. Започнах да я чеша, тя ме засърбя още повече и опръска с кръв ризата на гърба ми. Онази нощ спях малко.

Най-после паркирахме колите откъм подветрената страна на една дълга дюна, на двадесет километра северно от сенаарската дига. Заровихме ги в огромната дюна, като отначало копаехме с ръце. Най-напред набихме покривни дъски вътре в самата дюна, след това разчистихме с екскаватори солта отдолу, за да направим тунел. Вкарахме колите вътре и запълнихме със сол пространството около тях. Когато свършихме, часът на Шепота почти беше настъпил. Подслонихме се в колите и Шепотът свърши останалата работа вместо нас. Той разнесе грубите ръбове, които бяхме оставили по дюната и оглади формата ѝ.

БАРЛЕЙ

Войната с Конвенто започна с официалното изтегляне на дипломатическите им служители от Сенаар. Днес някои хора ме обвиняват, че съм действал прекалено безмилостно по време на този военен конфликт, но те не разбират следното: през цялата война, която водехме с Конвенто, ние воювахме по правилата и с достойнство, понеже врагът ни постъпваше по същия начин. Конвенто са религиозен народ и спазват правилата на войната. Ние се биехме, убивахме хората им, но през цялото време знаехме, че можем да уважаваме противника си. Но с Алс нещата не стояха така. По време на войната Алс никога не се прояви като нация, а като сбирщина от кръвожадни терористи. Сигурно смятате, че използвам думата *терорист* с лека ръка, но не е така. Докато Конвенто воюваха с нас на бойното поле, което обикновено беше солната пустиня, Алс се сражаваха с нас по нашите собствени улици и в домовете ни и убиваха цивилни и войници без никаква разлика. Конвенто воюваха, понеже техният парламент проведе дебати и обяви война. Алсианите се биеха просто, защото това беше в животинската им природа. Никакви дебати не се проведоха от тяхна страна, нито пък беше обявена официална война, тъй като Алс никога не са имали нито правителство, нито власти, нито пък изобщо цивилизация. Несъмнено вие ще се съгласите с мен, че не бих могъл да наричам алсианите войници, в противен случай ще бъда принуден да наричам „войник“ всеки озлобен луд и тогава всеки убиец и престъпник ще започне да претендира, че води война с нас. Но отделният индивид не може да обяви война, само едно правителство е в състояние да направи това. Ето защо от изключителна важност за закона и реда е да се разграничават тези две неща.

Най-напред Конвенто водиха с нас въздушно сражение и аз имам достатъчно доблест да призная, че те се сражаваха добре. Загубихме всичките си самолети освен два, като дори и те се върнаха у дома със сериозни повреди. Беше същинско чудо или пък впечатляващо доказателство за уменията на пилотите, че успяха изобщо да се приберат. По онова време сред хората се зароди известно недоволство.

Говореше се, че съм се подвел от леснината, с която спечелихме първата си битка, и съм започнал да проявявам самонадеяност. Но истината беше, че Конвенто претърпяха загуби почти колкото нашите и че нито един от двата народа не придоби въздушно превъзходство над другия. Имаше също и някои стълкновения при допълнително укрепената база край Алс.

Войната с Конвенто продължи толкова, колкото трябва да трае една война. След три седмици аз вече се срещнах с президента на Конвенто в Яред и подписах протоколи, които прекратяваха военните действия помежду ни. Нашите два народа бяха достойни. Конвенто ни позволи да създадем военна база на мястото на предишния Алс (която ни беше необходима отчасти, за да се справим с непрекъснатите терористични атаки от планините на север, и отчасти, за да улесним събирането на реколтата от змиорки и семена. По онова време имаше доста голям недостиг на храна.). В замяна ние се съгласихме да не летим на запад от седмия меридиан, да не провеждаме никакви военни операции на територията на Конвенто и така нататък.

Вицепрезидентът сподели с мен (великите държавници също са обикновени хора и понякога сме бърбиви не по-малко от някоя домакиня), че много хора в Конвенто били обезпокоени от появата на алсиани в планините на север от Перс. За момента те не бяха нещо повече от бандити, които бяха започнали да крадат храна, да нападат пътници и изобщо да безпокоят района. В действителност аз хранех надежда, че в бъдеще Конвенто щеше да обедини сили с нас, за да ги изгоним от планините. Без военновъздушни сили (малкото самолети, които ни бяха останали, бяха заети предимно с доставката на припаси в базата), това беше неблагодарна, мъчна и опасна мисия.

Нещата се усложняваха допълнително от факта, че второ ядро терористи се бяха установили някъде на юг. С мирните преговори с Конвенто и окупацията на разрушения Алс войната на практика беше приключила. Беше изключително неприятно, че толкова много алсиани отказваха да възприемат този факт. Разбира се, те можеха да подпишат споразумение с нас и отново да построят своя град (естествено под надзора на сенаарски отряд, тъй като съблюдаването на законност и ред щеше да бъде единствено от полза за тях). Вместо това те предпочетоха отмъщението.

Спомням си, че повиках Жан-Пиер в кабинета си. По време на краткотрайните военни действия срещу Конвенто той беше водил хората си по забележителен начин, но сега задачата, която имах за него, беше доста по-тежка.

— Приятелю мой — започнах аз, — ние спечелихме войната, обаче враговете ни отказват да приемат този факт. Трябва да ги накараме да го приемат.

Помня как се усмихна, той имаше прекрасна усмивка! Моля ви, бъдете снизходителни, ако се разчувствам, но само като си спомня за него и очите ми се насълзяват. Поставям във файла линкове към негови снимки, застанал мирно, в парадна униформа. Отворете ги и ще видите какво видях аз в онзи ден.

— Велики Водачо — каза той, — тези анархисти трябва да приемат Божията воля и ако не желаят да го сторят, тогава аз ще ги принудя.

— Знам, че мога да разчитам на теб — казах аз, като му стиснах ръката. — Сенаар може да разчита на теб.

На следващия ден той отлетя на север с четири самолета, със свежо попълнение войници и с обещанието да възстанови мира и спокойствието на източния бряг на Перс. Мислех ли за него като за свой син? Сравнението с една друга свята връзка между Баща и син със сигурност не би било богохулство. Понякога будувам в ранните часове на нощта и веднъж в един параклис по време на Утринния шепот, след като бях прекарал нощта там, аз отправих на глас своя въпрос с надеждата да стигне до Създателя. Жертвата! Защо трябва именно жертвата да е духовният принцип в тази вселена? Чистата и ясна тишина в криптата беше отговорът, който получих. Днес, щом почувствам колебание, понеже плътта понякога е слаба, аз знам в душата си, че единствено в жертвата има истина.

Помня, че стоях в кабинета и гледах към летището, докато Жан-Пиер крачеше през полето към самолета, смееше се с другарите си и смехът покриваше с бръчици хубавото му лице. Гледах, докато самолетът не профуча във въздуха, отнасяйки го на север.

Никога вече не го видях.

ПЕТЖА

Първото нещо, което направихме, беше да се придвижим на юг под прикритието на нощите и да подкопаем Великата дига, която понасяше главните удари на Шепота. Фактът, че Сенаар беше оставил без охрана огромното съоръжение, ме изненада, но конструкцията наистина беше много дълга и щяха да са нужни твърде много войници, за да я пазят цялата. Заровихме експлозивите в дигата и ги оставихме там, като някакви личинки, спящи в месо.

На север от дигата релефът е по-нисък и невзрачен, като с течение на времето и под въздействието на бурите, малките солни възвишения са придобили причудливи форми. Тъй като нашите мантии се открояваха на този терен, ние побързахме да се изтеглим оттам.

Върнахме се при колите и започнахме да се храним, като междуременно подслушвахме въздушния трафик. От чутото стана ясно, че алсианските сателити все още не работеха с пълен капацитет. Тогава с всичките петдесет и четирима души и с двойни дневни продоволствия аз се отправих на югозапад. Когато Шепотът зад нас се надигна, ние побързахме да стигнем до следващата дюна и се зарихме откъм подветрената и страна, увити в наметалата си. Приличахме на животни или на някакви местни жители на планетата. Един ден покъсно достигнахме до широка ивица втвърдена сол, която многобройните колела бяха пресовали и превърнали в път. Край пътя нямаше добро прикритие, така че бяхме принудени да се изтеглим трийсетина метра назад. Но не мина и половин час, когато един конвой от три камиона заръмжа на хоризонта и пое по пътя.

Заповядах да спрат първия камион с натриева граната, изстреляна от тръба (просто и същевременно хитроумно приспособление). Прозорците на кабината се пръснаха при експлозията и огънят проникна вътре. Един човек изхвърча през страничната врата, но беше обхванат от толкова силни пламъци, че направо се строполи на земята. Следващият камион спря и от него наизскачаха хора, които започнаха да стрелят с иглени пушки. Третият камион отби встрани и започна бавно да напредва по неотгъпканата сол,

която се разхвърча изпод въртящите се задни колела. Наредих да спрат камиона с граната, но вторият и третият изстрел на гранатомета бяха неуспешни. Междувременно заповядах на всички да стрелят. Започнахме да обстрелваме мястото с непрекъснати иглени откоси. Човекът, който ме покриваше отляво, падна, просто се прегъна надве с един звук *паф* и се строполи върху солта. В тишината на деня чувах как иглите свистят край мен, проблясвайки на слънцето като светлинни лъчи в оптична диаграма. Една игла улучи ръката ми и поряза малкия ми пръст по дължина. Болеше ме доста повече от сериозната рана, която бях получил в Алс.

Защо ти разказвам толкова подробно за това нападение? Ами защото в него имаше нещо особено, може би слънчевата светлина беше някак по-ярка и чиста. В паметта ми се е запечатал съвсем отчетливо образът (достатъчно е да затворя очи и той идва при мен сякаш изваден от прозрачна вода) на огромните камиони, спрели на пътя, които обаче в далечината ми изглеждаха, че подскачат и се приближават, докато тичах към тях; на сенаарците без маски, които стремглаво се втурват назад към камиона в опит да се скрият там. Но те бяха малък отряд, а ние бяхме петдесет и четирима. Трима от нас загинаха, а един мъж (на име Себесчън, като планините) получи две иглени рани в долната част на корема. Човекът изпитваше жестока болка, но ние можехме да направим много малко за него. Двама предложиха да го влачат до колите върху наметалото му, за да може да лежи там и да се възстановява. Това не беше никак малко, понеже те го влачиха в продължение на ден и половина, като при всеки Шепот спирали, за да зарият него и себе си, след което отново продължавали нататък. Веднъж над тях прелетели ниско самолети и трябвало много бързо да го преобърнат (виковете му били ужасни, казаха те, поради болката), за да могат и тримата да се скрият под наметалата. Те го влачиха по целия този път и накрая така или иначе той умря. По-късно разговарях с единия от тях и той каза, че най-много се тревожел за следите, които кръвта от раните на Себесчън оставяла по пясъка, яркочервено върху ярко бяло, и те непрекъснато подритвали сол върху тази дيريا с надеждата, че няма да се забележи от въздуха.

Един от камионите се измъкна, като форсира шумно, качи се отново на пътя и бързо се отдалечи на север. Втория го унищожихме, но успяхме да пленим третия и една група от дванадесет човека го

подкарахме на юг, а другите останаха. Само след десет минути видяхме две точки във въздуха и чухме по кома гласове, които дрезгаво заповядваха да спрем и да се предадем. Блокирахме педала на газта с колана на едната от седалките и скочихме от камиона. Втурнахме се към най-близките дюни на запад и се хвърлихме на земята под защитните наметала, за да наблюдаваме как врагът унищожава собствената си кола. Експлозията беше грандиозна.

Самолетът прелетя над нас, но не ни откри върху солта и се отдалечи. Оттам тръгнахме на запад и достигнахме главната железопътна линия, която свързва Сенаар и Яред. Това беше и нашата цел, да унищожим жп-терминала в Сенаар. Разположихме внимателно нашите експлозивни непосредствено над самата линия (за тази цел трябваше да строшим защитната преграда, която я пазеше от вятъра), след което ги изпратихме надолу по линията с около двеста километра в час, за да се взривят в самия град.

Освободени от товара си, ние бързо се отпавихме на запад, но за зла участ бяхме забелязани от въздуха. Отново легнахме под камуфлажните мантии, но самолетът летеше ниско и започна ожесточено да ни обстрелва, така че бяхме принудени да се изправим, да изпомпаме въздуха от балоните и да заскачаме на изток.

Самолетът ни последва, но ние скачахме твърде разпръснато и той нямаше как да вземе на прицел цялата група. От дванадесетте човека, които бяха пътували с мен в колата, трима бяха убити и един загина, понеже раницата му се повреди и той падна на глава. Намерих тялото му, главата му беше полегнала на рамото, все едно че беше заспал. Всички бяхме разтревожени поради заключенията, които можеха да се извадят от тази случка, но бойните раници бяха твърде важни за начина, по който воювахме, за да се откажем от тях.

Разделихме се на няколко групи. Първата, към която се присъединих аз, заобиколи Великия северен път откъм изток и продължи да се спуска надолу, докато накрая стигнахме крайградските постройки и северните предградия на самия Сенаар. Тук разположихме нашите най-странни оръжия — устройства, които бяха произведени от модифициран софтуер за детски играчки в нашите фабрикатори за коли. Те представляваха малки ядрени детонатори, закачени за балони и снабдени с мънички моторни перки. След изпомпването на балоните устройствата щяха да се издигнат до три

метра над земята и щяха бавно да се понесат нататък. Те не приличаха на действителни оръжия за война, понеже се носеха извънредно бавно и можеха да бъдат унищожени много лесно. Ние ги настроихме за детонация след тридесет минути и ги пуснахме да отлетят, жужейки като насекоми. След това се скрихме, залягайки зад един голям склад. Точно след двадесет минути взривихме зарядите, които бяхме заложили преди дни във Великата дига. Намирахме се на много километри от дигата, в северните покрайнини на града, но чухме ясно помитащото *бам-бам* на взривовете. После зачакахме. Затворих очи и си представих как на изток се отправят военни части, понеже са предположили, че някой напада дигата, и как из въздуха неспокойно кръжат самолети.

Оставах няколко минути до започването на Вечерния шепот и ние бързо се отдалечихме, тичайки на североизток от пътищата по посока на дюните, за да се заровим откъм подветрената им страна. Усетих плъзгащите се абразивни ручейчета от трилиони солени зрънца, докато се провирах в солта на безопасно място. А после?

После нашите играчки-оръжия се понесоха над улици и паркове, като сигурно са се блъскали в сградите и са спирали в тях, без да могат да продължат, стържейки с острите си перки и трополейки безпомощно по стените им. Шепотът започна, понесъл миниатюрни и остри като скъпоценни камъни солени зрънца, и сега нарушената дига пропускаше много по-мощен и бръснещ вихър и хората трепереха в домовете си. Стихията пукаше крехките балони, осейвайки коравата им повърхност с малки дупчици, през които се всмукваше въздух. Десетки от нашите устройства падаха долу, захвърлени и подритвани от вятъра, преобръщаха се в уличните канали или се заклепчаха в бордюрите покрай стените.

Експлозията съвпадна с най-високата точка на Шепота. Не чух нищо, заровен в тялото на дюната, но дори да бях навън, нямаше да чуя друго освен яростния грохот на Шепота. Когато падна нощта, ние тръгнахме предпазливо на север и вървахме, докато зад нас остана да се вижда единствено хоризонтът, просветващ с червените отблясъци на разрушенията, които бяхме причинили.

Почти четири месеца. В колко сражения участвахме? Вече не мога да ги преброя. Колко сенаарци бяхме убили — стотици, а може би хиляда? Не знам точно.

Връщам се в спомените си и се опитвам да ги подредя в безпристрастна равносметка, но събитията ми изглеждат твърде размити, докато асоциациите ми са прекалено мощни. Всъщност мисля, че за мен са важни не конкретните събития, а начина, по който ги преживявах. Няма как и ти да ги прецениш по същия начин, докато не успея да ти обясня какво имам предвид, но дори и тогава моето възприятие за нещата не би могло просто да премине готово в главата ти. Съзнавам това напълно, въпреки че не се чувствам щастлив. Но такава е моята позиция, която ще се опитам да ти обясня, макар да ми се струва, че никога няма да успея. Нека ти разкажа например как веднъж бяхме нападнати неочаквано. Лежим на юг от града, причаквайки една търговска кола, пътуваща за южните крайбрежни поселения, чакаме я, готови да връхлетим като орли. Точно когато взривихме солния камък под шосето, за да попречим на колата да продължи, изведнъж откъм гърба ни започнаха да се изсипват сенаарски войници и да заемат позиции върху по-близките дюни. Беше жестока битка с иглени пушки, която стана по здрач, малко преди Шепота (бяхме преценили, че шофьорът ще е уморен и ще мисли повече за обезопасяването на колата). Заповядах изтегляне. Реших да не скачаме с раниците веднага и не знам защо постъпих така, може би се страхувах от капан. Залегнахме отново по дюните, като десетина от нас заеха позиции и започнаха да стрелят, а други десетина затичаха в обратна посока, привели глави между раменете си. Веднага щом достигнаха върха на дюната зад нас, те се обърнаха и поеха огъня, за да прикриват другарите си. По този начин се придвижихме с ожесточена стрелба на около километър разстояние. Предполагах, че сражението ще продължи до започването на Шепота, след което врагът ще се откаже. Обаче те направиха друго — хвърлиха срещу нас шрапнелна граната, която избухна като фойерверк, само дето лъчите на експлозията бяха игли, които заваляха отгоре ни като дъжд. Нашите хора започнаха да задействат балоните си и нямаше нужда да издавам заповеди. Аз също дръпнах моето въженце и чух как моторът зави, изпомпвайки въздуха, след което струята се възпламени и бях изстрелян нагоре, изведнъж премалаял от слабост. Видяхме да експлодира втора шрапнелна граната, но тя се взриви под нас, а тези устройства изстрелват дъжда от игли право надолу. Гледана отгоре, експлозията беше извънредно красива. Тя обсипа първо въздуха, а

после и солта под себе си с фрагменти светлина, живи въглени, които постепенно угаснаха. Спускахме се бавно, сякаш нещо ни теглеше с мъка надолу, като корабна котва в гъсто, лепкаво море. Когато се приземихме, Шепотът тъкмо започваше и попаднали в облака от жужащи солни зрънца, ние побързахме да се заровим. Спомням си, че тогава вятърът ме ожули зле.

Но дали този разказ ти разкрива начина, по който преживявах нещата тогава? Например мога да ти кажа още, че изгубихме четирима души, че получих най-лошата си рана — една игла, която заседна в таза ми, пронизвайки ме в горната част на крака, че придвижването на север след онова сражение беше най-болезненото нещо, което някога съм правил, понеже при всяка стъпка ме пробощдаше болка. Че трябваше да спрем и да си пробием път, сражавайки се, през солните възвишения на север от Дигата и че аз се биех, въпреки че тогава всеки дъх за мен беше усилие, огромно като света, че болката ме бе стегнала като в менгеме. Това че стрелях, без да бъда в състояние да свържа действията си с онова, което ставаше във външния свят, стрелях само за да крещя, а пък крещях, понеже се опитвах да излея болката навън. Че най-накрая стигнахме до колите и Олега извади иглата с клещи, че болката при ваденето беше почти облекчение, понеже измести основното страдание и пренасочи непоносимото усещане към нещо, за което беше позволено да се крещи. Че бях на легло една седмица, преди отново да мога да стъпя на краката си. Мога да ти кажа тези неща, но тогава разказът ще се фокусира върху нещо друго, върху цялата болка, която всъщност е очаквана, понеже войната носи болка (звучи жестоко, но думите винаги опростяват нещата). Но не това е преживяното, което е останало в съзнанието ми. Всичко това се случи, но не то стои сега в ума ми.

В ума ми сега е отново пътят на юг от града, моето първо гмурване в битка. Тогава усещанията ми някак се обостриха, в момента, в който иглите полетяха срещу нас. Трудно е да разбереш смисъла на това, което ще ти опиша. Имам предвид мириса на вечерния въздух, соления озонов мирис на изстиващия въздух преди Шепота. А също така и осъзнаването, че преди това не бях забелязвал как мирише въздухът и че този мирис ме връхлетя едва когато сражението започна. Но дори и това не е съвсем точно казано, понеже думата *осъзнавам* (*керисталсен*) не предава вярно онова, което

изпитах. То беше просто съществуване, все едно че съществуването е нещо различно от мисленето. Всъщност случи се това, че конкретното събитие изведнъж ме извади от мисленето. Или всъщност го направи вълнението, което изпитвах, и прекрасното стягане на коремните мускули, толкова прекрасно, както когато жена се увива около мъж при правене на любов. Това беше най-мимолетното от всички усещания, въображаемата връзка с бялата пустиня, простираща се надалеч зад нападателите, сивееща в чезнещата светлина и обгръщаща целия свят, докато накрая стигаше до нас, залегнали от двете страни на пътя (всъщност в онази битка не беше точно така, понеже някои от нас бяха залегнали на около половин километър навътре в морето, но сега не говоря за фактите, а за нещо трудно определяемо в спомена за войната, за онази война, моята война). Изстреляните игли издават един много приглушен свистящ звук, както когато плат се разстила върху друг плат. Те се плъзгат във въздуха невидими, докато не уловят светлината и тогава блясват като риби във вода. Но видиш ли някоя, значи е твърде късно. В същия миг тя вече е в теб: в крака ти, ръката, стъпалото, навсякъде, където можеш да бъдеш поразен. Но точно тогава забелязваш и красотата и тя те поражда по-бързо от иглата. Красотата е онова, което трае, тя е онова, което взимам със себе си — бързия бяг, подобен на балет, заемането на позиция, тръпненето на всяка част от тялото ми, безоткатния ритъм на стрелящото оръжие и прекъснатата метална линия, устремена към враговете, мириса на въздуха. Красотата на Сол.

Но аз ти губя времето. Може би ще ти е по-интересно да ти разкажа за раните си. Сдобих се с контузия на коляното, понеже се приземих лошо след скока. Нараних си кожата по време на Шепота, докато се мъчех да достигна подветрието на дюната и в опита да се зария сам в солта с голи ръце. Зарових се зле, понеже умът ми беше изцяло обсебен от болката в хълбока. По-късно едва успях да се измъкна навън и не можах да събера хората, така че бях принуден да викам, докато някой ме забележи, и те сами се събраха около мен. Горниж се опита да измъкне иглата, но не можа да я хване добре и затова (агония) се опита да я избути, но тя беше заседнала в костния мозък. При натиск металът понякога се изкривява и не може да излезе от тялото. Преживял съм това и го помня.

Когато ти говоря за тези неща, не мога да почувствам болката. Но мога веднага да почувствам красотата, трябва само да затворя очи.

Това е, което си спомням сега, когато затворя очи. Помня лицата около мен, докато им давах инструкции. Помня и цвета на небето и как бързо избледняваше от бяло към синьо при здрач. Тези хора, тези войници, моят народ. Мигът преди битка, когато бях с моя народ в солната пустош под небе, приличащо на скъпоценност, беше най-щастливият в живота ми. Припомням си това сега и солени сълзи (*крачадюс*) капят от очите ми изпод спуснатите клепачи.

Изглежда ставам сантиментален.

Моят отряд, войниците ми. Те тичат в мрака, изчезват зад облите върхове на дюните.

Мракът ги поглъща.

Ноц ли е вече? Уморен съм, записването на тези спомени е твърде изтощително занятие. Повечето от приятелите ми са мъртви, ние също убихме много сенаарци през онези месеци и след това. Мисля, че тези думи казват достатъчно. Тези думи, които се появиха на екрана ти, самите те говорят. Техните *o*-та и *a*-та се отварят и затварят като човешки усти, пълни с въздух или с кръв, която те стряска с червения си цвят. *E*-тата, ако ги гледаш в профил, пляскат с долните си устни. Саркастичен съм, но искам да ти кажа следното: не ме боли заради смъртта на хората, понеже всички хора умират. Боли ме, понеже красотата е толкова неуловима. Тя не може да се докосне, както душата не може да се докосне и Бог я пази в дълбокия студ на небесата.

И така, какво друго имам да ти кажа за войната? Живяхме на открито, в южното полукуълбо, в продължение на четири месеца. Убихме много сенаарци и не толкова много от другите нации. Унищожихме много оборудване. Изядохме храната, която корабът „Сенаар“ беше донесъл за „йерархичната“ им търговия и изпихме водата им. Прекъснахме чрез взривове железопътната линия на четири места и принудихме голяма част от трафика да се пренасочи по шосетата. Следяхме радиотрансмисиите и знаехме, че в Сенаар се водят големи разисквания относно пренасочването на транспорта на търговски стоки по вода, но създаването на кораб, достатъчно голям и стабилен, за да оцелее в буреносните ветрове, беше извън възможностите на военновременното производство. Всички усилия

бяха насочени към възстановяването на сенаарските военновъздушни сили.

Влизахме в сражения със сенаарски войници повече пъти, отколкото мога да си спомня. Към края те използваха оръжия с по-голям калибър и още хора от Алс загинаха. Но по-висококалибрени оръжия и пушки бяха много по-тежки в сравнение с леките иглени оръжия, което означаваше, че войниците бяха прекалено тежкоподвижни, за да патрулират пеша, освен ако с тях нямаше камион за подкрепление.

Веднъж откраднахме един тежкотоварен влекач от Бабюлонис. Екипажът на влекача оказа съпротива и ние ги убихме. Откарахме машината до самия Сенаар и я паркирахме на главния площад. Експлозивите, които бяхме произвели, не бяха особено ефективни, но можеха да разпръснат радиоактивни вещества на достатъчно голямо разстояние. Групата от четирима души, която караше колата, просто си излезе пеша от града и избяга.

Когато реших, че трябва да се оттеглим, от всичките шестдесет човека бяхме останали седемнадесет живи. Защо реших да се оттеглим ли? Ще ти кажа самата истина — зрението ми се замъгляваше. Можех да виждам, но само през някаква перлена мъгла. Всичките тези сражения на слънце, цялото движение нагоре-надолу през деня отравяше очите ми, но не само аз имах такива оплаквания. Двама от хората ни умряха от радиацията. Мекта разви някакви тумори по лицето и кожата, които бързо се разпространиха в кръвта му. Когато болката стана нетърпима, той се простреля в небцето с игла. Друг добър войник и убиец на сенаарци, казваше се Призрак, също се разболя изведнъж. Кожата му се покри с екземи и стана грапава и червена, а косата му окапа. Изгарянията от радиацията при него се появиха съвсем ненадейно и го караха да пици, понеже всеки натиск върху кожата му беше непоносим. Само след дни — това се случи извън колите, когато бяхме на бойното поле и се сражавахме — кожата му започна да се свлича, от тялото му просто падаха големи парчета и докато го внесем обратно в колата, той беше мъртъв. Погребахме го в солната пустиня, където тялото му ще се съхрани за хиляди години.

Хрумвало ли ти е някога, че всъщност ние трупаме находките, които бъдещите археолози ще изследват? Солта, от която е изграден нашият свят, няма да позволи на нищо да се развали, освен ако не

погребваме телата в плодородните полета, които сами създаваме, каквато е практиката в градовете. Но дори и тогава не е ли същото? Погълъщаме нашите приятели и любовници, с които е торена храната ни, и така те продължават да живеят. Обаче арената на войната е солната пустиня и воините, които са погребвани там, се запазват завинаги. Това, че нашите общества погребват на отделно място телата на своите воители и ги запазват, ми изглежда редно, а в същото време някак племенно и примитивно. Но веднага се сетя, че имаше и хиляди, които умряха, без да бъдат погребани, а всяко тяло, останало върху солта, бива унищожено от Шепота само за месеци.

Добре. Тези двамата умряха някак много бързо от радиацията, освен това повечето от нас имаха слънчеви изгаряния или нови лунички и бенки, които сърбяха и кървяха при разчесване, но наред битката човек не се тревожи за такива неща. Моят главен проблем бяха катарактите и аз не бях единственият с подобни оплаквания. Около една трета от хората ни страдаха от онова замъглено виждане, когато детайлите се размиват в солена сивота. Но докато едни виждаха само замъглено, за други светът представляваше единствено ярка светлина и четвъртити тъмни форми. Медицинското оборудване на колата ни можеше да се справи с много малко от тези проблеми.

Изровихме колите от солта и се отправихме на север. През цялото време бяхме в бойна готовност, понеже очаквахме сателитите да ни локализират и да изпратят самолети срещу нас. Веднъж наистина помислихме, че ни нападат самолети, понеже видяхме две ниски излитания в далечината, но нищо повече не се случи.

Бяхме предпазливи. Не беше практично да се заравяме в солта при всяко спиране, затова обвивахме колите в солните платници и изключвахме отоплението, за да намалим максимално инфрачервеното излъчване. Всички си давахме сметка, че върху солната равнина бяхме като комари върху бяла покривка и че окото на сателита беше толкова неумолимо, колкото окото на Бог. И въпреки това намирахме начини да се придвижваме. Понякога въздухът в най-горния слой на атмосферата загубваше прозрачността си и се превръщаше в размазано петно от високо бушуващи солени ветрове. Ние веднага преценявахме, че имаме шанс да останем за кратко невидими за очите на сателитите, и използвахме момента, за да се придвижим бързо. Възможно е да съм проявявал известно безразсъдство, понеже собственото ми зрение не

беше в състояние да различава детайлите, а някаква част от мен не ми позволяваше да приема, че една машина може да го прави. Все пак късметът и Бог бяха благосклонни.

Една нощ пред нас се приземи самолет. Ние изскочихме от колите и заехме позиции, всичките седемнадесет човека се превърнахме в едно-единствено тяло, проснато по дължината на дюната. Не различавах нищо около себе си.

Само един човек (така каза Салжа, която лежеше до мен на дюната), излезе от самолета и се приближи до нас. Оръжията ни бяха готови за стрелба. Едва когато мъжът се приближи достатъчно и чух гласа му и докоснах лицето му с търсещи пръсти, едва тогава разбрах, че това беше Ередикс, мой приятел.

БАРЛЕЙ

Надеждите за бърза победа над тероризма се стопиха поради неуловимостта на южната терористична група. Непрестанно изпращах отряди срещу тях, но те бяха измислили някакви скачащи приспособления с балони, чрез които се разпръсваха и бягаха надалеч. Всяко сражение ни струваше хора, но струваше хора и на тях, а пък ние имахме повече хора за харчене. Сигурно смятате, че е безсърдечно да се говори за човешките животи като за пари, които лесно можехме да похарчим, но всяко нещо в тази вселена си има цена, както ни е казал Господ. В този случай цената беше висока, но такава е цената на свободата. Нашите войници умираха храбро и всеки от тях вземаше със себе си по един от враговете ни. Другото, което можехме да направим, беше да причиним на врага злото, което той стори на нас, разрушението, което те ни причиниха, сенаарските сгради, които разрушиха, проливайки невинна кръв, работниците и войниците, които убиха, всички тези неща.

Изкушавах се да отклоня за малко Жан-Пиер от важната му работа на север, но той беше твърде зает, понеже изграждаше базата в Алс. Не бих излъгал (а и не би трябвало), ако кажа, че в продължение на цял месец ние похарчихме повече обществени пари за Алс, отколкото за самия Сенаар, макар че (моите врагове направиха достатъчно капитал от това) имаше хора, които гладуваха по улиците на великия ни град. Но моите отговорности бяха съвършено ясни! Да се приключи войната колкото е възможно по-скоро и да се пренасочат усилията за производството на храни, в резултат на което цените да паднат. Производството на храна в нашия свят е достатъчно рисковано начинание дори в мирно време, а с безсмисленото разрушение на грижливо торени полета, засети с растения, и унищожението на селскостопанските машини продукцията намаля. На запад отглеждането на растения продължаваше, разбира се, но западниците винаги са били по-малко ефективни, а освен това цените им бяха грабителски. Нещо повече, ние загубихме много законно договорени доставки поради бандитските действия на алсианите. Мисля, че някои

съдебни процеси във връзка с този проблем все още се движат в съда, разни чуждестранни търговци, които се опитват да правят пари на гърба на сенаарците чрез уж сключени договори за доставки, неспазени поради разбойничеството.

Жан-Пиер направи редица предложения, които аз приех. Той беше взел в плен голяма група алсиани, много обезверени хора, но тяхната издръжка и охрана ни струваха скъпо. Затова построихме наново града им, като издигнахме около него ограда, за да попречим на терористите в областта да проникват вътре. Казахме на хората да продължат да живеят както обикновено, че войната е свършила и че те трябва да си произвеждат храни, понеже Сенаар не можеше да бъде вечно тяхната кошница с хляб. В известен смисъл тази постъпка представляваше най-безкористното нещо, което една нация бе дарявала на друга нация. Нацията-победител възстанови разрушените части на победения град, предостави на разгромения народ закони, каквито никога досега не беше имал, и постави отново в ръцете му средствата за препитание. Мнозина са ме наричали прекалено щедър, но аз знам от какво имат нужда хората.

След като укрепените части на Алс бяха завършени, Жан-Пиер можеше да отиде в северните планини, за да изгони оттам непокорните бунтовници и (разбира се) да предложи убежище в новия град на всички, които приемат, че войната е свършила.

ПЕТЖА

Враговете построиха няколко големи лагера, оградени отвсякъде с тел. Оградата от телена мрежа беше висока двадесет метра и металът изпускаше топлина, като при кратко докосване мрежата можеше само да опари плътта, докато при по-продължителен контакт топлината нарастваше и можеше направо да я изгори. На телените ограждения бяха поставени и телени тавани, сигурно защото на юг бяха видели бойните ни раници и мислеха, че алсианите са някакво племе от скакалци, което можеше, ако не му попречат, да избяга, скачайки (всъщност само моят отряд имаше раници с индивидуално оборудване). Вътре в лагерите бяха построени пародии на градове — жилища като казарми, складови участъци, където се работеше по осем часа на ден. Стотици алсиани живееха в тези места. Те представляваха просто един затвор, охраняван от достатъчно голям отряд войници-пазачи, като всеки лагер (когато аз се завърнах в Алс, имаше пет такива) беше огромен и заемаше много хектари. Усилията и трудът, положени за това начинание, бяха изумителни. Това, че Сенаар беше работил толкова много, за да постигне толкова малко (всъщност сенаарците бяха отмъкнали една реколта от соленоводни змиорки, за да нахранят все по-гладните си хора на юг, това бяха най-скъпите соленоводни змиорки в нашия свят), ме изуми. Естествено в това се криеше нещо повече, те желяеха да изолират и опитомят народа на Алс и по този начин да превърнат Алс в част от тялото на Сенаар край северното море. Вероятно се надяваха, че един ден ще превърнат целия свят в крайник или в някаква друга част от тялото на Сенаар.

Ередикс качи на самолета най-зле ранените и болните от нашия отряд и ги откара в планините на северозапад от Алс. Там оперираха моите очи с пердета и ми поставиха нови пластмасови лещи. Изрязаха също и от кожата ми, но по отношение на нея и на причинения ми от радиацията рак можеше да се направи много малко. Случи се, че Ксурис беше дежурна, когато трябваше да извършат тези манипулации с мен, и тя ми каза, че старият метод на работните графици бил променен. Войната била наложила това.

— Какъв срам — казах аз. — Графиците са един справедлив и свободен начин.

Намирахме се в дълбока планинска клисура, затворена отгоре с покрив от натрошени камъни, подредени плътно едни до други. Осветлението беше промишлено, с големи кабели опънати по пода, но медицинският район беше почистен и стерилен и в скалата бяха изсечени малки помещения.

Ксурис се занимаваше с оперираните ми очи, довършвайки някои следоперативни процедури. Тя стоеше толкова близо, че успях да разгледам раните ѝ. Изгарянията бяха излекувани и някои от засегнатите лицеви участъци бяха покрити с нова кожа. Но разликата се забелязваше веднага, понеже засегнатите странични участъци — по дължината на врата, под ухото, върху бузата и нагоре до мястото, където започваше изкуствената ѝ коса — продължаваха да са набръчкани и приличаха повече на кожа на анус, отколкото на кожа на лице. Въпреки това близостта ѝ събуди в мен нещо от старата тръпка и аз усетих сексуално привличане. През месеците, прекарани в битки, бях правил секс предимно със Салжа, но напоследък се бях отегчил покрай проблемите с катарактите и умората от непрекъснатите сражения.

— Сега получаваш ли предложения за секс? — попитах аз.

Тя изсумтя.

— Съвсем малко.

— Бих ти предложил, когато ми заздравеят раните.

Тя миеше ръцете си със соден разтвор в ъгъла на малката стая.

— Някои от раните ти никога няма да заздравеят. Ракът вече не се разпространява по повърхността, а навлиза в тялото ти.

За момент замълчах, разсъждавайки върху чутото.

— Поне живях — казах аз.

Тя отново се приближи към мен, сякаш не беше чула думите ми.

— Твоят случай не е изолиран — продължи, — може би в това има някакво утешение. Много от нас ще умрат по този начин.

— Както и повечето сенаарци — допълних.

Тя кимна.

— Такъв е нашият свят. Но ще живеем още известно време. Имаме деца, може би в това е смисълът.

Мигнах бавно с очи, белезите от операцията вече заздравяваха. Усещах ги като леки ръбове по роговиците си.

— Добре, че поне някои от уврежданията от радиацията могат да се лекуват — казах аз, като мигнах отново. — Обаче разбрах, че противохлорните лещи няма да ме пазят от катаракти.

— Нито имат такова предназначение — обясни тя, — нито могат да го правят. Те само не позволяват на хлора да пари на очите ти.

— А трябва ли да нося лещи навън? — попитах аз.

— Да, разбира се. Окото ти е същото и хлорът пак ще го дразни. Отново легнах, но тя ме шляпна.

— Не можеш да спиш тук, Петжа. Ако си уморен, иди да спиш отвън, на пода на пещерата. Мястото тук ми трябва за други пациенти.

Аз се ухилих, станах и се опитах да я целуна, но тя беше по-силна от мен, а пък аз се чувствах отпаднал след операцията.

— И въпреки това — казах, като си навличах дрехите, — хубаво е, че те виждам отново.

— Радвам се, че не си мъртъв — каза Ксурис. Но не се усмихна.

— Помниш ли какво казваше твоят Лукреций? — попитах. — Прах, който пада непрестанно. От време на време размишлявам за тези неща. Това е начин да се обясни вселената. Твоят Лукреций има ли какво да каже по въпроса за войната?

Но Ксурис не позволи да ѝ отвлечам вниманието.

— Нямам време за четене тия дни — отвърна рязко тя.

Докато се приготвях да тръгна, тя каза с по-нисък глас:

— Носят се някои слухове за теб.

И като помълча малко, добави:

— Казват, че говориш за хората, с които се сражаваш, като за „твои“.

Не отвърнах нищо.

— Мнозина говорят, че винаги си бил йерарх и ригидист, че си бил такъв дори по време на пътуването и че сега мечтаеш да застанеш на върха на една йерархия. Че на хората, които са край теб в битките, заповядваш сякаш са ти роби или твои вещи.

Поех си бавно дъх.

— Според мен — казах аз, — войната е странна призма, през която всичко се вижда изкривено. Във войната казвам неща, които

биха ме накарали да се отвратя от себе си в мирно време. Никога не съм бил ригидист, през цялото онова време преди войната.

— Е — рече Ксурис, като се извърна, — никой не се съмнява, че по време на войната хората ще те превъзнасят. Никой не се съмнява, че ти водиш войната по много ефективен начин.

— Но — казах аз — ти никога няма да правиш секс с мен?

— Не — отвърна простичко тя, като си намери някакво занимание извън полезрението ми.

Аз си тръгнах и поспах няколко часа. По-късно същия ден открих, че онова, което беше казала, е истина. Мнозина изразяваха презрението си, някои дори се изплюваха върху мен или ми налитаха. Но много други се скупчваха наоколо, предлагаха ми от дажбите си (това беше вид пари, понеже дажбите бяха изключително оскъдни; всъщност те си „купуваха“ правото да разговарят с мен, но аз бях толкова гладен, че дори не се ужасих от това извращение). Всички тези хора мислеха за мен като за човек, който притежаваше магическата способност да осъществи удар срещу сенаарците.

Бях нещо като Бог. Един военен идол.

Това ме накара да се чувствам смъртно уморен, да усещам депресия чак в костите си. Но е възможно тези усещания да бяха просто реакция след операцията или резултат от развиващата се отвътре болест. Помислих си, че щастieto и чистотата на ума (*верну*), които бях изпитал на бойното поле, всъщност бяха произлезли от онази огромна готовност да умра, която ме изпълваше тогава. Сега обаче осъзнах — тази мисъл ме връхлетя с неприятния звук на изкълчена става — че отново бях сред хора и че чистотата беше замърсена. Прекарах вечерта в разговор с една група от около трийсетина души. Много от тях бяха мои приятели и на мен ми се искаше за в бъдеще да мога да очаквам повече от тях. Така моята готовност да умра намаля и чистотата на ума ми посивя. Онази нощ спах на склона на планината, в легло, застлано с мек чувал, и правих секс с една жена, малко по-голяма от дете. Но самият сексуален акт не беше вече акт на освобождение от тялото, на прелюдия към битката, сега това беше акт, който ме привързваше към определен начин на живеене. Три дни по-късно аз поведох моята (точно така, притежание) група партизани, за да убием сенаарците в предишния Алс. Но го

направих с чувство на раздражение, че трябваше да правя таква нещo. И все пак го направих.

6. ДАРЪТ

БАРЛЕЙ

Това продължи две години. Толкова дълго? Не може да е било толкова дълго. През онези години прекарвах в залата за военни съвещания повече време, отколкото където и да било другаде. Но ние водехме славна война и Господ и свободата взеха надмощие. Някои се съмняваха, но съмняващите се никога не побеждават.

Нашата нация е най-силната и най-гордата, тя е могъщата дясна ръка, с която Господ ще оформи Своя нов свят. Но войната е ужасно нещо и всички ние пострадахме, всички, от най-нисшестоящия до най-висшестоящия. Затова всички трябва да се молим на Бог да имаме достатъчно силна воля, за да си зададем ужасния въпрос: струваше ли си цената? Дори славна победа като нашата, дори тя, струваше ли си да бъде купена с цената на толкова много от най-красивите ни перли?

Но тази война беше необходима, никой не може да се съмнява в това. В този момент поглеждам към солта, която ни заобикаля, и се моля на Господ да ми каже какво *означава* този пейзаж. Преди мислех, че Сол е място на сълзи, но сега не мисля така. Представете си какво би станало, ако солта изгуби вкуса си...? Тази война беше като солта в храната ни. Без нея животът щеше да е монотонен кръговрат от сеитби и жътви, женитби и раждане, растеж и смърт. А войната ни даде възбуда, вълнение, направи храната ни по-вкусна. Освен това както солта е важна за тялото, така войната е жизненоважна за политическото тяло. Ето защо пак мога да отправя възхвала към Бог, че се е погрижил да ни даде толкова съвършен символ на живота ни тук. Нашата планета е един ребус в Божието слово.

Измина година и половина, откакто ми отнеха моя Жан-Пиер. Отнет от иглата на снайперист, толкова жалка е ролята на снайпериста, да се спотайва като змия някъде сред сенките и да дебне, за да отрови Едем. В продължение на седмици след това аз беснеех, изпотроших мебелите във военната зала в яростта и безпаметната си мъка. Виех като животно. Генералите ми избягаха ужасени, когато откъснах с голи ръце парче дърво от края на масата. След това (този спомен е прекалено болезнен за мен) отидох в банята до военната зала, седнах

на пода под ярката разголваща светлина и се взрях в отражението си в огледалата на отсрещната стена, бях жалка гледка, толкова стар, блед и гротесков, но въпреки това бях жив, а младият, прекрасен Жан-Пиер не беше. Мисля, че не бях напълно с ума си. Враговете ми твърдят, че съм заповядал незабавното отравяне на цялото Персово море, както и онези многобройни ядрени бомбардировки в Северните планини. Ако някога съм заповядал нещо толкова разрушително, което освен това без съмнение щеше да предизвика разрушителна ответна реакция от страна на другите две нации край Персово море, то значи моите генерали мъдро я бяха пренебрегнали. Но не мога да повярвам, че съм разпоредил такива неща. Не мога — да повярвам, че като водач съм бил способен на такова несъвършено решение. Обаче съм убеден, че враговете ми в Сенаар разпространиха тези отровни слухове за мен. Естествено аз не бих направил нещо толкова глупаво, като да руша ценни предмети във военната стая.

Но мъката беше истинска.

Бях поръчал създаването на летателни машини (струваха скъпо, понеже новият софтуер за фабриката трябваше да бъде програмиран прецизно, а първите опити разкриха ужасни недостатъци в програмите) за нападение в планински условия. Трудният северен терен ни създаваше крайно тежки проблеми — сателитите ни предоставяха оскъдна информация, колите и камионите ни не можеха да пътуват през планината, самолетите не можеха да извършват необходимото разузнаване, нито да играят ролята на ефективни платформи за водене на военни действия. Поради тези причини бяхме принудени да изпратим пеши патрули в областта, която врагът познаваше много по-добре от нас и не беше изненадващо, че понесохме тежки жертви. Ето защо заповядах създаването на летателно средство, което да е достатъчно маневрено, за да се справи с планинските маршрути, но същевременно достатъчно стабилно, за да може да участва в сражения. Разработихме много скъпа нисколетяща машина с бронирана престилка. Самолетът е известен под името Сенаарски военен самолет VII или СВС-7. Той най-после ще сложи край на войната, една война, която многократно спечелихме, но която отказва да умре. Обаче се появиха проблеми в софтуера. Бяхме произвели четири СВС-7, когато открихме недостатъци, свързани с работата на двигателя, както сигурно сте забелязали на видеозаписите.

Моделът беше препрограмиран и самолетите бяха вкарани в действие с шест месеца закъснение.

Именно тази нелепа грешка във фабрикаторския софтуер причини смъртта на моя любим Жан-Пиер. Ако разполагаше с новите самолети, той щеше да обикаля планината с тях, но поради онзи проблем беше принуден да продължи да патрулира пеша.

Жан-Пиер потеглил малко след Утринния шепот (в момента пред мен са отчетите на подчинените му) и вървял в продължение на три часа през труден терен. На четвъртия час се натъкнали на група терористи и си разменили изстрели, но тъй като огнестрелната ни сила била по-голяма, вражеските кадри се оттеглили. Тогава, разбира се, Жан-Пиер ги последвал (дали онези нещастници не го бяха подвели нарочно, за да го примамят в по-дълбоките и тъмни планински усои? Не можем да изключим никоя възможност, не бива да пренебрегваме и най-малкото подозрение). Той бързо повел хората си и те преследвали врага през един доста труден участък. Тогава Жан-Пиер (безразсъдно според единия младши лейтенант, с премислен риск, според другия, но никой от тях не разбира по-добре от мен смелостта на Жан-Пиер, неговата съвършена храброст и чистота), тогава Жан-Пиер последвал врага в една скална теснина и попаднал в тежък кръстосан огън. Докладите не уточняват дали войниците са се досетили, че това е засада, нито пък дават представа за ненадейността на събитието, за внезапното осъзнаване на опасността, за мълчаливото проблясване на иглите в слънчевата светлина.

Чувствам се по-близо до неговата Душа, когато преживявам случилото се.

Когато Жан-Пиер се опитал да се върне назад, открил, че по случайност или поради умението си, един вражески елемент си бил проправил път зад гърба му. Много от хората му били повалени от вражески игли. Докладите казват, че те продължавали да отвърщат на стрелбата, докато падали в боя.

Все пак благодарение на уменията на Жан-Пиер, хората му успели да се прегрупират и да се изтеглят от мястото. Те отстъпили, като през цялото време били обстрелвани и преследвани от много по-голям отряд. Отстъпвали в добър боен ред и най-последно излезли на открития терен, откъдето се виждали крайморската равнина и Новите градове. Три четвърти от отряда загинала и нито един човек не бил

невредим, но моят Жан-Пиер оцелял и успял да поведе с достойнство хората си към последната отсечка. Точно тук се случило най-жестокото. Когато вече виждали спасителните убежища и били на няколко мига от героичното посрещане за добре свършената работа, една игла повалила моя могъщ боец. Докладите описват някои от маловажните детайли в ситуацията, това е начинът, по който трагичното събитие понякога ни се представя в комична светлина. Според тези доклади хората скочили от скалата върху солната равнина и когато били на няколкостотин метра от първата врата и лицата на техните другари, които били на пост, се виждали ясно, точно в този момент Жан-Пиер (не че войниците го наричали по този начин, но не искам да направя разказа съвсем официален, като го назовавам само с неговия чин), именно тогава Жан-Пиер внезапно се спънал и се проснал като дете. Сигурно някои дори са се разсмели (войниците винаги обичат да се смеят), но той не се изправил. Един знаменосец се навел да му помогне, но отскочил назад, викайки от болка. Някои започнали да се смеят и на него, но работата не била за смях. Знаменосецът бил улучен в рамото, а моят обичан Жан-Пиер бил мъртъв, прострелян във врата, а от адамовата му ябълка стърчала половинметрова игла. Именно тук аз се разделям с него, в момента, в който войниците му залегнали мигом върху солта и се опитали да отвърнат на огъня (но на кого?), когато бойните другари, редом с които той се сражавал така доблестно, го оставили и се пръснали във всички посоки. Знаел ли е снайперистът, че прострелва именно Жан-Пиер? Той не се отличавал по облекло от подчинените си, понеже това би дало възможност на врага да отреже главата на отряда. Жан-Пиер носеше същата тъмносиня военна униформа и същата маска, покриваща цялото лице. Как е могла змията от пустинята да знае кого да ухапе, за да причини такава болка? Сатаната има късмет, докато Божиите хора са без късмет, понеже само тогава вярата им може да бъде изпитана. Така ми каза един религиозен човек, мой познат. Дали му вярвам? Вярвам ли изобщо? То е мъртво, моето момче.

Но докато войната продължи, следвайки своята инерция, свободата не можеше да продължи, ако нямаше кой да се погрижи за падналия войник, още повече че той беше най-великият. Заповядах тялото му да бъде върнато у дома и платих от личното си състояние грандиозно държавно погребение. Погребах го в гробница от солен

камък. (Той беше герой, а тялото на един герой не може просто да бъде хвърлено в контейнерите за тор, за да подпомогне растежа на някакви тъпи зеленчуци! Моите врагове в Сенаар май не бяха в състояние да схванат разликата, трябвало да има един закон за всички! Каква ирония! Ами че кой беше човекът, който защитаваше и подкрепяше същия този закон? Това беше той.) Онази сутрин, преди да напиша тези слова, посетих гробницата му.

Но споменът за погребението на Жан-Пиер също е пълен с горчивина. Спомням си добре въодушевената тълпа, която се беше събрала на церемониите при основаването на великия ни град, и това ме кара да се чувствам потресен и лично засегнат от жалката проява на всенародна скръб при погребението му. Моите врагове искат да ме убедят, че много хора останали настрани в знак на протест срещу начина, по който водех войната, както и срещу самата война изобщо. Лъжливи предатели! Колко лесно ракът прониква в политическото тяло! Обаче онези мършави и бледи хора, застанали край пътя, още са пред очите ми, като обида към този велик мъж. Толкова малко от тях си направиха труда да вдигнат погледи, а онези, които го сториха, бяха облечени в ужасно парцаливи дрехи и с мършавите си ръце и крака, с изпитите си лица, които приличаха на черепи, сякаш протестираха и проповядваха неподчинение. Народът е крайникът на моето тяло, но аз ще се разделя с него.

Обаче Жан-Пиер беше толкова прекрасен.

ПЕТЖА

Аз умирам. Болката е изгаряща и воджаата почти не ми помага. Но не спрях да се сражавам. Превърнах се в онова, което някога презирах и мисля, че постъпих правилно, понеже това донесе смърт на много врагове. Сега навикът да командвам е моя втора природа и аз мисля в рамките на *има*м и *притежавам*. В този смисъл войната наистина продължава. Последната птица умря миналата седмица. След нападението бяха оцелели само няколко, живееха в малки клетки и не се чувстваха добре там. На последната, едно конопарче, му окапаха перата и накрая то отказа да се храни.

Много хора успяха да стигнат по северния бряг до Смит и се установиха там в някаква степен. Това не ме интересува. Други останаха с нас в планините. Но хората са различни от онова, което бяха преди. Сега те са заразени от порядките на йерархията или поне така ми се струва на мен. Двойките съжителстват и остават заедно, когато раждат децата си. Това ми изглежда някак нередно.

Продължавах да участвам в битки. Наскоро краката отказаха да ми служат. Ракът отрови лимфните ми съдове и лечението не беше много успешно. Ръцете ми все още функционират, но краката ми изсъхнаха и почерняха, колкото от лечението, толкова и от болестта. Но това не е кой знае каква загуба, понеже в продължение на месеци преди операцията беше същинска агония да стъпвам на тях, имах чувството, че ставите ми са пълни с киселина, подути и грозни. След операцията привързвам краката си към гърдите и по този начин се превръщам в нещо като малък пакет. Придвижвам се на гърба на Хамар, мой стар приятел. Хамар е едър мъж, макар че от радиацията загуби много коса. Но все още притежава доста от силата си и ме носи като раница. Магията на войната направи така, че сега съм смятан за някакъв вълшебник и хората са щастливи да мислят за себе си като за моя народ, моите хора.

Хамар е мъртъв, разбира се, но ти го знаеш. Пренасяше ме през една престрелка, докато водех хората си към един от нисколетящите самолети на Сенаар. Те ги охраняват зле. Придвижват се с тях по въздуха, след което кацат и оставят машината да стои някъде, така че ние се възползваме от възможността, промъкваме се и я унищожяваме. Това се случи веднъж и после още веднъж, преди няколко дни. Отклонихме вниманието на врага и един отряд ловко заобиколи отзад. Разрушихме нисколета, това е лесна работа, понеже бронираната престилка е слабото му място. Но Хамар падна, с мен на гърба си. Една игла прониза белия му дроб, което само по себе си не е фатална рана, но той получи кръвоизлив в дробовете, кръвта шурна през устата му, маската се напълни и той се задуши. При нормални условия, понеже се намирахме високо в планините, щях да му сваля маската, за да може да изплюе кръвта и да диша, тъй като обикновено в планините хлорът е в сравнително малки количества. Но войната освободи нови количества хлор, а враговете ни носят контейнери, от които разпръскват допълнително от него на полесражението. Маските им са по-добри от нашите, но дори да ги изгубят, те имат синус-филтри, затова използват този газ като бойно оръжие. Ние наистина губим хора заради хлора, ако маските паднат от лицата им или както в случая с Хамар, могат да получат кръвоизливи през устата и да повръщат в тях. Глупав начин да се умре.

Все пак ние унищожихме машината и убихме войниците, така че това беше един добър ден. Хамар е мъртъв, но аз скоро ще ида при него. Всеки ден, в който убивам няколко сенаарци, благодаря на моя Бог, че съм още жив, че въобще живях достатъчно дълго, за да мога да ги убивам. Знам, че когато удари часът на моята смърт, ще изпитам гняв в сърцето си, понеже няма да имам на разположение още един ден, за да убия още няколко от тях.

Успяхме да откънем още три иглени пушки и някои по-тежки огнестрелни оръжия от сражението, в което загинаха Хамар, Капал и трима други.

Записването на тези спомени даде един любопитен резултат. Припомних си времето отпреди да започнем да воюваме и това ме накара да осъзная, че войната всъщност се превръща в начин на живот, че тя, както изглежда, предоставя всичко, от което се нуждае човек като материална и духовна мембрана и като такава, го обгръща здраво.

Тя е причината да продължаваме да живеем, тя показва какво да се прави, как да се направи, как да се подредят приоритетите, тя е краят на деня и началото на мъдростта, тя е лявата и дясната ръка. Бих могъл да кажа, че съм почти щастлив, че ще умра, преди да дойде краят на войната, защото какво бих правил след това?

Най-силна е болката в костите. Наистина ръцете ми също подпухват малко и зъбите ми се клатят, а няколко от тях направо паднаха. Но сега се храня предимно с добре сготвени змиорки, чието месо може да се отхапе само с венците, ям също мека паста и супи. Още имам коса, за разлика от много от нас. Установих също, че през повечето време, откакто имам рак, болката ми е помагала в правенето на война. Само едно стъпало, един праг дели чувството, че си злочест и немотивиран поради болестта, от внезапния скок към енергично действие и бяс за убиване, където болката се превръща в остен. Да се прекрачи това стъпало става все по-трудно с всяка битка, но се справям.

Трябва да заспивам, сега това е много важно. Сънят.

Сънувам много повече отпреди. Бих казал, че това е моят начин да подреждам събитията в някаква последователност, нещо като да се почисти, преди да се затвори. Кой знае? Понякога сякаш спя единствено, за да се стресна и да се събудя. Тогава изпитвам чувството, че светът се накланя, застава под тъл и аз изведнъж политам и се събуждам. Сънувам игли, хора, които умират край мен, цялата смрад и болка на войната. Но докато болката е пуснала корени в съня ми, красотата се намира на по-чисто място, в моето въображение, когато се будя.

Тогава пък откривам, че си мисля: всъщност това война ли е? Спомените започват да се подреждат сами, странни и комични, един цирк-война, с балони и странни цветове, война на фона на бял пейзаж с остри сметанови върхове. Аз започвам да се смалявам и свивам в себе си толкова бързо, че прилича на падане, превръщам се в точица, човек, голям колкото поленова прашинка. Сега се намирам сред зрънцата сол, с техните прецизни геометрични форми. Цялата вселена е изпълнена с тях, наблъскана безредно с кубове, сфери, ромбоиди и пирамиди, всичките в булчинско или погребално бяло. Продължавам да се свивам, докато остане единствено светът между тези форми. Тичам по ръба на някое зрънце сол и от него скачам върху голяма

солна топка. Бели форми, които се възправят насреца ми огромни и застрашителни, а всичко останало е черно.

РОДА ТИТУС

Всъщност за удавеното момче ми каза Руби. То и приятелите му си играели (каза тя) на един от старите изоставени кораби, изкатервали се по корпуса и се гмуркали във водата. Децата харесваха стария кораб, понеже се намираше на достатъчно разстояние от брега и от твърдите солни люспи, които се образуват край него. Но дълбочината се оказала фатална за момчето. То се гмурнало, маската се хлъзнала от лицето му и тъй като на повърхността на водата има много хлор, се задушило и потънало.

Когато чух историята, изпитах страх по някакъв ужасен, физически начин, като че ли някаква ръка бе стиснала сърцето ми и бе забила нокти в него. Това отчасти се дължеше на начина, по който Руби я разказа. Широкото ѝ лице беше почервеняло от усилието да прекоси бързо главния площад и да дойде в офиса, тя изглеждаше възбудена и развълнувана. Естествено беше и ужасена, но човек оставаше с впечатлението, че изпитва огромно удоволствие, докато съобщава новината. Помня, че си помислих, че не е редно смъртта на едно малко момче да бъде предмет на следобедно клюкарстване в офиса. В същото време се почувствах зле, понеже въпреки нежеланието ми новината се всмука в мен и накара сърцето ми да се разтупа. Вероятно това се дължеше на самата случка, а също и на суматохата и оживлението на другите жени. Всичко това завладя и мен и заедно с останалите аз се втурнах навън от офиса и надолу по главния път към брега, за да видя как военният водолаз ще извади тялото.

Държах една конопена носна кърпичка, с която непрекъснато попивах очите си, лекото парене на хлора само засилваше усещането, че сълзите са съвсем на място и че всички плачат. Не искам да кажа, че плачех, понеже всички плачеха, или поне не точно това. По-скоро това ми предостави някакво смътно разрешение и едно кранче в мен се завъртя, за да ме освободи от натиска на голямо количество солена вода. Веднъж на Земята (колко хубаво звучат тези думи и как очароват младите хора, когато им говоря)... та веднъж на Земята, във фермата на

моя баща, наблюдавах как един ветеринарен лекар лекуваше овцете. Те имаха някакви стомашни оплаквания. Оплаквания е точната дума, понеже овцете правеха тъкмо това, врецяха сърдито поради неприятното усещане и поради това, че то не отминава. Всичките бяха полегнали настрани и коремите им бяха ужасно подути, като от огромна, чудовищна бременност. Когато ги пипнах обаче (бях на девет или десет години), те нямаха приятната мекота на коремчето на мама, в което се криеше братчето ми. Овчите кореми бяха горещи и твърди, въобще не поддаваха и създаваха болезненото усещане за абсолютно издуване. Помня, че се уплаших, че овцете ще се пръснат, което изобщо не било преувеличение, потвърди ветеринарят. Когато слезе от самолета, той веднага каза, че няма време за губене. Със смесица от открито възхищение и непонятния ужас на деветгодишно дете, аз прегърнах здраво коленете на баща си и гледах как ветеринарят върши работата си. Той направи следното: извади от чантата си голяма спринцовка и като издърпа буталото, го остави настрана, вземайки само иглата и незапушената стъклена тръба. После тръгна от овца на овца и като разтриваше на някое място широкия издут корем, вкарваше бързо иглата в него. Чуваше се един звук *фшишит* и въздухът отвътре започваше да излиза, коремът хлътваше и постепенно спадаше, докато накрая се превръщаше в увиснала торба от кожа под вълната. Ветеринарят вървеше от овца на овца, правеше това и чудото ставаше веднага, щом коремът се освободеше от въздуха. Овцата скачаше на крака и подхващаше отново безкрайното си занимание — да дъвче трева по склона на хълма. В очите на едно дете това изглеждаше същинско чудо. След това ветеринарят ме поведе от овца на овца, даваше на всяка хапче, което щеше да подпомогне премахването на причината за проблема и ми говореше любезно. Сега ми се струва, че той малко се страхуваше от баща ми и бърбенето с малкото момиченце беше начин да се доближи до великия мъж, без на практика да се обръща към него. Той вдъхваше страх, моят баща, поне такъв беше по отношение на останалите мъже.

Споменът за овцете ме споходи онзи ден на морския бряг, понеже в известен смисъл сълзите ме накараха да се чувствам по аналогичен начин. Изпитвах същото смесено усещане на силна физическа нужда, последвана от малко неприличното, дори абсурдно и вулгарно изпразване. Сълзите ми освобождаваха едно непоносимо

вътрешно напрежение и аз едновременно ги мразех, заради уронването на достойнството, заради излагането, като че ли бяха някакво ужасно изпускане на въздух, и в същото време изпитвах такава благодарност заради тях, че отправих мълчалива молитва. Денят гаснеше и слънцето започваше леко да червенеет с приближаването към хоризонта. Долу край морския бряг се беше събрала доста голяма тълпа и ние бяхме най-отпред.

— Трябва да потопят тези стари кораби — каза Руби.

Клеър, която стоеше до мен, изхъмка в знак на съгласие.

— Опасни са. Децата винаги ходят там, понеже на плиткото има солна кора.

— И понеже са деца — добави Руби, — ходят там сами.

— Не могат да ги потопят — обади се някой. Беше една жена, която не работеше в нашия офис и която поради тази причина (може би) не беше усвоила тона на обществен скептицизъм, който беше обичаен за разговорите ни. — Сигурно скоро ще ги обновят. Това ще са първите кораби в сенаарския флот.

Първоначално старите товарни кораби бяха създадени като елементи на големите галилейски шлепове, които превозваха търговски стоки от Сенаар до другите нации от Юга по времето, когато пътищата не бяха безопасни заради терористите. Но те не бяха построени както трябва и освен това се бяха оказали много скъпи. След решаването на проблема с терористите необходимостта от продължаване на проекта постепенно отпадна. Официалната политика беше да се гледа на старите кораби като на една инвестиция, която някога ще бъде завършена, но всъщност твърде малко хора вярваха в това. Достатъчно беше човек да ги погледне и да види щетите, които им бяха нанесли многократните атаки на Шепота и корозията, причинена от хлора и солта, за да разбере, че те не можеха да бъдат друго освен плаващи платформи на разрухата.

Но споменаването на официалната линия за Великия сенаарски флот се оказа само по себе си напълно достатъчно и настроението ни да се заяждаме с чиновниците се изпари. Обзе ни известна нервност, понеже се бяхме държали като деца, които оспорват правилата, налагани им от родителите.

— И все пак — каза Руби, изричайки на глас един от малкото коментари, които никой не можеше да оспори, — все пак е ужасен

срам това момче да се удави там.

— О, да, така е — потвърди Клеър.

Тя отново започна да плаче, а Руби я последва. Аз също го направих, с предишното полузасрамено, полублагодарно чувство на облекчаване на обществено място.

Имах едно особено видение с удавеното момче. То ме беше споходило неочаквано, веднага щом Руби пристигна задъхана в офиса с новината. Момчето от видението изглеждаше също като брат ми Зед, когато беше на шест или може би седем години, същество с кожа като бледо уиски на слънчева светлина и крайници, тънки като въжета. То танцуваше в жълтата светлина на Земята, смееше се и не спираше да тича. Зед никога не го свърташе на едно място и понеже беше момче, татко беше суров с него точно толкова, колкото беше отстъпчив с мен, понеже бях момиче. Понякога той се криеше зад мен, като че ли крехката ми женственост можеше да го защити. Беше много живо дете, винаги засмяно, подвижно и пъргаво, докато моят баща бе твърд като скала, силен като хълма, който безмълвно търпеше фермата ни край себе си, и висок като градската ни къща, където прекарвахме зимата и чиито шест етажа се извисяваха над цялата улица. Вероятно затова се бях сетила за Зед, понеже съчетанието от *момче* и *удавено събуди* спомена за малкия ми брат, чиято подвижност винаги ми е напомняла развълнувани води.

Но в този миг тълпата се умълча, тъй като лодката се отправи към брега, носейки единствено празно разочарование. Водолазът, когото теглеха на буксир, стъпи на дъното и тръгна през водата към брега с тялото в ръце, а солта се трошеше подобно на лед под стъпките му. На мен обаче удавеният ми се стори повече мъж, отколкото момче. По-късно узнах, че бил на четиринадесет години, точно една седмица преди да отпразнува петнадесетия си рожден ден. Сълзите ми пресъхнаха. Не беше момче, а мъж. Спасителите изнесоха на брега безсилно отпуснатото тяло, от увисналите ръце и глава струеше вода. Видът му изведнъж ме отблъсна и трябваше да извърна глава.

Странно е, че мисълта за мъж, при това мъртъв, породила в мен такава реакция. Винаги съм ценяла мъжете и съм се чувствала най-комфортно с тях. Обичах компанията им и разговорите и същевременно презирах баналността на женското общуване. Но днес се чувствам изпъдена от техния свят и сега моят свят е офисът и

жените, с които работя. Така или иначе около нас има малко мъже, понеже войната ни отне най-добрите. Но след онова, което се случи с мен, отношението ми към мъжете се пречупи, също като някаква дълга кост, а болката продължава да ме изгаря и до днес. Понякога мога да се любувам с възхищение на чистата красота на отряд мъже, маршируващи по улицата, които местят крака в съвършен ритъм. Но друг път, както в случая с мъртвото момче, самият факт, че мога да се смутя дотолкова, че да преместя едно човешко същество от картотеката „момче“ в картотеката „мъж“, можеше дълбоко да ме разстрои. Руби не забеляза, че се извързвам или ако забеляза, вероятно предположи, че съм твърде разстроена от мисълта за смъртта на толкова млад човек. Руби никога не разбра, че аз бях прекалено ранима, нито пък че нечия индивидуалност можеше да бъде отнета по такъв начин поради някакви лични мои противоречиви настроения. Руби вижда света като нещо еднозначно.

По-късно в офиса тя каза:

— Говорих с един човек в тълпата. Каза, че му оставали само няколко седмици, преди да го вземат във войската.

— И аз чух същото — потвърди Клеър. — Оставали му няколко дни, докато навърши петнадесет.

— Какъв ужас — казах аз, въпреки че не чувствах точно това. Но Руби и Клеър си размениха многозначителни погледи. Винаги когато коментирам някой мъж, те търсят в думите ми скрит подтекст, дори и коментарът ми да е съвсем банален. Имам чувството, че всеки път очакват да им съобщя за ненадейна женитба и смятат за странно, че бях проточила нещата толкова дълго. От хибернацията изминаха години, казват те, а една добре изглеждаща жена като теб не бива да чака цял живот. Знам, естествено без да има нужда да го казват на глас, че като казват *добре изглеждаща*, всъщност имат предвид не *толкова добре изглеждаща, колкото преди*. Сега съм по-широка и коремът ми е увиснал. Понякога под душа подръпвам разсеяно кожата на ръцете и врата си, след което я пускам и тя се връща на мястото си, само че бавно. Просто от възрастта, предполагам, нищо по-различно от Стария Адам, както обича да се изразява Руби (но само когато говори за себе си, тя никога не би се изразила за мен по този начин). Биологическата ѝ възраст е някъде около шейсет и няколко години, докато аз скоро навърших четиридесет, така че в нея има повече от Стария Адам. Но тя

си има съпруг, по-млад от нея мъж, за когото понякога се говорят недоброжелателни неща. Той е офицер по снабдяването, което го държи далеч от фронтовата линия.

— Кое е добре — казва Руби и се изчервява, понеже си е помислила нещо толкова непатриотично. Чудя се как ли щеше да постъпи Андер, ако беше жив. Дали щеше да настоява да замине за фронта? Мисля, че да, понеже ако не го направеше, щеше да се страхува от позора. Но всъщност мисля, че той щеше да е добър войник на фронтовата линия.

Когато татко ме представи на Андер, аз предположих, че е един от неговите „хора“. Тази безлична тълпа никога не успя да надрасне в моето въображение неясното видение от взаимозаменяеми мъже в униформи или костюми, които понякога идваха в градската ни къща. Онова, което те вършеха, или конкретния начин, по който бяха свързани с моя баща, не беше нещо, което мога лесно да формулирам. Независимо от това на мен ми се струваше напълно в реда на нещата баща ми да си има „свои хора“, така както ми изглеждаше естествено всички тези хора да са по-дребни от него. Баща ми беше висок мъж, не особено едър в тяло, но с толкова стегната фигура, че създаваше впечатлението, че мускулите му са по-големи, отколкото всъщност бяха. Повечето от хората, с които го виждах заедно, бяха наистина по-ниски от него. Андер пък беше набит малък мъж, с малко засукано перчемче на плешивата си глава, което дори аз можех да гледам отгоре и което ми напомняше очертанията на утайката в мивката, след като водата изтече надолу в сифона. Онзи ден ми се стори странно, че татко се отклони от пътя си, за да ме представи на Андер, тъй като той никога не си правеше труда да представя някого от своите хора. Мина цял един ден, докато изобщо започна да размишлявам върху случилото се, и тогава осъзнах (разбира се, татко никога не би съобщил нещо с толкова много думи), че Андер всъщност беше определен за мой съпруг.

Бях на двадесет и пет години. Никога не бях мислила за женитба или за да бъда по-точна, *бях мислила* за женитба, всъщност винаги съм смятала, че един ден ще се омъжа, както смятат повечето жени, но никога не бях пожелавала да се омъжа. Никога не бях усещала трепване под лъжичката, ето защо представите ми в тази връзка бяха също твърде отвлечени. Мечтаех си за голяма сватба, за собствена

къща, всички онези момичешки неща, но в тези фантазии ролята на младоженеца беше заета от някаква въображаема и неопределена мъжка фигура. Той беше от обичайния тип, слаб, висок, брюнет, в синя униформа, не знам точно (трудно е да си спомня за отпреди Андер), но именно поради тази причина беше абсолютно нереален. Никога, например, не съм си мислила да се омъжа за някого, когото познавах. И когато Андер изпелтечи неуверено първия си поздрав, аз бях толкова невежа и безгрижна, че отвърнах така, сякаш ме беше заприказвала някоя възрастна жена. Отговорих на поздрава му и ние се разходихме за малко в една градина. Мислех, че водя любезен разговор, и в действителност аз водех любезен разговор, само дето Андер беше чул нещо повече от любезности.

Когато с известно закъснение на следващия ден, след редица внимателно подбрани неконкретни намеци от страна на татко, ми стана ясно, че Андер щял да се върне и да поиска ръката ми, аз наистина се паникьосах. Изпитах желание да се разбунтувам срещу такова бъдеще, но това означаваше да се разбунтувам срещу татко, нещо, за което не си бях помисляла от много малко момиче, когато причините за бунт бяха съответно маловажни. Но да откажа на моя баща? Възможността това да се случи беше толкова малка, че дори и във въображението ми подобен бунт можеше да се осъществи единствено по някакви косвени, символични начини. Представих си всички неща, които Андер можеше да направи, за да обиди татко, след което татко щеше да излее страховитата си ярост върху него. Но това не ме водеше доникъде.

Отидох в стаята си на най-горния етаж на къщата, легнах на леглото и се опитах отново да си представя Андер в детайли. Той беше толкова безличен, че аз едва го бях забелязала, и се затруднявах да възпроизведа точните му черти във въображението си. Беше нисък, а плътта му образуваше бразди, но не отпуснатите меки паласки на дебелите хора, а по-скоро поредица от твърди плътни рула по челото, брадичката и врата. Беше почти плешив, главата му беше покрита с петна и приличаше на някакво розово-червено яйце. Устните му бяха издути. Никога преди не си бях представяла как целувам някой мъж, но когато се опитах да си представя как целувам него, ми се стори отблъскващо да поставя собствените си тънки устни върху две толкова дебели устни. Мъж по-нисък от мен самата! Всичките нелепи мечти, които повечето момичета имат в ранна възраст, напиреха в съзнанието

ми. Нима не заслужавах съпруг като от сапунен сериал, по-висок от мен и *млад колкото мен*? Някой привлекателен мъж? Бях благодарна, че Зед беше на поредния тренировъчен лагер, понеже той без съмнение щеше да ми се подиграе, щеше да прави театрални и комични физиономии на отвращение от външния вид на Андер и съм сигурна, че щеше да ме разплаче.

Но самата мисъл за това ми донесе известно успокоение и вече бях в състояние да се овладеея. Когато два дни по-късно Андер се върна, той беше още по-изнервен. Отново отидохме в градината и той започна да хъмка и да кашля, докато най-после стигна до въпроса. Докато седях там, нещо в него ме порази. Той беше, както щеше да изтъкне подигравателно Зед, твърде грозен и даже грозотата му беше безлична, понеже в града имаше много мъже, чиито лица и фигури бяха също толкова тантурести и недодялани. Но въпреки това той беше мъж, беше личност. Вгледах се в очите му (спомням си, че това го изнерви) и ми хрумна, че може би някога е бил симпатичен. Когато ме помоли да се омъжа за него, той беше на четиридесет и четири, но аз се опитах да си го представя на седемнадесет или осемнадесет години. Очите му бяха искрящо сини. Всъщност смущението, което се изписваше на лицето му и го караше да се изчервява, само караше сините му очи да се открояват още повече. Представих си го като млад, слаб (може би), с гъста коса, след което си представих същите тези очи да блестят на лицето му. Защо ли очите никога не остаряват? Защо не може хората да са направени от някакво очно вещество, за да запазват блясъка си, дори когато остаряят? Помислих си, че чертите на Андер издават не „приятност“, а „мъжественост“ и като такива всъщност са абсолютно красиви.

След сватбата заминахме на меден месец с една тридесетметрова яхта, която един приятел на моя баща ни беше заел. Бяхме аз, Андер, двама души екипаж и готвачът. Но докато пътувахме насам-натам, преминавайки през Херкулесовите стълбове и надолу покрай африканския бряг, открих една друга страна на новия си съпруг. Пред мен той винаги се беше държал физически тромаво, непохватно и стегнато, препъваше се от стеснителност, заплиташе крака в градинските плевели или събаряше приборите от масата. Обаче в яркото слънце на медения месец той се катереше из яхтата с пъргавината на маймуна, събличаше се до кръста, разкривайки

снопчета къдриви косми по тялото си, същите като перчема на главата му и спринтираше нагоре-надолу по въжетата. Това ме разстрои много поради причини, които не бях напълно в състояние да формулирам пред себе си. Струваше ми се някак неподобаващо, освен това имах чувството, че съпругът ми нарочно се беше представил в невярна светлина, че неговата недодяланост не беше нищо друго освен театър и сега той ми се надсмиваше, демонстрирайки пъргавината си. Може да съм била ядосана, понеже част от мен смяташе, че се омъжвам за човек, който винаги ще бъде нещо по-малко от мен, и изведнъж проявите му се оказваха в разрез с очакванията ми. Без съмнение бях доста ядосана и давах израз на яда си посредством пронизителни загрижени писъци, когато го виждах качен на въжетата: „Внимавай, скъпи! По-добре да слезеш долу!“ или „Не, недей, ще паднеш във водата. Знаеш, че има акули.“

След медения месец аз наистина получих собствена къща, на двеста метра по-надолу от градската къща на татко. Нямах кой знае какви задължения, понеже домакинската работа се вършеше от слуги, затова често ходех до бащината къща и прекарвах доста време в моя стар и по-познат дом. Понякога татко идваше при мен и се шегуваше, че съм бягала от новия си дом. Тази идея наистина ме спохождаше понякога. Не че съпругът ми беше лош, в никакъв случай, за мен той беше добър съпруг. Но имаше известна неловкост, която никога не изчезна помежду ни, някаква обвивка, която той никога не успя да свали напълно от мен.

Несъмнено това отчасти се дължеше на неподходящия момент. Първите три години от брака ни съвпаднаха с реализацията на плановете за Пътуването дотук, до Сол. Грижите на Андер около заминаването, ликвидацията на достатъчно капитали, които да ни осигурят в новия свят, уреждането на всичките му дела на Земята, всичко това остана някак на заден план за мен заради скандалите в семейството, което не беше вече в пълния смисъл на думата мое. Зед отказа да замине за новия свят, отказа категорично. Татко пък настояваше, че всички трябвало да заминем. Имаше ужасни кавги, в които татко крещеше, че армията не била научила Зед на дисциплина, а Зед виеше, направо виеше разни несвързани неща. При това, това бяха битките, които ставаха пред очите ми. Сигурно е имало много други, когато си тръгвах надолу по улицата към дома си. По време на

всичките караници единствената нишка, която продължаваше да ни свързва в едно семейство, беше, че Зед никога, нито веднъж дори не помисли да напусне татковия дом и да си създаде собствен живот. Приемахме съвместния живот с татко като нещо дадено по природа и следователно, да измислим алтернатива на неговата воля, за нас беше същото като да измислим алтернатива на биенето на сърцето си.

Накрая Зед се съгласи, отстъпи пред волята на татко. Всичките му препирни с баща ни, който беше за нас като недосегаем идол, изглежда го изцедиха и го направиха безразличен. Цялото ни семейство беше готово за заминаване. Това беше великият проект на татко, кулминацията на неговите връзки с най-високопоставените военни мъже. След смъртта му за кратко време Зед беше съзливо обсебен от заминаването за новата планета. Тръгвал, твърдеше той, за да посвети живота си на изграждането на един нов свят, един паметник в таткова чест. „Той ни показва пътя“, спомням си, че повтаряше това, „Татко ни показва Обетованата земя, но той беше Мойсей и Господ си го прибра“. Собственият ми начин на скърбене беше толкова различен от този на Зед, че цялата тази показност направо ме отблъсна. След две седмици мелодрами, невъздържан рев и плачове, Зед се успокои, утихна и даже някак се втвърди. Нямало да заmine, заяви той, не можел да заmine. Защо трябвало да захвърли един толкова чудесен живот в онзи далечен и чужд свят? Защо трябвало да се посвещава на трудностите по покоряването на някаква пустош? Естествено Зед никога не ми предложи да не замина, понеже знаеше, че съпругът ми заминава и очевидно аз щях да направя онова, което направеше той.

Напоследък се чудя дали постъпих правилно, като дойдох на Сол. Поставянето на въпроса по този начин по-скоро предразполага към отрицателен отговор, но аз наистина се питам съвсем искрено. Когато си мисля за Зед, все още жив (предполагам) на Земята, и си представям как разговаряме, усещам истинска носталгия. В цялата вселена Зед е най-близкият ми човек след татко. Но тогава се сецам, че онзи свят всъщност е стар и че можем да мислим за него единствено в контекста на неговия свършек.

Андер умря по време на хибернацията. За него скърбих по-неприкрито, отколкото за татко, но тази неприкритост също беше частична, защото по време на хибернацията умряха много хора и всички плачехме. Заразителността на всеобщата скръб е същата като

на смеха. Ако обаче сложа ръка на сърцето си, трябва да кажа, че не плачех точно за Андер. Всъщност плачех за татко, за силата, която той излъчваше с всеки свой дъх и движение и която беше негова същност. За онова сърце, което не можа да се приспособи и затова се пръсна във фатален сърдечен пристъп, който направо го хвърли от стола върху библиотеката и го остави да лежи на пода на кабинета му с разпилени върху него книги.

По времето, когато умря Андер, аз едва бях превъзмогнала загубата на баща си, макар да не дадох открито израз на тази своя скръб. Един от начините, по който тя се прояви беше, че основах Женската лига на Сенаар, което ме спаси от изкушенията на Дявола по време на пътуването. На нашия Водач му харесваше да има в мое лице нещо като изразител на мнението на жените, като че ли това можеше да се формира лесно. Работех много в тази организация, пазейки заключен дълбоко в гърдите си факта, че аз всъщност не харесвам жените и със сигурност не ги уважавам. Припомняйки си времето, когато бях заета активно с Лигата (с нея беше повече или по-малко приключено с установяването на Сенаар на Сол), ми се струва, че тя беше едно сложно измислено средство, с което да се поставя в обкръжението на мъже, както и да спечеля одобрението на властимащи мъже. Денят, в който срещнах Водача за първи път, беше най-изключителният ден в живота ми. Но аз си давах сметка, че ако Женската лига на Сенаар наистина олицетворява за мен единствено това стремление, тогава в известен смисъл аз лъжех всички. Молах Господ за напътствие и може би Той иззе проблема от ръцете ми посредством настъпилия обрат в събитията, защото след започването на войната повече нямаше нужда от Женска лига. Всъщност това е доста парадоксално. Ако днес се разходиш по *Барлей Парад*, ще останеш с впечатлението, че в Сенаар има единствено жени. Дори малкото мъже, които се мотаят из града, изглеждат някак женствени. Повечето са стари и обременени от суетността на възрастните, с всички онези скъпи платове и крещящи вратовръзки вместо простия син цвят на униформите. Има и някои по-млади, но те са ранени или инвалиди от войната, които са придобили навика да се гласят като жени, никога не пропускат да се погледнат във витрините и да проверят дали празният им ръкав е пъхнат спретнато в джоба на якето. Наистина не е редно да мисля по този начин за героите на Сенаар, но

нещо все по-силно ме тласка да го правя. Жените също имат своите рани, които обаче остават незабелязани и пренебрегвани, понеже не са толкова явни.

Миналата седмица Руби пристигна в офиса, преливаща от радост.

— Съобщават го по всички улични екрани — каза тя. — Войната свърши.

Почти ми дойде на езика, като неволно оригване, да попитам подигравателно: „Пак ли?“. Но ако бях проявила сарказъм, Руби щеше или да ме разбере погрешно и да помисли, че говоря искрено, или ако схванеше смисъла на казаното, щеше дълбоко да се засегне. Тъй като вярваше на Водача, тя не виждаше противоречие в това войната да бъде обявена за приключена и спечелена и в същото време да продължава. Съобщенията за всяка победа я изпълваха с истинска радост.

Ясно ми е, че обрисувам Руби като някаква глупачка или идиотка, но всъщност тя не е такава. Предполагам, че вярва толкова лесно на официалната версия за войната, понеже мислите ѝ са далеч от тези неща. Вероятно повечето хора са такива. Тя мисли за работата си, какво да сготви на мъжа си, когато се прибере у дома, какви програми да гледа през уикенда. Чувства се най-добре, когато клюкарства за хората (за жените всъщност, но това е неизбежно, понеже наоколо има само жени), което няма никакви допирни точки с политическия живот в Сенаар. Може би това я кара да се чувства комфортно и обградена с щит срещу жестокостите на голямата картина.

Например след инцидента с удавеното момче ние се върнахме в офиса и разговаряхме за случилото се.

— Такова трагично събитие — каза Клеър. — Щял е да получи синус-маска, когато навърши петнадесет, нали?

— Да — отговори Руби — и това е щяло да го спаси.

— Четиринадесет! — продължи Клеър. — Каква трагична възраст да се умре, с целия живот пред него.

Искаше ми се да кажа, с армията пред него и тялото му, набучено с вражески игли като таралеж, докато кръвта му изтича в солта. Но разбира се, не го направих. Във всеки случай това не беше посоката, която следваха мислите на Руби и Клеър.

— Има толкова малко подходящи млади мъже — каза Руби.

— А сега са с един по-малко.

— Младите мъже в техните униформи... — каза Руби и гласът ѝ леко затрепери. Това не беше изречение, а по-скоро някаква реплика, която обаче за Клеър имаше смисъл, понеже тя кимна и каза:

— Аха.

След което и двете ме погледнаха.

Сигурна съм, че ме намират странна. Освен това ги притеснява фактът, че понякога изглеждам като откъсната от живота в Сенаар, от войната. Може и да не ми повярвате за това, което ще ви кажа за Руби, но ако някой път бях провокирала нейната баналност, тя щеше да се изчерви от добре контролиран гняв и да ми каже (както го беше казвала няколко пъти по индиректен начин), че не съм била в града онази нощ, когато враговете взривиха първите бомби в Сенаар, че не съм изпитала целия онзи ужас и следователно нямам право да говоря. Може би е права. По-късно имаше и други бомби, една от тях счупи всичките прозорци в офиса ни и ни накара да залегнем на пода с ръка върху устата. Но аз продължавам да имам чувството, че войната беше нещо, което се е случило в мое отсъствие.

След смъртта на Андер установих, че имам много пари, за да вода охолоен живот. Известно време правех именно това. Посветих много време на църквата, като най-напред подпомогнах финансово изграждането на един храм с голям прозорец от подсилено стъкло, гледащ към Галилея. Имах и други задължения, свързани с църквата, освен това прекарвах много време в молитви. Но след завръщането си от онази злополучна експедиция до нашите врагове, аз не правех абсолютно нищо. Седях у дома и буквално се вирах в стената или пък стоях навън, без да ме е грижа за радиацията, и наблюдавах как хората минават забързани покрай мен. Парите могат да купят подобна депресия, както и подобно бездействие.

Но с разгара на войната наследството ми намаля. В рамките на няколко седмици станаха три обезценявания на паричните спестявания, последвани от обезценяване на спестяванията от вотове (с които беше свързана част от моето състояние). В същото време цените на храните се покачваха с такава изумителна бързина, че хората бяха принудени да ядат закуската като главно ядене за деня. Картината на улицата беше съвсем различна, недохранени и парцаливи хора, най-вече елеуполисийски работници, мъже и жени, чиито фиксирани

заплати след облагането с данъци означаваха, че не могат да си купят храна. Някои се опитаха да просят, но това беше престъпление, което се наказваше с изгонване. Повечето от тях просто стояха на открито, сякаш предизвикваха слънцето да им причини рак и да сложи край на нещастията им.

Не мога да кажа, че мизерствах поради инфлацията и увеличението на цените, макар че положението наистина се беше затегнало. По-скоро това ми приличаше на знак от Съдбата, даден ми свише, и аз го възприех като такъв. Намерих си работа в администрацията на Съкровищницата за гласоподавателни бонове. Но не в някоя от онези брокерски къщи, където цялото време минава в пазарлъци и надвикване по телефона и където работата е твърде тежка. Не, аз работех в Държавната съкровищница за гласоподавателни бонове, там работата е достатъчно лека, а аз имах достатъчно висока квалификация, за да мога да кандидатствам за поста на главен секретар. Обикновено имаме да вършим малко неща, като се изключат някои редки заседания на Сената или Парламента, когато има спешна необходимост от вотове в държавната съкровищница. Заплащането също е малко. Руби и Клеър имат съпрузи, които им осигуряват по-голямата част от нужните им пари, а пък аз имам своите спестявания, наследството си. Със сигурност нямаше да мога да преживявам само с основната чиновническа заплата.

Но всъщност това, което искам да ви кажа, е по-скоро следното. Аз работя в сърцето на една от най-важните институции на нашата демокрация, свързана със самия процес, чрез който се осъществява гласуването. Но виждам ли се като участник в политическия живот? Не. Виждам се да седя по цял ден в един офис с Руби и Клеър и да ги слушам, докато клюкарстват. Виждам се да преглъщам неуместните си коментари, които биха им причинили болка. Виждам се как след работа се прибирам у дома в един празен апартамент, освен ако не е вечер за църковна служба. Понякога идвам на работа много рано, понеже няма какво да правя вкъщи. Тогава разговарям с чистача, възпитан млад елеуполисиец, който говори международния език много слабо. Той идва на работа преди съмване и търка и мие целия офис с препарати, които трябва да купува със свои средства. Всеки път като ме види, той свежда поглед и очите му са пълни със страх, че мога да го депортирам. Не вярвам да печели достатъчно, че да си позволи и

най-оскъдната храна, и въпреки това за него сигурно е по-добре в Сенаар, отколкото в хаоса на Елеуполис. Мисля, че е на около двадесет и пет, слаб мъж с брада. Но макар да е мъж, на мен ми изглежда повече като момче. Това ужасно преплитане на понятията, момче, мъж, мъж-момче, момче-мъж наистина е важно за мен. Понякога, докато разговарям с това младо момче, чието име дори не знам, го виждам как полека излиза от черупката си, усмивката му става по-широка и открива зъбите му, докато обърканата му реч сглобява някоя и друга комична забележка. Но тогава чувам вратата долу да се отваря и гласът на Руби да изгуква *здравей* и веднага се намръщвам и давам знак на момчето да си върви. Нямаше да бъде добре да ме заварят да разговарям с елеуполисиец, Руби щеше да бъде шокирана. Точно преди той да се обърне и да понесе кофата надолу по стълбите, аз виждам как лицето му придобива обичайното нещастно изражение. В момента, докато пиша тези редове, в мен се надига някаква блудкава тъга. Но по онова време, ако трябва да бъда честна, дълбоко в себе си изпитвах единствено тайната наслада, че можех да го въздигна само за да го смачкам отново.

Оня ден съпругата на един от висшите офицери се отби в Съкровищницата. Предполагам, че имаше някакъв повод да ни посети, като например да подготви почвата за някоя официална заявка за вотове от страна на военните. Но всъщност тя дойде, за да ни се изфука. Познаваше Руби от клуба на офицерските съпруги и била (каза тя) наблизно, понеже си купувала кожена яка.

Казваше се Пел. Беше едра жена, чийто скелет се огъваше под тежестта на плътта ѝ. Кожата ѝ имаше странен вид, приличаше на дървесна кора, не точно грапава, но с някакви червеникавооранжеви петна, които всъщност май бяха грим. Беше облечена в широка тъмнокафява роба, която шумолеше като сухи листа, докато тя жестикулираше с ръце или когато седна и кръстоса крак връз крак. Яката беше много изискана — прецизна имитация на норка.

— Хайде — подкани ни тя с беззвучния си глас. — Само пипнете какви косми.

Всички пипнахме космите.

Тя се изправи пред нас и разпери двете си ръце като разпятие, а яката беше праметната от лявата ѝ ръка към дясната и около врата ѝ.

— Не е ли прекрасна — възкликна тя.

Всички зацъкахме одобрително.

После тя седна. Преди войната сигурно щяхме да ѝ предложим чай, но сега чай нямаше повече от година.

— Каква красота, каква красота — възхити се Руби. — Но защо си я купила, скъпа Пел? С конкретна цел или просто искаш да впечатлиш прекрасния си съпруг?

— Е — отвърна Пел с поверителен тон, — още не е потвърдено, но, според съпруга ми, може да има едно много специално събиране следващата седмица. И е възможно ние двете да застанем в една стая — не го казвай на никого — с Водача!

Тя се облегна назад с многозначително изражение.

Наблюдавах Руби. Видях я как за миг просия, след което сивото ѝ вещество заработи усилено. Съобщението за обществена сбирка, на която щеше да присъства и Водача, беше изключително ценно, според клюкарския икономически стандарт. Руби търсеше някакъв начин да омаловажи ценността на казаното от гостенката или поне да отнеме част от славата на нейното посещение.

Но Клеър заговори първа.

— Ах, толкова ви завиждам! — каза тя чистосърдечно. — Би било прекрасно да мога да се срещна с нашия Водач.

— Рода се е срещала с него — каза Руби малко прекалено прибързано. — Нали, скъпа? Даже повече от един път.

Пел направи пауза, дълга точно колкото трябваше, преди да се обърне към мен.

— Така ли? — ахна тя. — Наистина ли?

Почти щях да изтърва една въздишка, но успях да се сдържа. Прииска ми се да въздъхна, понеже всеки път, когато разказвах тази история на поредната група жени, разказът неизбежно отвеждаше от славата на разговора с Водача до праха и пепелта на последвалите събития. Това се случваше толкова неотменно, че малкото ми приятели от църквата се бяха погрижили тези подробности от биографията ми да не стават публично достояние. Но Руби беше твърде късогледа. В момента единственото нещо, което я вълнуваше, беше да впечатли елегантно облечената жена. По-късно, когато разговорът неизбежно станеше болезнен, тя щеше да преглътне, да се изчерви и да се почувства глупаво. Заради това свое късогледство тя никога не се научи да проявява благоразумие.

— Да — отговорих аз, — срещала съм го.

— И как изглежда? — попита Пел. — Видях го веднъж, когато произнасяше слово пред много хора. Помислих си, че той има истинско *присъствие*.

За миг се обнадеждих, че спомените на Пел ще направят моята история излишна, но тя приключи с личните си впечатления, като специално наблегна на последната дума.

— Но как се срещна с него? Защо? Във връзка със Съкровищницата ли?

— Не. Преди да почна работа в Съкровищницата.

— Тя е имала лични аудиенции с него — обясни Руби.

— Наистина ли?

Замълчах, но след това реших да приключа възможно най-бързо.

— Беше преди войната — обясних аз. — Трябваше да се установят контакти с нашите врагове, с Алс, и Водачът ме помоли да представлявам народа ни като дипломатическо лице.

При тези думи настъпи тишина. Виждах как Пел събира две и две.

— Значи ти си била? — каза тя и очите ѝ се разшириха от изумление. — Ти си била жената, която е отишла в Алс? Нямах никаква представа.

Беше тъпо от нейна страна да казва това, след като се беше запознала с мен преди няколко минути. Но си замълчах, понеже винаги реагирам прекалено остро, това е едно от нещата, които хората казват за мен. Може би цялата история щеше да се размие в разговора или може би щях да успея да отклоня вниманието на гостенката с някой въпрос за новата ѝ покупка, обаче тя добави:

— Но ти не беше ли пленена? Чух, че са те измъчвали.

Последната дума *измъчвали* беше произнесена с полусподавен глас, сякаш най-после се беше сетила за правилата за възпитано държание. В стаята се въдвори внезапен хлад. Изпитах ужасното желание да нагрубя тази жена, всички тези жени. Исках самодоволния ѝ израз на съмнително съжаление да се превърне в болезнено смущение или, казано иначе, щеше ми се да можех да взема тази непозната и да я потопя в цялата болка, която таях, за да не се отнася към нея толкова лековато. Това не можеше да бъде (искаше ми се да кажа това) предмет на разговор с почти непознат човек! Но тогава една

преграда веднага се спусна вътре в мен и цялата чернота и разруха, цялото набъбващо зло остана блокирано вътре. То нямаше име, беше просто „то“.

След „онова“ нещо и след като се бях върнала от Алс, бях повикана за *разбор* на ситуацията. Няколко военни бяха обещали да ми уредят това, когато ми донесоха кафе. Те бяха отворили широко очите си и по-малко устите си при вида на синините и на разкъсаната риза, която продължавах да увивам около тялото си. Донесоха ми кафе, а после и една долна войнишка риза, която беше прекалено голяма и груба, за да е удобна, но все пак я облякох. Естествено, че знаех какво значи „разбор“^[1], не съм толкова глупава. Но в моето състояние, което беше много странно съчетание от твърдост и изключителна нестабилност, аз не можах да чуя добре думата, която те употребиха. Стори ми се, че чух друга дума, която означаваше „гащички“^[2], от онези деликатни думи, които ти напомнят, че ако такива неща трябва изобщо да се споменават, е по-добре да бъдат забравени още с казването. Докато седях в малката стая и държах с две ръце огромна халба с кафе, съзнанието ми обрисова една ярка картина как щяха брутално да ме разсъблекат и аз започнах да треперя от ужас. Една друга част от съзнанието ми се опитваше да бъде твърда, като ми казваше *това е нелепо, Рода, държиш се нелепо*, казваше ми тя, *това са твоите хора, те ще ти помогнат*. Но през цялото време, което прекарах в онази сграда, онези три дни, преди да ме пуснат да се прибера в града, у дома, аз можех да контролирам треперенето и желанието да пицця единствено като се вкаменявах отвътре. Убедена съм, и това не е преувеличение, че никога друг път в живота си не съм проявявала такава сила.

По време на разпита ме питаха много неща. Най-вече искаха да знаят за възможностите на алсианите да водят война (те непрекъснато ги наричаха „анархистите“; едва по-късно започнаха да ги наричат „враговете“). Но имаше едни много мъчителни пет минути, когато ме помолиха да опиша какво се беше случило по време на пътуването на юг. Бяха внесли старата ми разкъсана риза, поставиха я на масата отпред, като че ли тя щеше да свидетелства срещу мен и аз се втренчих в нея, за да не гледам към мъжките лица. Изпълних ушите си с моя вътрешен глас, *те се опитват да ти помогнат, те са от твоя народ* и се опитах да разкажа случилото се. Най-важното беше, че не плачех,

това ми се струваше от най-съдбоносна важност. Когато стигнах до най-трудния момент обаче, езикът ми се заплете, думите не идваха. Един от мъжете ме попита с нисък глас, изпълнен според него с уважение, но това в моите уши приличаше прекалено много на ужас: „Навредиха ли ви?“. Това беше най-точната формулировка на онова, което се беше случило, достатъчно неопределена като израз и затова някак много подходяща за случая. Винаги когато после ме питаха за това, аз отговарях с нея: навредиха ми. Но това беше просто дума, една преграда, състояща се от срички, която блокираше вътрешното безпокойство още по-пълно. Усещах как зад преградата нещо набъбва и расте.

Онзи ден в офиса изпитвах демонично желание да изкрещя на онази жена, да изрека думите, които прекалено дълго съм потискала в себе си (дори и сега, когато ти разказвам историята). Но после желанието отмина. Сигурно разбираш, че една част от мен знаеше, че моментното освобождение щеше само да отвори място за нова буря от вина и угризения. Затова не казах нищо, само притворих леко клепачи.

Пел каза:

— Колко ужасно!

И пак:

— Колко страшно!

Руби се намръщи. Тогава проумях, че тя се чувства излъгана, понеже несъмнената слава, която би спечелила иначе, с приятелка и колежка, срещала се лично с Водача, сега беше направо отровена. Нямаше никакво значение, че за това всъщност беше виновен един алсианец, защото по някакъв начин, в този контекст, вината беше моя. Сигурна съм, че Руби би предпочела да може да се похвали с приятелка, която само се беше срещала с Водача, без онези допълнителни и неприятни неща. Но заради това коя бях аз и какво ми се беше случило, Руби се беше озовала в ситуация, в която неочаквано споходилата я известност беше омърсена и то от нещо, което дори ние, чисто женска компания, не можехме да назовем с истинското му име.

За да се опитам да спася нещо от доверието на Руби (със сигурност не защото ми се говореше още, тъй като щеше да е много по-добре, ако въобще не бях казала нищо), аз се опитах да повдигна настроението.

— Срещала съм се с него само два пъти — казах. — И още веднъж в присъствието на други хора, но в лични срещи само два пъти. Беше винаги изключително любезен.

Още с произнасянето на тази дума осъзнах, че тя бе твърде безцветна. Не че не описваше точно Водача, напротив той се държеше именно така, благовъзпитано, с всичките допълнителни прояви на външна любезност и кавалерство, както и с една по-дълбока вътрешна дистанция на мъж, който няма връзки с жени и не се интересува от тях. Но думата беше безнадеждна и несъответстваща на очакванията на Руби и Пел. Те искаха повече.

— Как изглеждаше? — настоя Пел.

Почти се бях отказала, понеже нямах сили да продължавам по-нататък, но последствията можеха да бъдат по-неприятни, така че добавих:

— Той е велик мъж. Можеш да го усетиш само когато си близо до него. Изведнъж осъзнаваш, че съдбата на един народ лежи в неговите ръце. Но той притежава такава енергия, същинско чудо.

Казах това или нещо подобно, каквото бях казвала винаги на женски събирания, партита или където и да е.

Пел се задъха, нейната загриженост за моите неописуеми страдания, която заплашваше да нахлуе грозно в разговора, най-после получи отдушник.

— Винаги съм казвала — заяви тя, — винаги съм казвала, че той притежава истинско *присъствие*.

Вече няколко пъти сънувам удавеното момче. В някои от сънищата аз съм тази, която го дави, натъпквам една риза в устата му и то се задушава. В такива случаи се будя ужасена, обляна в пот, докато самата аз се задушавам и не мога да си поема дъх. През главата ми преминава порой от панически мисли (дали не се е случил прозорецът, да не би да съм вдишала хлор, къщата ли гори?), преди да мога да се успокоя. Но сънищата продължават да се връщат. Единственото ми лекарство е молитвата. Само когато вляза в църква, мога истински да избягам от света на мъжете, от света на войната и да създам в молитвите си едно въздушно балонче, пълно с мир, което да ме обгърне. Войната е задушаващо нещо, тя дави обществото.

Но може би най-голямата ирония е, че дори моята представа за Бог се промени. Да се почита някой друг освен Него днес ми се струва

нелогично и погрешно. Все по-често ходя на църква, когато съм свободна през деня, като гледам да се измъкна незабелязано от офиса, за да избегна натрапници.

Ако кажа, че *стигнах до прозрение*, това би прозвучало прекалено силно, но ако използвам пасивен залог, бих могла да кажа, че неотдавна бях споходена от прозрение, то ме осени в нощта. Бях свикнала да мисля, че представата ми за Бог не се отличава по нищо от тази, която имат моят народ и моят Водач, обаче войната ми предостави възможност да преосмисля собственото си религиозно разбиране. Разбирам, че за враговете ни Бог не е нищо друго освен версия на собственото им его, чудовищна сянка на техните желания и апетити, възкачена на трон. Естествено, на фона на такова богохулство нашето разбиране за Бог е съвсем правилно. Но онова прозрение, което ме споходи, ме накара да осъзная, че в действителност за хората на Сенаар Бог е нещо събирателно, подобно на волята, която свързва в едно действията на хиляди хора, като светлината, която образува различни шарки върху стената, или като движението на сребристи риби в огряна от слънце вода, които плуват напред-назад като единен организъм. Нашият Водач вижда себе си като въплъщение на тази движеща сила, а пък Господ е наш Водач на едно друго място. Господ е онова, в което всички ние се съдържаме. Но колкото по-дълго продължава войната и колкото повече неща ми се случват, толкова по-малко мисля за Господ по този събирателен начин. Божията *цел*, ако мога да се изразя така, без да имам предвид нещо повече, не е да се разтворим в Него. Именно Бог е онзи, който държи другите въвн от мен, той е мембраната, която ме определя като мен самата, а не като безпомощно и безсъдържателно нищо. Грижливото опазване на онова нещо вътре в мен, постоянното бдение над него ще намери своята цел в Бог. Това нещо, което с неспирно усилие на волята успявам да задържа в себе си, то представлява голяма скъпоценност, макар понякога острите му ръбове да ми причиняват болка. Но то е изключителна скъпоценност. Виждам се как притискам до себе си Моята душа, сякаш е кутия с безценно съкровище, което другите искат да откраднат. Именно в опазването на това безценно нещо се състои целта — да успея да стигна и да даря с този дар своя Баща.

[1] On debrief (англ.) — разпитвам — Бел.пр. ↑

[2] briefs (англ.) — д. бикини, м. слипове; от ориг. знач. Brief —
къс, стегнат — Бел.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.